

Talousarvio 2026

sekä taloussuunnitelma 2027–2028

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	1	
1	Esipuhe	5
2	Espoo-tarina 2025–2029	7
2.1	Johdanto	8
2.2	Espoo – lasten & nuorten pääkaupunki	8
2.3	Valtuustokauden tavoitteet vuosille 2025–2029 ja niiden mittarit	10
2.4	Poikkihallinnolliset kehitysohjelmat 2025–2029	19
2.5	Riskit ja riskienhallinta	20
3	Talousarvion yleisperustelut ja toimintaympäristö	21
3.1	Suomen talouskehitys	22
3.1.1	Yleinen talouskehitys	22
3.1.2	Kuntatalouden kehitys	22
3.2	Aluetalouden näkymiä Helsingin seudulla	22
3.3	Espoon toimintaympäristö	23
3.3.1	Espoon väestönkasvu	23
3.3.2	Espoon asuntotuotanto	25
3.3.3	Yritysten liikevaihto ja henkilöstömäärä	25
3.3.4	Työttömyys	27
3.4	Kaupunkitasoisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan lähtökohtia	29
3.5	Hiiilineutraali Espoo 2030 -tiekartta	30
3.5.1	Ilmastopäästöjen kehitys	33
3.6	Espoo haluaa onnistua kansainvälisyyden mahdollisuuksissa ja olla kotoutumisen kärkikaupunki	34
4	Talousarvio ja taloussuunnitelma	36
4.1	Taloussuunnitelman perusteet	37
4.2	Taloudelliset lähtökohdat	37
4.2.1	Vuosi 2025	37
4.2.2	Taloussuunnitelma 2026–2028	38
4.2.3	Verorahoitus	38
4.2.4	Verorahoituksen kehitys	39
4.2.5	Tuloslaskelma	40
4.2.6	Investoinnit	40
4.2.7	Rahoituslaskelma	42
4.2.8	Henkilöstö	42
4.2.9	Sukupuolitietoinen budjetointi	43
4.2.10	Asukas- ja asiakaslähtöinen määrärahojen kohdentaminen Espoossa	44
4.3	Tuloslaskelma	45
4.4	Rahoituslaskelma	46
4.5	Peruskaupunki	49

	4.5.1	Peruskaupungin tuloslaskelma	49
	4.5.2	Peruskaupungin rahoituslaskelma	50
5		Espoo-konsernin talous	51
	5.1	Yleistä konsernista	52
	5.2	Riskienhallinta Espoo-konsernissa	53
	5.3	Konsernirakenteen muutokset taloussuunnitelmakaudella 2025–2027	53
	5.4	Konsernin taloudellinen asema vuonna 2024	53
	5.5	Konsernin 10 vuoden tulosennuste	54
	5.6	Investoinnit	56
	5.6.1	Investointien rahoitus	58
	5.7	Konsernilainat	59
	5.8	Konserniyhteisöille asetetut tulostavoitteet	61
6		Käyttötalousosa	66
	6.1	Valtuusto	67
	6.1.1	Valtuusto	68
	6.1.2	Keskusvaalilautakunta	69
	6.1.3	Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus	69
	6.1.4	Kaupunginhallitus	69
	6.1.5	Sisäinen tarkastus	70
	6.2	Konsernihallinto	71
	6.2.1	Konsernihallinto yhteiset	74
	6.2.2	Rahoitus ja talous	74
	6.2.3	Henkilöstö	76
	6.2.4	Hallinto- ja lakiasiat	77
	6.2.5	Strateginen kehittäminen ja tietojohdaminen	80
	6.3	Elinvoiman tulosalue	82
	6.3.1	Elinvoiman esikunta	85
	6.3.2	Elinkeino -tulosyksikkö	86
	6.3.3	Kulttuurin tulosyksikkö	88
	6.3.4	Liikunnan ja urheilun tulosyksikkö	92
	6.3.5	Työllisyyspalvelujen tulosyksikkö	95
	6.4	Kasvun ja oppimisen toimiala	98
	6.4.1	Kasvun ja oppimisen lautakunta	100
	6.4.2	Suomenkielinen perusopetus	101
	6.4.3	Toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut	104
	6.4.4	Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosyksikkö	107
	6.4.5	Svenska bildningstjänster -tulosyksikkö	112
	6.4.6	Kasvun ja oppimisen esikunta ja yhteiset	114
	6.5	Kaupunkiympäristön toimiala	116
	6.5.1	Kaupunkitekniikan keskus	119
	6.5.2	Kaupunkisuunnittelukeskus	123
	6.5.3	Ympäristö- ja rakennuslautakunta	124

	6.5.4	Joukkoliikenne-palvelualue	126
	6.5.5	Kaupunkiympäristön esikunta	128
	6.5.6	Tilapalvelut-liikelaitos	130
	6.5.7	Suurpellon taseyksikkö	139
	6.5.8	Tapiolan taseyksikkö	141
	6.5.9	Urheilupuiston taseyksikkö	146
7		Tuloslaskelmaosa	148
	7.1	Peruskaupungin tuloslaskelma	150
	7.2	Verot ja valtionosuudet	150
	7.2.1	Verotulot ja valtionosuudet yhteensä	150
	7.2.2	Verotulot	151
	7.2.3	Valtionosuudet	152
	7.3	Rahoitustulot ja -menot	152
	7.3.1	Korkotulot ja -menot	152
	7.3.2	Muut rahoitustulot ja -menot	153
	7.4	Rahastojen käyttösuunnitelma	153
	7.4.1	Investointirahasto (erityiskatteinen)	153
	7.4.2	Erillisinä taseyksikköinä olevat rahastot	154
8		Investointiosa	158
	8.1	Peruskaupungin investoinnit	159
	8.1.1	Omaisuuslajeittain	159
	8.1.2	Peruskaupungin nettoinvestoinnit vuosina 2026–2028	160
	8.2	Aineettomat hyödykkeet	160
	8.2.1	Tietohallinto	161
	8.3	Maa- ja vesialueet	161
	8.3.1	Kaupunkiympäristön esikunta	161
	8.4	Kiinteät rakenteet ja laitteet	162
	8.4.1	Tekninen lautakunta	164
	8.4.2	Liikuntapaikkojen perusparantaminen	168
	8.4.3	Kuituverkkojen rakentaminen	168
	8.5	Koneet ja kalusto	168
	8.5.1	Konsernihallinto	169
	8.5.2	Kulttuurin tulosityksikkö	169
	8.5.3	Liikunnan tulosityksikkö	169
	8.5.4	Kasvun ja oppimisen lautakunta	170
	8.5.5	Svenska bildningstjänster tulosityksikkö	170
	8.5.6	Kaupunkitekniikan keskus	170
	8.7	Muut aineelliset hyödykkeet	171
	8.8	Osakkeet ja osuudet	171
	8.8.1	Kaupunkiympäristön toimiala	171
9		Rahoitusosa	173
	9.1	Peruskaupungin rahoituslaskelma	174

9.2	Antolainat	175
9.3	Talousarviolainat	175
10	Liitteet	176
10.1	Liite 1: Talousarvion sitovuus ja seuranta sekä noudattamista koskevat ohjeet	177
10.1.1	Talousarvion sitovuus	177
10.1.2	Talousarvion seuranta	180
10.1.3	Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet	181
10.2	Liite 2: Kaupungin investointiohjelma ja investoinnit projekteittain	183
10.2.1	Kaupungin investointiohjelma vuoteen 2035, tulot	183
10.2.2	Kaupungin investointiohjelma vuoteen 2035, menot	184
10.2.3	Toimitilahankkeet projekteittain	191

1 Esipuhe

Lasten ja nuorten Espoo rakentuu talouden tasapainolla

Espoo on kasvanut nopeasti yli 320 000 asukkaan kaupungiksi, jossa monimuotoisuus, luonto ja teknologia elävät rinnakkain. Jo joka neljäs espoolainen puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Lapsia Espooseen syntyy suurten kaupunkien vertailussa suhteellisesti eniten - sekä nyt että tulevaisuudessa. Lasten osuus kaupungin väestöstä on Espoossa kuutoskaupunkien suurin. Valtuuston 20.10.2025 hyväksymän strategian eli Espoo-tarinan mukaisesti Espoo on lasten ja nuorten pääkaupunki.

Talousarviota valmistellaan haastavissa ja epävarmoisakin olosuhteissa. Hyvinvointialueuudistus on muuttanut kaupungin rahoitus pohjaa merkittävästi, ja verotuloksen kasvu on odotettua hitaampaa. Myös valtionosuus uudistus tuo talouteen epävarmuutta, sillä sen vaikutukset Espoon talouteen voivat olla huomattavia. Tämä uusi toimintaympäristö vaatii meiltä tarkkaa talouden suunnittelua ja vastuullista päätöksentekoa. Tilanne velvoittaa pohtimaan sitä, miten voisimme parantaa kustannusvaikuttavuutta ja palvelujemme järjestämisen tapoja. Tämä tarkoittaa tiukkoja valintoja ja priorisointia.

Väestön kasvu lisää palvelujen tarvetta ja kasvattaa menoja nopeammin kuin tuloja kertyy. Olemme varautuneet vuoden 2026 talousarviossa noin 3,6 prosentin menojen kasvuun, joka kohdistuu erityisesti kasvun ja

oppimisen toimialaan sekä elinvoimaan. Palvelutarpeiden kasvu näkyy myös investointiohjelmassamme, joka sisältää merkittäviä hankkeita varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja infrastruktuurin kehittämiseen. Investointien ajoitus ja laajuus on suunniteltu siten, että ne tukevat kaupungin talouden kestävyttä myös tulevaisuudessa.

Kasvava kaupunki kantaa vastuuta erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnista sekä kotoutumisesta ja monikielisyyden huomioimisesta. Samalla meidän on löydettävä tasapaino talouden kantokyvyn sekä asuinalueiden viihtyisyyden, turvallisuuden ja kaupunkikuvan laadun saavuttamisen kesken.

Koko Espoo-tarinan toteuttamisen perustana on kestävällä pohjalla oleva talous. Talouden tasapainon saavuttaminen edellyttää meiltä kaikilta yhteisiä ponnistuksia. Tehokkuutta ja vastuullisuutta tarvitaan kaikilla toimialoilla. Tämä vaatii meiltä kaikilta sitoutumista, rohkeutta tehdä vaikeita päätöksiä ja ennen kaikkea kykyä tehdä yhteistyötä.

Kai Mykkänen
Kaupunginjohtaja

2 Espoo-tarina 2025–2029

Valtuuston 20.10.2025 hyväksymä

2.1 Johdanto

Espoo-tarina on päivitetty valtuustokaudelle 2025–2029. Espoo-tarina, kaupungin strategia, on yhteinen suunnitelmamme, miten paras mahdollinen Espoon tulevaisuus rakennetaan. Espoo-tarina kertoo, mistä olemme tulossa, missä olemme ja minne olemme menossa. Se sisältää tiekartan, joka konkretisoi valtuustokaudelle asetetut tavoitteet, joiden mittarit hyväksytään vuosittain talousarvion yhteydessä.

2.2 Espoo – lasten & nuorten pääkaupunki

Mistä olemme tulossa?

Espon ajanlasku alkoi Espon seurakunnan irtauduttua Kirkkonummen seurakunnasta vuonna 1458. Toisena virstanpylväänä näemme Espon kartanon perustamisen Turusta Viipuriin johtavan Kuninkaantien varteen kuninkaankartanona, josta Kustaa Vaasa päätti 27.8.1556. Tämän perusteella Espoo-päivän tapahtumia vietetään vuosittain elokuun viimeisenä viikonloppuna. Keskiajalla Espooseen alkoi muodostua maalaismaisema, joka säilyi pääpiirteissään muuttumattomana 1950-luvun alkuun saakka. Espoosta tuli kauppa 1963 ja kaupunki 1972. Espon kehitys kuvaa Suomen kehitystä pienoiskoossa: maaseutuvaltaisuus, kartano- ja talonpoikaiskulttuuri, alkava teollistuminen ja kaupungistumiskehitys, rooli maan kehityksessä sodan jälkeen, voimakas väestönkasvu ja hyvinvointiyhteiskunnan rakentuminen.

Väkiluku kasvoi aluksi hitaasti. Vasta 1950-luvun alussa Espon asukasmäärä ylitti 20 000 ja kielenemmistö muuttui ruotsinkielisestä suomenkieliseksi. Teknillinen korkeakoulu siirtyi Helsingistä Otaniemeen ja sen päärakennus valmistui 1965. Tapiolan rakentaminen erityisesti lapsiperheiden tarpeisiin alkoi vuonna 1953. 1960-luvulla alkaneeseen suureen maaltamuuttoon Espoo vastasi rakentamalla uusille asukkaille asunnot, päiväkodit ja koulut. Länsiväylän varteen rakentuivat Matinkylä-Olari ja Esponlahti. Junaradan varressa kasvoi erityisesti Leppävaara.

Uudet asukkaat olivat aktiivisia, ja monet merkittävät kulttuuriyhdistykset ja urheiluseurat saivat alkunsa. 1980-luvulla valmistui Espon kulttuurikeskus ja 1990-luvulla perustettiin Nuuksen kansallispuisto. Aalto-yliopisto aloitti toimintansa vuonna 2010.

Suurimman osan Espon historiasta Esponjoen laakso on ollut kyläkeskusten sekä maallisen ja kirkollisen hallinnon keskusaluetta. 1900-luvun toisella puoliskolla Espon Pitkäjärvestä Espon keskuksen ja Kaukalahden

alueiden kautta kulkeva jokilaakson alue muuttui eteläistä ja itäistä Espoota hitaammin.

Muutos kauppalasta osaksi kansainvälistä metropolialuetta on ollut nopeaa. Espon suhteellinen väestönkasvu on 1990-luvulta lähtien ollut Suomen suurista

kaupungeista yksi nopeimmista. Erityisesti lapsiperheille Espoo on ollut vetovoimainen kaupunki. Väkiluku on kasvanut yli neljätoistakertaiseksi 1950-luvulta. Vieraskielisten määrä on kasvanut erityisesti 2000-luvun alun jälkeen työperäisen maahanmuuton, kansainvälisten opiskelijoiden ja maailmanpoliittisten muutosten myötä.

Missä olemme nyt?

Espoo on kasvanut nopeasti yli 320 000 asukkaan kaupungiksi, jossa monimuotoisuus, luonto ja teknologia elävät rinnakkain. Joka neljäs espoolainen puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia ja jokainen asukas tuo mukanaan oman tarinansa. Espoo houkuttelee edelleen nuoria, työkäisiä ja lapsiperheitä, mutta myös vanhusten määrä kasvaa. Kaupunkimme elää muutoksessa, jossa väestönkasvu syntyy ennen kaikkea ihmisten halusta muuttaa Espooseen. Suhteessa kaupungin väkilukuun Espooseen syntyy suurista kaupungeista eniten lapsia, ja tästä olemme ylpeitä.

Espoolaiset kokevat kotikaupunkinsa olevan turvallinen, siisti ja viihtyisä. Luonto on tärkeä osa arkea. Myös kaupungin palvelut ja liikuntamahdollisuudet saavat kiitosta, ja tapahtumamme ja kulttuurikasvatuksemme taavoittavat kaikenikäisiä.

Kasvu tuo mukanaan haasteita, mutta avaa samalla uusia mahdollisuuksia. Kannamme vastuuta erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Teemme työtä sen eteen, että jokaisella olisi mahdollisuus hyvään elämään riippumatta taustasta tai kielestä. Kotoutuminen, monikielisuuden huomioiminen ja alueellisen eriytymisen ehkäisy ovat keskeisiä kehittämiskohteitamme.

Taloudellisesti Espoo elää tiukkaa aikaa. Valtionosuudet ovat vähentyneet ja uhkaavat vähentyä edelleen, mutta palveluiden ja investointien tarve kasvaa. Joudumme tekemään valintoja ja priorisoimaan.

Espoo on myös innovaatioiden kaupunki. Teknologia-yritykset ja tutkimuslaitokset ovat löytäneet täältä kodin, ja Aalto-yliopisto, VTT ja korkeakoulut tuovat kansainvälistä osaamista. Espoo linjasi ensimmäisenä suomalaisena kaupunkina vuonna 2017, että englantia otetaan asenteittain käyttöön kaupungin kolmantena asiointikielenä.

Espoolaiset ovat keskimäärin hyvinvoivia ja korkeasti koulutettuja, mutta työttömyys on kasvanut. Työllisyyden hoitaminen kunnan tehtävänä on tuonut uutta vastuuta ja vaatii yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Espossa on paljon metsää, vesistöjä ja muuta arvokasta luontoa, mutta tänne myös rakennetaan paljon. Tämä edellyttää rakentamisen ja luonnon säilyttämisen yhteensovittamista. Luonnon säästämiseksi ja päästöjen vähentämiseksi ohjaamme rakentamista erityisesti hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle.

Teemme työtä sen eteen, että arki olisi hyvää nyt ja tulevaisuudessa. Kansainvälinen yhteistyö tuo uusia mahdollisuuksia, ja kaupungin tunnettuus maailmalla

kasvaa. Espoo ei ole vain paikka kartalla, se on yhteisö, jossa rakennamme tulevaisuutta yhdessä.

Minne olemme menossa?

Espoo on lasten ja nuorten pääkaupunki, jonka aktiiviset espoolaiset tekevät hyväksi elää ikään katsomatta. Eri-ikäiset ja erilaisista taustoista tulevat ihmiset näkyvät aktiivisesti kaupunkikuvassa, osallistuvat, harrastavat ja pysyvät toimintakykyisinä pidempään.

Espoossa syntyvyyden kasvu on Suomen kärkeä ja kasvuympäristö entistä parempi. Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus kasvaa, oppia ja harrastaa. Luku- ja kielitaito ovat parantuneet ja antavat avaimia oppimiseen, osallisuuteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen. Espoossa kaikki nuoret voivat tuntea olonsa turvalliseksi.

Kaupunki tukee perheitä arjessa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Koulujen ja vapaa-ajan ympäristöjen turvallisuus on parantunut kodin, koulun ja viranomaisen yhteistyöllä. Harrastamisen ja osallisuuden mahdollisuuksia on luotu yhdessä yhteisöjen ja kolmannen sektorin kanssa. Lasten ja nuorten osaaminen, hyvinvointi ja onnistuminen vahvistuu entisestään ja on aikuisten yhteinen tehtävä.

Espoon väestön ja menojen kasvu on hallittua ja kestävä. Kaupungin kasvun kulut ja tulot ovat pitkällä aikavälillä tasapainossa. Espoo on viihtyisien asuinalueiden ja keskusten verkostokaupunki, jossa sujuvat yhteydet tukevat kestävää liikkumista ja alueiden välistä saavutettavuutta. Viisi perinteistä kaupunkikeskustamme ja seitsemän suuraluetta kasvavat uusien asuinalueiden myötä entistä enemmän kiinni toisiinsa ja niiden väliset yhteydet tiivistyvät entisestään. Espoo tunnetaan kaupunkina, jossa opiskelijat viihtyvät ja minne he haluavat jäädä asumaan.

Espoolaisuus merkitsee myönteistä yhteisöllisyyttä. Asuinalueiden ja aluekeskusten vahvat paikalliset identiteetit ja yhteisölliset rakenteet ovat olennainen osa espoolaisuutta. Kaupunginosat ja asuinalueet kehittyvät saavutettavina ja elävinä ympäristöinä, joissa ihmiset viihtyvät, kokevat olonsa turvalliseksi ja joista he ovat ylpeitä. Espoo on Suomen turvallisin kaupunki. Kulttuuri, urheilu ja vetovoimatapahtumat rikastuttavat alueita ja vahvistavat yhteisöllisyyttä. Alueiden haitallinen eriytyminen vähenee. Jokaisella alueella on mahdollisuudet hyvään arkeen.

Saavutettava ja monimuotoinen lähiluonto ja merialueet parantavat espoolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuuden tunnetta sekä vahvistavat Espoon houkuttelevuutta ja elinvoimaa. Espoon kaupunkikehitys on luonnon monimuotoisuudesta huolehtivaa, sitä elvyttävää ja lisäävää. Kaupunki etenee kohti luonnon kokonaisheikentymättömyyttä ja hiilineutraaliutta. Edistämme eläinten hyvinvointia.

Päästöt vähenevät ja jäljellä olevien päästöjen kompensointi on ratkaistu. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistäminen tekevät kaupungista viihtyisemmän ja liikkunnallisemman.

Espoo on Suomen innovaatiopääkaupunki, missä Otaniemi on Euroopan vetovoimaisin, monimuotoisin ja kansainvälinen innovaatioekosysteemi, joka tuo yhteen Aalto-yliopiston, tutkimuslaitokset ja yritykset. Rakennamme yhteistyöllä Espoosta talouden veturia, joka tuottaa hyvinvointia espoolaisille ja vahvistaa kestävä kasvua koko Suomessa. Kansainvälisesti korkean tason osaajat, yritykset, korkeakoulut ja tutkimus luovat yhdessä uusia työpaikkoja ja kilpailukykyä. Innovaatiot ja kasvuyritykset houkuttelevat kasvavaa rahoitusta.

Espoon tulopohjaa pyritään vahvistamaan kaupungin elinvoimaa parantamalla, yritystonttien tarjonnalla, yritysten ja työpaikkojen sijoittumisella. Elävä palvelusektori, kuten ravintolat, tapahtumat, luovat alat, matkailu ja hyvinvoinnin palvelut, työllistävät laajasti ja tekevät kaupungista vetovoimaisen. Toimimme aktiivisesti ja tuomme toimijat yhteen tarjoamalla tilaa, osaamista ja palveluita, joiden avulla syntyy kestävä kasvua ja uusia työpaikkoja Espooseen.

Jokainen Espoon asukas on espoolainen. Espoo tunnetaan kaupunkina, joka on tehnyt kansainvälisyydestä vahvuutensa ja kestävä talouden perustan. Kaupunki houkuttelee osajia, investointeja, rahoitusta, tapahtumia ja vierailijoita. Kansainväliset toimijat toimivat Espoon lähettiläinä maailmalla. Espoo menestyy kansainvälisten yhteyksien ja strategisten kumppanuuksien avulla entistä paremmin. Osallistumme aktiivisesti myös EU:n tulevaisuuden rakentamiseen.

Kulttuurien ja äidinkielten moninaisuus on rikkaus ja vahvuus ja siihen liittyvät haasteet ovat hallinnassa. Myös erilaisuus on osa espoolaisuutta. Tasapaino erilaisuuden ja yhteiseen espoolaiseen yhteisöön kuulumisen välillä on löydetty. Tarjoamme kumppaneiden kanssa vaikuttavia palveluja, jotka tukevat aktiivista kotoutumista ja yhdenvertaisuutta.

Espoo tunnetaan kaupunkina, jossa kaupungin ammattilaiset, asukkaat ja yhteisöt tekevät rohkeasti yhdessä. Kaupunki tukee henkilöstön osaamisen kehittymistä ja yhteisöllistä oppimista arjessa. Luomme tiloja ja mahdollisuuksia kohtaamisille ja vahvistamme kumppanuuksia seurojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten sekä tapahtuma- ja kulttuuritoimijoiden kanssa. Espoossa jokaisella on mahdollisuus osallistua täysivaltaisesti ja omien kykyjensä mukaan arjen toimintaan, palveluihin ja yhteisöön. Espoosta kasvaa entistä vetovoimaisempi kotikaupunki, jossa yhteisöllisyys ja rohkea uudistuminen kulkevat käsi kädessä.

Espoo on taloudellisesti kestävä. Vahva taloutemme luo edellytykset kaupungin kehittymiselle ja palvelujen järjestämiselle. Toimintamenojen ja tulojen kasvutahdit on saatu tasapainoon huomioiden tulorahoituksen riittävyys myös investointeihin. Verotusta koskevissa päätöksissä huomioidaan Espoon kilpailukyky sekä tarve kannustaa työhön, innovointiin ja yrittämiseen. Espoon talous tasapainotetaan hallitulla menojen kasvuvauhilla, tuottavuutta parantamalla sekä kokonaistaloudellisesti parhaimpien ratkaisujen, hankintojen, palvelujen ja tuotantotapojen valinnalla siten, että tulorahoitus riittää investointeihin velkaantumisen

jarruttamiseksi. Investointien ohjausta tehostetaan laajuuden, sisällön ja ajoituksen suhteen.

Kehitämme edelleen toiminnan vaikuttavuutta ja tuottavuutta. Uudistamme palveluja ja työskentelytapoja sekä otamme käyttöön teknologiaa, joka tukee tehokkuutta ja kustannustietoisuutta. Käytämme kokonaistaloudellisesti parhaimpia ratkaisuja niin palveluiden kuin investointien tuotantotavoissa.

Yhteistyö on Espoon vahvuus. Yhdessä asukkaiden, hyvinvointialueen, järjestöjen, seurakuntien ja yritysten kanssa kehitämme ratkaisuja ja opimme samalla toisiltamme. Tämä tekee Espoosta kaupungin, jossa rakennetaan tulevaisuutta viisaasti, rohkeasti ja ihmislähtöisesti.

2.3 Valtuustokauden tavoitteet vuosille 2025–2029 ja niiden mittarit

Lähtöarvot ovat vuoden 2024 toisen osavuositarkastuksen tietoja tai muuten viimeisimpiä tiedossa olevia tietoja.

1. Espoossa jokainen lapsi ja nuori voi onnistua ja yltää parhaimpaansa

Tulostavoitteet	Mittarit
<p>1.1. Lukutaito vahvistuu - Jokainen espoolainen lapsi oppii hyvin suomen tai ruotsin kielen. Lasten ja nuorten lukeminen lisääntyy myös koulupäivän ulkopuolella ja ymmärrys yhteiskunnan toiminnasta kehittyy koulujen ja kirjastopalvelujen tukeamana.</p>	<p>DigiLukiseulan tulokset 2. luokalta eriteltyinä kotimaankieliset ja vieraskieliset.</p> <p>DigiLukiseulan tulokset 4. luokalta eriteltyinä kotimaankieliset ja vieraskieliset.</p> <p>DigiLukiseulan tulokset 7. luokalta eriteltyinä kotimaankieliset ja vieraskieliset.</p> <p>Lasten ja nuorten aineiston lainamäärät</p> <p>KULPS-kirjastopolun oppilaskäyntien määrä</p>
<p>1.2. Opinpolku kantaa – Oppimistulokset ovat Espoossa maan kärkitasoa ja nuorten työelämävalmiudet vahvistuvat. Varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle lapset ja nuoret saavat riittävän tuen oppimiseen ja hyvinvointiin. Maltillinen opetusryhmän koko ja riittävä aikuisten määrä mahdollistavat laadukkaan oppimisen tuen toteuttamisen jokaiselle lapselle opetussuunnitelman mukaisesti. Kasvatamme lasten osallistumisastetta varhaiskasvatuksessa ja lisäämme yksityisen varhaiskasvatuksen tarjontaa tavoitellen 35 prosentin osuutta palvelutuotannosta. Tähtäämme siihen, että kaikki espoolaiset nuoret suorittavat vähintään toisen asteen koulutuksen. Nykyistä useammalla espoolaisnuorella on mahdollisuus lukion käymiseen kotikaupungissaan.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen osallistumisaste (ikäluokittain ja kieliryhmittäin suomi, ruotsi ja muunkieliset 1-6 vuotiaat)</p> <p>Yksityisesti tuotetun varhaiskasvatuksen osuus</p> <p>Kevään yo-kirjoitusten kaikkien kokeiden arvosanojen keskiarvo on Espoossa korkeampi kuin valtakunnallinen keskiarvo.</p> <p>Karvin oppimistulosten arvioinnit</p> <p>Ammatillisen perustutkinnon ja lukiotutkinnon suorittaneista sekä muusta opetuksesta ja koulutuksista työelämään ja jatko-opintoihin sijoittuu yhteensä vähintään 75 %</p>
<p>1.3. Mahdollisuudet avautuvat – Monipuolinen osaaminen on mahdollista kaikille taustasta riippumatta. Vähennämme segregatiota ja eriarvoisuutta lasten ja nuorten arjessa yhteisvoimin. Espoossa eriytetään myös ylöspäin, jotta jokaisella on mahdollisuus yltää</p>	<p>Vieraskielisten aloittavien opiskelijoiden määrä lukiokoulutuksessa kasvaa vuosittain suhteessa heidän määräänsä peruskoulun päättäviin Espoossa</p> <p>Ammattikouluun ensisijaisesti hakeneiden osuus kasvaa</p>

parhaimpaansa. Äidinkieleltään vieraskielisten osuus lukioiden ja korkeakoulujen opiskelijoissa kasvaa. Ammatillisen koulutuksen yleinen vetovoima kasvaa ja mahdollisuudet yhdistää opintoja Espoon kaupungin lukioiden ja ammatillisen koulutuksen välillä paranevat.

1.4. Yhteenkuuluvuus kantaa - Jokainen lapsi ja nuori kokee kuuluvansa joukkoon ja tulevansa kohdelluksi arvostavasti. Väkivaltaan, häirintään, kiusaamiseen, syrjintään ja koulu-uupumiseen puututaan aktiivisesti. Mobiililaitteiden käytön haitat vähenevät. Lasten ja nuorten hyvinvointi vahvistuu ja koulu-poissaolot laskevat. Jokaisella on mieluisa harrastus. Espoossa lapset ja nuoret pääsevät liikkumaan virikkeellisillä koulu- ja päiväkotipihoilla ja lähiliikuntapaikoilla. Harrastamisen hinta ei muodostu esteeksi liikkumiselle.

Peruskoulun oppilaskysely/PKS-lukiokysely: Minua ei kiusata

Peruskoulun oppilaskysely/PKS-lukiokysely: Lapset ja nuoret kokevat kuuluvansa joukkoon

Peruskoulun oppilaskysely: Muuhun kuin opiskeluun liittyvä puhelimen käyttö (oma tai muiden) häiritsee oppitunteja

Peruskoulun oppilaskysely: Harrastatko jotain säännöllisesti muiden kanssa?

Koulupoissaolojen määrä (yli 70 h poissaolleet)

Nuorisopalveluissa nuorten kohtaamiskerrat

2. Hallitusti kasvavan Espoon kaikki kaupunginosat ovat viihtyisiä ja turvallisia

Tulostavoitteet	Mittarit
2.1. Kasvu hallintaan - Asukasluvun kasvu ja rakentamisen vauhti ovat tasapainossa talouden kantokyvyn sekä asuinalueiden viihtyisyyden ja kaupunkikuvan laadun saavuttamisen kanssa. Kaupunkikeskustojen kävely-ympäristöjen laatuun ja elinvoimaan panostetaan. Kaavoitus ohjaa kasvua kestäväksi asemakaavoituksen priorisoinnin ja valtuustokauden aikana hyväksyttävän yleiskaavan pohjalta.	<p>Kuntaveroprosenttiyksikön tuotto/asukas</p> <p>Toimintakate/asukas</p> <p>Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva -indeksi</p> <p>Yhdyskuntateknisten palveluiden tutkimuksen (TEKPA) NPS-tulos</p>
2.2. Tasapainoiset alueet - Asuinalueita kehitetään kokonaisuuksina huomioiden monipuolinen asuntotarjonta perheille ja yksin asuville, omistus- ja vuokra-asumisen tasapaino, varhaiskasvatus- ja koulupaikat sekä liikunta- ja muut harrastusmahdollisuudet. Käynnistämme	<p>Sosioekonominen summaindeksi</p> <p>Kaavoituksessa, tontinluovutuksissa ja maankäyttösopimuksissa huolehditaan siitä, että kerrostaloasuntojen keskipinta-ala on vähintään 48 neliötä.</p> <p>Asuntotuotannosta (kerrostalo) tulee olla vähintään 45 % vapaarahoitteisia omistusasuntoja.</p>

kaupunki uudistusohjelmat segregaatioriskin alla olevissa kaupunginosissa viihtyisyyden ja vetovoiman vahvistamiseksi sekä eriytymiskehityksen vähentämiseksi. Lisäämme määrätietoisesti omistusasuntojen ja erityisesti pientalojen, rivitalojen ja kaupunkipientalojen tarjontaa etenkin lapsiperheiden tarpeisiin. Edistämme riittävän pientalotonttitarjonnan ja kaupungin tontinluovutustavoitteiden varmistamiseksi muun muassa Pohjois- ja Keski-Espoon yleiskaavan pientaloasemakaavoja. Vältämme valtion tukeman asuntorakentamisen keskittymien muodostumista. Luovutamme jatkossakin tontteja Espoon Asunnoille.

2.3. Turvallisin kaupunki - Espoo on Suomen turvallisin suuri kaupunki, jossa liikkuminen alueesta riippumatta on turvallista. Panostamme turvallisiin koulumatkoihin. Huolehdimme turvallisuudesta ja varaudumme poikkeusolojen tarpeisiin yhdessä poliisin, hyvinvointialueen sekä muiden viranomaisten ja kumppaneiden kanssa.

Häiriöindeksi

Tieliikenneonnettomuudet / 100 000 asukasta

Asukkaiden kokema turvallisuus

2.4. Luonto lähellä - Jokaisella espoolaisella on korkeintaan 300 metrin kävelymatka lähiluontoon, mikä tukee asukkaiden luontokokemusta ja antaa hyvät mahdollisuudet liikkumiseen. Runsas kaupunkivihreä ja kulttuurimaisemat tukevat asukkaiden hyvinvointia ja luonnon monimuotoisuutta. Merialueista, saaristosta ja sisävesistöistä huolehditaan tärkeinä osina lähiluontoa ja viihtyisyyttä. Espoon merellisyyttä hyödynnetään aiempaa vahvemmin kaupunkilaisten vapaa-ajan viettämisessä, asumisessa ja matkailussa, ja ainutlaatuisen Rantaraitin palveluita kehitetään.

Niiden asukkaiden %-osuus kaikista asukkaista, jotka asuvat 300 metrin etäisyydellä viheralueesta

Latvuspeitteisyyden määrän kehitys rakennetuilla alueilla

2.5. Toimivat yhteydet - Kaupunki kasvaa pääasiassa hyvien joukkoliikenneyhteyksien lähelle ja jo rakennettua infrastruktuuria hyödyntäen. Liikennettä kehitetään nykyistä sujuvammaksi niin kävellen, pyörällä,

Kestävän liikkumisen kulkumuotojen yhteenlaskettu osuus (HSL)

Liikenteen palvelutytytyväisyys

Uusi asuntotuotanto sijoitetaan MAL 2023 -suunnitelmassa esitetyille maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille.

joukkoliikenteellä kuin autolla. Luomme edellytyksiä tulevaisuuden raidehankkeiden toteuttamiselle.

2.6. Työpaikoille tilaa - Työpaikkoja ja palveluita priorisoidaan kaavoituksessa työpaikkaomavaraisuuden kasvattamiseksi. Espoon keskeisten työpaikka-alueiden vetovoima vahvistuu. Lupa- ja kaavoitusprosessien nopeus, sujuvuus ja hyvä yhteistyö maanomistajien ja rakentajien kanssa vahvistavat Espoon vetovoimaa asunto- ja työpaikkarakentamisessa. Espoossa luvituksen käsittelyajat ovat kasvukaupunkien nopeimpien joukossa.

Työpaikkojen määrän muutos kasvukäytävillä

Yritysasiakastytyväisyys

Lupaprosessien läpimenoajat: Rakennusluvut, muut kuin poikkeuksellisen vaativat ja erittäin vaativat hankkeet

Lupaprosessien läpimenoajat: Rakennusluvut, poikkeuksellisen vaativat ja erittäin vaativat hankkeet

3. Espoo etenee hiilineutraaliksi ja parantaa luonnon tilaa

Tulostavoitteet	Mittarit
<p>3.1. Luonnosta huolehditaan - Espoo turvaa luonnon monimuotoisuutta tavoitellen luonnon kokonaisuikentymättömyyttä vuoteen 2035 mennessä Luontoviisas Espoo -tiekartan mukaisesti. Espoo vahvistaa ekologista verkostoa, parantaa lajien ja luontotyyppien tilaa sekä käyttää luontohaittojen lieventämishierarkiaa suunnittelussa ja toteutuksessa. Perustamme Espooseen säännöllisesti uusia luonnonsuojelualueita Luonnon monimuotoisuuden suojelun toimenpideohjelma 2021–2030 mukaisesti ja kehitämme luontoa kevyemmin turvaavia luonnonarvoalueita. Espoo varautuu ilmastonmuutokseen ja sään ääri-ilmiöihin hyödyntäen luontopohjaisia ratkaisuja.</p>	<p>Vesistönsuojelutoimenpiteiden määrä</p> <p>Ekologisen tilan arviointi kaavoituksen yhteydessä</p> <p>Ekologisen ennallistamisen toteutus</p>
<p>3.2. Päästöt vähenevät - Espoon asukaskohtaiset ilmastopäästöt ovat pääkaupunkiseudun pienimmät. Tavoittelemme hiilineutraalia Espoota 2030 mennessä Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan mukaisesti ja teemme päätökset tarvittavista lisätoimista. Sähköisten ajoneuvojen,</p>	<p>Espoon alueella syntyvät ilmastopäästöt asukasta kohden (HSY)</p> <p>Espoon alueella syntyvien ilmastopäästöjen väheneminen hiilineutraaliustavoitteen mukaisesti (kokonaispäästöt) (HSY)</p> <p>Kestävien käyttövoimien (täyssähkö, hybridi ja kaasu) osuus ajoneuvokannasta (Traficom)</p>

joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn osuudet liikenteessä kasvavat. Vähennämme Espoon ulkopuolella syntyviä päästöjä tukemalla rakentamisen kiertoaloutta, lisäämällä vähähiilisten materiaalien käyttöä sekä edistämällä espoolaisten kestäviä elämäntapoja. Kiinnitämme huomiota hankintojen vastuullisuuteen ja vähennämme päästöjä kaupungin ruokapalveluissa kestäväillä elintarvikevalinnoilla.

Purkurakennuksien vähimmäiskierrätysvaatimus yli 70 %

4. Espoo on paras paikka innovoida, yrittää ja työllistää

Tulostavoitteet

Mittarit

4.1. Työpaikkoja lisää - Espoon työpaikkaomavaraisuus kasvaa. Espoo on Suomen yritysmyönteisin kaupunki. Vahvistamme asemaamme erityisesti korkean arvonlisän työpaikkojen, tuotekehityksen ja pääkonttorien keskuksena.

Työpaikkaomavaraisuus

Yksityisen sektorin palkkasumma

Espoon korkean osaamisen toimialojen yritystyöpaikkojen määrä

4.2. Kotipesä kasvulle - Espoo jatkaa Suomen innovaatiokeskuksena ja on maan tärkein keskittymä startup- ja kasvuyrityksille, jotka houkuttelevat investointeja, sijoittajia ja osaajia. Vahvistamme kestäväää kasvua erityisesti vihreän siirtymän, teknologian ja luovien alojen kautta. Kaupunki tukee pienyritystäjyyttä tarjoten neuvontaa ja koulutusta yrittäjyyden eri vaiheisiin sekä luoden puitteita riittäville toimitiloille. Yrittäjyys Espoossa on aiempaa houkuttelevampi vaihtoehto jokaiselle kaupunkilaiselle.

Kasvuyritysten määrä

Kasvuyritysten henkilöstön määrä

Yritysten lukumäärän muutos

4.3. Vaikuttavat työllisyyspalvelut - Espoossa työnhakijat työllistyvät ja työnantajat saavat osaavaa työvoimaa tehokkaasti. Palvelujen tarjonta ja kehittämisen perustuvat datan hyödyntämiseen ja yhteistyöhön kumppaneiden kanssa. Kohdennamme aktivointipalveluita tehokkaasti niitä tarvitseville. Eriyisinä tavoitteina ovat kaupunkien alhaisin nuorisotyöttömyys sekä maahanmuuttajien työttömyyden lasku siten, että ero kotimaankielisiin pienenee.

Yleinen työllisyysaste (18–64 v.)

Alle 30-vuotiaiden työllisyysaste (työllisten osuus alle 30-vuotiaasta väestöstä)

Ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste verrattuna suomalaistaustaisten työllisyysasteeseen (18–64 v.)

Espoossa jokaisella nuorella on mahdollisuus saada työkokemusta ennen täysi-ikäisyyttä. Työllistymisen edellytyksiä tuetaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa

4.4. Paras opiskelukaupunki - Espoossa opiskelija voi elää Suomen parasta opiskelijaelämää ja juurtua kaupunkiin, jotta Espoo on mieluisin asuinpaikka opiskelijan jälkeenkin. Panostetaan edelleen Otaniemen ainutlaatuisen kampusalueen kehittämiseen esimerkiksi palvelu- ja asuntotarjontaa kasvattamalla, mistä hyötyvät sekä opiskelijat että muut espoolaiset.

Suomen paras opiskelukaupunki-indeksi (studentum)

4.5. Elinvoimaa kulttuurista - Elävät kulttuuripalvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia ja ovat tärkeä vetovoimatekijä. Kulttuuri tukee ihmisten hyvinvointia, luovuutta ja resilienssiä. Olemme houkutteleva ja luotettava yhteistyökumppani kulttuuri- ja tapahtuma-alan toimijoille.

Espolaisten kulttuuripalveluiden vuosittainen asiakaskäyntien määrä

Kansainvälisten taitelijoiden/esiintyjien/tuotantojen määrä

Yhteisö- ja yksityistaustaisissa tapahtumapaikoissa ja -alueilla järjestettyjen tapahtumien määrä ja niihin osallistuneiden määrä vuositasolla. (Seurantaan valittu 8 tapahtumapaikkaa, joiden kapasiteetti yli 1500 henkilöä)

5. Espoo onnistuu kansainvälistymisen mahdollisuuksissa ja haasteissa

Tulostavoitteet

Mittarit

5.1. Kotoutuminen vahvistuu - Espoo on kotoutumisen kärki-kaupunki. Aiempaa suurempi osa Espooseen pitkäaikaisesti muuttavista ulkomaalaisista oppii kunnolla suomen tai ruotsin kielen. Kotoutumisen keskiössä ovat työ ja koulutus. Vieraskielisten ja kotimaankielisten erot oppimistuloksissa, osallisuudessa ja työllisyydessä kaventuvat. Kiinnitämme erityistä huomioita kansainvälisten osajien perheiden ja maahanmuuttajanaisten kotoutumiseen. Yhdessä kumppaneiden kanssa autamme kansainvälisiä opiskelijoita ja osajien puolisoita työllistymään Espooseen. Kehitämme ruotsinkielistä kotoutumispolkua.

Espoossa asuvien ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten palkka- ja yrittäjätulojen mediaani: koko maan suomalaistaustaisten tulomediaanista

Espoossa asuvien ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten palkka- ja yrittäjätulojen mediaani: Espoon suomalaistaustaisten tulomediaanista

Espoossa asuvien ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten palkka- ja yrittäjätulojen mediaani: koko maan ulkomaalaistaustaisten tulomediaanista

Kotoutumiskoulutuksen tavoitekielitaitotason saavuttaneiden henkilöiden osuus koulutuspoluittain: Hitaan polun opiskelijat

Kotoutumiskoulutuksen tavoitekielitaitotason saavuttaneiden henkilöiden osuus koulutuspoluittain: Perustason polun opiskelijat

Kotoutumiskoulutuksen tavoitekielitaitotason saavuttaneiden henkilöiden osuus koulutuspoluittain: Korkeakoulutettujen polun opiskelijat

5.2. Yhteinen Espoo - Espolaisuus merkitsee yhdenvertaisia perusoikeuksia, yhteiskunnan

Eri-laisuusindeksin kehitys

pelisääntöihin sitoutumista sekä yhteenkuuluvuutta, jota vahvistaa vastuu toisistamme ja yhteisestä kaupungistamme. Kieliryhmien elämänpöiirien eriytyneisyys vähenee. Toimimme johdonmukaisesti syrjintää ja rasismia vastaan sekä rakennamme luottamusta ja yhteistä tulevaisuutta. Sukupuolten tasa-arvoiset mahdollisuudet koskevat kaikkia.

5.3. Paikka osajille - Tavoittemme sitä, että Espoo on Pohjoismaiden paras paikka sekä palaaville että uusille kansainvälisille osajille. Kansainväliset kumppanuudet ja verkostot vahvistavat kaupungin elinvoimaa. Tunnistamme, ettei kieli saa olla este osallisuudelle kaupungin kehittämiseen ja päätöksentekoon. Haemme uusia ratkaisuja oman työmme kehittämiseen, rahoitusta ja osaamista verkostoista. Tuemme espoo-laisten innovaatioiden ja yritysten kasvua kansainvälisille markkinoille

Ulkomaalaistaustaisten työllisten ammattiluokkiin johtajat, erityisasiantuntijat ja asiantuntijat kuuluvien henkilöiden määrän kehitys.

Strategian painopisteiden toteuttamiseen saatavan ulkoisen rahoituksen määrä

6. Henkilöstö voi hyvin ja hyödyntää kumppanuuksia

Tulostavoitteet	Mittarit
6.1. Henkilöstö kukoistaa – Espoon työntekijät ovat arvostettuja ammattilaisia. Espoon johtamiskulttuuri on arvostavaa ja tukee työyhteisön jatkuvaa oppimista sekä henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia. Kulttuuri, palautekäytännöt ja johtamisfoorumit rohkaisevat kokeiluihin, jatkuvaan parantamiseen ja yhteistyöhön poikkialueellisesti ja verkostoissa. Työyhteisö on turvallinen, yhdenvertainen ja hyvinvointia edistävä. Jatkamme toimenpiteitä työvoimapula-alojen, kuten varhaiskasvatuksen henkilöstön ja opettajien veto- ja pitovoimaan liittyen.	Työntekijäkokemusta mittaava työnantajan suosittelemusprosentti on vähintään 80 % Tehtäviinsä kelpoisen henkilöstön osuus kasvaa (varhaiskasvatuksen opettajat)
6.2. Kumppanuudet kantavat – Hyvinvointialueen, järjestöjen, seurojen, seurakuntien,	Kuntalaiskäyttöön soveltuvien tilojen määrä

yhteisöjen, yritysten ja oppilaitosten kanssa rakennetaan pitkäjänteisiä kumppanuuksia, jotka tuottavat asukaslähtöisesti kaikenikäisille espoolaisille arjen hyvinvointia sekä uusia mahdollisuuksia harrastamiseen, osallistumiseen ja luovuuteen. Espoo tukee ja edistää asukkaiden osallisuutta ja tarjoaa yhteisötiloja ja foorumeita kohtaamisille. Kaupunki varmistaa tilojen esteettömyyden.

Kumppanuustapahtumien määrä (yli 1000 kävijää/osallistujaa)

7. Espoon talous on kestäväällä pohjalla

Tulostavoitteet

Mittarit (Lähtöarvo on viimeisin tiedossa oleva arvo)

7.1. Talous tasapainoon - Tasa-painotamme Espoon talouden siten, että emokaupungin asukaskohtainen lainakanta on vuonna 2029 korkeintaan vuoden 2025 tasolla. Pidämme verotuksen kilpailukykyisenä keskeisten vertailukaupunkien joukossa. Palautamme menojen kasvun kestäväksi tulopohjan kehitykseen nähden. Tulorahoituksen osuus investointien rahoittamisessa nousee. Priorisoimme ja jaksotamme aluekehittämistä ja investointeja siten, että tulorahoitus riittää pitkällä aikavälillä koulu-, päiväkotijoinfrainvestointeihin, jotta velkaantumisen pysähtyy.

Emokaupungin asukaskohtainen lainakanta on vuonna 2029 korkeintaan vuoden 2025 tasolla

Tulorahoituksen osuus investointien rahoittamisessa nousee

7.2. Verolle vastinetta - Käytämme kokonaistaloudellisesti parhaita ratkaisuja ja parannamme hankintojen kustannusvaikuttavuutta. Hyödynnämme markkinoita ja niiden synnyttämistä silloin, kun se parantaa tuottavuuttamme.

Espolaisten tyytyväisyys palveluihin (Kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksen laaja indeksi)

Kirjastopalveluiden tuottamisen kulut per asukas

Perusopetuksen oppilaskohtaiset kulut

Varhaiskasvatuksen lapsikohtaiset kulut

Kaupungin ennakoidulta arvoltaan yli seitsemän miljoonan hankinnoissa toteutetaan hankinnan valmistelun yhteydessä syvennetty kustannusvaikutusanalyysi

7.3. Tiedolla johtaminen - Suunnittelemme toimintamme niin, että lakisääteiset tehtävät ja strategiset painopisteet toteutuvat laadukkaasti ja resurssit painottuvat niihin. Jatkamme

Tietojärjestelmien ja analytiikan hyödyntäminen valituissa kärkihankkeissa

Kaupungin toimintaan soveltumattomien kohteiden myynti kasvaa vuodesta 2025

kaupungin ydintoimintojen kannalta tarpeettoman omaisuuden myymistä. Kehitämme palveluiden järjestämisen tapaa ja organisaatorakennetta vastaamaan valittuihin haasteisiin tehokkaasti. Espoo hyödyntää tavoitteellisesti digitalisaatiota läpi toimintaprosessien tuottavuuden parantamiseksi. Johtaminen ja päätöksenteko perustuvat tiedon hyödyntämiseen, analytiikkaan ja organisaation yhteiseen tilannekuvaan. Varmistamme kansalliskielten yhdenvertaisen kohtelun kaupungin toiminnassa.

7.4. Aitoja säästöjä – Talouden tasapainottaminen toteutuu ennen kaikkea talousarvioiden ja useamman vuoden taloussuunnittelun sekä investointiohjelman kautta. Mikäli talouden tasapainottaminen ei muutoin etene riittävällä tavalla, kaupunginhallitus voi käynnistää tuottavuuden ja talouden tasapainon ohjelmatyön, jonka mittarit perustuvat menojen ja tulojen kehitykseen tilinpäätöksissä.

Espoo-tarinan ja talousarvion mukainen talouden kehyskausi (kyllä/ei)

2.4 Poikkihallinnolliset kehitysohjelmat 2025–2029

Espoo kehittyy ja uudistuu rohkeasti ideoiden, kokeiden ja pilotoiden yhdessä asukkaiden, kumppanien ja kansainvälisten verkostojen kanssa. Espoon tulevaisuuden kannalta keskeisiin ilmiöihin ja haasteisiin haetaan ratkaisuja poikkihallinnollisilla kehitysohjelmissa. Ohjelmatyössä hyödynnetään ulkoista rahoitusta

Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -kehitysohjelma

Ohjelma toteuttaa laajana kumppanuusyhteistyönä innovatiivisia, paikallisia ja kestäviä kaupunkiratkaisuja, jotka toimivat esimerkkeinä hiilineutraaliuden saavuttamisessa ja luonnon monimuotoisuuden suojelussa.

Ohjelma

- edistää asukkaiden ja yhteisöjen ympäristövaikutteista toimintaa ja talkoo- ja vapaaehtoisuustyötä Espoon luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja ilmastomuutoksen hillitsemiseksi.

- kehittää yhdessä kumppaneiden kanssa innovatiivisia ratkaisuja kasvavan virkistyskäytön ja luontoarvojen yhteensovittamiseksi.
- edistää luontoarvojen säilymistä ja asukkaiden monipuolisia mahdollisuuksia virkistäytyä luonnossa.
- lisää tutkimus- ja kehittämissyhteistyötä ilmasto- ja luontotavoitteiden saavuttamiseksi.

Yritysten ja yrittäjyyden Espoo -kehitysohjelma

Ohjelma vahvistaa kaupungin taloudellista kestävyttä tukemalla yritysten kasvua ja uusien työpaikkojen syntymistä.

Ohjelma

- painottaa pienten ja keskisuurten yritysten, startupien ja nopeasti kasvavien kasvuyritysten kehitystä, yrittäjyysosaamisen vahvistamista sekä kansainvälisesti houkuttelevan innovaatioympäristön rakentamista yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- edistää yritysten toimintaedellytyksiä ja sujuvia palvelupolkuja koko kaupunkikonsernin voimin sekä laajassa kumppaniyhteistyössä.

Yhteisöllinen Espoo -kehitysohjelma

Ohjelma vahvistaa sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä edistämällä osallisuutta, ehkäisemällä segregatiota ja lisäämällä turvallisuutta.

Ohjelma

- rakentaa yhdenvertaista, monimuotoista ja yhteisöllistä kaupunkia, jossa asukkaat kokevat kuuluvansa omaan alueeseensa ja Espooseen.
- perustuu poikkihallinnolliseen yhteistyöhön, tiedolla johtamiseen ja asukkaiden osallistamiseen.

Tapahtumien Espoo - kehitysohjelma

Ohjelman tavoitteena on kehittää Espoon kaupunkikulttuuria, viihtyisyyttä ja omaleimaisuutta kaupunkikeskuksissa.

Ohjelma

- tukee tapahtumakulttuurin kehittymistä ja paikallisten toimijoiden yhteistyötä.
- edistää erilaisten tapahtuma- ja yritystilojen syntyä ja tilojen väliaikaiskäyttöä.
- kehittää tapahtumiin sujuvia ja kestäviä liikku- misratkaisuja.

2.5 Riskit ja riskienhallinta

Kaupungin riskienhallinnan tavoitteena on tukea kaupunkikonsernia sen tavoitteiden saavuttamisessa ja perustehtävien toteuttamisessa.

Valtuusto on kuntalaissa edellytetysti päättänyt Espoon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Näiden perusteiden toimeenpanoa ohjaavan, kaupunginhallituksessa 16.12.2024 päivitetyn kaupungin riskienhallintapolitiikan mukaan kaupungin tavoitteita uhkaavia riskejä tunnistetaan ja hallitaan taloussuunnitelmakaudella järjestelmällisesti.

Talousarviotyön yhteydessä käynnistyy kaupungin tavoitteita uhkaavien riskien kartoittaminen eteenpäin katsovasti. Tunnistettuja ja etenkin keskeisimpiä riskejä ja niiden hallintaa käsitellään taloussuunnittelu- ja -seurantaprosessin yhteydessä sekä kaupunkitasoisesti että tulosyksiköissä. Riskienhallinta kuuluu myös osaksi kaupungin suunnitelmallista ohjelma- ja projektityötä. Lisäksi riskejä selvitetään ja käsitellään keskeisenä osana erilaisia, sekä sisäisiä että ulkoisia muutostilanteita sekä useiden osapuolien välisiä kumppanuuksia ja hankkeita.

3 Talousarvion yleisperustelut ja toimintaympäristö

3.1 Suomen talouskehitys

3.1.1 Yleinen talouskehitys

Maailmantalouden kasvu jatkuu, mutta epävarmuus pysyy korkealla Yhdysvaltojen tullipolitiikan ja geopolittisten jännitteiden vuoksi. Kasvu painottuu yhä nouseviin talouksiin euroalueen elpyessä hitaasti. Maailmantalouden arvioidaan kasvavan 2,9 prosenttia vuonna 2025 ja kolme prosenttia vuonna 2026. Euroalueen kasvu kiihtyy 1,1 prosenttiin vuonna 2025 ja 1,3 prosenttiin vuonna 2026 inflaation hidastuessa ja investointien vahvistuessa.

Suomen talouden toipuminen on toistaiseksi ollut hidasta. Bruttokansantuotteen (BKT) ennustetaan kasvavan 1,0 prosenttia vuonna 2025, 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia vuonna 2027. Inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja tuloveron alennukset tukevat kotimaista kysyntää, kun taas energiasiirtymä ja puolustushankkeet vauhdittavat investointeja.

Työllisyyden ennustetaan paranevan vuodesta 2026 alkaen. Toistaiseksi heikko työllisyystilanne ja talouden epävarmuus ovat saaneet kotitaloudet säästämään kuluttamisen sijaan. Yksityisen kulutuksen kasvun ennustetaan nopeutuvan vuodesta 2026 alkaen työllisyystilanteen parantuessa ja kotitalouksien reaalityulojen noustessa.

3.1.2 Kuntatalouden kehitys

Kuntahallinnon rahoitusasema oli viime vuonna noin 900 milj. euroa alijäämäinen. Sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkistukset ja indeksisäästöt pienensivät kuntien valtionosuuksien määrää samalla, kun kulutusmenot ja investoinnit kasvoivat ja verotulokehitys oli heikkoa.

Kuntahallinnon alijäämän ennustetaan syvenevän 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2025 ja pysyvän 0,5–0,6 prosenttia alijäämäisenä myös vuosina 2026–2027. Kulutusmenojen kasvu johtuu pääasiassa hintojen noususta ja kuntien laajentuneista tehtävistä. Vuoden 2025 alusta voimaan tulleen TE-palvelu-uudistuksen seurauksena kuntahallinto on lisäksi aiempaa suhdanneherkempi kunnan menojen reagoidessa työllisyyskehitykseen. Kuntien investoinnit pysyvät lisäksi korkealla tasolla. Etenkin kasvukeskuksissa muuttoliike ylläpitää kuntien investointipaineita. Valtaosa panostuksista kohdistuu välttämättömään perusrakenteeseen kuten rakennuksiin, mutta myös vihreän siirtymän investoinnit pitävät osaltaan investointitasoa korkealla.

Vuonna 2025 kuntien kokonaisverotulot kasvavat vain 0,7 prosenttia kunnallisveron heikon kehityksen ja yhteisöverotuottojen supistumisen takia. Kokonaisverotulojen kasvu kiihtyy 5,8 prosenttiin vuonna 2026 ja on keskimäärin 3,8 prosenttia vuosina

2027–2029. Vuonna 2026 valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle laskevat ennen kaikkea peruspalveluiden valtionosuuksiin tehtävien vähennysten vuoksi. Kuntien tulot eivät riitä kattamaan kasvavia menopaineita ennustejaksolla.

Lähteet

Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, syksy 2025, valtiovarainministeriön julkaisuja 2025:49.

3.2 Aluetalouden näkymiä Helsingin seudulla

Helsingin seudulla tuotannon määrä ennallaan

Helsingin seudun kokonaistuotanto pysyi vuoden 2025 toisella neljänneksellä käytännössä ennallaan (-0,2 %) vuodentakaiseen verrattuna. Edellisten vuosineljännespieni nousuksi, mutta sekin pysyi prosentin kymmenesosissa. Toimialoista heikoimmin menestyi rakentaminen, jossa tuotanto laski viitisen prosenttia vuodentakaisesta. Nousua sen sijaan oli jo muun muassa matkailun sekä informaation ja viestinnän toimialoilla.

Palkkasumma lievässä kasvussa

Helsingin seudulla yritysten maksama nimellinen kokonaispalkkasumma kasvoi vuoden 2025 toisella neljänneksellä 2,2 prosenttia edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Toimialakohtaiset erot olivat selviä. Rakentamisessa palkkasumma laski, mutta teollisuudessa sekä kuljetuksen ja varastoinnin toimialalla palkkasumma kasvoi. Toimialoista selvimmän palkkasumma kasvoi rahoitus- ja vakuutusalaalla (+7,2 %). Koko taloudesta yritysten henkilöstön määrä pieneni kuitenkin noin kaksi prosenttia.

Kaupan myynti laski edelleen keväällä 2025

Kaupan myynti Helsingin seudulla laski edelleen vuoden 2025 toisella vuosineljänneksellä. Laskuvauhti hidastui hieman yli prosenttiin (-1,1 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Samalla vuoden 2025 ensimmäisen neljänneksen myynnin muutos tarkentui hieman aiemmin kerrottua paremmaksi niin, että laskua oli vuotta aiemmasta 1,8 %. Kaupan myynti on laskenut nyt yhtäjaksoisesti yli kahden vuoden ajan. Negatiivinen kehitys on kuitenkin hidastunut selvästi tämän vuoden aikana.

Suhdannenäkymät edelleen vaisut kesällä 2025

Helsingin seudun kauppakamarin elokuussa 2025 tekemän suhdannepulssi-kyselyn mukaan yritysten suhdannenäkymät seudulla olivat edelleen vaisut (2,9; saldo luku -6), vaikka odotukset olivat hieman paremmat kuin keväällä. Tunnuslukuista liikevaihto ylsi neutraalin yläpuolelle (3,1) saldoluvin ollessa ainoana plussan

puolella (+13). Liikevaihdon myönteinen kehitys johtuu enemmän raaka-aineiden, hintakilpailun ja työvoimakustannusten ja kansainväliseen kauppaan liittyvistä vaikutuksista kuin taloussuhdanteiden todellisesta paranemisesta. Kannattavuus pysyi ennallaan eli hieman neutraalia alempana, samaa viestii välttävä saldoluku (-8). Työllisyysnäkömät olivat hienoisesti huonontuneet maaliskuusta. Merkkejä työvoiman kysynnän lisääntymisestä ei ollut nähtävissä ennen vuoden loppua. Suurin osa (64 %) vastanneista Helsingin seudun yritysten toimitusjohtajista näki Orpon hallituksen talouspolitiikassa vähintään yritysten kasvua vauhdittavia elementtejä

EK:n suhdannebarometrin mukaan Uudellamaalla teollisuuden ja rakentamisen yritysten arviot vallitsevasta suhdannetilanteesta paranivat hieman alkukesällä 2025. Talouden suhdannetilannetta mittaava kausitasoitettu saldoluku oli heinäkuussa -32, kun vastaava luku oli huhtikuun tiedustelussa -44. Huolimatta nykytilanteen parantumisesta tulevaa koskevat odotukset heikkenivät hieman. Suhdannenäkymien kausitasoitettu saldoluku oli nyt -3.

Uudenmaan palveluyritysten suhdannekuva pysyi harmaana alkukesällä 2025. Nykytilaa kuvaava saldoluku oli heinäkuussa -36 (huhtikuussa -39). Suhdannenäkymät kohentuivat hivenen kesällä, mutta saldoluku oli yhä aavistuksen miinuksella. Suhdannenäkymien saldoluku oli heinäkuussa -3, kun vastaava lukema oli huhtikuussa -7. Uudenmaan palveluyritysten suhdannenäkymät ovat hyvin lähellä koko maan keskiarvoa.

Suhdanneodotusten ja -tilanteen muutoksia kuvaava saldoluku: positiivinen luku kuvaa myönteisiä odotuksia tai muutoksia. Saldoluku on positiivista kehitystä kuvanneiden osuus vähennettynä negatiivista kehitystä kuvanneiden osuudella. Jos esimerkiksi 30 % vastaajista (painotettuna) on vastannut tuotantonsa kasvaneen, 50 % pysyneen ennallaan ja 20 % vähentyneen, saldoluku on 30 - 20 eli +10. Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) Suhdannebarometri.

Lähteet

Helsingin seudun Suunnat, Kaupunkitutkimus TA Oy, Elinkeinoelämän keskusliitto (EK), Helsingin seudun kauppakamari ja Tilastokeskus.

3.3 Espoon toimintaympäristö

3.3.1 Espoon väestönkasvu

Väestömäärä vuoden 2024 lopussa ja vuoden 2025 väestönkasvu

Vuoden 2024 lopussa Espoossa oli 320 931 asukasta. Väkiluku kasvoi vuoden 2024 aikana 6 907 hengellä eli 2,2 prosenttia. Väestönkasvu oli 1 843 henkeä vuotta aiempaa pienempi, koska Espooseen muuttaneiden määrä pieneni ja lähtömuuttajien määrä kasvoi. Espoon väestö on viime vuosina kasvanut selvästi enemmän

muuttoliikkeen kuin luonnollisen väestönlisäyksen (syntyneiden ja kuolleiden määrien erotus) ansiosta. Viiden viime vuoden aikana Espoon väkiluku on kasvanut keskimäärin yli 6 200 hengellä vuodessa.

Espooseen muista kunnista muuttaneista keskimäärin noin 60 prosenttia on muuttovuonna ollut työllisiä. Ulkomailta Espooseen muuttaneista keskimäärin vajaa 40 prosenttia on muuttovuonna ollut työllisiä ja noin 20 prosenttia muita työvoiman ulkopuolella olleita kuin lapsia, opiskelijoita tai eläkeläisiä.

Ennakkotietoihin perustuva väestönkasvu vuonna 2025

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Espoon väkiluku kasvoi kuluvan vuoden elokuun loppuun mennessä 3 904 hengellä ja Espoon väkiluku elokuun 2025 lopussa oli 324 835 henkeä. Väestönkasvu on ollut pienempää kuin vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana. Kuntien välinen nettomuutto ja nettomaahanmuutto ovat vähentyneet edeltäviin vuosiin verrattuna. Tammi-elokuun ennakkotietojen perusteella vuoden 2025 väestönkasvuksi tulisi noin 5 840 henkeä, mikä on paljon, mutta kuitenkin vähemmän kuin edeltävänä vuonna.

Väestöennusteen mukainen väestönkasvu

Kuluvan vuoden 2025 lopussa Espoossa arvioidaan olevan noin 326 780 asukasta, kun vuoden 2024 lopussa asukkaita oli 320 931.

Espoon vuoden 2025 pitkänajan väestöennusteen mukaan väestönkasvu jatkuu vielä keskimääräistä nopeampana seuraavat vuodet, vaikka onkin jatkossa vuosia 2022 ja 2023 hitaampaa, ja vähän myös vuotta 2024 hitaampaa. Kymmenessä vuodessa eli vuoden 2025 loppuun mennessä Espoon väestömäärä kasvaa ennusteen mukaan 393 060 asukkaaseen. Tämä kehitys tarkoittaisi 72 130 asukkaan lisäystä vuosien 2024–2035 aikana eli keskimäärin 6 560 asukkaan lisäystä vuosittain.

Väestöä on kasvattanut eniten maahanmuutto. Myös luonnollinen väestönmuutos ja kuntien välinen netto-muutto ovat olleet Espoossa positiivisia.

Väestönkasvun vaikutus ikärakenteeseen ja väestölliseen huoltosuhteeseen

Väestönkasvun myötä Espoon ikärakenteessa tapahtuu muutoksia tulevan kymmenen vuoden aikana. Väestön määrä kasvaa kaikissa ikäryhmissä. Vähiten 7–15-vuotiaissa. Lasten ja nuorten ikäluokat alkavat kasvaa vuoden 2030 jälkeen.

Palvelujen kannalta merkittävimmät muutokset liittyvät lasten ja ikääntyneiden määrän ennakoituun kasvuun. Vuoden 2034 loppuun mennessä alle kouluikäisten ikäryhmä kasvaa noin 5 300 lapsen verran ja 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa noin 7 300:lla. Kokonaisuutena työikäisten eli 20–64-vuotiaiden määrä kasvaa huomattavasti.

Taulukko 1 Ikäryhmittäiset väestömäärät ja osuudet (prosenttia) 31.12.2024 ja väestöennusteen* perusteella vuosina 2029 ja 2034 sekä väestönmuutos 2024–2034

	Ikä							Väestö yhteensä
	0–6	7–15	16–19	20–34	35–64	65–74	75+	
2024	24263	35884	16098	68613	127406	24800	23867	320931
2029*	26979	34972	17625	74521	144365	27177	27849	353488
2034*	29543	36330	16814	80638	161812	30190	31136	386462
Muutos 2024–2034	5280	446	716	12025	34406	5390	7269	65531
Osuus väestöstä %								
2024	7,6	11,2	5,0	21,4	39,7	7,7	7,4	7,6
2029*	8,4	10,9	5,5	23,2	45,0	8,5	8,7	8,4
2034*	9,2	11,3	5,2	25,1	50,4	9,4	9,7	9,2
Muutos 2024–2034, %	1,6	0,1	0,2	3,7	10,7	1,7	2,3	1,6

Väestön ikärakenteen muutos heijastuu myös väestölliseen huoltosuhteeseen eli siihen, kuinka monta 0–14-vuotiasta lasta ja vähintään 65-vuotiasta ikääntynyttä on sataa 15–64-vuotiasta työikäistä kohti. Espoon väestöllinen huoltosuhte on heikentynyt kymmenen edeltävän vuoden aikana, eli lasten ja ikääntyneiden suhteellinen osuus on kasvanut työikäisiin nähden. Tilanne on kuitenkin muuttunut: Vuonna 2014 Espoon väestöllinen huoltosuhte oli 48,4. Myös vuonna 2024 se oli 48,4 ottaen välillä heikempi. Huoltosuhteen paranemisen takana on maahanmuutto, joka painottuu työikäisiin ja nuoriin ikäluokkiin, Vuonna 2023 äidinkielenään kotimaisia kieliä puhuvien espoolaisten väestöllinen huoltosuhte oli 55 ja vieraskielisten 32. Näin ollen vieraskielisten määrän kasvaessa huoltosuhte paranee.

Vieraskielinen väestö Espoossa

Vuoden 2024 lopussa espoolaisista ulkomaan kansalaisia oli 52 925 henkeä eli 17 prosenttia.

Vieraskielisiä oli huomattavasti enemmän, 80166 henkeä, ja heidän osuutensa väestöstä oli kohonnut vuoden aikana 22 prosentista 24 prosenttiin. Vertailun vuoksi ruotsinkielisiä espoolaisia oli noin 20 200 henkeä eli noin 6 prosenttia väestöstä ja suomen- tai saamenkielisiä noin 219 600 henkeä eli 70 prosenttia väestöstä. Ruotsinkielisten määrä on pysynyt 2020-luvulla lähes samana, vain heidän osuutensa koko väestöstä on vähentynyt muun väestön kasvaessa nopeammin. Vuonna 2014 ruotsinkielisiä oli 7,6 prosenttia, ja heidän osuutensa väestöstä oli laskenut 6,3 prosenttiin vuoden 2024 loppuun mennessä.

Espoon vieraskielisten määrä on kolmena viime vuotena kasvanut aiempaa keskimääräistä kasvua enemmän. Tämän vuoksi vuonna 2023 tehdyn vieraskielisten ennusteen perusversion ja nopeamman kasvun version (niin sanotun Ukraina-version) kasvu on ylittynyt ennustetusta. Vieraskielisten määrä on kymmenen vuoden kulluttua arviolta 118 900, määrä kasvaisi siis nykyisestä noin 38 800 hengellä.

Taulukko 2 Vieraskielisten espoolaisten ikäryhmittäiset väestömäärät ja -osuudet (%) 31.12.2024 ja väestöennusteen* perusteella vuosille 2028 ja 2034 sekä väestönmuutos 2024–2034

	Ikä							Väestö yhteensä
	0–6	7–15	16–19	20–34	35–64	65–74	75+	
2024	7 509	10 089	3 726	22 880	33 453	1 866	643	80 166
2029*	8 539	11 658	4 932	26 153	42 547	2 895	1 103	97 827
2034*	9 759	12 532	6 038	30 666	53 954	4 134	1 859	118 942
Muutos 2024–2034	2 250	2 443	2 312	7 786	20 501	2 268	1 216	38 776
Osuus vieraskielisestä väestöstä %								
2024	9,4	12,6	4,6	28,5	41,7	2,3	0,8	9,4
2029*	8,4	10,9	5,5	23,2	45,0	8,5	8,7	8,4
2034*	8,2	10,5	5,1	25,8	45,4	3,5	1,6	8,2
Muutos 2024–2034, %	5,8	6,3	6,0	20,1	52,9	5,8	3,1	5,8

3.3.2 Espoon asuntotuotanto

Tammi-syyskuussa 2025 valmistui 1 630 uutta asuntoa, mikä oli 1 069 (40 prosenttia) vuodentakaista vähemmän. Aloituksissa uusia asuntoja oli 1 203 eli 558 (32 prosenttia) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Uusien kohteiden rakennusluvissa oli 1 001 asuntoa, mikä on 539 (35 prosenttia) vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Luvut perustuvat kaupungin Asuntoyksikön tietoihin ja ovat ennakkotietoja.

Vuosina 2025–2034 Espooseen ennustetaan valmistuvan keskimäärin noin 3 900 asuntoa vuodessa. Tulevasta tuotannosta arvioidaan olevan kerrostaloasuntoja 89 prosenttia. Vuonna 2025 Espoossa valmistuu ennusteen mukaan 1 923 uutta asuntoa. Ennustejakson muille vuosille on arvioitu valmistuvan keskimäärin 4 700 asuntoa vuosittain. (Espoon asuntotuotantoennuste 2025–2034).

Taulukko 3 Valmistuneiden asuntojen lukumäärä vuonna 2024 sekä asuntotuotantoennuste 2025–2034. Espoon kaupunki, Asuntoyksikkö.

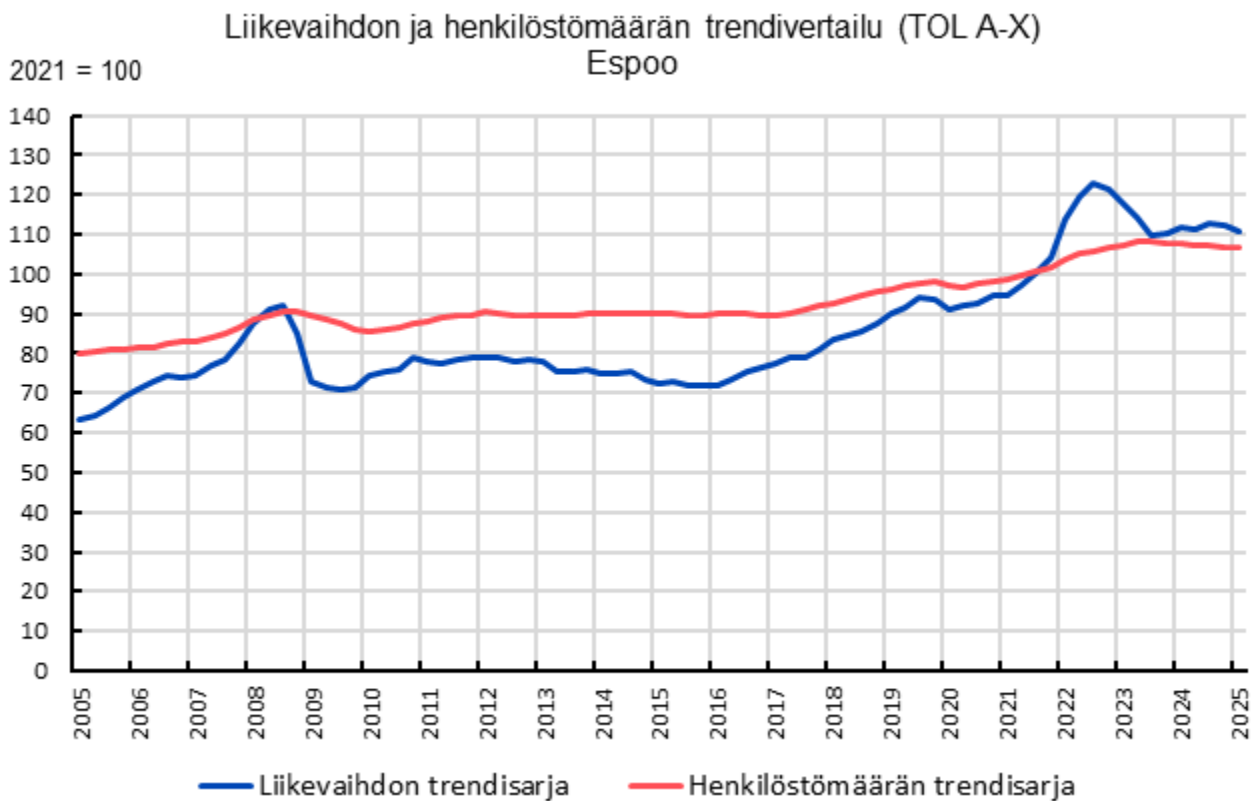
Talotyyppi	Valmistumis- vuosi												Kaikki yh- teensä		Kes- kiarvo / vuosi
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2025– 2034	%		
Kerrostalo	3016	1667	1912	1585	3709	4786	4713	5338	5233	5304	5234	39481	89,1	3948	
Rivitalo	71	52	130	59	86	40	280	89	4	123	139	1002	2,3	100	
Omakotitalo	181	204	286	283	400	400	450	450	450	450	450	3823	8,6	382	
Pienta- lot yht.	252	256	416	342	486	440	730	539	454	573	589	4825	10,9	483	
Kaikki yht.	3268	1923	2328	1927	4195	5226	5443	5877	5687	5877	5823	44306		4431	

3.3.3 Yritysten liikevaihto ja henkilöstömäärä

Alueellisen yritystoimintatilaston mukaan Espoossa sijaitsevien yritystoimipaikkojen kokonaisliikevaihto oli vuonna 2023 vajaa 49 miljardia euroa, mikä oli 9,3 prosenttia koko maan yritystoimipaikkojen liikevaihdosta. Tilastokeskuksen Suhdannepalvelun estimoima yritysten kokonaisliikevaihto kääntyi vuonna 2024 edeltävän vuoden supistumisen jälkeen 0,4 prosentin kasvuun.

Vuoden 2025 ensimmäisellä neljänneksellä kokonaisliikevaihto kasvoi 2,6 prosenttia, ja huhtikuussa 1,7 prosenttia vuodentakaisesta.

Yritysten estimoitu henkilöstömäärä supistui vuoden 2024 aikana 0,6 prosenttia edellisvuodesta. Vuoden 2025 ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä supistui 1,3 prosenttia, huhtikuussa prosentin ja touku-kuussa 1,3 prosenttia vuodentakaisesta.

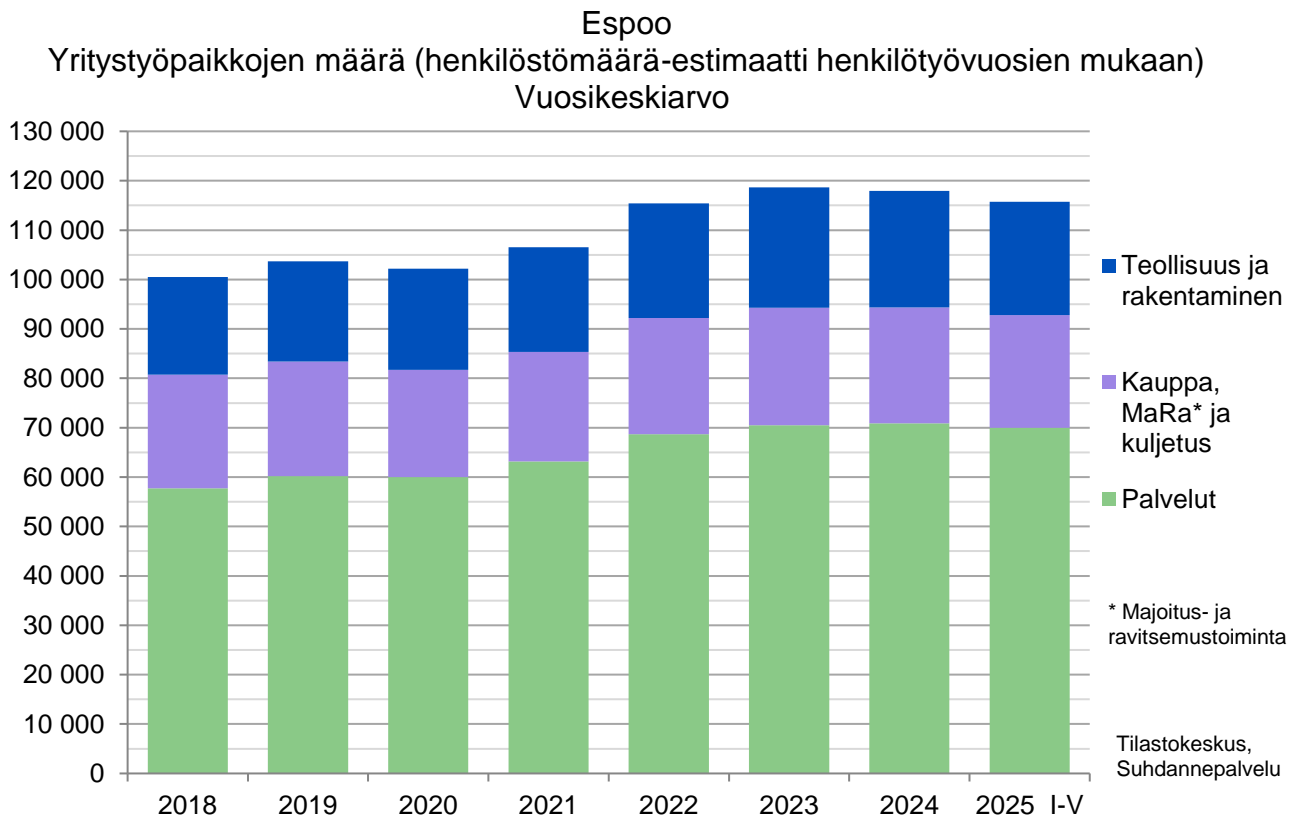
Kuva 1 Yritysten liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendi Espoossa vuodesta 2005 indeksarvoina (vuosi 2021=100)

Henkilötyövuosien mukaan estimoituna Espoossa oli vuoden 2025 tammi-toukokuussa noin 116 000 yritystyöpaikkaa. Vuoden 2020 jälkeinen kasvu taittui vuonna 2024 ja yritystyöpaikkoja oli vuoden 2025 tammi-toukokuussa keskimäärin 2 100 vähemmän kuin vuonna 2024.

Yritystyöpaikoista lähes 60 prosenttia on palvelualoilla, joihin tässä tarkastelussa kuuluvat mm. informaatio ja viestintä, rahoitus- ja vakuutus toiminta, kiinteistöalan toiminta, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, koulutus sekä terveys- ja sosiaalipalvelut. Kaupan, majoitus- ja ravitsemustoiminnan sekä kuljetusalan osuus yritystyöpaikoista on noin viidennes, samoin teollisuuden sekä rakentamisen osuus on noin viidennes.

Korkean osaamisen toimialoilla oli vuoden 2024 tammi-toukokuussa noin 39 000 yritystyöpaikkaa, mikä on noin kolmannes kaikista yritystyöpaikoista.

Länsimetron kehityskäytävällä oli vuoden 2025 tammi-toukokuussa estimaatin mukaan noin 61 000 yritystyöpaikkaa, mikä oli noin yhdeksänsataa vähemmän kuin vuonna 2024. Matinkylää lukuun ottamatta yritystyöpaikkojen määrä supistui vuodesta 2024 kaikilla Länsimetron asemanseuduilla. Kehityskäytävän yritystyöpaikoista 38 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla. Kaupunkiradan kehityskäytävällä oli vuoden 2025 tammi-toukokuussa estimaatin mukaan noin 36 000 yritystyöpaikkaa. Vähennystä edeltävästä vuodesta oli noin 350 työpaikkaa. Kaupunkiradan kehityskäytävän yritystyöpaikoista noin 35 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla. Kehä III:n seurantavyöhykkeellä oli vuoden 2025 tammi-toukokuussa noin 14 800 yritystyöpaikkaa. Vähennystä edeltävästä vuodesta on noin 360 työpaikkaa. Viime vuosina määrä on ollut laskusuunnassa. Vyöhykkeen yritystyöpaikoista 8 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla.

Kuva 2 Yritysten estimoitu työpaikkamäärä Espoossa vuosikeskiarvoina 2018–2024 sekä tammi-toukokuun 2025 keskiarvona

3.3.4 Työttömyys

Elokuun 2025 lopulla Espoossa oli työttömiä yhteensä 18 182 ja työttömien osuus työvoimasta oli 11 prosenttia. Koko maassa työttömien osuus työvoimasta oli 11,5 prosenttia.

Vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna Espoossa oli elokuun 2025 lopulla työttömiä 11,8 prosenttia (1 925 henkeä) enemmän ja työttömien osuus työvoimasta oli 0,8 prosenttiyksikköä suurempi.

Verrattuna kuuden vuoden takaiseen tilanteeseen, jolloin koronapandemia ei vielä vaikuttanut työttömyyslaskuihin, Espoossa oli elokuussa 2025 työttömiä 61,2 prosenttia (6 900 henkeä) enemmän ja työttömien osuus työvoimasta oli 3,1 prosenttiyksikköä suurempi.

Lomautettuja Espoossa oli elokuun 2025 lopulla 669 eli 3,7 prosenttia työttömistä. Määrä pieneni vuodentakaisesta 91 lomautetulla. Pitkäaikaistyöttömyys on

kasvanut voimakkaasti vuoden 2024 puolivälin jälkeen ja elokuussa 2025 Espoossa oli 7 775 pitkäaikaistyötöntä, joiden osuus kaikista työttömistä oli 42,8 prosenttia.

Työttömien osuus työvoimasta on kasvanut Espoossa vuoden takaisesta

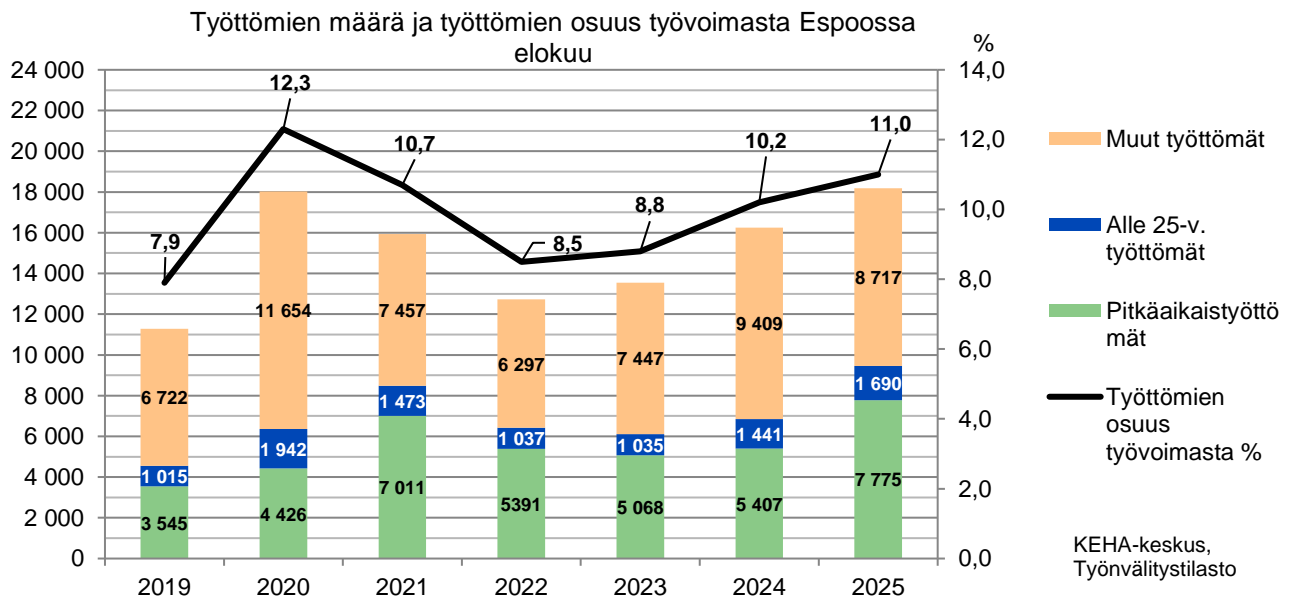
0,8%

Taulukko 4 Työttömyyden tilanne Espoossa

Tilanne Espoossa 31.8.	v.2025	v.2024	v.2019*
Työttömien osuus työvoimasta	11,0 %	10,2 %	7,9 %
Työttömien lkm.	18 182	16 257	11 282
Pitkäaikaistyöttömien lkm.	7 775	5 407	4 426
15–24 v. työttömien lkm.	1 690	1 441	1 015
Työttömien ulkomaalaisten lkm. (ulkomaan kansalaiset)	5 297	5 175	2 626
Ulkomaalaisten työttömien osuus ulkomaalaisesta työvoimasta	19,9 %	21,5 %	17,7 %
Työttömien vieraskielisten lkm.	7 896	7 075	3 768
Avoimien työpaikkojen lkm.	642	826	2 309

*Vuonna 2019 koronapandemia ei vielä vaikuttanut työttömyyslukuihin

Lähde: KEHA-keskus, työnvälitystilasto

Kuva 3 Työttömien määrä ja työttömien osuus työvoimasta Espoossa Elokuussa 2019–2025

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA ennusti keväällä 2025 Suomen työttömyysasteen helpottavan hieman vuoden 2025 loppuun mennessä ja vuonna 2026. Kuitenkin maamme työttömyystilanne on kesän ja syksyn 2025 aikana synkentyneet edelleen. EK:n heinäkuussa 2025 julkaiseman suhdannebarometrin mukaan yritysten näkymät ovat hieman kohentuneet vaikka vahvaa suhdannekäännettä ei ennusteta. Kohentumisesta huolimatta yritysten tulevaisuudennäkymät olivat edelleen

miinusmerkkiset. PTT:n syyskuussa 2025 julkaiseman ennusteen mukaan Suomen työttömyystilanteessa odotetaan selkeää parantumista vasta vuoden 2026 loppupuolella.

Muutaman viime vuoden aikana tapahtuneen kehityksen sekä talousennusteiden perusteella arvioitu työttömien työnhakijoiden määrä Espoossa on vuoden 2026 elokuussa noin 18 000.

Lähteet

ETLA, Suhdanne kevät 2025
EK, Suhdannebarometri, heinäkuu 2025
EK, Luottamusindikaattorit, elokuu 2022
PTT, Kansantalous, syysy 2025

3.4 Kaupunkitasoisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan lähtökohtia

Kaupunkitasoisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan tarkoituksena on tukea Espoo-tarinan, valtuustokauden tavoitteiden ja poikkihallinnollisten kehitysohjelmien toteuttamista ja seuranta. Lisäksi sen tarkoituksena on havainnoida ja ennakoita kaupungin toimintaan vaikuttavia tekijöitä ja arvioida niiden vaikutuksia. Keskeisiä periaatteita ovat pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus, tuottavuuden ja kaupungin rahoitusasapainon parantaminen, valmentautuminen tuleviin haasteisiin, uusien yhteisten ratkaisujen ja toimintatapojen kehittäminen sekä seutu- ja hyvinvointialueyhteistyön vahvistaminen.

Tutkimustoiminta tuottaa Espoo-tarinan kiinnittyvää tietoa kaupungin johtamisen, päätöksenteon ja palvelujen kehittämisen tueksi. Sen avulla parannetaan palvelujen järjestämisen edellytyksiä, ennakoitaan muutoksia toimintaympäristössä ja palvelutarpeissa sekä mahdollistetaan entistä vaikuttavampien palvelujen järjestämistä käyttäen. Tutkimustoiminta tarjoaa myös foorumin tutkijoiden ja käytännön toimijoiden yhteiselle pohdinnalle siitä, miten tutkimustietoa voidaan hyödyntää kaupungin johtamisessa, päätöksenteossa, kehittämisessä ja palvelutuotannossa.

Sisällöllisesti kaupunkitasoisessa tutkimus- ja kehittämistoiminnassa tärkeitä ovat elinvoiman, väestön hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen edistämiseen sekä kaupunkirakenteen kehittämiseen liittyvät teemat. Tärkeää on myös palvelujen rakentamiseen, laatuun ja käyttäjäkemukseen liittyvä sekä Espoon elinvoimaa, kilpailukykyä ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä koskeva tutkimus ja kehittäminen. Olennaisia ovat myös henkilöstön ja työvoiman saatavuuteen, osaamiseen ja työhyvinvointiin liittyvät teemat. Menetelmällisesti kiinnitetään huomiota laajempaan dataan ja digitalisaatioon liittyvien mahdollisuuksien hyödyntämiseen sekä näihin liittyvään kyvykkyyksien kehittämiseen. Espoo tekee yhdessä Helsingin, Vantaan ja kehyskuntien sekä kuutoskaupunkien kanssa yhä vahvistuvaa yhteistyötä tietohuollon harmonisoinnissa, yhteisissä tutkimushankkeissa ja tietoaineistojen hankinnassa. Kehittämistoiminnassa hyödynnetään yhä monipuolisemmin ulkoista kehittämisrahoitusta.

Yhteistyö

Kaupunkitasoisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan sidoskset seudulliseen, kansalliseen ja kansainväliseen yhteisöön ovat vahvat. Kumppaneita ovat esimerkiksi korkeakoulut, tutkimuslaitokset, muut kunnat ja yhteisöt sekä hyvinvointialue. Tärkeää on myös monialainen yhteiskehittäminen yritysten kanssa.

Espoo, Helsinki, Vantaa ja Tilastokeskus ovat perustaneet kuntien datahuoneen, jonka rekisteriaineistoilla kyetään tuottamaan entistä parempaa ja nopeampaa tutkimustietoa muun muassa kuntien väestökehityksestä, muuttoliikkeestä, asuntomarkkinoista, asumisen tuista, asukasrakenteista, työmarkkinoista ja yritystoiminnasta.

Suomen Akatemian rahoittamassa Aalto-yliopiston, Helsingin ja Tampereen yliopistojen kanssa kehittäjäkumppanina toteutettavassa Trust-M-hankkeessa tutkitaan maahanmuuttajien luottamusta kotoutumista tukeviin digitaalisiin palveluihin ja kehitetään näitä palveluja käytännön tarpeisiin. Muiden kuntien ja hyvinvointialueen kanssa tehtävästä yhteistyöstä esimerkki on hyvinvointityön johtamiseen liittyvä THL-rahoitteinen hanke, jossa haetaan käytäntöjä yhteisen datan hyödyntämiseksi kuntien ja hyvinvointialueen (LUVN) välillä tietosuojalainsäätely huomioiden. Lisäksi Erasmus+ rahoituksen tuella yhteistyössä Gentin kaupungin muodostaman konsortion kanssa ratkotaan faktorimallia hyödyntäen nuorten syrjäytymiseen ja mielenterveysongelmiin johtaneita syitä.

Kaupungin ja Aalto-yliopiston strategisen kumppanuuden tarkoituksena on luoda innostavaa, kokeilevaa ja yritteliästä kulttuuria Espooseen sekä edistää molempien toimijoiden strategioiden toteutumista. Keskeisiä opetus-, tutkimus-, kehitys- ja innovaatioyhteistyön alueita ovat kaupunkiympäristö, palvelut, yhteisöt, yliopisto, kansalliset ja kansainväliset yhteistyöverkostot sekä datan hyödyntäminen. Espoon, Helsingin, Vantaan, Aalto-yliopiston ja Helsingin yliopiston uuden pääkaupunkiseudun tiedeyhteistyön puitteissa vuonna 2025 toimintansa aloittanut Kaupunkipolitiikan arviointineuvosto. Lisäksi tiedeyhteistyöhön kuuluu kaupunkitutkimuksen hankeohjelma, jonka yhtenä tavoitteena on edistää kaupunkien tuottaman datan hyödyntämistä. Max Planck, University of Helsinki Centre for Inequalities in Population Health -tutkimuskeskuksen kanssa tehtävä kaupunkiyhteistyö ja -rahoitus tähtää terveyserojen kaventamiseen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseen.

Oppilaitokset ovat verkostoyhteistyön kautta mukana hakemassa ratkaisuja kaupungin isoihin haasteisiin omassa koulutus- ja T&K&I toiminnassaan sekä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tehtävässään. Koulutusyhteistyön tavoitteena on myös vahvistaa yhteistyötä muun muassa opiskelijoiden harjoittelun ja harjoitustöiden tekemisessä sekä vahvistaa koulutusorganisaatioiden ja kaupungin henkilöstön työelämäosaamista. Edellisten lisäksi yhteistyötä rakennetaan myös tutkimuslaitosten, ministeriöiden sekä muiden paikallisten, seudullisten ja kansallisten toimijoiden kanssa. Esimerkkinä

tällaisesta vahvasta yhteistyöstä on Espoon kaupungin ja VTT:n strateginen kumppanuussopimus. Tämä yhteistyö tuottaa konkreettisia ratkaisuja Espoon hiilineutraaliustavoitteisiin, innovaatioympäristöön ja kilpailukykyyn, sekä vahvistaa Espoota innovaatioympäristönä, jossa palveluja kehitetään asukas- ja asiakaslähtöisesti.

3.5 Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartta

Kaupunginvaltuuston 20.5.2024 hyväksymä Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartta kuvaa Espoon kaupungin oman sekä kumppaneiden ja asukkaiden kanssa tehtävän yhteistyön hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Hiilineutraaliustavoite on Espoossa määritelty 80 prosentin päästövähennykseksi vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Jäljelle jäävä 20 prosentin osuus voidaan sitoa hiilinieluihin tai kompensoida muilla keinoilla. Lisäksi tavoitteenamme on vähentää Espoon ulkopuolella syntyviä päästöjä tukemalla rakentamisen kiertotaloutta, lisäämällä vähähiilisten materiaalien käyttöä sekä edistämällä espoolaisten kestäviä elämäntapoja.

Espoon ilmastotavoitteen kannalta merkittävä saavutus on lämmöntuotannon päästöjen väheneminen. Kaukolämmön päästöt ovat laskeneet voimakkaasti ja ne tulevat seuraavinakin vuosina laskemaan, erityisesti tulevan Fortumin ja Microsoftin datakeskuksen hukkalämmön hyödyntämisen myötä. Yhteiskunnan sähköistyminen edellyttää kotimaisen puhtaan sähköntuotannon kasvua ja sähköverkon kapasiteetin lisäämistä. Jatkossa hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa avainasemassa on liikenteen päästöjen vähentäminen ja siinä kumppaneiden kanssa tehtävän yhteistyön merkitys kasvaa. Keskeistä on ajosuoritteen vähentäminen eli kestävien kulkutapojen kuten joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn osuuden kasvattaminen sekä liikenteen sähköistymisen. Kulutuksen päästöjen pienentäminen vaatii toimenpiteitä rakentamisen, ruoan, tavaroiden ja palveluiden päästöjen vähentämiseksi.

Kaupunkien edelläkävijöitä tarvitaan Suomen 2035 ja EU:n 2050 hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamiseksi. Vihreä ja digitaalinen siirtymä tuo kaupungeille mahdollisuuksia kestäväan kasvuun. Espoon ja Suomen kilpailuetuna investointien houkuttelussa on pitkäjänteinen sitoutuminen ilmastotavoitteisiin, mikä lisää ennustettavuutta ja luottamusta. Fortumin ja Microsoftin

datakeskuksen sijoittuminen Espooseen on esimerkki investoinnista, joka mahdollistaa päästövähennyksiä ja digitalisaatiota ja luo työpaikkoja ja elinvoimaa.

Espoon kaupunki ei voi saavuttaa ilmastotavoitteita yksin. Ilmastotoimiin tarvitaan mukaan koko Espoo-yhteisö: yritykset, yliopistot ja korkeakoulut, tutkimus- ja innovaatiotoimijat, verkostot, järjestöt sekä asukkaat. Euroopan komission myönsi Espoolle keväällä 2024 Mission Label -tunnuksen osoituksena yhteisön laajasta sitoutumisesta ilmastotyöhön. Sitoumuksensa yhteiseen tavoitteeseen allekirjoitti kaupungin lisäksi 25 kumppania.

Talousarvioon sisältyvä ilmastotyön talouskooste ja päästöskenaariot kytkevät hiilineutraaliustavoitteen osaksi kaupungin talousarviovalmistelua ja talouden seuranta. Talousarvioon kootut ilmastosisällöt luovat kokonaiskuvaa ilmastotyön resursoinnin tilasta ja auttavat ilmastotavoitteiden ja -toimenpiteiden tunnistamista toimialoilla ja tulosityksiköissä. Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen vaatimat lisätoimenpiteet päätetään vuosittain osana talousarviota.

Ilmastotyön talouskoosteeseen on koottu ilmastomuutoksen hillintää ja sopeutumista edistävät kaupungin toimintamenot ja investoinnit sekä ilmastotyön kannalta keskeisimpien tytäryhteisöjen investoinnit ja käyttötalouskustannukset. Tytäryhteisöt ovat Espoon Asunnot Oy, Länsimetro Oy, HSY, Espoo Catering ja Omnia. HSL:n toimet näkyvät osana kaupungin toimintamenoja kuntaosuuden myötä. Talousarviossa toimialat ja tulosityksiköt kuvaavat oman työnsä ilmastotavoitteen saavuttamiseksi.

Ilmastotyön talouskoosteessa kuvatut menot edistävät samanaikaisesti muitakin kestäväan kehityksen tavoitteita. Pelkkä menojen tarkastelu ei kerro muiden odotettavien hyötyjen kustannuksia laskevaa ja tuloja lisäävää vaikutusta, kuten pitkän aikajänteen kustannussäästöt, terveysvaikutukset tai viennin edistyminen.

Ilmastotyön talouskooste kootaan vuosittain talousarvion yhteydessä. Toteumaa seurataan osana tilinpäätöstä. Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartassa on kuvattu Espoon ilmastotavoitteet ja -toimenpiteet tarkemmin, ja ne löytyvät myös verkkosivuilta Ilmastovahdista.

Kaupunkiorganisaatio - toimintamenot	TA 2026 1000 €	% kaupun- gin toiminta- menoista 2026	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €	HUOM!
Yhteensä ilmastotyö	243 304	12,8 %	252 111	260 128	
Ilmastomuutoksen hillintä - energia	1 378	0,1 %	1 361	1 344	Luku on pieni, koska Espoon kaupunki ei omista energia- tai sähköverkkoyhtiöitä.
Ilmastomuutoksen hillintä - liikenne	228 403	12,0 %	239 154	247 008	Kestävän liikenteen panostukset tukevat kuntalaisten arjen sujuvuutta ja terveyttä.
Ilmastomuutoksen hillintä - muut	11 771	0,6 %	9 843	9 923	Sisältää rakentamisen, kiertotalouden ja kestävän elämäntavan sekä viestinnän.
Ilmastomuutoksen sopeutuminen	1 752	0,1 %	1 753	1 853	Ilmastomuutokseen varautuminen tulee merkittävästi halvemmaksi kuin hallitsemattoman muutoksen seuraukset.

Kaupunkiorganisaatio - investoinnit	TA 2026 1000 €	% kaupungin investointi-oh- jelmasta 2025	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €	HUOM!
Yhteensä ilmastotyö	249 844	62,2 %	233 395	222 240	
Ilmastomuutoksen hillintä - energia	6 055	1,5 %	7 055	6 155	Luku on pieni, koska Espoon kaupunki ei omista energia- tai sähköverkkoyhtiöitä.
Ilmastomuutoksen hillintä - liikenne	169 500	42,2 %	153 290	136 980	Kestävän liikenteen panostukset tukevat kuntalaisten arjen sujuvuutta ja terveyttä.
Ilmastomuutoksen hillintä - muut	67 539	16,8 %	69 300	77 205	Sisältää rakentamisen ja kiertotalouden.
Ilmastomuutoksen sopeutuminen	6 750	1,7 %	3 750	1 900	Ilmastomuutokseen varautuminen tulee merkittävästi halvemmaksi kuin hallitsemattoman muutoksen seuraukset.

Taulukossa esitetään Espoon kaupungin ilmastotoimien taluskooste 2026. Kaupungin toimintamenoista 12,8 prosenttia eli 243 milj. ja investoinneista 62,2 prosenttia eli 250 milj. kohdistuu ilmastomuutoksen hillintää ja sopeutumista edistäviin toimiin. Merkittävimpiä ovat liikenteen toimet: joukkoliikenteen kuntaosuudet (HSL), raidehankkeet kuten Länsimetron ja Espoon kaupunkirataan liittyvät toimenpiteet, infrastruktuuri-investoinnit aluekeskuksiin ja joukkoliikenneyhteyksiin, pyöräilyn ja kävelyn edistäminen sekä uusiutuvien energialähteiden käytön lisääminen liikenteessä. Liikenteen jälkeen merkittävimpiä eränä on rakennusten elinkaarta jatkavilla peruskorjaus- ja laajennushankkeilla sekä hyödyntämällä vähähiilisiä rakennusmateriaaleja, esimerkiksi toteuttamalla puurakentamiskohteita. Energian toimet näyttäytyvät pieninä, koska Espoon kaupunki ei omista energiayhtiötä tai -infrastruktuuria.

Tytäryhteisöt - investoinnit	TA 2026 1000 €	% konserniyhteisöjen investoinneista 2025	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €	HUOM!
Yhteensä ilmastotyö	24 541	10,3 %	16 697	16 508	
Ilmastomuutoksen hillintä - energia	12 074	5,1 %	4 981	3 848	
Ilmastomuutoksen hillintä - liikenne	8 309	3,5 %	8 461	9 266	
Ilmastomuutoksen hillintä - muut	4 058	1,7 %	2 759	2 966	
Ilmastomuutoksen sopeutuminen	100	0 %	496	428	

Tytäryhteisöt - käyttötalousmenot	TA 2026 1000 €	% konsernin tytäryhteisöjen käyttötalousmenoista 2025	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €	HUOM!
Yhteensä ilmastotyö	2 200	0,5 %	2 071	2 085	
Ilmastomuutoksen hillintä - energia	1 712	0,4 %	1 579	1 589	
Ilmastomuutoksen hillintä - liikenne	28	0 %	29	29	
Ilmastomuutoksen hillintä - muut	460	0,1 %	463	467	
Ilmastomuutoksen sopeutuminen	0	0 %	0	0	

Taulukossa keskeisten tytäryhteisöjen ilmastotoimien talouskooste. Tytäryhteisöjen investoinneista 10,3 prosenttia eli 25 milj. ja käyttötalousmenoista 0,5 prosenttia eli 2 milj. kohdistuu ilmastomuutoksen hillintää ja sopeutumista edistäviin toimiin. Tytäryhteisöjen toimitissa korostuvat energiatehokkuushankkeiden

investoinnit ja päästöttömän energian käyttöön kiinteistöissä ja jätteiden käsittelyssä. Tytäryhteisöt kohdentavat toimiaan myös joukkoliikenteen ja rakentamisen toimenpiteisiin kuten metron kapasiteetin korottamiseen sekä vähähiilisen ja kiertotalouden mukaisen rakentamiseen. Sopeutumisen osuudessa näkyvät jäteveden ylivuotoja vähentävät toimet.

Taulukko: Espoon päästöbudjetti

Päästösektorit	Toteuma kt CO2e 2024	% muutos vrt. 1990	Tavoite 2025 kt CO2e Hiilineutraali Espoo 2030 skenaarioiden 80 % päästövähennyspolku 1990–2030	Tavoite 2030 kt CO2e Hiilineutraali Espoo 2030 skenaarioiden 80 % päästövähennys 1990–2030	Toteuma 2024 suhteessa tavoitteen 2030 kehityksen osalta	Huom!
Kaukolämpö	197	-38	47	0	Toteutumassa	
Öljylämmitys	55	-29	41	0	Toteutumassa	
Sähkölämmitys	43	-34	25	20	Toteutumassa	
Maalämpö	5		4	6	Toteutumassa	
Kulutussähkö	100	-37	74	135	Toteutumassa	
Liikenne	281	-3	239	30	Jäljessä	
Teollisuus ja työkoneet	14	-72	8	7	Toteutumassa	
Jätteiden käsittely	19	-81	18	13	Toteutumassa	
Maatalous	1	-66	1	1	Toteutumassa	
Yhteensä	709	-33	458	212	Jäljessä	Hiilineutraaliuteen pääsy vaati lisätoimenpiteitä.

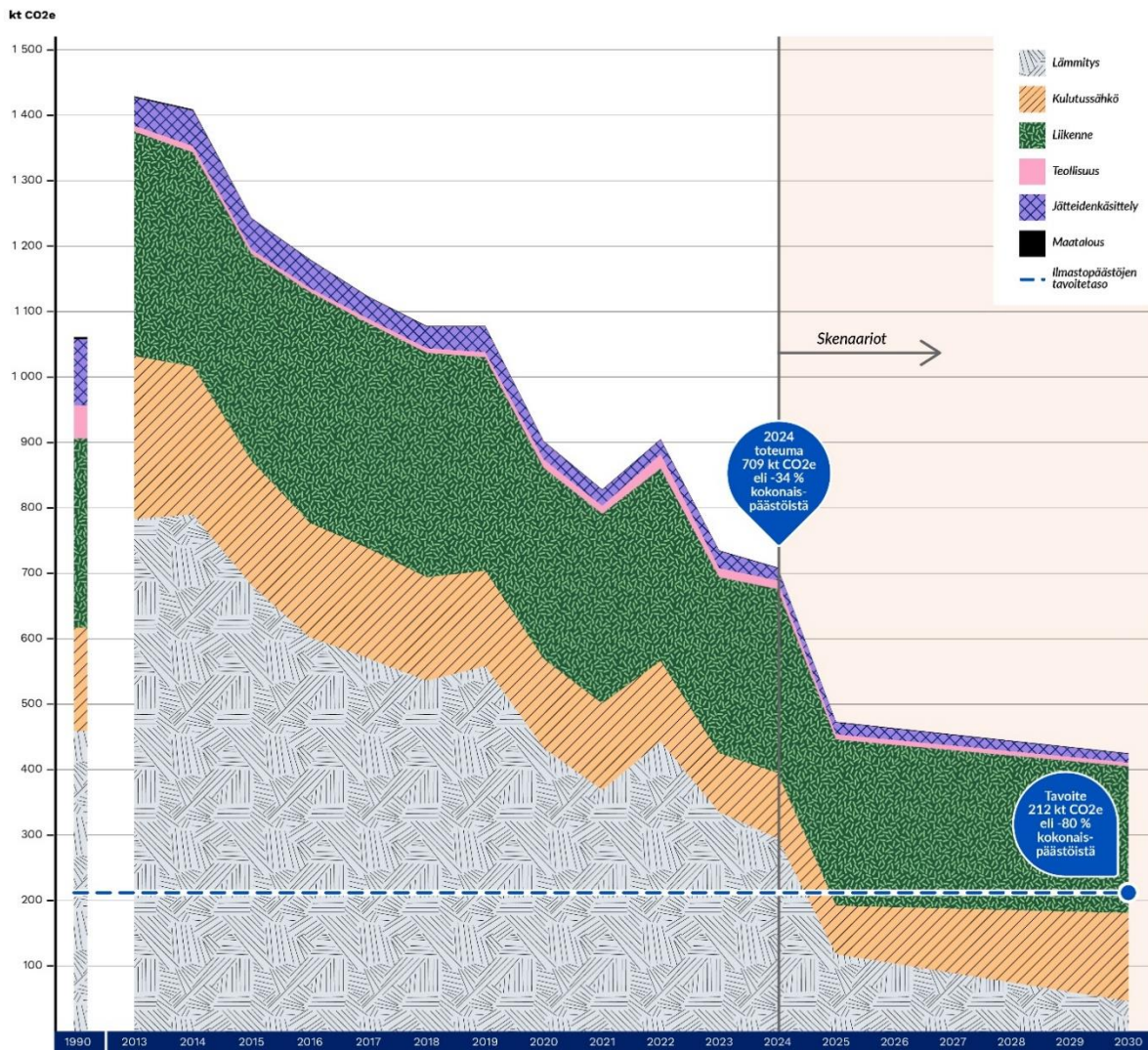
3.5.1 Ilmastopäästöjen kehitys

Espoon alueella syntyvät ilmastopäästöt ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana laskeneet merkittävästi samalla, kun kaupungin väkiluku on kasvanut.

pääkaupunkiseudun alhaisimmat, 2,4 t CO₂e, kahdeksatta vuotta peräkkäin. Myös kaupungin alueella syntyvät kokonaispäästöt ovat laskeneet jo 34 prosenttia vuodesta 1990 vuoteen 2024 ja olivat 709 kt CO₂e. Samalla ajanjaksolla kaupungin väkiluku on lähes kaksinkertaistunut. Hiilineutraaliustavoitteeseen pääsemiseksi kaupungin alueella syntyvien päästöjen osuus tulee olla enintään 212 kt CO₂-ekv vuonna 2030. Päästöbudjettia

Vertailuvuoden 1990 taso alitettiin vuonna 2020 ja 2020-luvulla päästövähennysten vauhti on kiihtynyt. Espoon asukasta kohti lasketut päästöt ovat laskeneet vuodesta 1990 vuoteen 2024 64 prosenttia ja ovat

kehitetään jatkossa ja päivitetyn laskennan perusteella asetetaan hiilineutraaliustavoitteen mukaiset sektori-kohtaiset tavoitteet vuodelle 2030 sekä tarvittavat väli-tavoitteet. Espoon hiilineutraaliudesta jäljelle jäävä 20 prosentin osuus tulee sitoa nieluihin tai kompensoida muilla keinoin. Päivitetty selvitys Espoon hiilinielujen tasosta valmistuu viimeistään alkuvuodesta 2026.

Kuva 4 Ilmastopäästöjen kehitys

Kuvassa Espoon päästöjen kehitys 1990–2024 sekä päästöskenaariot 2025–2030. Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan päästöskenaariot päivitetään vuosittain. Vuoden 2025 päivitys osoittaa, että nykyisillä toimilla Espoo on pääsemässä vuoteen 2030 mennessä noin 60 prosentin kokonaispäästöjen vähennykseen tiekartassa ennakoitua 80 prosentin vähennyksen sijaan. Suurin vaikutus on liikenteen sähköistymisen aiemmin oletettua hitaammalla kehityksellä. Myös kulutussähkön päästöt ja niiden osuus kasvaa kaukolämmön sähköistyessä ja datakeskusten käyttöönoton myötä. Lisäksi laskentaa on tarkennettu ja siinä havaittuja virheitä korjattu, joiden myötä päästökuilu eli ero päästövähennystavoitteen ja ennusteen välillä on kasvanut.

Vuosina 2025–2030 päästöissä korostuvat liikenteen ja sähkökulutuksen päästöt. Espoon 2030 tavoite, eli 80 prosentin päästövähennys vuodesta 1990, vaatii lisätoimenpiteitä erityisesti liikenteen päästövähennyksiin.

Kaupunginhallitukselle tuotiin 1.9.2025 tiedoksi listaus mahdollisista lisätoimenpiteistä, jotka edistäisivät Espoon hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista. Lisätoimia koskeva päätös tuodaan valtuuston päätettäväksi Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan puolivälitarkastelun yhteydessä sen jälkeen, kun vielä puuttuva arvio Espoon hiilinieluista on valmistunut alkuvuodesta 2026. Tiekartan puolivälitarkastelun aikataulua aikaistetaan vuoteen 2026, jotta lisätoimenpiteillä on aikaa vaikuttaa

3.6 Espoo haluaa onnistua kansainvälisyyden mahdollisuuksissa ja olla kotoutumisen kärkikaupunki

Päättyneellä valtuustokaudella Espoon tavoitteena oli olla Suomen paras kotoutumisen tukemisessa. Vuoden 2025 alusta kaupungin rooli kotoutumisen edistämisessä on kasvanut entisestään, kun työllisyysalueen toiminnan käynnistyttyä ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen myötä Espoole tuli kokonaisvastuu sekä työvoimaan kuuluvien että työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä. Uudistus toi kaupungille uusia lakisääteisiä kotoutumistehtäviä ja kotoutumisen kohderyhmiä, erityisesti maahanmuuttajakotivanhemmat.

Lainsäädäntömuutosten lisäksi väestörakenteen muutos nostaa tarvetta onnistua kotoutumisessa. Espoolaisista jo 25 % (eli yli 81 000 henkilöä) puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Vieraskielisten asukkaiden määrä Espoossa on tällä vuosikymmenellä kasvanut vuosittain liki 6 000 henkilöllä mikä on noin 90 % vuotuisesta väestönkasvusta. Suurin osa vieraskielisen väestön lisäyksestä tulee lapsista, nuorista ja työikäisistä, mikä entisestään lisää kotoutumisessa onnistumisen merkitystä. Espoon vieraskielisen väestön huoltosuhte on merkittävästi matalampi kuin ns. kantaväestön.

Espoo tarjoaa vahvan alun kotoutumiselle. Kotoutumiskoulutukseen pääsee nopeasti ja siellä opitaan tehokkaasti suomen tai ruotsin kieli. Kotoutumiskoulutuksen jälkeen siirrytään sujuvasti joko työelämään tai soveltuviin työllistymistä edistäviin palveluihin.

Espoon tavoitteena on nostaa maahanmuuttajanaisten työllisyysastetta. Erityisesti äskettäin maahan saapuneiden naisten työllisyysaste on huomattavasti suomalais-taustaisia matalampi. Tavoitteen saavuttamisessa keskeisessä roolissa ovat kotona lapsiaan hoitaville maahanmuuttajille (pääosin äitejä) järjestettävät lakisääteiset kotoutumispalvelut (mm. kielikoulutus), joista suuri osa toteutetaan avoimen varhaiskasvatuksen kerhotuominnan tuella. Tavoitteena on saada vähintään puolet hiljattain Suomeen ja Espooseen muuttaneista kotivanhemmista kotoutumispalveluiden piiriin; palveluihin osallistuvien määrää on tarkoitus kasvattaa vuosittain.

Vuonna 2025 kunnan velvoite tarjota maahanmuuttajille ohjaus- ja neuvontapalveluita muuttui aiempaa sitovammaksi. Näitä palveluita tuottavan Hello Espoo -infon asiakaskontaktien määrä kasvoi vuosina 2022–2024 53 %; vuonna 2024 asiakaskontakteja oli yhteensä 6 357 kpl. Vieraskielisen väestön määrän kasvaessa nopeasti ei ohjauksen ja neuvonnan tarpeeseen voida jatkossa vastata ainoastaan lisäämällä kasvokkain annettavaa palvelua. Palvelutuotannon kehittämisessä tulee ottaa käyttöön uusia teknologioita, mm. tekoälyä hyödyntäviä ratkaisuja. Maahantulon alkuvaiheen relevantit palvelut yhteen kokoavalla Hello Espoo -sivustolla kokeillaan vuosina 2025–2026 tekoälykäännöksiä ja äänitoimintoa. Suomen Akatemian rahoittamassa Trust M -hankkeessa tutkitaan maahanmuuttajien luottamusta julkisiin palveluihin ja kehitetään kotoutumista tukevia digitaalisia palveluita. Kehitystyön tuloksena syntyvien digitaalisten palvelukonseptien hankintojen valmistelu toteutetaan vuosina 2025–2026. Kotoutumisen muihin palvelukehitystarpeisiin vastataan osittain ulkoiseen rahoitukseen nojaavilla hankkeilla.

Maahanmuuttajajärjestöt ja -yhteisöt ovat kumppaneitamme kotoutumisen edistämisessä. Vuonna 2026 kehittämme strategista, rakenteisiin vietävää kaksisuuntaista yhteistyötä järjestöjen ja -yhteisöjen kanssa. Järjestöt tuottavat myös kotoutumista tukevia palveluita ulkoisella rahoituksella toteutettavilla hankkeilla. Kaupunki edistää Espoo-tarinan sekä valtuustolle valmisteltavan maahanmuutto- ja kotoutumishajonnan tavoitteita yhteistyössä järjestöjen kanssa, myös osallistumalla pienimuotoisesti järjestöjen hankkeiden omarahoitusosuuksiin.

Maahanmuutto kytkeytyy yhä läheisemmin talouskasvun edellytysten ja kaupungin rahoitusohjan turvaamiseen. Vuodesta 2022 vuoteen 2023 kunnallisverotuksessa verotetun tulon kertymä kasvoi vieraskielisillä 96 miljoonaa euroa ja kotimaankielisillä verkertymä puolestaan supistui 98 miljoonaa euroa.

Kaupunki edistää yhdessä muiden C6-kaupunkien, valtion ja elinkeinoelämän kanssa kansainvälisten osaajien työllistymistä alueen yrityksiin. Ns. C6-myyntikonttorialianssin yhteisenä tavoitteena on saada yhteensä 1 000

pk-yritystä kansainvälisten rekryointipalveluiden piiriin vuosina 2025–2027. Espoon elinvoimaisuuden edistämisen ja palvelutuotannon tarkoituksenmukaisen kehittämisen näkökulmasta on keskeistä, että tilannekuvamme maahanmuutosta on mahdollisimman kattava ja ajantasainen. Tämä on jatkossa mahdollista hyödyntämällä kuntien datahuoneen käytettävissä olevia tietoja ja niistä tehtäviä analyysejä. Maahanmuuton tilannekuva ja C6-myyntikonttoriallianssin arviointi toteutetaan hankkimalla näihin liittyvä data-analytiikkaan pohjautuva seuranta Helsingin kaupunkitietopalvelulta yhdessä muiden C6-kaupunkien ja KEHA-keskuksen kanssa.

4 Talousarvio ja taloussuunnitelma

4.1 Taloussuunnitelman perusteet

Talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmasosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa. Liikelaitoksen ja taseyksiköiden talousarviot sisältyvät kaupungin talousarvioon ja ne esitetään eriytettyinä laskelmina. Liikelaitoksen ja taseyksiköiden talousarviossa noudatetaan samoja talousarvioperiaatteita kuin kaupungin talousarviossa.

Valtuusto hyväksyi 20.10.2025 Espoo-tarinan, joka on Espoon strategia vuosille 2026–2029. Espoo-tarina on kaupungin toimintaa ja kehittämistä ohjaava kaupunkitasoinen strategia. Espoo-tarina ohjaa kehityksen ja taloussuunnitelman valmistelua. Valmistelun lähtökohdanna on, että ne toteuttavat Espoo-tarinassa päätetyt tavoitteita.

Valtuustokauden 2025–2029 tavoitteena on, että Espoon talous on kestäväällä pohjalla. Tavoitteiden mukaisesti tasapainotamme Espoon talouden siten, että emokaupungin asukaskohtainen lainakanta on vuonna 2029 korkeintaan vuoden 2025 tasolla. Pidämme verotuksen kilpailukykyisenä keskeisten vertailukaupunkien joukossa. Palautamme menojen kasvun kestäväksi tulopohjan kehitykseen nähdessä ja että tulorahoituksen osuus investointien rahoittamisessa nousee.

Espoo-tarinassa linjatut tavoitteet talouden kestäväydestä edellyttävät erityisesti taloussuunnitelmakauden vuosien 2027 ja 2028 uudelleen tarkastelua. Työ talouden tasapainottamiseksi tulee käynnistää heti vuoden 2026 alussa, jolla varmistetaan hyötyjen saavuttaminen tarvittavassa aikataulussa.

Taloussuunnitelma vuosien verotulojen ja valtionosuusarviot on tehty 9/2025 Kuntaliiton päivittämän verokehikon sekä VM:n valtionosuus- ja painelaskelmien pohjalta. Verotuloennusteet sisältävät paljon epävarmuutta talouden toimintaympäristön takia. Niissä on myös paljon odotuksia talouden kasvusta, joka on vielä toistaiseksi siirtynyt eteenpäin.

Espoon kannalta keskeinen asia on tuleva valtionosuus uudistus ja sen vaikutukset kaupungin rahoituspohjaan. Tilannetta vaikeuttaa se, että käynnissä on vielä edellisen uudistuksen eli sote-uudistuksen siirtymäaika. Sote-uudistuksen yhteydessä Espoon verorahoitusta leikattiin merkittävästi enemmän kuin mitä kaupungilta pois siirtyneisiin tehtäviin käytettiin rahoitusta. Kaupungille on kohtuuton tilanne suunnitella toimintaa ja taloutta kestäväällä tavalla, jos uudistuksia suunnitellaan lyhytjänteisesti eikä niiden kokonaisvaikutuksia huomioida kumulatiivisesti.

4.2 Taloudelliset lähtökohdat

4.2.1 Vuosi 2025

Vuoden 2025 alkuperäisen talousarvion mukainen vuosikate oli 266 milj. euroa ja tulos 59 milj. euroa. Investointeja oli talousarviovuodelle 355 milj. euroa, josta arvioitiin rahoitettavan tulorahoituksella 76,6 prosenttia. Kuluun vuoden aikana on tehty yksittäisiä määrärahamuutoksia, joilla on lisätty muun muassa maankäyttö- sopimustuloja- ja menoja, maanhankinnan määrärahaa sekä suomenkieliseen perusopetuksen määrärahaa.

Talouden taantuman takia maanmyyntitulot ja verotulot ovat jäämässä talousarviosta. Maanmyyntitulojen ennustetaan jäävän talousarviosta 26 milj. euroa. Verotulojen ennustetta alennettiin osavuositarkastus 1:n yhteydessä 26 milj. eurolla ja edelleen osavuositarkastus 2:n yhteydessä 4 milj. eurolla. Verotulot ovat siten kokonaisuudessaan jäämässä 30 milj. euroa talousarviosta ja loppuvuoden kertymään sisältyy vieläkin epävarmuutta.

Tilannetta vaikeuttaa se, että kulut ylittävät talousarvion. Merkittävin ylitysennuste on työttömyysetuusmaksuissa, 7,6 milj. euroa. Kasvun ja oppimisen toimialalla ylitysennuste on 3,5 milj. euroa, josta keskeisin osa tulee Digione irtaantumiskorvauksesta. Muissa kuluerissä on pienempiä ylitys- ja alitusennusteita, jonka takia kulut kaupunkitasolla ovat ylittymässä 1,6 milj. euroa.

Tilikauden tulos on toteutumassa edellisiin vuosiin verrattuna alhaisena, ollen vain 42,4 milj. euroa. Poikkeama talousarvioon on n. 19,4 milj. euroa.

Rahoitustuottoihin arvioidaan kirjautuvan 52 milj. euroa, mikä ylittää talousarvion n. 26 milj. eurolla. Ilman rahoitustuottoja kaupungin tulos olisi päätymässä negatiiviseksi.

Talouden epätasapainoa vaikeuttaa kaupungin mittavat investoinnit, jotka edellyttävät riittävää tulorahoitusta. Investointien kokonaismääräksi ennustetaan 379 milj. euroa, mikä on n. 13 milj. euroa alle talousarvion.

Vuosikatteen ja tilikauden tuloksen täytyy olla riittävät suhteessa investointien määrään. Vuosikatteen ja tuloksen jääminen merkittävästi alle talousarvion, johtaa toiminnan ja investointien rahavirran negatiivisuuteen noin 122,2 milj. eurolla. Tämä tarkoittaa, että investoinnit joudutaan pääsääntöisesti tarkoittamaan lainarahalla. Kaupungin kassatilanne on kuitenkin kuluvan vuonna hyvä ja talousarvioon varattua lainanottovaltuutta ei tarvitse käyttää.

4.2.2 Taloussuunnitelma 2026–2028

Espoon väestön kasvu jatkuu voimakkaana tulevina vuosina ja taloussuunnitelman laadinnassa on hyödynnetty palvelukohtaista väestö- sekä palvelutarve-ennustetta. Valmistelussa on huomioitu yleinen kustannuskehitys, palkkatarkaisut sekä toimialojen erityiskysymykset, muun muassa käyttöön otettavat uudet toimitilat ja joukkoliikenteen kuntaosuus.

Vuodelle 2026 on varauduttu n. 3,6 prosentin menojen kokonaiskasvuun, joka on hyvin runsas huomioiden kaupungin heikkenevä tulokehitys. Menoissa on huomioitu kaupungin sisällä olevia erityistarpeita. Tästä syystä erityisesti kasvun ja oppimisen toimialalle sekä elinvoiman tulosalueelle on varattu keskimääräistä suurempi kasvu kattamaan kasvavaa palvelutarvetta, työttömyyden hoitoa sekä siihen liittyviä kuluja.

Valmistelussa on korostettu, että seuraavien vuosien menojen kasvu suhteutetaan tulopohjan kehittymiseen ja investointien rahoituskykyyn. Tämä tulee ottaa huomioon jo vuoden 2026 valmistelussa ja palvelujen järjestämisessä tuleville vuosille.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys noudattaa valtuuston 20.10.2025 hyväksymää kehystä tietyin tarkennuksin.

Kaupunginjohtajan esitykseen on lisätty hulevesimaksujen perintä asemakaavoitetuilla alueilla kattamaan hulevesien hoitamisesta aiheutuvia kustannuksia. Maksu kohdistaa yleisten katu- ja puistoalueiden hulevesien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset alueen kiinteistöille. HSY on aiemmin veloittanut ja veloittaa jatkossakin kiinteistöltä vesi- ja jätevesilaskutuksen yhteydessä kiinteistöjen alueella muodostuvan huleveden kustannuksia. Julkisoikeudellisen hulevesimaksun nettolisäuloaikutus arvioidaan olevan vuonna 2026 3,3 milj. euroa ja vuodesta 2027 eteenpäin 3,4 milj. euroa vuodessa.

Lisäksi tuloja on lisätty pysäköintimaksujen laajentamiseen 2,4 milj. euroa vuonna 2026 ja 4,5 milj. euroa vuodesta 2027 eteenpäin sekä liikunnan tuloarvioon 0,3 milj. euroa vuodelle 2026 ja 0,5 milj. euroa vuodesta 2027 eteenpäin, jonka tarkemmasta kohdentamisesta päättää lautakunta.

Käyttötalouden menoihin on tehty pieniä tarkennuksia ja muutoksia, joiden kokonaisvaikutus on 0,2 milj. euroa vuonna 2026. Hulevesimaksujen keräämisen ja pysäköintimaksujen laajentamisen kustannuksiin on lisätty 0,8 milj. euroa. Uimaopetuksen intensiiviohjelmaan 0,1 milj. euroa, perusopetuksen Espoo-tunteihin 0,55 milj. euroa (SUPE ja Svebi) sekä lukiokoulutuksen oppimisen tuen uudistamiseen (Kontu ja Svebi) 0,335 milj. euroa. Lisäyksiä tasaamaan on tehty vähennyksiä konsernihallintoon 0,6 milj. euroa, kulttuuriin 0,12 milj. euroa sekä ympäristö- ja rakennusvalvontaan 0,1 milj. euroa. Tietohallinnolta on poistettu varaus Fujitsun laiteriitaan (riidasta tuli tuomio vuonna 2025) 0,7 milj. euroa sekä verotuskustannuksia on vähennetty 0,1 milj. euroa verohallinnolta saatujen päivitettyjen kustannustietojen mukaan.

Kaupunginjohtajan esitykseen on tarkennettu investointien poistoja sekä päivitetty lisälainatarve. Lainatarve väheni em. muutokset huomioiden 21 milj. euroa kaudella 2026–2028.

Talousarvion vertailtavuutta vuonna 2025 vaikeutti TE-palvelujen siirtyminen 1.1.2025 valtiolta kunnille. Sen myötä kasvoi kaupungin saama valtionosuusrahoitus, mutta vastaavasti myös toimintamenot. Vuonna 2026 vastaavansuuruisia muutoksia ei ole ja talousarvion tiedot ovat pääosin vertailukelpoisia vuoteen 2025.

Talousarvion taulukoissa ENN tarkoittaa koko vuoden ennustetta syyskuun tiedolla ja Muutettu TA on vuoden 2025 muutettu talousarvio syyskuun tiedolla.

Palvelutuotteiden uudistamisen projekti käynnistettiin vuoden 2024 lopulla taloussuunnittelun toimesta. Projektissa uudistettiin kaupungin palvelutuotteiden määrä ja laskentatapa tuotiin osaksi Joto-järjestelmää. Tulosyksiköt osallistuivat projektin työpajoihin ja päättivät raportoitavat palvelutuotteet ja määrittivät niiden sisällön ja laskennan paremmin toimintaa kuvaavavaksi. Samalla palvelutuotteiden roolia kasvatettiin osana tulosyksiköiden talouden suunnittelua, johtamista ja tulevaisuuden seuranta- ja päätöksentekoa.

Uudistuksen ja toteutettujen palvelutuotteiden muutosten vuoksi, palvelutuotteiden aiemmin laskettuja vertailulukuja ja poikkeamia ei ole nostettu taulukoissa esille. Taulukoissa esiintyy uudistetun palvelutuotteen kustannusarvio, suoritteiden määrä ja palvelutuotteen yksikkökustannuksen hinta

3,6%

Vuoden 2026 menokasvu

4.2.3 Verorahoitus

Verorahoitus muodostuu verotuloista sekä valtionosuuksista. Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM)

Suunnitteilla olevan valtionosuusuudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alusta. Uudistuksessa on merkittäviä riskejä Espoon taloudelle, sillä selvityshenkilöiden esityksen mukaan uudistus tulisi leikkaamaan Espoon rahoitus pohjaa vuositasolla yli 60 milj. euroa. Uudistuksesta ei ole vielä päätöksiä, joten sen mahdollisia vaikutuksia ei ole voitu sisällyttää valmisteluun.

4.2.4 Verorahoituksen kehitys

Verotuloarviot perustuvat valtiovarainministeriön syksyn taloudellisen katsauksen oletuksiin, uusimpiin tilitys- ja kertymätietoihin, yhteisöveron määrästä saatuihin valtiovarainministeriön arvioihin sekä Kuntaliiton ylläpitämän verotuloennustekehikon tietoihin ja arvioihin, joissa on huomioitu syksyn kuntatalousohjelmassa esitetyt arviot verotulojen kehityksestä. Talousarvion verotuloarvioissa on huomioitu ennustettu väestönkasvu ja verarviot on tehty kehityksen yhteydessä esitetyillä veroprosenteilla.

Vuonna 2026 verotuloja arvioidaan tilitettävän yhteensä 891 milj. euroa, joka on 58 milj. euroa ja 6,9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2025. Valtionosuuksia kertyy 474 milj. euroa, joka on 20 milj. euroa ja 4,3 prosenttia enemmän kuin 2025. Verorahoitus (verot ja valtionosuudet) yhteensä kasvaa 77 milj. euroa ja 6,0 prosenttia vuoden 2025 ennusteeseen nähden.

Valtionosuuksissa sote-uudistus ja sen siirtymätasaukset vaikuttavat vielä vuoteen 2027 asti.

Espoon tuloveroprosentti vuonna 2026 on 5,3. Kunnallisverontuottoa arvioidaan kertyvän 562 milj. euroa, 6,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2025. Ansiotulojen kasvuksi on arvioitu noin 5 prosenttia. Vuoden 2025 kunnallisveron kasvu jää alhaiseksi mutta vuoden 2026 arviossa oletetaan talous- ja työllisyyskehityksen paranevan ja palkkatulojen kasvavan. Mikäli talous- ja työllisyyskehitys ei parane odotetusti, sisältyy myös verotulojen kehitykseen riskiä vuodelle 2026. Hallituksen kehysriihen verokevennykset on luvattu kompensoida kunnille. Verokevennykset vähentävät ja esim. työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuuden poisto lisää kunnallisveron tuottoa. Kunnallisverokertymän kasvua selittää osin se, että vuoden 2026 veronkevennykset kohdistuvat miltei kokonaan valtiolle, kun taas kiristykset kasvattavat kuntien verotuloja. Tämä korottaa kuntien ja vastaavasti alentaa valtion jako-osuutta.

Vuoden 2027 kunnallisverotulon kasvuksi arvioidaan 6,8 prosenttia ja vuoden 2028 kasvuksi 6,0 prosenttia.

5,3%

Kunnallisveroprosentti nykytasolla

Kuntaryhmän yhteisöveron jako-osuus on 22,84 prosenttia yhteisöveron tuotosta ja Espoon jako-osuus arviolta 8,4 prosenttia. Yhteisöveroa arvioidaan tilitettävän yhteensä 143 milj. euroa, 5,6 prosenttia enemmän kuin 2025. Vuoden 2027 kasvuksi arvioidaan 5,9 prosenttia ja vuoden 2028 5,0 prosenttia.

Yhteisöverokanta laskee 20 prosentista 18 prosenttiin vuonna 2027. Tämän arvioidaan vähentävän kuntien

yhteisöveroa 190 milj. euroa, joka kompensoidaan yhteisöveron kuntaosuutta nostamalla.

Kiinteistöveroarvio perustuu esitettyihin kiinteistöveroprosentteihin ja verohallinnon tilastoihin sekä rakentamisenusteisiin.

Vuodelle 2026 ehdotetaan rakennusten yleisen kiinteistöveron sekä muun asuinrakennuksen kiinteistöveroprosenttien korotusta. Muut kiinteistöveroprosentit pidetään vuoden 2025 tasolla. Rakennusten yleisen kiinteistövero vuodesta 2026 olisi 1,30 prosenttia ja Muun asuinrakennuksen kiinteistövero 1,15 prosenttia. Kiinteistöveroprosenttien korotus lisää kiinteistöveroa yhteensä arviolta 14,4 milj. euroa. Rakennusten yleinen kiinteistöverokertymä kasvaa 14,3 milj. euroa ja Muun asuinrakennuksen kiinteistöverokertymä 0,05 milj. euroa.

Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän 185 milj. euroa, 10,1 prosenttia enemmän kuin 2025.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen esitetään yhteensä noin 3,55 mrd. euroa ja veroperustemuutoksiin 0,5 mrd. euroa vuonna 2026. Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuonna 2025 on 25,73.

Valtionosuus kasvaa vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 185,5 milj. euroa. Nettomääräisesti tehtävämuutosten vaikutus valtionosuuden tasoon on 69 milj. euroa vuonna 2026. Vuonna 2026 valtionosuutta lisää indeksikorotus 111,1 milj. euroa ja kustannustenjaon tarkistus 127,5 milj. euroa. Valtionosuuteen esitetään hallituksen päättämien kasvutoimien rahoitukseen liittyvä 75 milj. euron pysyvä valtionosuuden vähennys. Myös sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkentumiseen liittyvä väliaikainen vähennys ja hallitusohjelman mukainen indeksikorotuksen 1 %-yksikköä vastaava vähennys pienentävät valtionosuutta vuonna 2026.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on laskennallista ja se muodostuu kustannuserojen tasauksesta ja verotuloihin perustuvasta valtionosuuden tasauksesta. Kustannuserojen tasaus perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin, joita määritellään järjestelmässä erilaisten valtionosuuskriteereiden avulla. Sote-uudistuksen yhteydessä valtionosuusjärjestelmään muodostettiin uudistuksen sote-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuvia kuntakohtaisia muutoksia rajamaan ns. muutosrajoitin sekä siirtymätasaus (järjestelmämuutoksen tasaus). Näillä rajoittimilla on merkittävä vaikutus Espoon kaupungin valtionosuuksien määrään. Muutosrajoitin on valtionosuusjärjestelmän kiinteä ja pysyvä osa, jonka suuruus Espoole on 116 milj. euroa. Sote-siirron muutosrajoittimen lisäksi suuria kuntakohtaisia muutoksia tasataan porrastetulla siirtymäkaudella 2023–2027 sekä sen jälkeen toistaiseksi pysyvällä siirtymätasauksella. Tämän lisäksi verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen tehdyt muutokset pienensivät omalta osaltaan suuria kuntakohtaisia muutoksia. Siirtymätasauksen suuruus Espoole on 35 milj. euroa vuonna 2026 ja tasaus laskee siirtymäkauden lopulla 30 milj. euron tasolle.

Sote-uudistukseen liittyvät ns. sote-eriä (muutosrajoitin ja siirtymätasaus) ei tule rinnastaa palveluiden

järjestämiseen liittyvään valtionosuuteen. Vaikka erät teknisesti sisällytetäänkin peruspalvelujen valtionosuuteen. Sote-erät ovat Espoon verotulomenetysten kompensatioerä, jolla valtion päättämää verotukseen tehtyjä muutosten vaikutuksia kompensoidaan ja joihin Espoo ei voi omilla toimillaan vaikuttaa. Sote-erät ovat Espoolta liikaa leikatun verotulon palautusta, ei todellista valtionosuutta, jolla valtio osallistuu palveluiden rahoittamiseen.

Oppimisen tuen uudistukseen on lisätty peruspalvelujen valtionosuuteen ikäluokille 7-15 vuotiaat yhteensä 53,5 milj. euroa, joka on 9,5 euroa asukasta kohden.

Talousarvion valtionosuusarviot perustuvat valtiovarainministeriön syyskuussa 2025 julkaisemiin ennakkolisiin valtionosuuslaskelmiin. Laskelman mukaan Espoon peruspalvelujen valtionosuus (ilman SOTE muutosrajoitinta ja siirtymätasausa) vuodelle 2026 on 293 milj. euroa, veromenetysten kompensatiot 22 milj. euroa, muutosrajoitin 116 milj. euroa ja siirtymätasaus 35 milj. euroa, yhteensä 467 milj. euroa.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on arviolta 7 milj. euroa. OKM:n valtionosuuden lopullinen päätös tulee aivan vuoden 2025 lopussa.

4.2.5 Tuloslaskelma

Kaupungin kasvun myötä palveluihin käytettävät menot kehittyvät nopeammin kuin tulot. Tämä asettaa haasteita sille, millainen kaupungin menojen kasvu voi tulevalla taloussuunnitelmakaudella olla. Menojen kasvua tulee hillitä, jotta kestävä talouden tasapaino voidaan saavuttaa.

Toimintatuotot vähenevät vuoden 2025 talousarviosta noin 4 prosenttia. Maankäyttösopimusten maksutuloja tuloutetaan arviolta 22 milj. euroa vähemmän kuin 2025. Tuloutukset ovat kytköksissä maankäyttösopimuksilla tehtäviin investointeihin. Maanmyynnin suhdanteen arvioidaan vaikuttavan maanmyynnin tuloihin ja myyntituotosten jäävän alhaisemmaksi. Talousarviossa myyntituloihin on budjetoitu 15 milj. euroa vuodelle 2026 ja 40 milj. euroa vuodelle 2027. Myös HSL:n infrakorvaustulot pienenevät.

Asiakasmaksu- ja vuokratuloihin tehdään indeksitarkastuksia tuloarvioissa ja on huomioitu kasvavat asiakasmäärät. Tulopohjaa lisätään ottamalla käyttöön uusi huivesimaksu, jonka tulokertymäksi arvioidaan 3,7 milj. euroa vuodessa sekä laajentamalla pysäköintimaksuja.

Toimintamenot kasvavat noin 3,6 prosenttia vuoden 2025 talousarviosta. Kaupungin henkilöstömäärä kasvaa ja henkilöstökuluihin varataan 22 milj. euroa lisää. Henkilösivukuluja kasvattavat myös nousevat työttömyysvaikutusmaksu sekä eläkemaksuissa kuntien tasausmaksu, joiden nousu on yli 3 milj. euroa.

Tiloihin liittyvät ulkoiset vuokra- ja vastikekulut kasvavat 3,4 prosenttia. Lisäksi kasvavat erityisesti palvelujen ostojen kustannukset, joissa muun muassa asiantuntijapalvelujen kustannukset sekä kotikuntakorvaukset

kasvavat vuodelle 2026. HSL:n Espoon maksuosuus puolestaan laskee hiukan.

Palvelujen järjestämisen nettokustannukset, eli toimintakatteen alijäämä heikkenee vuoden 2025 tasosta 96 milj. euroa, 8,9 prosenttia. Toimintakatteen alijäämän heikkenemiseen vaikuttaa menokasvun lisäksi tulojen väheneminen.

65 M€

Palvelujen järjestämisen kustannuksiin lisäystä

Verorahoituksen (verot ja valtionosuudet) arvioidaan kasvavan vuonna 2026 yhteensä 77 milj. euroa

Korko- ja rahoitustuottoja on arvioitu vuodelle 2026 yhteensä 42 milj. euroa. Korkokustannuksiksi oletetaan 13 milj. euroa ja muita rahoituskuluja 5 milj. euroa. Korkokustannusten arvioidaan kasvavan noin 15 milj. euroa suunnitelmakaudella.

Vuonna 2026 vuosikatetta arvioidaan kertyvän 217 milj. euroa, 34 milj. euroa edellisvuotta vähemmän.

Talousarviovuoden 2026 tulos on noin 1 milj. euroa. Vuosina 2027–2028 tulos paranee, mikäli menokasvua pystytään hillitsemään ja paraneva suhdannekehitys vähentää työttömyyden kustannuksia ja lisää verotuloja ja maankäytön tulokertymää ennakoitulla tavalla. Valtionosuusuudistuksen vaikutuksilla voi toteutuessaan olla merkittävä heikentävä vaikutus jatkovuosiin.

Talousarvion toteutumisesta raportoidaan vuoden aikana kaupungin johtoryhmälle kuukausittain ja kaupunginhallitukselle kuukausiraporttien ja valtuustolle osavuositilauksien rytmillä.

4.2.6 Investoinnit

Investointiohjelman valmistelua ohjaa erityisesti kaupungin väestönkasvu, alueellinen koulu- ja varhaiskasvatuksen paikkatarve, kaupungin kehityksen edellyttämät investoinnit, peruskorjaustarve sekä kaupungin talouden strategiset tavoitteet. Valmisteluprosessissa ennakoidaan tulevaa tarvetta muodostetun tilannekuvan pohjalta ja priorisoidaan investointeja tuleville vuosille 10 vuoden ohjelmakauden ajalle. Ohjelmakauden ensimmäiset vuodet ovat tarkemmin aikataulutettu ja suunniteltu. Myöhemmät vuodet ovat hankkeiden alustavia aikataulutuksia, joita päivitetään ja tarkennetaan vuosittain osana talousarviota.

Investointiohjelma pohjautuu voimassa olevaan investointiohjelmaan vuosille 2025–2034. Vuoden 2025 talousarvioneuvotteluissa lisätyt koulu- ja päiväkotikohteet on huomioitu ja ajoitettu suunnitelmiin.

Päiväkotikohteita toteutetaan kaupungin omana palvelutuotantona tai vaihtoehtoisesti tarjoamalla yksityiselle toimijalle. Valmistelussa arvioidaan vuosittain markkina-tilannetta ja varhaiskasvatuksen tilatarpeen alueellista kehitystä.

Jatkovalmistelussa arvioidaan päiväkotikohteiden toteutusmuotoja kaupungin omana palvelutuotantona tai vaihtoehtoisesti yksityisen toimijan toteuttamana. Läh-
tökohtana on saavuttaa valtuuston asettama tavoite yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden kasvattamisesta 35 %:iin. Tämä tarkoittaa 10 varhaiskasvatuskohteen kohdentamista ensisijaisesti yksityisille toimijoille. Tällä varmistetaan tarvittavien varhaiskasvatuspaikkojen toteuttaminen ja toisaalta investointitarpeen hillitsemisen. Kaupunkitasoisella prosessilla ja toimenpiteillä varmistetaan edellytykset tavoitteen saavuttamiseksi.

Voimassa olevaan investointiohjelmaan on talousarviovalmistelussa tehty keskeisiä muutoksia, jotka kasvattavat investointiohjelmaa noin 230 milj. euroa.

- Toimitilainvestointeihin on lisätty päiväkotien peruskorjausohjelmaan yhteensä 16 korjattavaa tai uudisrakennuksella korvattavaa päiväkotikohdetta. Tilapalvelut-liikelaitos on arvioinut korjaustarpeessa olevat kohteet ja niiden ajoituksen 10 vuoden ohjelmakaudelle. Kokonaisuus lisää investointimenoja yhteensä noin 50 milj. eurolla.
- Uusina koulukohteina lähivuosille on nostettu Nöykkiön ja Lähderannan koulujen peruskorjaus ja laajennus yhteensä 33 milj. euroa.
- Elinvoiman uusina hankkeina ohjelmaan on lisätty Matinkylän uimarannan ja Kivenlahden kentän puku- ja huoltorakennukset. Lisäksi varaudutaan Espoonlahden uimahallin vuosittaisiin ylläpitokorjauksiin lähivuosina. Tapiolan uimahallin kustannusnousu on huomioitu hankkeen määrärahoissa.
- Infrainvestointiohjelmaan on tehty päivityksiä ja kustannusarvioiden tarkastuksia. Ohjelmaan on lisätty urheilupuiston infrarakentaminen yhteensä n. 40 milj. euroa.
- Muissa investoinneissa on huomioitu mm. Teatterin varustaminen ja esitystekniikka sekä IT-investoinneissa palkanmaksujärjestelmän kilpailutus, KYT:n pääjärjestelmien uusintoja, oppilashallinnon pääjärjestelmän uudistus sekä työllisyyden digipalvelukehitys. Myös maanhankinnan varausta on korotettu. Lisäykset yhteensä 49 milj. euroa.

Talousarvion ja -suunnitelman vuosien 2026–2028 investoinnit ovat yhteensä noin 1,2 mrd. euroa. Koko kaudelle 2026–2035 investoinnit ovat yhteensä 2,8 mrd. euroa. Lisäksi kaupunki hankkii tiloja vuokraamalla tai PPP-projektityhtiömallilla noin 400 milj. eurolla kaudella 2026–2028. Vuonna 2026 kaupungin investoinnit ovat 400 milj. euroa ja vuokra-kohteet 34 milj. euroa.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttamiseksi investoinneissa painotetaan kestävästä liikkumisesta väyliä ja raidehankkeita. Asutuksen tiivistyessä enenevissä määrin raiteiden varrelle saadaan aikaan ilmastovaikutuksia.

Toimitilarakentamisessa suunnitellaan energiatehokkaita ratkaisuja ja kaikkiin uudishankkeisiin liitetään aktiivinen energiaohjaus. Tavoitteena on rakentamisen koko elinkaaren aikana vähentää syntyviä päästöjä ja muita ympäristövaikutuksia aina rakennusmateriaalien valmistuksesta itse rakennusvaiheeseen, rakennuksen käyttöön ja elinkaarensa päähän tulleen rakennuksen materiaalien ja osien kierrättämiseen ja uudelleenkäyttöön.

Kaupungin investointiohjelma on edelleen vahvasti etupainotteinen ja investointitaso korkea vuosina 2026–2028. Tämän jälkeen investointitaso laskee. Panostukset kaupungin kasvuun ja varhaiskasvatuksen ja opetuksen tilatarpeisiin mittavalla toimitilainvestointiohjelmalla, Kulttuurikeskuksen laajennus, Uimahallit, Tapiolan stadion sekä Kaupunkiradan rakentaminen painottuvat ohjelmakauden alkupuolelle ja pitävät investoinnit lähes 400 milj. euron tasolla. Ohjelmassa on huomioitu valmistelun aikana tärkeiksi priorisoidut koulu- ja päiväkotikohteet.

Toimitilarakentamisen keskeisenä tavoitteena on varmistaa, että kouluilla ja päiväkodeilla on terveet ja toimivat tilat, ja sisäilmakohteiden ja hätäväistöjen lukumäärä on nolla.

Kaupungin infrastruktuurin kehittämiseen investoidaan vuonna 2026 yhteensä 166 milj. euroa ja kaikkiaan 450 milj. euroa seuraavan 3 vuoden aikana. Investoinnit sisältävät Kaupunkiradan, kaupunkiradan baanasta osittain maankäyttösopimuksilla rahoitettavan rakentamisen, aluekeskusten kehittämistä, Pohjois-Espoon pientaloalueet sekä kaupunkirakenteen kehittymiseen liittyvät liikenneväylähankkeet.

Espoolaisten talosta sekä Länsiradasta ja Espoon rahoitusosuudesta päätetään valtuustossa erikseen.

1 173 M€

Kaupungin investoinnit 2026–2028

Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2026 noin 638 milj. eurolla ja kauden 2026–2035 aikana yhteensä noin 5,0 mrd. eurolla, keskimäärin lähes 500 milj. euroa vuodessa. Konsernin investoinnit kasvavat vuodesta 2025 noin 100 milj. eurolla vuoteen 2026. Konserniyhteisöjen investoinneista merkittävimmät kohdistuvat Tapiolan stadionin, Länsimetron investointeihin, Espoon Asunnot Oy:n hankkeisiin sekä HSY-kuntayhtymän investointeihin. Lisäksi uusien ja kehittyvien alueiden pysäköintilaitoksiin liittyntäpysäköintipaikkoineen investoidaan kaupungin pysäköintiyhtiöiden kautta. Useissa pysäköintiratkaisuissa kaupunki toimii yhtiöiden perustajana, rakennuttajana ja alkuvaiheen rahoittajana, mutta luopuu omistuksista alueiden rakentamiseksi ja myy valtaosan pysäköintipaikoista alueen kiinteistöille.

4.2.7 Rahoituslaskelma

Kaupungin investoinnit ovat talousarviovuonna noin 400 milj. euroa ja investointien tulorahoitusprosentti 55. Investointien määrä kasvaa edelleen ja on 17 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Vuosina 2026–2028 peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston arviotua lisätuottoa on talousarviossa varattu käytettäväksi rahoitukseen 15 milj. euroa vuodessa. Mikäli tulorahoitus riittää investointien rahoitukseen, rahaston tuottoa ei käytetä.

Korkean investointitason ja heikkenevän vuosikatteen takia toiminnan ja investointien kumulatiivinen rahavirta on negatiivinen koko taloussuunnitelmakaudella. Vuoden 2026 rahavirta on 179 milj. euroa negatiivinen.

Uusia antolainoja ei suunnitelmakaudelle varata. Annetujen lainojen lyhennykset kaupungille ovat noin 17 milj. euroa vuosittain.

Kaupungin lainakanta kasvaa 150 milj. euroa vuonna 2026 mikäli talousarvioon varatut lisälainat nostetaan täysimääräisenä. Lainatarve tarkentuu talousarviovuoden aikana.

Vuonna 2026 toimintamenojen kasvu jatkuu palvelutarpeen lisääntyessä ja kustannustason noustessa. Palvelutilojen investoinnit, erityisesti koulu- ja päiväkotitilat sekä uimahallit, jatkuu edelleen suurella volyymillä ja kaupungin kestävä kasvu vaatii investointeja infrastruktuuriin. Kaupungin kasvua tukevia investointeja on tehtävä etupainoisesti suhteessa siihen, kuinka maanmyyntituotot sekä verotulot kertyvät.

Suuret hankkeet ja etupainoinen rakentaminen on lisännyt edellisen vuosikymmenen aikana kaupungin taloudellista riskiä ja kasvattanut konsernin oikaistua (pl. Espoon Asunnot, HSY ja Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus) lainakantaa. Vuonna 2024 oikaistu lainakanta oli 2,4 mrd. euroa.

Rahoituslaskelmassa rahavarojen muutos on negatiivinen. Investointien rahoitukseen puretaan rahastoja 15 milj. euroa vuosittain, jolla katetaan rahoitustarvetta.

4.2.8 Henkilöstö

Uuden Espoo-tarinan mukaisesti valtuustokauden tavoitteena on, että henkilöstö kukoistaa. Espoon työntekijät ovat arvostettuja ammattilaisia. Espoon johtamiskulttuuri on arvostavaa ja tukee työyhteisön jatkuvaa oppimista sekä henkilöstön vaikuttamismahdollisuuksia. Kulttuuri, palautekäytännöt ja johtamisfoorumit rohkaisevat kokeiluihin, jatkuvaan parantamiseen ja yhteistyöhön poikkihallinnollisesti ja verkostoissa. Työyhteisö on turvallinen, yhdenvertainen ja hyvinvointia edistävä. Toimenpiteitä työvoimapula-alojen, kuten varhaiskasvatuksen henkilöstön ja opettajien veto- ja pitovoimaan liittyen jatketaan.

Kaupungin henkilöstömäärä oli syyskuun 2025 lopussa 11 466 henkilöä. Heistä 76 prosenttia työskenteli kasvun

ja oppimisen toimialalla. Vuoden 2026 aikana henkilöstömäärä kasvaa maltillisesti, ja kasvu kohdentuu edelleen varhaiskasvatukseen ja opetukseen, jossa asiakasmäärä, erityisesti vieraskielisten asiakkaiden määrä, jatkuvasti kasvaa Espoon väestömäärän kasvun myötä. Tähän liittyen jatketaan toimenpiteitä, joilla varmistetaan osaavan työvoiman saatavuutta ja nykyisen henkilöstön pysyvyyttä kaupungin palvelujen järjestämiseksi. Toimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään sitä, että työllisyydenhoito siirtyi kaupungin vastuulle vuonna 2025. Vuokratyövoimaa käytetään, kuten tähänkin asti, pääasiassa lyhytaikaisiin sijaistarpeisiin. Hyvän henkilöstösuunnittelun merkitys korostuu taloudellisesti tiukkoina aikoina.

Vuonna 2026 jatketaan työvuorosuunnittelujärjestelmän käyttöönottoa. Järjestelmä hyödyttää erityisesti varhaiskasvatusta, jossa ei ole aikaisemmin ollut järjestelmämuutosta työvuorosuunnitteluun. Vuoden kuluessa otetaan käyttöön henkilöstön suorituksen ja osaamisen johtamisen tueksi uusi HRD-tietojärjestelmä (Digisuuntaamo). Sitä hyödynnetään siten, että kaikille työntekijöille tullessaan asettamaan toiminnan tavoitteet ja tehdään osaamisen kehittämisen suunnitelma.

Espoon kaupunki siirtyi lokakuussa 2025 valtakunnallisen tasopalkkamallin käyttöön. Tasopalkkamallin vaikutuksia toimintamalleihin tullaan arvioimaan ja jatkamaan vuoden 2026 kuluessa. Henkilöstön hyvinvoinnista huolehditaan panostamalla työkyky- ja työturvallisuusjohtamiseen muun muassa vahvistamalla toimenpiteitä, joilla vähennetään työ- ja työmatkatapaturmia sekä sairauspoissaoloja.

Johtamisen kehittämiseen panostetaan. Henkilöstökokemusta johtamisesta, työn sujuvuudesta ja työhyvinvoinnista sekä työnantajan suosittelemisesta seurataan syksyllä 2026 toteutettavalla Kunta10-tutkimuksella ja vuoden kuluessa säännöllisesti tehtävillä työfiilismittauksilla.

Kaupunkitasoinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kaupunkitasoisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tarkoituksena on tukea Espoo-tarinan tavoitteita hyvinvointisuunnitelmatyön kautta. Seuraamme espoolaisten hyvinvoinnin kehittymistä ja luomme yhteistyössä tulosyksiköiden, hyvinvointialueen sekä järjestöjen kanssa edellytyksiä hyvinvointia tukevien valintojen tekemiseksi.

Keskeistä kaupunkitasoisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä on yhteinen näkemys sekä yhteisen tavoitteet, jotka on asetettu ensin Espoo-tarinassa, ja joita hyvinvointisuunnitelma tarkentaa.

Konkreettisena toimenä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on perustettu uusi avustusmuoto vastaamaan hyvinvointialueen muodostumisen jälkeiseen tarpeeseen. Tätä on edeltänyt hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen järjestöavustusten periaatteiden ja kriteerien muodostaminen. Edistämme hyviä

väestösuhteita tapaamalla ja keskustelemalla eri-ikäisten järjestöaktiivien, kuntalaisten ja neuvostojen kanssa. Tuemme kuntalaisten mahdollisuuksia toimia kaupunkiyhteisön hyväksi. Järjestöllä on myös merkittävä rooli ehkäisevässä päihdetyössä: EHYT ry:n kanssa tehty sopimus takaa yhdenvertaisen päihdekasvatuksen Espoon kouluissa. Espooseen on perustettu myös ehkäisevän päihdetyön verkosto, jonka jäsenet edustavat kaupunkien eri tulosityksiköitä.

Hyvinvointitiedolla johtaminen on osa kehittämistyötä, jota teemme yhteistyössä tiedolla johtamisen yksikön, kasvun ja oppimisen toimialan sekä useiden muiden tahojen kanssa.

4.2.9 Sukupuolitietoinen budjetointi

Sukupuolitietoisen budjetoinnin historiaa ja merkittäviä askeleita

Sukupuolitietoisella budjetoinnilla toimeenpannaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslainsäädäntöä (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986) ja rakennetaan sosiaalisesti kestävää kaupunkia. Sukupuolitietoisen budjetoinnin lähtökohtana on tutkia, ovatko palvelut yhtä hyviä kaikille sukupuolille ja edistävätkö palvelut sukupuolten välistä tasa-arvoa. Tämän jälkeen edetä sukupuolivaikutusten arviointien kautta pohtimaan konkreettista toimintaa ja rahan käytön painopisteitä tutkitun tiedon avulla. Lopuksi johtopäätökset viedään toimintasuunnitelmaan ja konkreettiseen toimintaan. Olennaista on, että tehdyt arvioinnit kantavat toiminnassa tulevana vuosina osana normaalia toimintaa ja arviointeja tarkastellaan aika ajoin toimintaympäristön muuttuessa. Espoossa sukupuolitietoisen budjetoinnin kokeilut alkoivat vuonna 2021.

Elinvoiman tulosalue

Espoon kaupunginkirjasto on tehnyt pitkäjänteisesti sukupuolitietoisen budjetoinnin hanketta. Espoon kaupunginkirjasto on tehnyt pitkäjänteisesti sukupuolitietoisen budjetoinnin hanketta. Kirjasto toteutti koko henkilökunnalle tasa-arvokoulutuksen keväällä 2023. Kirjaston henkilökunta osallistui aktiivisesti myös kaupungin yhdenvertaisuuskoulutuksiin sekä Kulttuurin yksikön Turvallisemman tilan periaatteiden tekemiseen ja niihin liittyviin koulutuksiin, jotka alkoivat keväällä 2023. Turvallisemman tilan periaatteet julkaistiin kesäkuussa 2023, jonka jälkeen ne jalkautettiin kaikkiin toimipisteisiin ja niitä käsiteltiin kokouksissa ja kirjaston henkilöstöfoorumissa myös vuoden 2024 aikana. Työ jatkui vuonna 2025, jolloin Espoon kirjastopalvelut oli uudessa strategiassaan tehnyt painopistevalintoja ja vienyt ne vuoden 2025 toimintasuunnitelmaan ja toteutukseen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Tämä työ jatkuu vuonna 2026 ja tavoitteena on yhteisten toimintamallien kehittäminen.

Espoon kulttuurikeskus, Kannusali, Lasten kulttuurikeskus Aurora, Näyttelykeskus WeeGee ja Selloali yhdistivät voimansa yhteiseen sukupuolivaikutusten arviointien oppimismatkaan. Prosessi aloitettiin yhteisellä

koulutuksella 19.9.2025 ja kukin yksikkö toteuttaa yhden kokonaisuuden. Prosessin tuloksena läpivalaisemme 5 erilaista kohdetta. Syksyllä 2025 tuotetaan suunnitelma sukupuolitietoisen budjetoinnin prosessista, tiedonhinnasta, henkilöstön koulutuksesta ja aikataulutetaan sukupuolivaikutusten arviointi ja toteutus. Vuoden 2026 aikana tarkastellaan tulokset ja tehdään johtopäätöksen toimintasuunnitelmaan 2027.

Kasvun ja oppimisen toimiala, Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut

Pitkäjänteinen kehittämistyö Kasvun ja oppimisen toimialan (KOTO), Espoon aineistopankin ja lukiokoulutuksen kuva-aineiston kehittämisessä jatkuu edelleen osana arkityötä. Viestinnässä käytetyllä kuvastolla vahvistetaan tarinaa kaupungista ja kaupunkilaisista.

Syksyllä 2021 aloitettiin hankkeen 1-vaihe, jolla tuotettiin lukiokoulutuksen aineistopankkiin uutta sukupuolineutraaliutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää kuvamateriaalia. Kehityshankkeen pilotti tehtiin yhteistyössä Leppävaaran lukion kanssa ja useita kehittämis-kohteita havaittiin.

Vuonna 2022 lukiokoulutuksen ajankohtais- ja markkinointiviestinnässä kiinnitettiin aiempaa enemmän huomiota kuvien ja videoiden monipuolisuuteen. Konkreettisesti toimenpiteinä kehitimme muun muassa kutsutekstia, jolla opiskelijoita pyydetään malleiksi. Kuvauksissa puolestaan luotiin kuvaustilanteita, joissa erilaiset nuoret esiintyvät tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Lopputuotoksina kuvauskäytäntöjen pienet muutokset näkyvät aiempaa monipuolisempina kuvamateriaalina nuorista ja lukio-opiskelusta.

Vuonna 2023 on jatkettu kuvauksia siten, että kuvamaailma loisi kaikenlaisille nuorille mielikuvan siitä, että lukiokoulutuksesta jokainen voi löytää oman paikkansa ja opinpolkunsu. Hankkeen 2-vaiheessa vuonna 2023 tarkasteltiin lukiokoulutuksen kirjallista viestintää sukupuolineutraaliuden, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Edellä esitetty on edellyttänyt resursien uudelleen kohdentamista. Opiskelijoiden houkuttelemiseksi kuvattaviksi on heille annettu esimerkiksi palkkioksi elokuvalippuja. Vuonna 2023 monipuolisuuden periaatteesta on pidetty tarkasti kiinni ja ohjeistettu siihen. Tämä koskee koko toimialaa.

Vuonna 2024 lisättiin kuva-aineiston monipuolisuutta, kasvatettiin osaamista ja tietoisuutta, esimerkiksi opettajien Arvostava kohtaaminen -koulutusiltapäivässä työpajan teemoina olivat: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus - Miten tunnistaa ja vähentää vastakkainasettelua lukiossa? Turvallisempi tila luodaan yhdessä ja Miten turvaan kasvurauhan sateenkaarinuorelle lukiossa? Rehtoreille järjestettiin myös koulutus sateenkaarevasta teemasta. Nuorisopalvelut ovat järjestäneet vuodesta 2024 alkaen keskiviikkoinen pride -kahvilan, joka toimii Ohjaamotalolla.

Vuonna 2025 kasvatettiin tietoisuutta sateenkaarevasta teemasta ja toiminnasta viestinnän ja koulutuksen keinoin. Lukiolaisia oli malleina Elinvoiman tilaamissa ammattivalokuvaajan ottamissa Pride-henkisissä valokuvissa. Kysely laitettiin yleisesti kaikkiin lukioihin ja hakukaita ilmoitettiin toistakymmentä. Yhtä kuvaa näistä käytetään myös kevään 2026 hakuoppaassa. Kaikkiin lukioihin on hankittu sateenkaariliput ja lukiot ovat laittaneet niitä esille näkyviin paikkoihin. Myös kaikille nuorisotiloille on hankittu uudet liput. Niihin, joissa on salot, on hankittu salkoliput. Lukiokoulutuksessa Arvostava kohtaa -sydämiä on esillä sekä siitä tehtyjä läppäritarvoja. Nyt tarroihin on lisätty sateenkaariraita. Näitä tarroja on henkilöstön sekä opiskelijakuntien hallitusten läppäreissä. Ilmaissimme tarroilla, että me kohtaamme kaikki arvostavasti. Häirintäyhdyshenkilökoulutukset on toteutettu joka lukioon niin, että jokaiseen lukioon on koulutettu kaksi häirintäyhdyshenkilöä.

2025 toteutettiin myös nuorisopalveluissa markkinointikampanja liittyen Espoon kaupungin ja Helsinki Prideen yhteiseen pride -kahvilaan. Nuoria tavoitettiin sosiaalisen median vaikuttajan Joonan Hellmanin avulla. Joonan avulla tavoitimme yli 20 000 eri nuorta ja yhteistyö sai kiitosta nuorilta sekä itse Joonalta.

Vuonna 2026 tarkastellaan pääkaupunkiseudun yhteisen opiskelijakyselyn (Pks-kysely) tuloksissa sukupuolivähemmistöjen tilannetta. Tarvittaessa asioihin puututaan. Lukioita kannustetaan ja ohjeistetaan käyttämään lipuja. Niitä lukioita, joissa on salkoliput, muistutetaan sopivista liputuspäivistä.

4.2.10 Asukas- ja asiakaslähtöinen määrärahojen kohdentaminen Espoossa

ESpoo-tarinan ja Espoon osallisuusmallin mukaisesti kaupungin tulevaisuutta rakennetaan yhdessä asukkaiden kanssa. Espoossa kannustetaan toteuttamaan osallistuvaa budjetointia osana perustyötä niin, että kuntalaisten näkökulmat ja tarpeet otetaan vahvasti huomioon palveluiden suunnittelussa. Asukkaiden

osallistuminen nähdään arvokkaana tietopohjan laajentamisena. Espoossa osallistuva budjetointi tarkoittaakin määrärahojen ja resurssien kohdentamista tarvelähtöisesti osana asukas- ja asiakaslähtöistä perustyötä – ja yhdessä asukkaiden kanssa. Toimenpiteitä käynnistetään eri syötteiden kuten asiakaspalautteiden, kuntalaisaloitteiden ja osallistavien äänestysten lopputuloksesta.

Vuonna 2025 kaupunki teki selvityksen määrärahojen asukas- ja asiakaslähtöisestä kohdentamisesta tulosityksikkötasolla. Selvityksen tavoitteena oli tehdä näkyväksi, miten osallistuvan budjetoinnin käyttöönotto toteutuu eri toimialoilla, ja miten kaupungin resursseja on kohdennettu. Selvityksen lopputulos on selvä: Espoossa toteutetaan osallistuvaa budjetointia monipuolisesti ja laaja-alaisesti. Selvitys tuotti paljon arvokasta tietoa ja se tullaan uusimaan seuraavan taloussarvion valmistelun yhteydessä.

Toimialoilla osallistuvan budjetoinnin määrärahoja on käytetty mm. seuraaviin kohteisiin: Kaupunkiympäristön toimialalla piha- ja katualueiden kunnossapitoon, Elinvoiman tulosalueella Hello Espoo -sivuston ja -konseptin sekä liikunta- ja kulttuuripalveluiden kehittämiseen sekä Kasvun ja oppimisen toimialalla lapsiryhmien toiminnan muokkaamiseen toiveita vastaavaksi sekä nuorten aktiviteettien ja tilojen parantamiseen. Konsernihallinnossa on kehitetty palveluja yhdessä kuntalaisten kanssa sekä järjestetty tapahtumia, kuten Espoo-päivä, jossa asukkaita on osallistettu yhteisöllisyyteen ja asukaslähtöisten tapahtumien ideointiin. Lisäksi on tuettu asukkaiden ja yhteisöjen omaehtoista suunnittelua, esimerkiksi vahvistamalla nuorten mahdollisuuksia vaikuttaa ilmastoasioihin.

Vuonna 2025 osallistuvan budjetoinnin toimenpiteinä kohdennettiin resursseja Espoossa yhteensä noin 7 miljoonan euron arvosta. Tulosityksiköitä kannustetaan edelleen jatkokehittämään ja lisäämään osallistuvaa budjetointia. Tätä työtä tukemaan kaupunki ottaa vuoden 2026 alussa käyttöön uuden osallistuvan budjetoinnin digitaalisen työkalun osallistuvan budjetoinnin toteuttamiseen.

4.3 Tuloslaskelma

Yhdistetty tuloslaskelma sisältäen peruskaupungin, liikelaitokset ja taseyksiköt. Toimintatuotoissa ja -menoissa mukana kaupungin sisäiset erät. Toimintakatteen jälkeiset erät ovat tilinpäätöksen mukaisia ulkoisia eriä.

1000 EUR		TP 2024	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	+	735 154	736 083	720 471	772 877	790 815
Valmistus omaan käyttöön	+	8 976	10 900	10 900	10 900	10 900
Toimintamenot	-	-1 722 634	-1 837 955	-1 903 156	-1 967 598	-2 019 584
Toimintakate	=	-978 505	-1 090 973	-1 171 785	-1 183 822	-1 217 869
Verotulot	+	829 073	832 822	890 565	939 838	985 978
Valtionosuudet	+	396 679	454 733	473 791	482 768	500 938
Käyttökate	=	247 248	196 582	192 571	238 784	269 047
Rahoitustuotot ja -kulut		59 417	51 747	24 244	12 023	5 613
Korkotulot	+	15 828	15 224	14 699	14 290	13 884
Muut rahoitustulot	+	57 394	51 964	27 560	22 620	22 610
Korkomenot	-	-9 798	-10 442	-13 015	-19 887	-25 881
Muut rahoitusmenot	-	-4 007	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Vuosikate	=	306 665	248 329	216 815	250 807	274 660
Suunnitelmapoistot	-	-195 683	-206 354	-216 000	-220 899	-229 350
Arvonlennut	-	-6 262	-	-	-	-
Satunnaiset tuotot ja kulut	+/-	0	-	-	-	-
Tilikauden tulos	=	104 721	41 975	815	29 908	45 310
Poistoeron lisäys (-)	-	-	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Poistoeron vähennys (+)	+	15 768	5 015	5 015	5 015	5 015
Rahastojen vähennys (+)	+	-	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden yli/alijäämä	=	120 488	46 989	5 830	34 923	50 325
Tunnusluvut		TP 2024	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot/-menot %		42,7	40,0	37,9	39,3	39,2
Vuosikate poistoista %		151,9	120,3	100,4	113,5	119,8
Vuosikate euroa/asukas 31.12.		955	759	649	737	791

*ENN = Ennuste vuoden lopun tilanteesta

4.4 Rahoituslaskelma

Yhdistetty rahoituslaskelma sisältäen peruskaupungin, liikelaitokset ja taseyksiköt.

1000 EUR		ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toiminnan rahavirta		233 897	201 768	211 161	227 614
Vuosikate	+/-	248 566	217 068	251 061	274 914
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	-14 669	-15 300	-39 900	-47 300
Investointien rahavirta		-356 053	-381 247	-355 053	-326 516
Investointimenot	-	-379 063	-400 047	-397 453	-376 316
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	8 340	3 500	2 500	2 500
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	+	14 669	15 300	39 900	47 300
Toiminnan ja investointien rahavirta		-122 156	-179 479	-143 892	-98 903
Rahoituksen rahavirta		6 432	165 660	131 528	85 539
Antolainauksen muutokset		15 050	16 781	16 784	18 557
Antolainasaamisten lisäykset	-	-1 900	-	-	-
Antolainasaamisten vähennykset	+	16 950	16 781	16 784	18 557
Lainakannan muutokset		-5 043	149 879	115 744	67 982
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	50 000	207 000	183 000	144 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-55 043	-57 121	-67 256	-76 018
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	+/-	-3 575	-1 000	-1 000	-1 000
Rahavarojen muutos		-115 724	-13 819	-12 364	-13 364
Tunnusluvut		ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Investointien tulorahoitus %		67,0	54,7	63,6	73,5
Pitkäaikainen lainakanta 31.12.		737 200	887 079	1 002 823	1 070 805
Lainat euroa/asukas 31.12.		2 252	2 657	2 945	3 084

*ENN = Ennuste vuoden lopun tilanteesta

Tuloslaskelma organisaatioittain

Talousarvio 2026 1000 EUR		Peruskaupunki	Tilapalvelut	Suurpelto	Tapiola	Urheilupuisto	Rahastot	Espeen kaupunki yhteensä	Sisäiset erät	Espeen kaupunki il- man sis. eriä
Toimintatulot	+	374 293	338 288	880	6 710	70	230	720 471	385 989	334 482
Valmistus omaan käyttöön	+	10 800	100	-	-	-	-	10 900	-	10 900
Toimintamenot	-	-1 671 742	-228 645	-412	-1 482	-355	-520	-1 903 156	-386 306	-1 516 850
Toimintakate	=	-1 286 650	109 743	468	5 228	-285	-290	-1 171 785	-317	-1 171 468
Verotulot	+	890 565	-	-	-	-	-	890 565	-	890 565
Valtionosuudet	+	473 791	-	-	-	-	-	473 791	-	473 791
Käyttökate	=	77 706	109 743	468	5 228	-285	-290	192 571	-317	192 888
Rahoitustuotot ja -kulut		39 420	-29 830	788	-2 545	-99	16 764	24 498	254	24 244
Korkotulot	+	18 505	-	788	-	-	250	19 544	4 845	14 699
Muut rahoitustulot	+	35 718	-	-	-	-	-20 514	56 231	28 671	27 560
Korkomenot	-	-13 803	-1 412	-	-2 545	-99	-	-17 860	-4 845	-13 015
Muut rahoitusmenot	-	-1 000	-28 418	-	-	-	-4 000	-33 418	-28 418	-5 000
Vuosikate	=	117 126	79 913	1 257	2 683	-384	16 474	217 068	-64	217 132
Suunnitelmapoistot	-	-122 505	-60 898	-4 271	-28 274	-52	-	-216 000	-	-216 000
Tilikauden tulos	=	-5 379	19 015	-3 014	-25 591	-436	16 474	1 069	-64	1 132
Poistoeron lisäys (-)	-	-15 000	-	-	-	-	-	-15 000	-	-15 000
Poistoeron vähennys (+)	+	-	5 015	-	-	-	-	5 015	-	5 015
Rahastojen vähennys (+)	+	15 000	-	-	-	-	-	15 000	-	15 000
Tilikauden yli/alijäämä	=	-5 379	24 029	-3 014	-25 591	-436	16 474	6 083	-64	6 147

Rahoituslaskelma organisaatioittain

Talousarvio 2026 1000 EUR	Peruskau- punki	Tilapalvelut	Suurpelto	Tapiola	Urheilu- puisto	Rahastot	Espoon kaupunki yhteensä	Sisäiset erät	Espoon kau- punki ilman sis. eriä
Toiminnan rahavirta	101 826	79 913	1 257	2 683	-384	16 474	201 768	64	201 832
Vuosikate	117 126	79 913	1 257	2 683	-384	16 474	217 068	64	217 132
Tulorahoituksen korjauserät	-15 300	-	-	0	-	-	-15 300		-15 300
Investointien rahavirta	-221 000	-125 080	-2 020	-18 200	-14 947	-	-381 247		-381 247
Investointimenot	-239 800	-125 080	-2 020	-18 200	-14 947	-	-400 047		-400 047
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3 500	-	-	-	0	-	3 500		3 500
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovu- tusvoitot	15 300	-	-	0	-	-	15 300		15 300
Toiminnan ja investointien rahavirta	-119 174	-45 167	-763	-15 517	-15 331	16 474	-179 479	64	-179 415
Rahoituksen rahavirta	180 560	45 167	763	15 517	15 331	-14 900	242 438	-76 778	165 660
Antolainauksen muutokset	16 681	-	-	-	-	100	16 781		16 781
Antolainasaamisten vähennykset	16 681	-	-	-	-	100	16 781		16 781
Lainakannan muutokset	149 879	-	-	15 517	15 331	-	180 727	-30 848	149 879
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	207 000	-	-	-	-	-	207 000	-	207 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-57 121	-	-	-	-	-	-57 121	-	-57 121
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-	-	-	15 517	15 331	-	30 848	-30 848	-
Oman pääoman muutokset	15 000	-	-	-	-	-15 000	0		-
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 000	45 167	763	-	-	-	44 930	-45 930	-1 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	61 386	0	0	0	0	1 574	62 959	-76 714	-13 755

4.5 Peruskaupunki

4.5.1 Peruskaupungin tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2024	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	400 408	370 877	374 293	393 302	407 741
Valmistus omaan käyttöön	8 888	10 800	10 800	10 800	10 800
Toimintamenot	-1 508 426	-1 614 651	-1 671 742	-1 728 948	-1 778 163
Toimintakate	-1 099 130	-1 232 975	-1 286 650	-1 324 846	-1 359 622
Verotulot	829 073	832 822	890 565	939 838	985 978
Valtionosuudet	396 679	454 733	473 791	482 768	500 938
Käyttökate	126 623	54 580	77 706	97 760	127 294
Rahoitustuotot ja -kulut	54 333	50 056	39 420	27 487	21 354
Korkotulot muilta	15 563	14 974	14 449	14 040	13 634
Korkotulot liikelaitoksilta	7 199	7 535	4 056	4 383	4 578
Muut rahoitustuotot	43 053	40 111	35 718	30 718	30 718
Korkomenot muille	-10 993	-11 564	-13 803	-20 654	-26 576
Muut rahoitusmenot	-488	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Vuosikate	180 956	104 637	117 126	125 247	148 648
Suunnitelman mukaiset poistot	-106 376	-115 049	-122 505	-126 841	-130 130
Arvonalentumiset	-4 823	-	-	-	-
Tilikauden tulos	69 757	-10 412	-5 379	-1 594	18 518
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	10 753	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	80 510	-10 412	-5 379	-1 594	18 518

Peruskaupungin tunnusluvut	TP 2024	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot/-menot %	26,5	23,0	22,4	22,7	22,9
Vuosikate poistoista %	170,1	91,0	95,6	98,7	114,2
Vuosikate euroa/asukas 31.12.	564	320	351	368	428

*ENN = Ennuste vuoden lopun tilanteesta

4.5.2 Peruskaupungin rahoituslaskelma

1000 EUR		ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toiminnan rahavirta		98 337	101 826	104 947	118 348
Vuosikate	+/-	104 637	117 126	125 247	148 648
Tulorahoituksen korjaukset	+/-	-6 300	-15 300	-20 300	-30 300
Investointien rahavirta		-242 885	-221 000	-190 622	-173 237
Investointimenot	-	-257 525	-239 800	-213 422	-206 037
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	8 340	3 500	2 500	2 500
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	+	6 300	15 300	20 300	30 300
Toiminnan ja investointien rahavirta	+/-	-144 548	-119 174	-85 675	-54 889
Rahoituksen rahavirta		22 907	180 560	146 428	100 439
Antolainauksen muutokset		14 950	16 681	16 684	18 457
Antolainasaamisten lisäykset	-	-1 900	-	-	-
Antolainasaamisten vähennykset	+	16 850	16 681	16 684	18 457
Lainakannan muutokset		-5 043	149 879	115 744	67 982
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	50 000	207 000	183 000	144 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-55 043	-57 121	-67 256	-76 018
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	-	-	-	-
Oman pääoman muutokset	+/-	15 000	15 000	15 000	15 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	+/-	-2 000	-1 000	-1 000	-1 000
Vaikutus maksuvalmiuteen		-121 641	61 386	60 753	45 550

*ENN = Ennuste vuoden lopun tilanteesta

5 Espoo-konsernin talous

Espoo-konserni

Espeen kaupunki	Tytäryhteisöt (24)	Osakkuusyhteisöt (24)
Kuntayhtymät (6) Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymä Helsingin seudun ympäristöpalvelut – kuntayhtymä Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola Uudenmaan liitto Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	Enter Espoo Oy Espoon Asunnot Oy Espoo Catering Oy Espoon Elä ja Asu Oy KOy Espoon Keskuksen Pysäköintitalo KOy Espoon keskuskeittiö KOy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat KOy Espoon Kaupinkallio KOy Espoon Sotekiinteistöt KOy Espoon Suviniityn Pysäköinti II KOy Finnoon Pysäköinti I KOy Finnoon Pysäköinti II KOy Jousenpuiston Pysäköinti KOy Matinkylän lukio KOy Matinkylän uimahalli KOy Opinmäen Kampus KOy Otaniemen tiedeasunnot KOy Sokinsuonkuja 4 KOy Tapiolan Kulttuuriaukio KOy Tapiolan Louhi KOy Tapiolan Stadion KOy Tapiolan Urheilupuiston pysäköinti Länsimetro Oy Weegee Oy	As.Oy Raijalax KOy Espoon Asematori KOy Espoon Kulttuuriparkki KOy Espoon Niittykummun Metro-pysäköinti KOy Espoon Terminaali KOy Finnoonsillan Parkki KOy Merenpauhu KOy Merenselkä KOy Soukan Liiketalo KOy Soukan Pienteollisuustalo KOy Suviniityn Pysäköinti I Laurea-ammattikorkeakoulu Oy Leppävaaran Pysäköinti Oy Kvanttinova Oy Metropolia Ammatti-korkeakoulu Oy Nuuksiokeskus Oy Otahalli Oy Papinniityn Paikoitus Oy Suurpellon Jätehuolto Oy Tapiolan Harjoitusareena Oy Tapiolan Keskuspysäköinti Oy Tapiolan Keskustalvalvomo Oy Tapiolan Teollisuustalo Oy Valurinkujan Paikoitus Oy
Säätiöt (3) EMMA-taidemuseosäätiö Espoon kaupunginteatterisäätiö Helinä Rautavaaran etnograafisen museon säätiö		

Konserniin yhdistellään emoyhteisö (Espeen kaupunki) ja tytäryhteisöt, osakkuusyhteisöt sekä kuntayhtymät, joissa Espoon kaupunki on jäsenenä. Kuntayhtymät on yhdistelty omistussuuden mukaan. Tytäryhtiöistä Espoon Asunnot Oy muodostaa alakonsernin, johon kuuluu neljä tytäryhteisöä ja 13 osakkuusyhteisöä. Myös muilla konserniyhteisöillä on omistuksia muista yhtiöistä.

5.1 Yleistä konsernista

Kunnan toiminta on kuntalaissa määritelty siten, että kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin lisäksi kunnan osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä kunnan muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Kuntalain taloussäännösten tarkoituksena on edistää muun muassa toiminnan suunnitelmallisuutta sekä korostaa konserninäkökulmaa. Lain 110 pykälän mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin

toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Konsernilla tarkoitetaan Espoon kaupunkia emoyhteisönä ja sen tytäryhteisöjä, joissa Espoon kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden konserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa kirjanpitoalaissa tarkoitettu määräysvalta. Kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä, yhdistellään konserniin omistussuuden mukaan. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään myös konserniyritysten omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyrityksen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Valtuusto määrittelee merkittävimmille konserniyhteisöille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet Espoo-tarinan pohjalta taloussuunnitteluprosessin yhteydessä. Konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumista raportoidaan kaupunginhallituksen konserni- ja tilaajaostolle sekä osavuositarkastusten yhteydessä kaupunginhallitukselle ja valtuustolle. Vuonna 2025 tavoitteiden toteutumista seurataan tytäryhtiöiden Espoon Asunnot Oy:n, Espoo Catering Oy:n, Enter Espoo Oy:n ja Länsimetro Oy:n osalta, tytäryhteisösäätiöiden Espoon teatterin ja Espoon modernin taiteen museo EMMAN osalta, sekä kuntayhtymien Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnian sekä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -

kuntayhtymän (HSY) osalta. Samoilta yhteisöille on valmisteltu tavoitteet talousarviovuodelle 2026.

5.2 Riskienhallinta Espoo-konsernissa

Sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on hyvän johtamis- ja hallintotavan edellytys Espoo-konsernissa. Kaupunkikonsernin riskienhallintaa kehitetään ja sparrataan yhä koordinoitummaksi toiminnaksi.

Espoo-konsernin riskienhallintaa tehdään käytännön tasolla muun muassa osana taloussuunnittelu- ja seuranta-prosessia. Kaupungin tytäryhteisöt ovat velvoitettuja ottamaan omassa riskienhallinnassaan huomioon kaupunginhallituksen päättämän riskienhallintapolitiikan. Tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat yhdessä toimitusjohtajan kanssa riskienhallinnan järjestämisestä. Tytäryhteisöjen tulee kartoittaa toimintansa riskit säännöllisesti sekä raportoida merkittävistä riskeistään sekä riskienhallintansa toimivuudesta kaupungille. Kuntalaki velvoittaa kuntayhtymiä toimimaan riskienhallintansa osalta vastaavalla tavalla.

Riskienhallinnan raportointi konserniyhteisöiltä kaupungille tapahtuu pääsääntöisesti konsernisalkku-raportointijärjestelmän kautta. Konsernisalkkujärjestelmään kuvataan riskit, arvioidaan niiden tärkeysjärjestys sekä kirjataan keskeisimmille riskeille hallintatoimenpiteitä. Lisäksi selostetaan miten riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa seurataan, sekä miten asiaa käsitellään yhtiön sisäisesti esimerkiksi johtoryhmissä ja hallituksessa. Järjestelmään annetaan myös arvio yhtiö sisäisen valvonnan toimivuudesta.

5.3 Konsernirakenteen muutokset taloussuunnitelmakaudella 2025–2027

Alkuvuodesta 2025 Espoon kaupunki liittyi osakkaaksi Kvanttinova Oy:öön. Kvanttinova muodostaa VTT:n, Aalto-yliopiston, Espoon kaupungin ja yritysten yhteisen tutkimus- ja kehitysverkoston, joka keskittyy mikroelektronikan ja kvanttiteknologioiden kehittämiseen.

Kaupunki on myös lunastanut takaisin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle aiemmin myymänsä osakkeen ja omistaa jälleen kaikki Espoo Catering Oy:n osakkeet 100-prosenttisesti.

Lisäksi vuoden 2025 aikana on luovuttu joidenkin asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeista, kun kaupungilla ei enää ole ollut tarvetta kyseisille tiloille. Kaupungin tavoitteena on myös tulevilla taloussuunnitelmakaudella luopua sellaisista tiloista ja kiinteistöistä, joita ei tarvita kaupungin omassa toiminnassa ja joiden

kaavallinen kehittämispotentiaali on tarvittaviin panostuksiin nähden vähäinen.

Kaupungin kasvu ja rakennuttaminen edellyttää yhtiömuotoista pysäköinnin hallinnointia sekä omistajajärjestelyjä hankkeiden etenemisen ja pysäköinnin kysynnän mukaan. Ajankohtainen esimerkki on kaupungin kokonaan omistama Finnoon Pysäköinti II Oy, joka lunastaa pysäköintiin oikeuttavat osakkeet kaupungilta, mutta myöntää kaupungille optio-oikeuden osakkeiden merkittämisestä niin, että kaupunki voi tulevaisuudessa tarpeen mukaan myydä pysäköintiosakkeita Kaitaan alueen asuntotonttien luovutusten yhteydessä tuleville tontin-saajille.

Lisäksi vuoden aikana on tehty päätökset hankesuunnitelmista Tapiolan urheilupuiston stadionin ja pysäköintilaitoksen toteuttamiseksi. Stadionkokonaisuutta hallitaan jo aiemmin perustettujen, kahden kaupungin kokonaan omistaman yhtiön kautta. Urakkakilpailutus hankintapäätöksineen on alustavasti valmistumassa vuoden loppuun mennessä, jolloin toteutussuunnittelu olisi käynnissä ja rakentaminen alkaisi vuonna 2026.

Myös kaupunginhallituksen syyskuussa 2025 antama valmistelukehotos Keilaniemen yleisen kalliopysäköintilaitoksen toteuttamiseksi ja rakentamisen edistämiseksi ja käynnistämiseksi edellyttäneen yhtiömuotoista toteutusta osana Espoo-konsernia tulevilla taloussuunnitelmakaudella.

5.4 Konsernin taloudellinen asema vuonna 2024

Espoo-konsernin tulot vuonna 2024 olivat 2,1 mrd. euroa ja menot 1,7 mrd. euroa. Toimintatuotot olivat 762 milj. euroa ja toimintakulut 1 644 milj. euroa. Toimintakate oli -879 milj. euroa. Toimintatuotot kattoivat 46 prosenttia toimintakuluista.

Vuosikate oli 412 milj. euroa eli 143 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Vuosikate asukasta kohden oli 1 285 euroa. Rahoitustuotot ja kulut yhteensä olivat -3 milj. euroa. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 377 milj. euroa. Tilikauden tulokseksi muodostui 35 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä oli 45 milj. euroa.

Kaupunkikonsernin bruttoinvestoinnit olivat 418 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointimenoihin olivat 9 milj. euroa. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 409 milj. euroa eli 40 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Investoinneista rahoitettiin tulo-rahoituksella 101 prosenttia.

Toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirroista muodostuva kokonaisrahavarojen muutos oli -69 milj. euroa. Kaupunkikonsernilla oli vuoden lopussa rahavaroja 1 332 milj. euroa. Taseen loppusumma vuoden lopussa oli 7 571 milj. euroa eli se pieneni vuodessa 79 milj. euroa.

Taseen vastaavaa puolen merkittävin erä on aineelliset hyödykkeet, joka muodostuu pääasiassa rakennuksista sekä kiinteistä rakenteista ja laitteista. Aineelliset hyödykkeet olivat 5 672 milj. euroa eli ne kasvoivat 42 milj. euroa vuodessa.

Konsernin omavaraisuusaste oli 44,8 prosenttia. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona on pidetty kuntataloudessa keskimäärin 70,0 prosentin omavaraisuutta.

Kaupunkikonsernin lainakanta oli vuoden lopussa 3 783 milj. euroa. Lainakanta asukasta kohden oli 11 783 euroa. Lainat ja vuokravastuut yhteensä oli 4 741 milj. euroa.

5.5 Konsernin 10 vuoden tulosenuste

Tuloslaskelma

Milj. euroa	TP 2023	TP 2024	ENN 2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Toimintatuotot	801	762	796	793	864	885	903	932	958	979	1 003	1 029	1 048
Toimintakulut	-1 580	-1 644	-1 796	-1 866	-1 936	-1 991	-2 062	-2 135	-2 206	-2 284	-2 369	-2 450	-2 553
Toimintakate	-776	-879	-1 001	-1 073	-1 072	-1 106	-1 158	-1 203	-1 248	-1 304	-1 366	-1 421	-1 504
Verotulot	911	829	833	891	940	986	1 017	1 048	1 081	1 114	1 149	1 184	1 221
Valtionosuudet	427	466	522	544	556	576	589	602	615	628	640	654	667
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	-29	-51	-64	-72	-70	-75	-79	-81	-83	-83	-80
Vuosikate	556	412	325	311	359	384	377	372	369	356	340	334	304
Poistot ja arvonalentumiset	-364	-377	-374	-384	-389	-405	-418	-423	-429	-424	-407	-400	-395
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	192	35	-48	-72	-30	-21	-41	-51	-61	-68	-67	-66	-91

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	50,7 %	46,4 %	44,3 %	42,5 %	44,6 %	44,5 %	43,8 %	43,6 %	43,4 %	42,9 %	42,3 %	42,0 %	41,1 %
Vuosikate/Poistot, %	152,9 %	109,4 %	87,0 %	81,1 %	92,4 %	94,8 %	90,1 %	87,9 %	85,8 %	84,0 %	83,6 %	83,5 %	76,9 %
Vuosikate, euroa/asukas	1 769	1 285	993	933	1 056	1 108	1 066	1 032	1 005	953	895	864	773
Kaupungin asukasmäärä	314 150	321 030	327 359	333 841	340 361	346 912	353 488	360 077	366 674	373 270	379 867	386 462	393 059

TE-uudistus siirsi työ- ja elinkeinopalvelujen järjestämisvastuun kunnille vuoden 2025 alusta. TE-palvelujen rahoitus kasvatti konsernin valtionosuuksia vuodesta 2025 alkaen noin 46 milj. eurolla. Uudistuksen aiheuttamat kulut ovat vastaavansuuruiset ja näkyvät konsernin toimintamenoissa.

Vuonna 2026 konsernin tuotot pienenevät noin 3 miljoonaa euroa vuoden 2025 ennusteesta. Syyinä tähän on emokaupungin tulojen pieneneminen, joka johtuu pääosin kaupungin maanmyyntituotoista sekä

Kaupungin talousarvion yhteyteen on koottu ennuste Espoo-konsernin taloudellisesta kehityksestä seuraavan 10 vuoden aikana. Ennuste perustuu kaupungin ja konserniyhteisöjen talousarviotietoihin ja ennusteisiin sekä kaupungin ja yhteisöjen pidemmän aikavälin kehitysarviointeihin, joissa on muun muassa ennakoitu merkittävien investointien valmistumisen vaikutuksia talouteen.

Kaupungin tytäryhtiöt tavoittelevat muun muassa verotuksellisista syistä pääosin enintään nollatulosta. Tytäryhtiöiden lopulliseen tulokseen vaikuttaa myös tilinpäätösjärjestelyt ja lainanlyhennysten rahastoinnit, joista päätetään vuosikohtaisesti tilinpäätöksen yhteydessä. Konsernin tulos muodostuu kaupungin tulosta heikommaksi johtuen konsernieliminoinneista ja muun muassa poisto-oikaisista, jossa tytäryhtiöiden poistoajat oikaitaan kaupungin poistoajojen mukaiseksi sekä tiettyjen konserniyhtiöiden sekä kuntayhtymien alijäämäisistä budjeteista.

vuosikasvulla. Konsernin toimintatuotot koostuvat pääosin kaupungin saamista Länsimetron infrakorvauksista, Espoon Asuntojen vuokratuloista, HSL:n lipputuloista sekä HSY:n myyntituotoista. Uusien vuokra-asuntojen valmistuminen ja joukkoliikenteen matkustajamäärien lisääntyminen kasvattavat tuottoja.

Konsernin toimintatuotot ovat vuonna 2026 noin -44 milj. euroa alhaisemmat kuin vuoden takaisessa ennusteessa. Erotus aiempaan ennusteeseen tulee pääosin emokaupungin maanmyyntituottojen ennusteen alentumisesta heikon rakennussuhdanteen takia sekä muutoksista sopimusrakentamisen ennusteisiin. Jatkuvuudelle toimintatuottojen näkymät eivät ole oleellisesti muuttuneet vuoden takaisesta.

Konsernin toimintakulut kasvavat vuosina 2026–2035 lisääntyvän palvelutarpeen seurauksena. Joukkoliikenteen kulujen kasvu ja kaupungin vuokratulujen lisääntyminen vauhdittavat konsernin toimintamenojen kasvua. Konsernin toimintakulujen kasvun odotetaan olevan kuitenkin melko tasaista noin 3–4 prosentin vuosikasvua. Konsernin toimintakulut koostuvat pääosin emokaupungin toimintakuluista.

Vuoden takaiseen toimintamenoennusteeseen nähden arvioidut toimintamenot ovat kasvaneet noin 45 milj. euroa. Muutos syntyy pääosin muutoksista kaupungin vuosien 2025 ja 2026 talousarviossa, joissa taloussuunnitelmakaudelle oli vuoden takaisessa talousarviossa liian optimistiset näkymät. Muutoksen vaikutus näkyy myös jatkuvuudella koko ennustekauden läpi.

Konsernin toimintakatteen ennustetaan heikkenevän vuodesta 2025 vuoteen 2026 noin -72 milj. euroa eli noin 8 prosenttia. Vuonna 2027 toimintakatteen alijäämän arvioidaan olevan lähes samalla tasolla kuin 2026 kohentuvien tuottojen myötä. Vuonna 2028 toimintakate heikkenee noin 34 milj. euroa eli 3,1 prosenttia. Vuosina 2029–2035 konsernin toimintakate heikkenee noin neljän prosentin vuositahdilla.

Verotulojen ennustetaan kasvavan vuodelle 2026 noin 58 milj. euroa vuoden 2025 ennusteesta. Vuosina 2027 ja 2028 verotulojen ennustetaan kasvavan 49 ja 46 milj. euroa. Jatkuvuudella verotulojen kasvuna on ennusteessa käytetty 3,1 prosentin vuosittaista kasvua, joka on noin 30 milj. euroa vuodessa. Valtionosuudet kasvavat vuonna 2026 noin 22 milj. euroa. Vuosina 2027 ja 2028 niiden odotetaan kasvavan 20 ja 13 milj. euroa. Valtionosuudet on laskettu vuodesta 2029 eteenpäin käyttäen 2,1 prosentin kasvukerrointa. Vuoden takaisiin verorahoitusennusteisiin nähden näkymät ovat hieman parantuneet etenkin vuodelle 2028 parantuneiden veroennusteiden ja etenkin valtionosuusennusteiden vuoksi. Jatkuvuudella on käytetty samoja kasvuprosenttioletuksia kuin viime vuonna.

Konsernin vuosikatteen arvioidaan olevan 311 milj. euroa vuonna 2026. Talousarviovuosina 2027–2028 vuosikatteen ennustetaan hieman parantuvan ensin 359 milj. euroon ja sitten 384 milj. euroon verotulojen ja valtionosuuksien kasvaessa nopeammin kuin toimintakatteen alijäämän. Vuodesta 2029 lähtien vuosikatteen

ennustetaan kääntyvän laskuun toimintakatteen alijäämän kasvaessa voimakkaammin. Ennustekauden loppupuolella vuosikatteen ennustetaan olevan noin 300 milj. euroa. Vuosikate vuodelle 2026 on noin -65 milj. euroa heikompi kuin vuoden takaisessa ennusteessa. Heikentyneet toimintatulo- ja toimintamenoennusteet kasvattavat eron suureksi, vaikka verorahoitusennusteet ovat hieman parantuneet. Ero vuoden takaiseen ennusteen on melko suuri myös vuosilla 2027 ja 2028, mutta jatkuvuudella se kaventuu ja merkittävää eroa aiempaan ennusteeseen ei ole, kun jatkuvuudella parantuneet verorahoitusennusteet tasaavat heikentynyttä toimintakateennustetta.

Poistot ovat vuonna 2026 noin 384 milj. euroa ja niiden ennustetaan kasvavan vuoteen 2031 mennessä 429 milj. euroon kaupungin kasvaneen ja etupainotteisen investointiohjelman myötä. Kaupungin investointitason laskevissa konsernin poistojen kasvu pysähtyy ja kääntyy loivaan laskuun.

Espoo-konsernin tuloksen ennustetaan olevan vuonna 2026 noin -72 milj. euroa tappiollinen. Negatiiviseen tulokseen vaikuttaa emokaupungin toimintatuottojen merkittävä tippuminen maanmyyntien ja sopimusrakentamisen myötä. Vuosina 2027 ja 2028 tuloksen ennustetaan olevan edelleen selvästi tappiollinen. Tämän jälkeen tulos heikkenee lähes vuosi vuodelta ja ennustekauden lopussa sen arvioidaan olevan lähes -100 milj. euroa negatiivinen. Heikkenevällä vuosikatteella ei pystytä kattamaan korkealle kohoavia poistoja.

-72 M€

Konsernin tilikauden tulos 2026

Konsernin toiminnan ja investointien rahavirta on vuonna 2026 noin -321 milj. euroa alijäämäinen. Investointeja rahoitetaan ottamalla noin 372 milj. euroa lainaa. Lyhennysten jälkeen lainakanta kasvaa noin 183 milj. eurolla. Toiminnan ja investointien rahavirta on vahvasti alijäämäinen myös vuosina 2027–2030 vaikkakin alijäämä vuosittain hieman laskee. Alijäämää rahoitetaan pääosin lainanotolla, joka kasvattaa konsernin lainamäärää. Konsernin investointitaso hieman laskevissa vuosina 2030 jälkeen toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy parempaan päin ollen kuitenkin edelleen alijäämäinen noin 50–80 milj. euroa vuosina 2031–2035. Tällöin myös konsernin lainakannan kasvu tyrehdytään lainanlyhennysten ollessa hieman lisälainanottoa suurempaa.

5.6 Investoinnit

Taloussuunnitelman investointiosassa ja liikelaitosten ja taseyksiköiden talousarvioissa esitetään ne investointisuunnitelmat, joista valtuusto päättää taloussuunnitelman yhteydessä. Alla olevassa tekstissä on käsitelty koko Espoo-konsernin investointiohjelmaa ja investointien rahoitusta, koska hyvin merkittävä osa toimitila- ja infrarakentamisesta toteutetaan tytäryhtiöiden ja kuntayhtymien taseisiin, vaikka niiden rahoitus pitkällä aikavälillä hoidetaan kaupungin verorahoituksella.

Konsernin investointiohjelma jatkuu edelleen laajamittaisena, painottuen strategisesti tärkeisiin kehityshankkeisiin. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2026 noin 638 milj. eurolla ja kauden 2026–2035 aikana yhteensä noin 5,0 mrd. eurolla, keskimäärin 499 milj. euroa vuodessa. Kaupungin investointitaso on vahvasti etupainotteenen. Tytäryhtiöiden osalta vuosina 2026–2029 nostaa etenkin kaavailtu Keilaniemen Kalliopysäköinnin rakentaminen, jonka valmistelu tosin on vielä kesken. Kalliopysäköinnin arvioitu investointikustannus on yhteensä 160 milj. euroa ja sen on arvioitu ajoittuvan vuosille 2026–2029. Kuntayhtymien investointitaso pysyy kautta linjan hyvin tasaisena koko ennustekauden ajan. Konsernin 10-vuoden investointien arvioitaan viime vuoden ennusteessa olevan yhteensä 4,6 mrd. euroa, mutta kaupungin kasvanut investointiohjelma ja Keilaniemen Kalliopysäköinnin oletettu rakentaminen kasvattaa sitä viime vuoden ennusteeseen nähden.

638 M€

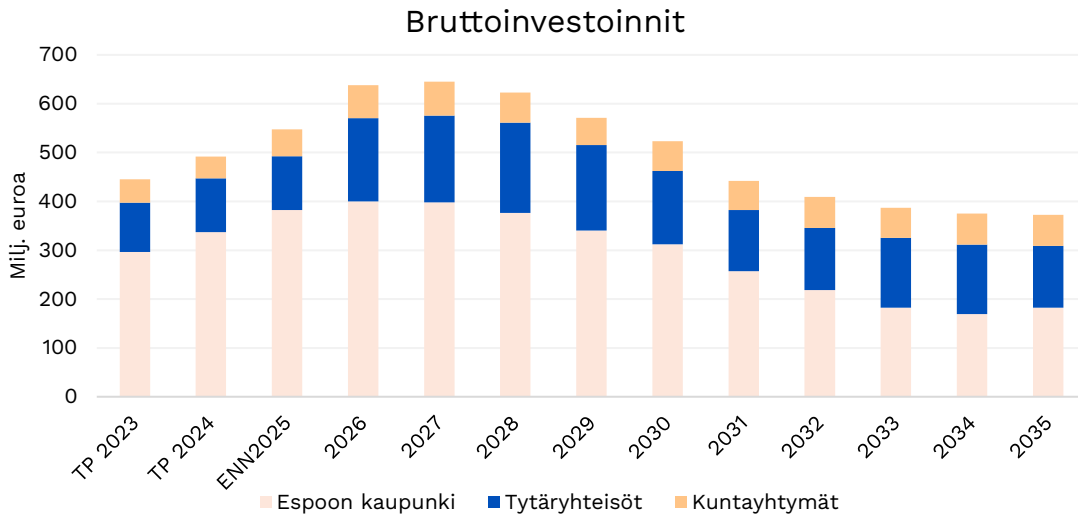
Konsernin bruttoinvestoinnit vuonna 2026

Investointiohjelma perustuu Espoo-tarinan linjauksiin ja tavoitteisiin, jotka suuntaavat investointien painopisteitä alueiden kehittämiseen, liikenneyhteyksien parantamiseen, uusien toimitilojen rakentamiseen ja olemassa olevan rakennuskannan peruskorjaukseen.

Toimitilainvestointeja toteutetaan palveluverkon kehittämisen tavoitteiden mukaisesti siten, että kasvavan väestön palvelutarpeeseen voidaan vastata. Uusien päiväkotien osalta lähtökohtaisesti haetaan yksityistä toimijaa toteuttamaan tietty määrä päiväkoteja, mutta jos yksityistä toimijaa ei löydy, niin kaupunki toteuttaa kohteet omina investointeina.

Keskeisenä tavoitteena on kunnostaa koulu- ja päiväkotitiloja, jolla varmistetaan kouluille ja päiväkodeille terveelliset ja toimivat tilat. Toimitilarakentamisessa tärkeitä kohteita ovat teknisen peruskorjauksen tarpeessa olevat sekä sisäilman parantamista vaativat palvelutilat. Muita merkittäviä hankekokonaisuuksia ovat Kaupunkiradan ja siihen liittyvän infran toteuttaminen sekä uusien päiväkotitilojen rakentaminen ja nykyisten tilojen peruskorjaaminen. Espoon Asunnot Oy rakennuttaa vuosittain uusia vuokra-asuntoja valtuuston asettaman tavoitteen mukaisesti sekä peruskorjaa olemassa oleva asuntokantaa. Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä investoi vesijohto- ja viemäriverkostoon Espoon alueella yhteistyössä kaupungin kanssa valmistellun investointiohjelman mukaisesti. Panostus joukko-liikenteen ratakankkeisiin jatkuu kaupunkiradan rakentamisella.

Uusien ja kehittyvien alueiden pysäköintilaitoksiin liityn-täpysäköintipaikkoineen investoidaan kaupungin pysäköintiyhtiöiden kautta. Useissa pysäköintiratkaisuissa kaupunki toimii yhtiöiden perustajana, rakennuttajana ja alkuvaiheen rahoittajana, mutta luopuu omistuksista alueiden rakentuessa ja myy valtaosan pysäköintipaikoista alueen kiinteistöille.

Suurimpia konsernin investointiohjelmaan sisältyviä hankkeita ovat:

- Länsimetro Oy on mukana metron kapasiteettia ja luotettavuuden parantamista toteuttavassa hankekokonaisuudessa (METKA), jossa parannetaan metron matkustajakapasiteettia uusimalla liikenteenohjausjärjestelmiä. Hanke toteutetaan Kaupunkiliikenne Oy:n, Länsimetro Oy:n, HSL:n, Espoon kaupungin ja Helsingin kaupungin liikenneliikelaituksen yhteistyönä. Muita merkittäviä investointeja ovat kameroiden, paloilmoinlaitteiden ja WLAN-laitteiden uusimiset sekä VIRVE 2-hanke, Kivenlahden väestönsuoja, VLD-laitteiden lisäys, Keilanimen paloilmalaitteiden uusiminen ja Finnoosillan sisäänkäynnin muutostöiden suunnittelu.
- Espoon Asunnot Oy Espoon Asuntojen investoinneista valtaosa kohdistuu uudiskohteiden tuotantoon. Asuntotuotannon tavoitteen odotetaan pysyvän nykyisellä tasolla eli noin 300 asuntoaloitusta vuosittain. Kiinteistökanan ikäjakauman vuoksi peruskorjausinvestointien määrä tulee kasvamaan seuraavan kymmenen vuoden aikana merkittävästi. Yhtiö on aloittanut kehitystoimet peruskorjaushankkeiden toteuttamiseksi nykyistä kustannustehokkaammin.
- HSY: Vesihuollon investointien taso säilyy suunnitelmakaudella korkeana johtuen pääosin jäsenkuntien korkeasta infrastruktuuri-investointien tasosta. HSY:n omien investointien osalta korostuvat verkostosaneeraukset sekä turvattu juomavesi -teemaan liittyvät hankkeet.

Jätehuollossa investoinnit painottuvat strategian mukaisesti vastuullisiin ja kehittyviin palveluihin, ympäristövastuuseen, hiilineutraaliuuteen ja kiertotalouteen. HSY jatkaa Sortti-asemilla tehtäviä vuosittaisia korjaus- ja täydennystöitä, hankkii kalustoa ja varautuu uuden Sortti-aseman suunnitteluun, kaavoitukseen ja tontin hankintaan. Lisäksi HSY toteuttaa kaasukeräysjärjestelmien ja vesienhallinnan vuosittaiset ylläpitosaneeraukset sekä kaatopaikkojen pinnan vuosittaiset viimeistely- ja niitytystyöt.

- Vuokra-, leasing- ja projektiyhtiömalleilla hankittavat palvelutilat. Kaupunki hankkii suunnitelmakaudella useita toimitiloja pitkäaikaisilla vuokra- tai palvelusopimuksilla. Vuokratiohjeet on eritelty tarkemmin investointitiliteissä.
- Päiväkotien peruskorjauspaketti sisältää 16 korjattavaa tai uudisrakennuksella korvattavaa päiväkotikohdetta. Tilapalvelut-liikelaitos on arvioinut korjaustarpeessa olevat kohteet ja niiden ajoituksen 10 vuoden ohjelmakaudelle.
- Liikenneväyliä ja katuja rakennetaan laaditun investointiohjelman mukaisesti. Suunnitelmakaudelle ajoitettuja rakennushankkeita ovat muun muassa Leppävaaran alueprojekti, Pohjois-Espoon pientaloalueet, Tapiolan urheilupuiston rakentaminen sekä Maarinsolmun eritasoliittymä ja Otaniemen liikennejärjestelyt.
- Kaupunkirata on Espoon, Kauniaisten ja Väyläviraston yhteinen hanke, jossa rakennetaan uusi raidepari Leppävaarasta Kauklahteen. Tavoitteena on lisätä lähiliikenteenvälityskykyä, lisätä kapasiteettia sekä parantaa junaliikenteen täsmällisyyttä ja toimintaedellytyksiä rakentamalla lähiliikenteelle kokonaan omat

raiteet. Ratahankkeen yhteydessä toteutetaan Espoon kaupungin omia erillishankkeita, kuten Rantaradanbaana kevyelle liikenteelle sekä uusia yli- ja alikulkuja radan yhteyteen.

- Kulttuurikeskuksen laajenuksessa toteutetaan uudet tilat kaupunginteatterille. Laajenusosa tarkoittaa uutta teatterisalaa, joka korvaa Espoon Kaupunginteatterin käytössä nyt olevan Revontulihallin. Hankkeen kustannusarvio on 65 milj. euroa ja suunnittelu sekä toteutus ajoittuu vuosille 2024–2028.
- Tapiolan stadion rakentuu Tapiolan urheilu- puistoon. Hanke sisältää myös pysäköintitilat ja se toteutetaan kaupungin omistamien yhtiöiden taseeseen.
- Tapiolan ja Espoonlahden uimahallit sisältyvät investointiohjelmaan.
- Keilaniemen Kalliopysäköinti on valmistelussa. Toteutuessaan pysäköintilaitos rakentuisi vuosina 2026–2029. Hankkeen kustannusarvio on 160 milj. euroa.

5.6.1 Investointien rahoitus

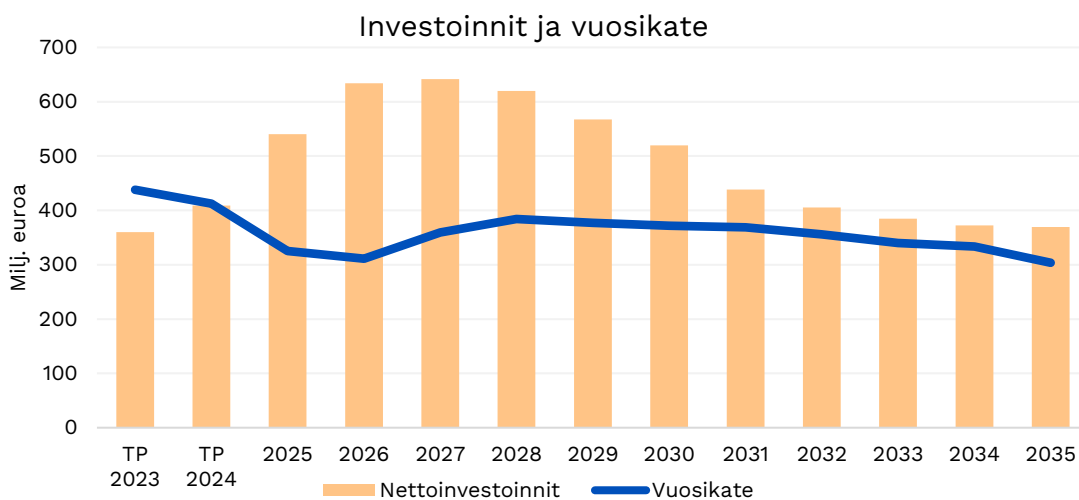
Konsernitarkastelun lisäksi suunnitelmakauden investointien rahoitusta on tarkasteltu kaupungin sekä niiden tytäryhtiöiden osalta, joiden investoinnit rahoitetaan pääosin lainarahoituksella ja ovat verorahoituksella kattavia. Tytäryhtiöistä Espoon Asunnot Oy rahoittaa uusinvestointinsa pääasiassa lainoilla, mutta pitkällä aikavälillä omalla tulorahoituksellaan eli asuntojen vuokratuloilla. Kuntayhtymien (muun muassa HSY, HSL) investoinnit rahoitetaan yhtymien tulorahoituksella sekä vieraalla pääomalla yhtymien rahoitusstrategian mukaisesti. Konsernin euromääräisesti isoimmat vastuut liittyvät suuriin investointihankkeisiin.

Kaupungin investointeja tulee tarkastella kokonaisuutena, sillä mikäli jokin hanke päätetään tehdä yhtiö-hankkeena, vuokratihankkeena tai muuna taseen ulkopuolisena hankkeena, vähentää se vastaavasti kaupungin investointimäärää. Konsernin vuoden 2026

nettoinvestoinneista noin 49 prosenttia rahoitetaan tulorahoituksella. Loput investoinneista rahoitetaan lainarahoituksella. Vuosina 2027–2028 investointien tulorahoitusprosentti on 56 ja 62 prosenttia. Jatkuvuosiina investointitason laskiessa tulorahoitusosuus nousee keskimäärin noin 80 prosenttiin, mutta ei kertaakaan ylitä 100 prosenttia. Vielä viime vuonna investointien tulorahoituksen arvioitiin olevan vuonna 2026 noin 64 prosenttia, mutta kasvaneet investoinnit ja heikentynyt vuosikate laskee sitä.

49 %

Konsernin investointien tulorahoitusprosentti vuonna 2026

milj. euroa	TP 2024	ENN 2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Investoinnit												
Konserni	418	548	638	645	623	571	523	442	409	387	375	373
Rahoitus												
Konsernin vuosikate	412	325	311	359	384	377	372	369	356	340	334	304
Rahoitusosuudet	9	8	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4
Rahastojen purku	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Lainakannan muutos	-71	-101	177	141	100	72	39	-26	-37	-45	-36	-23
Konsernin lainakannan kehitys												
Konsernilainat	3 783	3 681	3 858	3 998	4 098	4 171	4 210	4 183	4 146	4 101	4 065	4 042
-euroa / asukas	11 783	11 321	11 554	11 742	11 783	11 765	11 656	11 373	11 071	10 762	10 485	10 252
Oikaistut konsernilainat*)	2 416	2 322	2 318	2 394	2 444	2 465	2 486	2 436	2 370	2 296	2 232	2 188
-euroa / asukas	7 527	7 139	6 942	7 030	7 027	6 954	6 883	6 622	6 328	6 025	5 756	5 548

*) Espoon Asunnot Oy rahoittaa uusinvestointinsa pääasiassa lainoilla ja pitkällä aikavälillä omalla tulorahoituksellaan. HSY rahoittaa investointinsa tulorahoituksella sekä vieraalla pääomalla rahoitusstrategiansa mukaisesti. Länsimetron lainoista on huomioitu Espoon vastuulla olevat lainat

Taloussuunnitelmakirjan lopussa olevassa investointiliitteessä on esitetty kaupungin sekä tytäryhtiöiden kautta toteutettavien merkittävien investointien ajoitukset ja kustannusarviot. Liitteen lopussa on selvityskohdeluettelo, johon on merkitty sellaisia hankkeita, joiden tarkemmasta sisällöstä, sijoituspaikasta, ajoituksesta, toteutustavasta, kustannuksista tai rahoituksesta ei ole riittävästi tietoa, jotta ne voitaisiin sisällyttää investointiohjelmaan.

5.7 Konsernilainat

Suurin osa Espoo-konsernin lainakannasta koostuu kaupungin lainojen lisäksi Länsimetro Oy:n, Espoon Asunnot Oy:n ja Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut kuntayhtymän vieraasta pääomasta. Lisäksi Tapiolan stadionhanke toteutetaan lainarahalla, joka nostaa konsernin lainakantaa. Myös Keilaniemen Kalliopysäköinti toteutukseen toteutettaneen lainarahalla. Konsernin lainakanta on vuonna 2026 noin 3 858 milj. euroa, joka on 11 556 euroa asukasta kohden. Lainakanta kasvaa vuoden 2025 ennusteesta 176 milj. euroa. Lainakanta on ennustekaudella korkeimmillaan vuonna 2030, jolloin se on ennusteen mukaan 4 210 milj. euroa, joka on 11 691 euroa asukasta kohden. Vuonna 2031 lainakanta kääntyy hitaaseen laskuun ja

ennustekauden lopussa vuonna 2035 se on 4 042 milj. euroa, joka on 10 284 euroa asukasta kohden.

Merkittävin tekijä konsernin lainakannan kasvuun on emokaupungin lainanottotarve. Verorahoitus ei riitä kattamaan heikentyvää toimintakatetta, ja investointitason samalla noustessa tulorahoitus ei riitä investointien kattamiseen.

Oikaistu lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy:n ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat, jotka katetaan vuokrilla ja maksutuotoilla sekä Länsimetron Oy:n Helsingin osuus) vuonna 2026 on 2 318 milj. euroa. Ennustekauden aikana oikaistu lainakanta hieman nousee vuoteen 2030 asti, jolloin se on 2 486 milj. euroa eli 6 904 euroa per asukas. Ennustekauden lopulla vuonna 2035 oikaistu lainakanta tulee olemaan noin 2 188 milj. euroa, joka on 5 566 euroa asukasta kohden.

3 858 M€

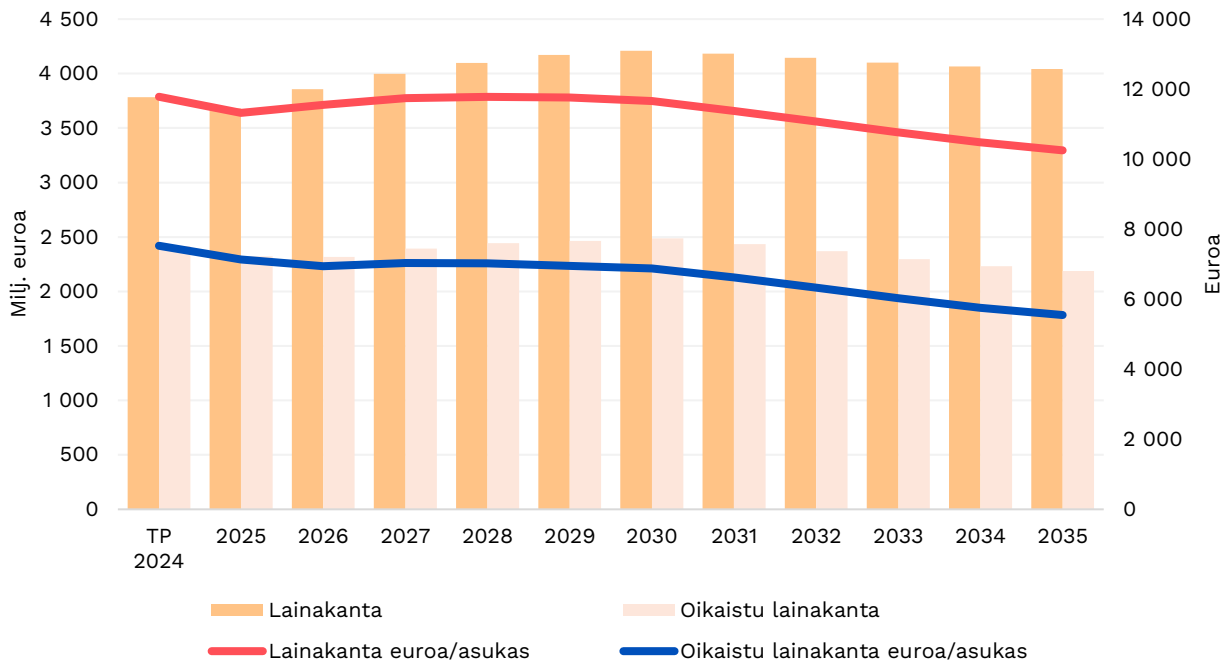
Konsernin lainakanta vuonna 2026

Konsernin lainakannan vuoden 2026 arviointiin ei ole tullut oleellista muutosta viime vuoden näkemyksestä. Vuosina 2027–2030 lainakannan arvioidaan nousevan huomattavasti enemmän kuin viime vuoden arvioissa, kasvaneiden kaupungin investointien, Keilaniemen

Kalliopysäköinnin rakentamisen ja kaupungin heikentyneen vuosikatteen vuoksi. Vuonna 2030 lainakannan arvioidaan olevan lähes 300 milj. euroa suurempi kuin viime vuoden arvioissa, ja vuonna 2034 yli 600 milj. euroa suurempi. Vastaavat muutokset koskevat myös oikaistua lainakantaa sillä muutokset syntyvät pääosin emokaupungin lainatarpeen kasvusta sekä Keilaniemen Kalliopysäköinnin rakentamisesta.

Lainakantojen pitkän aikavälin kehitysskenaario perustuu esitettyyn kaupungin investointiohjelmaan. Mikäli esitetty investointiohjelma muuttuu ja kaupungin tulo-rahoitus ei riitä kattamaan investointeja, rahoitetaan uudet investoinnit todennäköisimmin lisälainalla

Konsernin lainakanta

5.8 Konserniyhteisöille asetetut tulostavoitteet

Merkittävimmille konserniyhteisöille asetetaan vähintään samantasoiset tavoitteet kuin emokaupungille. Konserniyhteisöille asetettavien tavoitteiden tulee olla linjassa Espoo-tarinan kanssa ja tukea kaupungille asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Lähtökohtana on,

että tavoitteet keskittyvät yhteisöjen ydintoimintaan ja strategisesti merkittäviin asioihin. Tulostavoitteiden painopisteitä tarkistetaan vuosittain.

Konserniyhteisöjen tulostavoitteet 2026:

Konserniyhteisö	Tulostavoite	Mittari
Espoon Asunnot Oy	Hyvä asuntojen käyttöaste	Asuntojen keskimääräinen käyttöaste on > 98 %
Espoon Asunnot Oy	Keskimääräinen asuntotuotannon aloitus asunon ja maankäytön periaatteiden mukaisesti	Neljän edellisen vuoden alkaneiden asuntojen liukuva keskiarvo 300 asuntoa vuodessa, alueiden monipuolinen asuntokanta tavoitteena huomioiden
Espoon Asunnot Oy	Yhtiö toteuttaa toimenpiteitä kaupungin ilmastavoitteiden saavuttamiseksi	Aloitettujen kerrostalokohteiden kokonaishiilijalanjälki ≤ 16 kgCO ₂ e/m ² /a (laskettuna 50 vuoden käyttöajalta)
Espoon Asunnot Oy	Käyttö- ja luovutusrajoituksista vapautuneiden sekä vapaarahoitteisten asuinkiinteistöjen ja asunto-osakeyhtiöissä olevien yksittäisasuntojen markkinaolosuhteet huomioiva myyminen siten, että asuntojen nettomäärä ei laske	Omavaraisuusaste > 25 %
Espoon Asunnot Oy	Kiinteistökannan arvioitu korjausvelka	Korjausvelan kohtuullinen vähentyminen
Espoon Asunnot Oy	Asiakaskokemus on hyvällä tasolla	NPS-kyselyn suosittelemuus on >+40
Espoon Asunnot Oy	Yhtiö osallistuu aktiivisesti asunnottomuuden vähentämiseen	Asuntotarjoukset/vuosi asunnottomuuden vähentämiseksi sekä tavoitteen eteen tehtävät toimenpiteet ja yhteistyö
Espoo Catering Oy	Tuottavuus nousee vähintään 3 %/vuosi (kuitenkin niin, että kaupungin tekemät investoinnit, eli kiinteät keittiölaitteet ovat lähtökohtaisesti käytössä edelleen)	Henkilöstökustannukset / tuotetut annokset Kilon keittiössä
Espoo Catering Oy	Yhtiön toiminta on sidosyksikkönä kilpailukyistä ja liiketaloudellista niin, että yhtiö tuottaa pääsääntöisesti hyvin maltillista voittoa	Tulos
Espoo Catering Oy	Koulussa ruokailevien oppilaiden määrä nousee Tilaaja-asiakkaiden antama yleisarvosana nousee vuodesta 2025 ja päivittäinen asiakaspalautetulos kehittyy	a) Ruokailijaprosentti kouluissa b) Asiakastytyväisyyskysely (tehdään tilaajille loppuvuodesta) c) Ruoan maun arvosana kehittyy myönteisesti (yhtiön oman kuukausittaisen seurannan mukaan)
Espoo Catering Oy	Vastuullisuus toteutuu mitattuna kaikilla kestävä kehityksen oluttuvuuksilla Ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen vastuu otetaan huomioon toiminnassa	a) Sosiaalinen vastuu todennetaan henkilöstön tyytyväisyysmittauksessa. Henkilöstöstä > 50 % on tyytyväisiä työhönsä tai työnantajaansa b) Ruoan hävikki-% vähintään 1 prosenttiyksikköä alle edellisen vuoden toteuman c) Punaisen lihan käyttö vähenee vuonna 2026 10 % (vuoden 2025 tasosta)
Enter Espoo Oy	Kansainväliset toimijat sijoittuvat ja sijoittavat Espooseen	a) Espooseen sijoittuu vähintään 8 kansainvälistä yritystä Enter Espoon avulla b) Espoolaisiin kasvuyrityksiin toteutuu

		vähintään 3 kansainvälisten toimijoiden investointia Enter Espoon avulla c) Espoossa käynnistyy vähintään 10 uutta, korkean osaamisen alan yhteistyöprojektia espoolaisten ja kansainvälisten toimijoiden kesken Enter Espoon avulla.
Enter Espoo Oy	Espoo on houkutteleva kohde kansainvälisten kongressien järjestämiselle	Espoo tulee valituksi vähintään 3 eri kansainvälisen kongressin tapahtumapaikaksi Enter Espoon avulla (kongressihaun voitto)
Länsimetro	Kustannustehokas kiinteistöomaisuuden hallinta	a) 100 % ohjelmoiduista huoltotehtävistä on tehty b) Yhtiön kunnossapitobudjetti pitää c) Vastuullisuusohjelma on laadittu
Länsimetro	Matkaketjujen sujuvuuden lisääminen pysäköintiyhtiöomistusten kautta	Liityntäpysäköinnin käyttöaste
Länsimetro	Turvallisuus ja toimintavarmuus	a) Länsimetron infrastruktuuri johtuvat liikennehäiriöt, vertailu vuoteen 2025 b) Länsimetro-osuudella sattuneet tapaturmat c) Huoltojen täsmällisyys (toteutuneet vs. suunnitellut, sama mittari kuin ATA-mittaristossa)
Länsimetro	Kestävä kehitys ja energiatehokkuus	Toteutetaan energiatehokkuushankkeen jatko-toimenpiteet Niittykummun, Tapiolan ja Lauttasaaren asemilla
Länsimetro	Asiakaskokemus ja käyttöaste	Matkustajamäärien kehitys
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Omnian talous ja toiminta on rahoituksellisesti tasapainossa	a) Talousarviossa ja -suunnitelmassa investointimenot katetaan ensisijaisesti tulorahoituksella ja luopumisella jo kertyneestä rahoitusomaisuudesta b) Toimintakate on vähintään talousarvion mukainen c) Ammatillisen koulutuksen toteutuneet opiskelijavuodet on vähintään rahoituspäätöksen mukaiset opiskelijavuodet
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Omnian toiminnan vaikuttavuus kasvaa	a) Ammatillisen perustutkinnon ja lukiotutkinnon Omniassa suorittaneiden työelämään sijoittuneiden osuus on 67 % ja jatko-opintoihin sijoittuneiden osuus vähintään 8 % (yhteensä vähintään 75 %). Työvoimakoulutuksena toteutettavan valtiosuoskoulutuksen ja erikseen hankittavan lyhytkoulutuksen osalta työelämään sijoittuneiden osuus tulisi olla vähintään 80 % b) Aikuisten perusopetuksesta, Nuorten työpajoilta ja Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta jatko-opintoihin sijoittuneiden osuus on vähintään 67 % ja työelämään sijoittuneiden osuus vähintään 8 % (yhteensä vähintään 75 %). Maahanmuuttajien osaamiskeskuksesta työelämään sijoittuneiden osuus on vähintään 40 % (valtuustokauden loppuun mennessä) ja jatko-opintoihin siirtyvien osuus vähintään 30 % (valtuustokauden loppuun mennessä). c) Omnia luo hyvät edellytykset henkilöstön työhyvinvointiin. Henkilöstökyselyn vastauksista yhteensä 70 % on täysin tai jokseenkin samaa mieltä. (Henkilöstökyselyn tulokset ja kehittämistoimenpiteen raportoidaan lukukauden 2026–2027 alussa).

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Omnian veto- ja pitovoimaisuus koulutusten ja osaamispalvelujen tarjoajana paranee	<p>a) Espoon, Kirkkonummen ja Kauniaisten järjestämästä suomenkielisestä perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen ensisijaisesti haakeutuvien osuus kaikista perusopetuksen päättäneistä 28 %</p> <p>b) Ammatillisen perustutkinnon ja aikuislukion tutkintokoulutuksen eronneiden osuus, eivät jatkaaneet toisen asteen opintoja: kaikki <12 %, alle 20-vuotiaat <8 %</p> <p>c) Valtakunnallisessa opiskelijapalautekyselyssä opintonsa aloittaneet ja päättävät antavat Omniaalle arvosanan vähintään 4,3 asteikolla 1–5</p>
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Kulttuurinen ja sosiaalinen vaikuttavuus lisääntyy, tunnettuus kasvaa	<p>a) Museon käyntimäärät ovat vähintään 180 000 vuodessa</p> <p>b) Ensimmäistä kertaa museon asiakkaana osuus lipunmyynnistä vähintään 20 %</p> <p>c) Asiakastyytyväisyys vähintään 4 pistettä (asteikolla 1–5)</p>
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Toiminnan omarahoitusosuus kasvaa	Toiminnan omarahoitusosuus on vähintään 25 %. (Omarahoituspohjaan lasketaan lipputuotot, muut tuotot, avustukset pl. kaupungin tuet ja valtionosuus).
Espoon kaupunginteatterisäätiö	Kulttuurinen ja sosiaalinen vaikuttavuus lisääntyy, tunnettuus kasvaa	<p>a) Esitysten täyttöaste vähintään 80 %</p> <p>b) Ensimmäistä kertaa teatterin asiakkaana osuus lipunmyynnistä vähintään 35 %</p> <p>c) Asiakastyytyväisyys vähintään 4 pistettä (asteikolla 1–5)</p>
Espoon kaupunginteatterisäätiö	Toiminnan omarahoitusosuus kasvaa	Toiminnan omarahoitusosuus vähintään 27 %. (Omarahoituspohjaan lasketaan lipputuotot, muut tuotot, avustukset pl. kaupungin tuet ja valtionosuus).

HSL ja HSY –kuntayhtymille on laadittu PKS-tasoiset tavoitteet PKS-omistajaohjauksen, ts. PKS-tasoisesta yhteisvalmistelun, rahoitusjohtajien ja kaupunginjohtajien

yhteistyön tuloksina. Näihin ovat kaikki PKS-kuntaomistajat sitoutuneet.

PKS-yhteiset kuntayhtymien omistajaohjaustavoitteet vuosille 2026–2029:

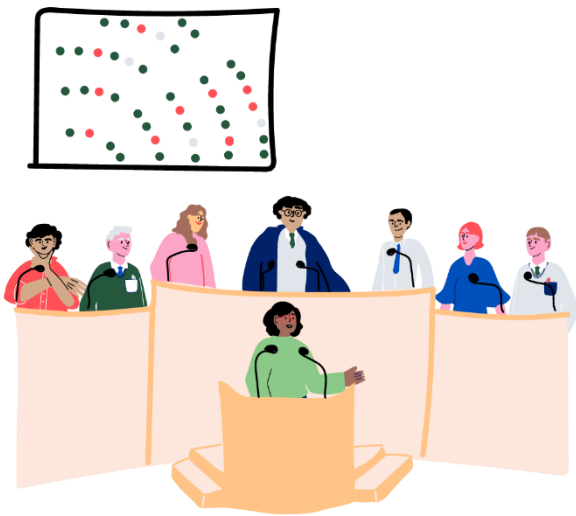
Kuntayhtymä	Tulostavoite	Mittari
HSL	1. Tuottavuuden parantaminen ja talouden tasapaino	1. Kustannukset / matkustajakilometri (infra-kustannusten kanssa ja ilman), tavoitetasot 2026: enintään 0,38 €/km ja enintään 0,29 €/km ² 2. Kustannukset / nousu (infrakustannusten kanssa ja ilman), tavoitetasot 2026: enintään 2,46 €/nousu ja enintään 1,85 €/nousu 3. HSL:n muut kuin operointi- ja infrakustannukset, tavoitetaso 2026: enintään 11,2 % kaikista kustannuksista 4. Linjakohtaisen käyttöasteen kautta kannattavuuslaskennan kehittäminen ja käyttöönotto vuonna 2026
HSL	2. Jäsenkuntien vuotuinen subventio-osuus tarkastelukauden loppuun mennessä enintään 55 % seudullisista kokonaiskustannuksista ja kuntayhtymän strategia laaditaan tämän mukaisesti, jonka lisäksi Espoon, Helsingin, Vantaan ja Kauniaisten kuntakohtaisen subvention tavoite on pitkällä aikavälillä 45–55 %	1. Yhteisen suunnitelman tekeminen jäsenkuntien kanssa subventiotavoitteen saavuttamiseksi 2. Kuluvan vuoden toteuma ja ennuste HSL:n kustannuksista, lipputuloista ja kuntaosuuksista (infrakustannusten kanssa ja ilman) kuntakohtaisesti ja koko HSL:n osalta 3. Vuosittain päivitettävät keskipitkän aikavälin (5–15 vuotta) ennusteet HSL:n kustannuksista, lipputuloista ja kuntaosuuksista (infrakustannusten kanssa ja ilman) kuntakohtaisesti ja koko HSL:n osalta
HSL	3. Joukkoliikenteen CO ₂ -päästöjen pienentäminen sekä asiakastyytyväisyyden ja kulkutapaosuuden kasvattaminen	1. Joukkoliikenteen CO ₂ -päästöt, tavoitetaso 2026: -90 % vuoden 2010 tasosta 2. Alueittainen asiakas- ja asukastyytyväisyys vuosittain, tavoitetaso 2026: vähintään vuoden 2024 tasolla 3. Joukkoliikenteen ja kestävien kulkumuotojen (joukkoliikenne, kävely, pyöräily) kulkutapaosuuden kasvattaminen: - Nousut, tavoitetaso 2026: vähintään 392 milj. - Kulkutapaosuus, tavoitetaso 2029: joukkoliikenne vähintään 24 %, kestävät kulkumuodot yhteensä vähintään 65 %
HSY	1. Tuottavuuden parantaminen ja talouden tasapaino	1. Käyttömenojen tuottavuusindeksi (2021=100), tavoitetaso 2026: tulos paranee vuodesta 2025 2. Toimintamenot euroa/asukas, tavoitetaso 2026: enintään 147,2 euroa/asukas 3. Omavaraisuusaste vuoden 2029 loppuun mennessä vähintään 30–35 % ja pidemmällä aikavälillä vähintään 40 %, tavoitetaso 2026: vähintään 27,5 %
HSY	2. Hiilineutraalisuus 2030 ja vastuullisuuden lisääminen	1. Kotitalousjätteen kierrätysaste sekä sekajätteen määrä vuosittain, tavoitetaso 2026: kierrätysaste vähintään 54 % ja sekajätteen määrä enintään 97 kg/asukas/vuosi 2. HSY:n kasvihuonekaasupäästöjen määrä, tavoitetaso 2026: enintään 75 000 tCO ₂ -ekv 3. Sähköisen kaluston osuuden kasvattaminen
HSY	3. Vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantaminen sekä asiakkaiden tyytyväisyys	1. Asiakasryhmä- ja toimintokohtainen asiakastyytyväisyys vuosittain, tavoitetaso 2026: vähintään 4,1/5

2. Verkostojen saneerausinvestointien vuotuinen toteutuminen ja kumulatiivinen toteuma vuodesta 2024 lähtien, tavoitetaso 2026: vuotuinen ja kumulatiivinen toteuma paranevat vuodesta 2025
3. Suunnitelma siitä, miten ja millä aikavälillä korjausvelan kasvu saadaan hallintaan

6 Käyttötalousosa

6.1 Valtuusto

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	8 490	3 535	6 055	6 607	6 055
Toimintamenot	-27 973	-31 047	-30 144	-33 423	-30 678
Toimintakate	-19 483	-27 512	-24 089	-26 816	-24 623
Suunnitelmapoistot	964	964	964	964	964
Tilikauden tulos	-20 447	-28 477	-25 053	-27 780	-25 587

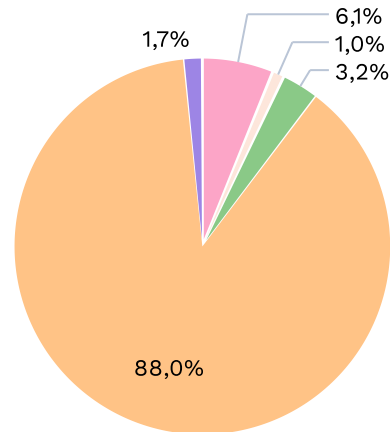
* Muutettu TA = Muutettu talousarvio syyskuun tiedolla

Toimintamenot tehtäväalueittain

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Valtuusto	1 791	1 858	1 838	1 883	1 896
Keskusvaalilautakunta	2 755	2 820	308	3 258	216
Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus	804	975	973	990	1 026
Kaupunginhallitus	22 195	24 906	26 525	26 787	26 971
Sisäinen tarkastus	428	489	499	506	569

TA 2026 Toimintamenojen jakautuminen

- Valtuusto
- Keskusvaalilautakunta
- Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus
- Kaupunginhallitus
- Sisäinen tarkastus

Talous

Valtuusto ja konsernihallinto (pois lukien tarkastuslautakunta ja tilintarkastus), toimintakate on sitova

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	92 081	79 171	82 835	88 156	87 258
Toimintamenot	-125 242	-136 687	-138 507	-146 843	-146 189
Toimintakate	-33 161	-57 516	-55 672	-58 688	-58 931
Suunnitelmapoistot	-15 024	-14 147	-16 234	-18 136	-15 769
Tilikauden tulos	-48 185	-71 663	-71 906	-76 824	-74 700

6.1.1 Valtuusto

Talous

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	-	-	-	-	-
Toimintamenot	-1 791	-1 858	-1 838	-1 883	-1 896
Toimintakate	-1 791	-1 858	-1 838	-1 883	-1 896

Määrärahassa on varauduttu valtuuston toiminnasta aiheutuviin menoihin, jotka muodostuvat pääasiassa valtuutettujen vuosi- ja kokouspalkkioista, sisäisistä it-palvelukustannuksista, valtuustotalon toimitilavuokrasta sekä valtuustoryhmien toiminnan tukemisesta.

6.1.2 Keskusvaalilautakunta

Talous

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	1 496	540	0	552	0
Toimintamenot	-2 755	-2 820	-308	-3 258	-216
Toimintakate	-1 259	-2 280	-308	-2 706	-216

Määrärahat sisältävät keskusvaalilautakunnan tulot ja menot, joka vastaa vaalien järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista.

Vuonna 2026 ei ole säännönmukaisia vaaleja. Vuonna 2027 järjestetään eduskuntavaalit. Vuonna 2028 ei ole säännönmukaisia vaaleja.

6.1.3 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus

Talous

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	1	0	0	0	0
Toimintamenot	-804	-975	-973	-990	-1 026
Toimintakate	-803	-975	-973	-990	-1 026

Tarkastuslautakunnan lakisääteisenä tehtävänä on kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestäminen. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tehtäviin kuuluu arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kaupungissa ja kaupunkikonsernissa sekä sitä, onko toiminta järjestetty tarkoituksenmukaisella ja tuloksellisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja toimii lakisääteisen sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjänä sekä huolehtii sidonnaisuusilmoitusten toimittamisesta valtuustolle tiedoksi vuosittain.

Tilintarkastajan on tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

6.1.4 Kaupunginhallitus

Talous

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	6 993	2 995	6 055	6 055	6 055
Toimintamenot	-22 195	-24 906	-26 525	-26 787	-26 971
Toimintakate	-15 202	-21 911	-20 470	-20 732	-20 916

Toimintatulot koostuvat valtion kaupungille maksettavasta laskennallisesta korvauksesta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä. Arviota on tarkennettu edellisvuodesta.

Toimintamenojen kasvu alkuperäiseen talousarvioon on 1,8 prosenttia (0,5 milj. euroa). Kasvuun vaikuttavat neljän uuden poikkihallinnollisen ohjelman käynnistyminen yhteensä 0,8 milj. euroa. Muutettu TA 2025 luvut on

syyskuun tilanteesta, jossa keskitettyjä määrärahoja on siirretty toimialoille 1,2 milj. euroa ja siksi kasvaa verrataan alkuperäiseen talousarvioon. Järjestöavustukset on siirretty Elinvoiman tulosalueen talousarvion määrärahoihin vuonna 2026.

Määrärahat sisältävät kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen jaostojen ja kaupunginhallituksen asettamien toimikuntien toimintamenot, nuorisovaltuuston kokouspalkkiot ja kaupunginjohtajan käyttömenot. Kaupunginjohtajan käyttömenot kohdistuvat tapahtuma- ja markkinointiyhteistyöhön, kaupunkimarkkinointiin, edustamiseen ja vieraanvaraisuuteen sekä vuoden aikana niihin syntyviin uusiin tarpeisiin.

Kaupunginhallituksen palvelualueella on keskitettyjä kaupunkitasoisesti henkilöstöön liittyviä määrärahoja. Varaukset ovat Epassi työsuhde-etuun ja stipendikukkaroon, joka tukee henkilöstön vapaa-ajalla tapahtuvaa opiskelua. Lisäksi määrärahoja on varattu käynnissä oleviin johtamisen kehittämisohjelmiin, suomen kielen opetukseen ja kesätyöntekijöiden palkkaukseen. Henkilöstömenoissa on varaus tasausmaksuun (eläkemeno) ja palkkaohjelmaan. Vuoden aikana tehtävälueelta

siirretään keskitetysti varattuja kaupunkitasoisia määrärahoja toimialoille.

Kuntaosuudet ja jäsenmaksuissa on varattu määräraha muun muassa seuraaville yhteisöille: Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä, Uudenmaan Liitto, Kuntaliitto, Kunnallinen työmarkkinajärjestö, Helsinki EU Office, Uudenmaan virkistysalueyhdistys, Sydkustens Landskapsförbund.

Määrärahat sisältävät myös hallinnon kopiointikulukorvauksen Kopiosto ry:lle ja valtiolle maksettavat verotuskustannukset, jotka ovat korvaus verohallinnon tekemistä verotuksen valmisteluun, veronkantoon ja verojen tilittämiseen liittyvistä tehtävistä.

Toimialojen ja tulosyksiköiden talousarvioihin sisältyvät niiden toimintaan liittyvien yhteisöjen jäsenmaksut.

Määrärahoissa on valtuustokauden 2025–2029 poikkihallinnolliset kehitysohjelmat: kestävä ja luonnonläheinen Espoo, yhteisöllinen Espoo, yritysten ja yrittäjyyden Espoo sekä tapahtumien Espoo.

6.1.5 Sisäinen tarkastus

Talous

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	0	-	-	-	-
Toimintamenot	-428	-489	-499	-506	-569
Toimintakate	-428	-489	-499	-506	-569

Sisäisen tarkastuksen yksikkö vastaa kaupungin sisäisen valvonnan ja toiminnan tuloksellisuuden tarkastuksesta ja arvioinnista ja siihen liittyvistä asiantuntijatehtävistä.

6.2 Konsernihallinto

Toiminnan painopisteet talousarviovuodelle

Uuden Espoo-tarinan toimeenpano

Strateginen kehittäminen ja tietojohdaminen -yksikkö koordinoi strategian kaupunkitasoista toimeenpanoa. Strategian toimeenpanoa tukevia käytänteitä rakennetaan tulosyksiköiden johtamisen tueksi. Käytänteillä tuetaan kaupungin uudistumista yksilön ja tiimien oppimisen sekä organisaation kyvykkyyksien kautta. Strategiatyössä vahvistetaan verkostomaista toimintatapaa sekä yhteistyötä kumppaneiden kanssa. Kehittämistoimintaa tuetaan Espoo -mallin mukaisesti ja kehittämistoimintaa suunnataan Espoo-tarinan mukaisiin kehittämisalueisiin.

Espoo-tarinan mukainen talouden kestävyys edellyttää tehostettuja toimenpiteitä

Espoo-tarinassa päätettiin talouden kestävyuden tavoitteista. Ne edellyttävät vahvaa sitoutumista läpi koko kaupungin organisaation. Erityinen vastuu on siinä, miten talousarvio ja taloussuunnitelma valmistellaan siten, että se toteuttaa Espoo-tarinan talouden tasapainon tavoitteet. Talouden tavoitteet edellyttävät erityisesti taloussuunnitelmakauden vuosien 2027 ja 2028 uudelleen tarkastelua. Rahoitus- ja talousyksikkö vastaa kokonaisvalmistelusta ja siitä, että kaupungin ylimmällä johdolla on ajantasainen tilannekuva tavoitteiden riittävydestä, niiden toteutumisesta ja kyky reagoida poikkeamiin ennakoivasti.

Talouden johtamista vahvistetaan analytiikan avulla

Analytiikka, talous ja toiminta liittyvät vahvasti yhteen. Talouden tilannekuvan tulee olla yhtenäinen ja ajantasainen kaikissa Espoon kaupungin tulosyksiköissä. Näin varmistetaan yhteinen ymmärrys toimintaympäristön haasteista ja niihin pystytään ennakoivasti hakemaan

myös taloudellisesti kestäviä ratkaisuja. Analytiikan tehokas hyödyntäminen tukee toimintaa ja tuottaa uusia näkökulmia ja parantaa toimintaympäristön tuntemusta.

Analytiikan ja talouden datan hyödyntämisen työvälineenä toimii Johtamisen ja talousohjauksen järjestelmäkokonaisuus (Joto). Joton tietovaraston ja raportointityökalujen avulla voimme tuottaa itse kaupungille ketterästi ja tehokkaasti raportointia ja analytiikkaa päätöksenteon tueksi.

Kehitämme kaupungilla käytössä olevan raportointialustana toimivan johdon työpöydän tarjontaa jatkuvasti. Johdon työpöytä toimii keskeisenä työvälineenä kaupungin johdolle, esihenkilöille ja talouden asiantuntijoille talouden ja toiminnan tilannekuvan seuraamiseksi. Raportoinnin keskeisenä kehittämiskohteenä vuodelle 2026 ovat talouden lisäksi muu kaupungin toimintaa tukeva raportointi. Tavoitteena kehittämisessä on, että johtaminen ja päätöksenteko perustuvat tiedon hyödyntämiseen, analytiikkaan ja organisaation yhteiseen tilannekuvaan.

Henkilöstöön ja henkilöstöjohtamiseen panostaminen on entistä tärkeämpää

Uuden strategian mukaisesti henkilöstön hyvinvoinnin sekä työvoiman saatavuuden turvaamiseksi, tulee edelleen kehittää johtamista sekä esihenkilöiden ja työntekijöiden osaamista. Työn tuottavuuden parantamiseksi keskiössä on sairauspoissaolojen vähentäminen, tapaturmien määrään ja työkykyjohtamiseen panostaminen. Henkilöstöjohtamisen järjestelmäuudistuksilla pyritään tehostamaan koko kaupungin toimintaa. Henkilöstösuunnittelun tärkeys tulee korostumaan henkilöstökustannusten kasvun hillinnässä.

Lainsäädännön uudistuksia valmisteilla

Käynnissä on useita hallitusohjelmaan kirjattuja lainsäädäntöuudistuksia, joilla toteutuessaan tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia kaupungin rahoitusasemaan ja toimintaan. Isoin uudistus on peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmäuudistus, joka on keskeinen kaupungin tulorahoituksen kannalta. Lainsäädäntövalmistelu on tältä osin kesken, mutta uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alusta. Toinen valmistelussa oleva on in-house yhtiöiden sidosyksikköasema, jossa sidosyksikön omistukselle ollaan asettamassa 10 %:n vähimmäisomistusta. Uudistus toteutuessaan tulee vaikuttamaan myös Espoon konsernirakenteeseen ja mahdollisesti palvelujen uudelleen kilpailuttamiseen.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	83 591	75 636	76 780	81 549	81 203
Toimintamenot	-98 073	-106 615	-109 336	-114 411	-116 538
Toimintakate	-14 482	-30 979	-32 556	-32 862	-35 335
Suunnitelmapoistot	14 060	13 183	15 270	17 172	14 805
Tilikauden tulos	-28 541	-44 162	-47 826	-50 034	-50 140

* Muutettu TA = Muutettu talousarvio syyskuun tiedolla

Konsernihallinto koostuu neljästä tulosyksiköstä: rahoitus- ja talous, henkilöstö, hallinto- ja lakiasiat ja strateginen kehittäminen ja tietojohdaminen sekä konsernihallinnon yhteisistä menoista. Lisäksi kaupunginjohtajan alaisuudessa on vaikuttaminen ja tavoitteet -vastuuyksikkö.

Konsernihallinnon tuloista suurin osa on sisäistä tuloa, joka muodostuu tukipalvelujen laskutuksesta toimialoilta. Merkittävimmät niistä ovat IT-palvelut, henkilöstö- ja työterveyspalvelut ja logistiikkapalvelut. Muita sisäisiä palveluja tuottaa talous-, hankinta- ja asiointipalvelut. Tulojen kasvu 1,5 prosenttia (1,1 milj. euroa) edellisvuoteen verrattuna johtuu pääosin ICT-palvelujen kasvusta.

Ulkoiset tulot koostuvat projektirahoituksista ja Kelan korvauksesta työterveyshuollon kustannuksiin. Ulkoiset tulot ovat edellisvuoden tasolla.

Toimintamenot kasvavat 2,6 prosenttia (2,7 milj. euroa) edellisvuodesta. Merkittävimmät syyt kasvuun ovat 2,0 prosentin palkankorotusvaraus, resurssien lisääminen turvallisuus- ja valmiustehtäviin, työterveyteen sekä viestintään ja kaupunkitapahtumiin. Lisäksi työsuojelutoimintaa on keskitetty konsernihallintoon. Myös määräaikainen projektihenkilöstö kasvattaa henkilöstökuluja.

Järjestelmäuudistukset ja kehittäminen muun muassa HR:ssä ja asiointissa kasvattavat ICT-kustannuksia. Vuokratason nousu osaketoissa vaikuttaa toimitilakustannusten kasvuun.

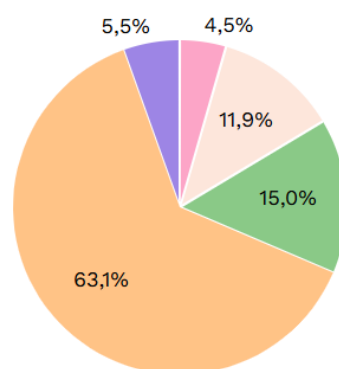
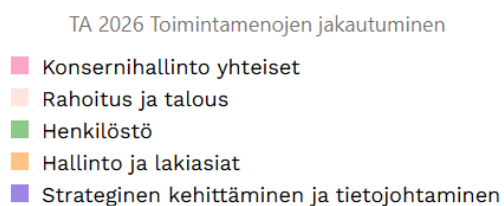
Konsernihallinnossa työskentelee vuonna 2026 noin 450 henkilöä. Osa henkilöistä on määräaikaista johtuen projektiluonteisista tehtävistä. Henkilöstömäärä kasvaa 13 henkilöllä, joista osa on kaupunkiympäristön toimialalta siirtyviä työsuojelun henkilöitä.

2,7 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Toimintamenot tulosityksittäin

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Konsernihallinto yhteiset	7 521	4 437	4 903	5 375	8 157
Rahoitus ja talous	9 895	12 337	13 041	13 350	13 506
Henkilöstö	13 985	15 058	16 406	17 295	17 120
Hallinto ja lakiasiat	60 803	68 962	68 966	72 254	71 508
Strateginen kehittäminen ja tietojohdaminen	5 869	5 821	6 020	6 137	6 246

6.2.1 Konsernihallinto yhteiset

Talous

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	-1	-	-	-	-
Toimintamenot	-7 521	-4 437	-4 903	-5 375	-8 157
Toimintakate	-7 521	-4 437	-4 903	-5 375	-8 157

Konsernihallinnon yhteiset toimintamenot koostuvat johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmän (Joto) ylläpidosta ja vuoden aikana tulevien muutosten ja jatkokehittämisen toteuttamisesta, kaupunkitasoisten hankintojen kilpailutuksista sekä toimitilavuokrista. Toimintamenot kasvavat 10,5 prosenttia (0,5 milj. euroa) edellisvuodesta järjestelmien ylläpitopalveluissa. Konsernihallinnon yhteisiin menoihin on vuodelle 2028 varattu koko konsernihallintoa koskeva kasvu.

mahdollistaa tuleville vuosille tietoturvallisemmän teknologisen ympäristön mm. tekoälyn käytön hyödyntämiseksi.

Vastuullisuusraportointia kehitetään projektilla, joka kokoaa yhteen kaupungin kestävyteen liittyvän raportoinnin osana Joto-järjestelmäkokonaisuutta. Raportoinnin kehittämistä toteutetaan nykyisten resurssien puitteissa.

6.2.2 Rahoitus ja talous

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Rahoitus ja talous -yksikkö vastaa kaupunkikonsernin talousohjauksesta ja taloussuunnitteluprosessista, keskitetyistä taloushallinnon palveluista, kaupunkikonsernin rahoituksesta, konserniohjauksesta ja siihen liittyvästä seudullisten yhteisöjen ja merkittävimpien konserniyhteisöjen strategisesta ohjauksesta sekä konsernin riskienhallinnan kehittamisestä. Lisäksi yksikkö vastaa ateriapalveluista sekä turvallisuudesta ja valmiudesta sekä osaltaan strategia- ja talousryhmän valmistelusta.

Tietosuojan ja varautumisen vahvistaminen muuttuvassa toimintaympäristössä

Tietosuojan vaatimukset lainsäädännön ja toimintaympäristön muuttuessa ovat kasvaneet. Resursseja turvallisuus ja valmiusvastuualueella on tältä osin vahvistettu, koska myös tarpeet tietosuojatyön tukemiselle ovat merkittävästi lisääntyneet. Turvallisuusympäristön voimakas ja pitkäkestoinen muutos on kasvattanut myös kaupungin varautumisen vaatimuksia. Valmiutta erilaisiin häiriö- ja poikkeusoloihin on kehitetty nousujohteisesti ja kehittämistyö jatkuu edelleen.

Joto-järjestelmäkokonaisuuden hyödyntäminen

Johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmää (Joto) on kehitetty palvelutuotelaskennan uudistetulla järjestelmäratkaisulla ja tämä mahdollistaa paremman raportoinnin palvelutuotteiden osalta vuodelle 2026.

Joto-järjestelmäkokonaisuus siirtyy EU-alueelle sijoittuvaan Sovereign Cloud -ympäristöön ja siirto

Espoo-konsernin hallitusosaamisen vahvistaminen

Uuden valtuustokauden myötä tapahtuu vaihdoksia myös Espoo-konsernin yhteisöjen hallituksissa. Kaupunki tukee hallituksen jäseniä järjestämällä heille Hallitusosaaja-koulutuksen. Koulutuksessa syvennyttään hallitustyöskentelyn rooleihin, vastuisiin ja käytäntöihin sekä vahvistetaan hallitustyöskentelyssä vaadittavaa taidon, oikeuden, riskienhallinnan ja strategisen päätöksenteon osaamista. Koulutuksissa tutustutaan myös Espoon kaupungin omistajaohjauksen periaatteisiin ja siihen, mitä juuri Espoon kaupunkikonserniin kuuluvilta yhteisöiltä odotetaan. Koulutuksilla pyritään varmistamaan, että tuleva hallitustyöskentely tuottaa kaikissa yhteisöissä Espoon kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaisia tuloksia

Valtionhallinnon digitaalisten muutoshankkeiden vaikutukset

Valtion muutoshankkeiden tarkoituksena on seuraavan 5 vuoden aikana edistää tietovirtojen siirtoa, tiedon liikkuvuutta ja luoda periaatteita digivalmiiseen sääntelyyn.

Hankintatietovaranto-lakiuudistus aiheuttaa uusia velvoitteita raportoida talous- ja hankintadatan (taksonomiapohjaisuus) tilannetta Valtiokonttorille. Vaateet edellyttävät muutoksia järjestelmään. Tämä edistää läpinäkyvyyttä ja tietoperusteista päätöksen -tekoa julkisissa hankinnoissa.

EU:n arvonlisävero digitaalisella aikakaudella (ViDa) pyrkii tekemään arvonlisäveron (ALV) ilmoittamisesta ja maksamisesta yhtenäisempää, reaaliaikaisempaa ja digitaalisempaa koko EU:ssa.

Asiakaslähtoisemmät talouspalvelut asiakassegmentoinnilla

Talospalvelujen asiakaslähtöistä tarpeisiin perustuvaa palvelua parannetaan. Asiakassegmentointia kaupunkitasoisesti kehittämällä toimintaa pystytään priorisoimaan ja fokusoimaan paremmin ja näin tuottamaan tehokkaampia ja vaikuttavampia palveluja.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttaminen

Ruokapalvelut ovat olleet mukana pääkaupunkiseudun Food waste ecosystem -hankkeessa, joka jatkuu kevääseen 2026 asti. Hankkeessa Espoon kaupungin kolme ateriapalvelutuottajaa ovat lahjoittaneet muutamista kouluista ylijäänyttä ruokaa ruoka-avulle. Toimintatapa on koettu hyväksi ja se on vähentänyt ruokahävikin määrää. Lahjoittamista jatketaan myös hankkeen loputtua. Uudet kansalliset ravitsemussuositukset sisältävät entistä laajemmin tieteellisiä suosituksia sekä terveydelle että ympäristölle edullisesta ruoasta. Ruokalista

muokataan uusien kansallisten ravitsemussuositusten ja ikäryhmäkohtaisten ruokailusuositusten mukaisiksi.

Kaupunki sitoutuu sijoitustoiminnassaan edistämään vastuullista sijoitustoimintaa. Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston sijoituksista 77 prosenttia on rahastoja, joiden tavoitteena on edistää ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä ominaisuuksia tai tehdä suoria vaikuttavuustoimia (EU:n SFDR-asetuksen mukainen, Artikla 8 ja 9 mukaiset rahastot). Rahastosijoituksia on tehty muun muassa suoraan tuuli- ja aurinkovoimaan sekä työllisyyttä tukeviin hankkeisiin. Vuosittain tehtävässä vastuullisuusanalyysissä seurataan muun muassa sijoitusten hiilipolku- ja lämpenemisskenaarioita.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite 27	Suorite 28
Taloushallinnon järjestelmäpalvelujen kustannus	1 883 354	1 946 440	0,97	1 946 440	1 946 440
Taloushallinnon konsultointipalvelun kustannus	1 791 793	20 000	89,59	20 000	20 000
Taloushallinnon digiprosessien kehittämisen kustannus	313 564	3 500	89,59	3 500	3 500
Taloushallinnon raportointi- ja datapalvelun kustannus	665 651	7 430	89,59	7 430	7 430

Talospalveluiden palvelutuotteiden yksikköhinnan laskeutalogiikassa tehtiin muutos vuodelle 2026, jonka seurauksena tuntipohjaisten palvelutuotteiden yksikköhinta yhtenäistettiin.

Taloushallinnon järjestelmäpalvelu sisältää automatisoidut palvelut sekä niihin liittyvän asiakaspalvelun ja pääkäyttäjätehtävät. Palvelutuotteen kappalemäärissä ei huomattavaa muutosta vuoteen 2025.

Konsultointipalvelu sisältää koulutusta, neuvontaa sekä ohjeistusta. Toteutettujen talouskoulutusten myötä toimialojen itsenäinen toimintakyky on parantunut. Palvelutuotteen tuntimäärän arvioidaan laskevan tulevaisuudessa.

Digiprosessien kehittäminen koostuu tehokkaiden tulevaisuuden talospalvelujen kehittämisestä ja prosessien tehostamisesta, jotka jatkuvat yhteistyössä toimialojen kanssa. Ensi vuodelle jatkuvien projektien, esim. Hankintatietovaranto pilotti ja JoTo ERP Redwood teeman päivitykset myötä palvelutuotteen tuntimäärässä ei tapahdu muutosta.

Raportointi- ja datapalveluissa tuotetaan oikeellinen ja oikea-aikainen taloustieto johtamisen tueksi. Palvelut koostuvat viranomais-, tilinpäätös- ja raportointipalveluista. Tilinpäätöksen kehittämisen vuoksi palvelutuotteen tuntimäärän arvioidaan hieman nousevan.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	4 604	5 133	5 072	5 142	5 214
Toimintamenot	-9 895	-12 337	-13 041	-13 350	-13 506
Toimintakate	-5 291	-7 204	-7 968	-8 208	-8 293

Rahoitus- ja talous yksikön tulot koostuvat talospalvelujen tuottamista sisäisistä palveluista toimialoille.

Ulkoisten tulojen osuus 0,3 milj. euroa on satunnaisina erinä ostolaskujen tarkastuksen tuloksena saatavia alpalautuksia.

Toimintamenot kasvavat 5,7 prosenttia (0,7 milj. euroa) edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstömenojen kasvu on 7,3 prosenttia (0,5 milj. euroa). Kasvuun vaikuttaa 2,0 prosentin palkankorotusvaraus ja turvallisuus- ja valmiusresurssien lisääminen.

Muut ulkoiset toimintamenot laskevat 0,3 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna. Menot koostuvat muun muassa rahoitus-, turvallisuus- ja talouspalvelujen järjestelmien ylläpito- ja kehityskustannuksista sekä kestävyysraportoinnin kehittämisestä.

Sisäisten palvelujen ostojen kasvuun 0,4 milj. euroa vaikuttaa keskitettyjen ICT-kustannusten jyvitysprosentin kasvu yksikön järjestelmäkulujen kasvaessa. Vuokrataison nousu osaketiloissa ja lisätila turvallisuuden käyttöön nostaa toimitilavuokria 0,1 milj. euroa.

Yksikön henkilöstömäärä on 96 ja kasvaa neljällä henkilöllä edellisvuodesta turvallisuus- ja valmius vastuualueella. Tietosuojavaatimukset ovat kasvaneet lainsäädännön ja toimintaympäristön muuttuessa. Toimialat tarvitsevat myös enenevässä määrin tukea turvallisuus- ja valmiussuunnittelun sekä turvallisuuskoulutusten suunnitteluun ja toteutukseen.

0,7 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

6.2.3 Henkilöstö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Henkilöstö-yksikkö vastaa henkilöstövoimavaran johtamisen tuesta, henkilöstöhallinnon toimintamallista, työterveyshuollosta ja keskitetyistä henkilöstöhallinnon palveluista sekä HR-ohjausryhmän valmistelusta.

Henkilöstöjohtamisen palveluihin kuuluvat henkilöstösuunnittelu, HR-viestintä, henkilöstö- ja johtamisenkehittäminen, henkilöstöpolitiikka-, monimuotoisuus- ja tasa-arvo, muutostuki ja neuvottelutoiminta. Lisäksi työterveyspalvelut, työkykyjohtaminen ja työsuojelu. Henkilöstöpalvelut vastaavat henkilöstöjärjestelmien kehittämisestä ja ylläpidosta, palvelussuhdeneuvonnasta ja muusta siihen liittyvästä toiminnasta, rekrytointipalveluista sekä palkanlaskennasta. Henkilöstöyksikkö vastaa myös konsernihallinnon yksiköiden ja elinvoiman tulosalueen HR-palveluista.

Henkilöstöyksikön keskeiset organisatoriset muutokset johtuvat osittaisesta työsuojelutoiminnan keskittämisestä konsernihallintoon. Jatkossa konsernihallinnon, elinvoiman tulosalueen ja kaupunkiympäristön toimialan työsuojelutoimijat on keskitetty Konsernihallinnon henkilöstöyksikköön.

Henkilöstöjohtamisen kehittämiskohteet painottuvat, strategian mukaisesti, osaamisen ja johtamisen kehittämiseen. Johtamisvalmennus- ja koulutuskokonaisuutta jatkokehitetään. Työntekijöiden osaamisen kehittämiseen panostetaan, kehittämällä muun muassa työntekijöiden tavoitteiden ja osaamisen kehittämisen suunnitelmien tekemistä.

Tärkeä painopiste on edelleen työ- ja työmatkatapaturmien määrän väheneminen sekä työkykyjohtamisen tuloksellisuus. Henkilöstösuunnittelua kehitetään, jotta jatkossa voidaan vaikuttaa entistä tehokkaammin henkilöstömäärän kasvun hallintaan. Työvoimapula-alueiden osalta tehdään edelleen veto- ja pitovoimatoimenpiteitä. Henkilöstöyksikön ja toimialojen HR:n asiakaspalvelua kehitetään yhdessä. Valtakunnallinen tasopalkkamalliuudistus tulee vaatimaan jatkotyötä kaupungilta.

Työterveys panostaa sekä lyhyiden sairauspoissaolojen että pitkien sairauspoissaolojen vähentämiseen muun muassa varhaiskasvatuksen influenssarokotuskattavuutta lisäämällä sekä panostamalla mielenterveysongelmien hoitoon ja ennaltaehkäisyyn.

Henkilöstöyksikössä on menossa laajoja järjestelmä uudistuksia, jotka jatkuvat vuoteen 2026. Uuden työvuoro- suunnittelujärjestelmän käyttöönotto on menossa, ja sillä on suuri vaikutus erityisesti varhaiskasvatuksen toimintaan. Lisäksi on menossa HRD eli osaamisen- ja suorituksen johtamisen järjestelmä uudistus, jonka käyttöönotolla tulee olemaan vaikutuksia koko kaupungin henkilöstölle, esihenkilölle ja työntekijöille. Lisäksi Henkilöstöyksikkö panostaa edelleen HR-tunnuslukujen raportointiin ja tiedolla johtamisen kehittämiseen.

In-house -lakimuutos tulee toteutuessaan vaikuttamaan henkilöstö- ja palkkajärjestelmä ratkaisuihin. Tähän varaudutaan selvittämällä mahdollisen kilpailutuksen ja järjestelmä uudistuksen käyttöönoton edellytyksiä vuosien 2026–2027 aikana. Selvitystyön yhteydessä tarkastellaan myös laajemmin tulevaisuuden HR-teknologia ratkaisuja.

Hiilineutraali Espoo2030 -tavoitteen toteuttaminen

Henkilöstöyksikkö toteuttaa ilmastoystävällistä toimintaa muun muassa aineettomien henkilöstön huomiointilahjojen muodossa, sekä tarjoamalla työmatkalippuhenkilöstöetuutta, joka kannustaa julkisen liikenteen käyttämiseen.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite 27	Suorite 28
Palkkalaskelman kustannus	2 009 380	180 000	11,16	184 139	188 374
Lakisääteisen työterveyshuollon kustannus työntekijää kohden (KL1)	2 770 459	11 611	238,61	11 878	12 151
Työterveyshuollon sairaanhoidon kustannus työntekijää kohden (KL2)	1 616 101	11 611	139,19	11 878	12 151
Muun työterveyshuollon toiminnan kustannus työntekijää kohden (KL0)	230 872	11 611	19,88	11 878	12 151

Palkkalaskelman kustannuksella seurataan palkanlaskennan kustannusta suhteessa palkkalaskelmien määrään.

Työterveyden palvelutuotteet kuvaavat työterveydenhuollon kustannuksia suhteessa kaupungin henkilöstömäärään. Työterveyden palvelutuotteet on jaettu lakisääteiseen työterveyshuoltoon, työterveyshuollon sairaudenhoitoon ja muun työterveyshuollon toiminnan kustannukseen.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	11 833	10 748	10 616	10 704	10 794
Toimintamenot	-13 985	-15 058	-16 406	-17 295	-17 120
Toimintakate	-2 153	-4 310	-5 790	-6 591	-6 326

Talous ja henkilöstö

Toimintatuloista pääosa muodostuu yksikön tuottamista sisäisistä palveluista toimialoille. Tuloista 80,0 prosenttia on sisäisiä myyntituottoja ja loppuosa on työterveyden saamaa Kela-korvausta ja työterveyspalveluiden ulkoista myyntiä Espoo Catering Oy:lle.

Toimintamenot kasvavat 9,0 prosenttia (1,3 milj. euroa) edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstömenojen kasvu on 4,3 prosenttia (0,4 milj. euroa). Kasvuun vaikuttavat 2,0 prosentin palkankorotusvaraus, työterveyshuollon resurssilisäys sekä HR-järjestelmäkehitykseen panostaminen. Lisäksi työsuojelutoimintaa keskitetään, minkä vuoksi työsuojelutoimijoita siirtyy kaupunkiympäristön toimialalta henkilöstöyksikköön.

Palvelujen ostot kasvavat 16,8 prosenttia (0,9 milj. euroa). Kasvu johtuu pääasiassa HR-järjestelmäkehityshankkeista, järjestelmien määrän lisääntymisestä sekä järjestelmien ylläpitokustannuksista. Muun muassa HRD eli suorituksen- ja osaamisen kehittämisen järjestelmä on kaupungille täysin uusi.

Vuokratason nousu osaketeiloissa nostaa toimitilavuokrien kustannuksia.

Yksikön henkilöstömäärä on 130 ja kasvaa neljällä henkilöllä edellisvuodesta. Kaupungin työsuojelutoimintaa keskitetään konsernihallintoon. Keskittämisen vuoksi kaksi kaupunkiympäristön toimialan nykyistä työsuojeluvaltuutettua sekä työsuojelupäällikön tehtävä siirtyy henkilöstöyksikköön. Työterveyshuoltoon saadaan yksi uusi työfysioterapeutin tehtävä.

1,3 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

6.2.4 Hallinto- ja lakiasiat

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Hallinto ja lakiasiat -yksikkö vastaa päätöksentekoprosessista ja lakiasioista, viestinnästä, asioinnista, tietohallinnosta, hankinnasta sekä logistiikasta.

Lisäksi hallinto ja lakiasiat -yksikkö vastaa kaupungin oikeudellisesta edunvalvonnasta sekä kaupungin oikeudellisten palvelujen ohjauksesta, konsernihallinnon yksiköiden ja elinvoiman tulosalueen oikeudellisista palveluista, kunnallisten ja valtiollisten vaalien järjestämisestä, verolainsäädännön mukaisista kaupungin tehtävistä sekä sopimusten hallinnan ohjauksesta yhdessä hankintakeskuksen kanssa.

Vaikuttaminen ja tavoitteet -vastuuyksikkö vastaa kansainvälisen toiminnan strategisesta suunnittelusta ja ohjauksesta sekä kumppanuuksista kansainvälisissä verkostoissa, koordinoi Espoo-tarinan tavoitteiden asettamista ja seurantaa sekä tukee kaupunginjohdajan johtamaa Espoo-tarinan valmistelua yhteistyössä strateginen kehittäminen ja tietojohdaminen -yksikön kanssa, tukee Espoon kansallista ja kansainvälistä vaikuttamista yhteistyössä toimialojen kanssa ja tukee kaupunginjohdajaa sidosryhmytyksessä ja viestinnässä.

ICT- ja digikehittämistä edistetään sekä pääjärjestelmien uudistuksilla että kokonaan uusien digipalvelujen käyttöönotolla. Keskeisiä hankkeita ovat henkilöstökehittämistä tukeva DigiSuuntaamo, uusi asiointipalvelujärjestelmä sekä uuden työvuorosuunnittelujärjestelmän laajentaminen varhaiskasvatukseen. Kaupunkiympäristön toimialalle valmistellaan laaja-alaisia hankintoja, jotka koskevat dokumentinhallintajärjestelmää ja kaa-voitustyövälineitä RYHTI-sääntelyyn liittyen. Lisäksi in-house-sääntelymuutosten vuoksi valmistellaan palkkahallintaratkaisun uudistamista.

Teknisen tietoturvan ja ICT-infraympäristön pitkäjänteistä kehittämisestä jatketaan muun muassa havainnointi- ja automaatiokyvykkyyksien osalta. Euroopassa operoitavien suverenien pilvipalvelujen käyttöönottoa pyritään edistämään markkinatarjonnan kehittymisen mukaisesti. Digikehityksen tehostamiseksi hyödynnetään pääosin markkinoiden tarjoamien digialustojen ja tuoteratkaisujen natiiveja ominaisuuksia sekä niiden jatkuvaa tuotekehitystä. Suurissa ICT-investointihankkeissa painotetaan hyötyperusteisuutta, prosessien ja palvelujen rationalisointia sekä soveltuvin osin tekoälyn, tiedolla johtamisen ja digitaalisen asiointin edistämistä.

Logistiikkapalvelut, erityisesti koulukuljetukset, muodostavat keskeisen osan arjen sujuvuutta ja palvelujen saavutettavuutta. Kuljetuksissa hyödynnetään digitaalisia työkaluja, kuten reittien ja tilausten optimointia ja automaattista aikataulutusta. Näiden avulla parannetaan palvelun laatua, lisätään tehokkuutta ja vastataan muuttuviin tarpeisiin joustavasti. Logistiikan kehittämisessä korostuu tiedolla johtaminen. Kuljetuspalveluissa kerätään ja analysoidaan dataa, kuten kuljetusmääriä ja reitti- ja aikataulutietoja, mikä mahdollistaa ajantasaisen tilannekuvan muodostamisen. Logistiikkapalvelujen kehittäminen yhteistyössä toimialojen kanssa vahvistaa kaupungin kykyä tarjota laadukkaita, saavutettavia ja ympäristön kannalta kestäviä palveluja espoolaisille.

Asiointi-vastuuyksikön tehtävänä on kehittää ja koordinoita kaupunkitasoisesti asiointia. Asiointissa palvelemme asiakkaita monikanavaisesti Espoo-infojen

kautta. Neuvomme Espoon kaupungin sekä muiden viranomaisten palveluissa ja annamme myös digineuvontaa. Tavoitteenamme on parantaa erityisesti sähköisen asiointin mahdollisuuksia ja sujuvuutta asiakkaiden toiveiden mukaisesti. OmaEspoo-asiointiportaali ja asiointin pääjärjestelmä otetaan käyttöön 2025 lopussa. Tavoitteenamme on jatkokehittää OmaEspoota tuomalla sinne vaihteittain lisää palveluita. Myös tiedon löydettävyyttä ja itsepalvelun mahdollisuuksia pyritään lisäämään. Asiointi onnistuu jatkossakin myös fyysisillä asiointipisteillä. Lisäksi Liikkuva Espoo-info vierailee suurimmissa kirjastoissa sekä palvelu- ja asukastaloissa asiakkaiden apuna.

Viestintä ja kaupunkitapahtumat -yksikkö vastaa kaupunkitasoisesti viestinnän ohjauksesta ja kehittämisestä sekä kaupunkitasoisista viestintäkanavista, käännöspalveluista sekä kaupungin tapahtumallisuuden kehittämisestä ja ohjaamisesta sekä kaupungin omista suurta- pahtumista (mm. Espoo-päivä). Kehittämisen lähtökohdalla on vastata toimintaympäristön haasteisiin ja varmistaa kaupungin viestinnän laatu ja tavoitavuus. Keskeisin kanavamme espoo.fi uudistetaan kehitysprojekti 2025–2027.

Hankintakeskus vastaa kaupungin keskitetystä hankintatoimesta ja jatkaa hankintojen kategoriojohtamisen sekä toimittaja- ja sopimushallinnan toimintamallien kehittämistä ja jalkauttamista kaupunkitasolla. Lisäksi Hankintakeskus tulee systematisoimaan hankintojen kustannus- ja kannattavuuslaskentaa koskevan toimintamallin ja ottamaan sen käyttöön hankintakeskuksen vastuulla olevissa hankinnoissa. Tavoitteena on vahvistaa kaupungin hankintojen johtamisen käytänteitä ja niiden yhdenmukaisuutta sekä hankintojen tiedolla johtamista ja lisätä näiden myötä hankintojen kautta vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

Hiilineutraali Espoo2030 -tavoitteen toteuttaminen

Tietohallinto kiinnittää huomiota laite- ja teknologiavälinnoissa energiatehokkuuteen ja esim. tekoälyratkaisujen perusteltuun käyttöön myös energiakulutuksen näkökulmasta. Tietohallinto mahdollistaa osaltaan hybridityömallia. Tietohallinto jatkaa ICT-laitteiden kierrätysmallin tukemista: ICT-laitteet käytetään elinkaarensa loppuun ja niiden loppukäsittely ja hävittäminen suoritetaan vastuullisesti.

Logistiikka hallinnoi laajaa auto- ja konekalustoa, joka palvelee eri toimialojen kuljetustarpeita. Kaluston kehittämisessä painopiste on siirtynyt kohti vähäpäästöisiä ja sähköisiä ajoneuvoja, mikä tukee kaupungin hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamista.

Uusien hankintojen yhteydessä huomioidaan ympäristökriteerit, kuten ajoneuvojen päästötasot, energiatehokkuus ja käyttövoima. Sähkö- ja hybridiajoneuvojen osuutta kalustossa kasvatetaan suunnitelmallisesti ja samalla tehostetaan kaluston käyttöä yhteiskäytön keinoin.

Kalustohankinnat ovat osa kaupungin kestävästä kehityksen strategiasta ja ne tukevat ympäristövastuullisuutta.

Henkilökuljetuksissa suurin osa kyydeistä toteutetaan ryhmäkuljetuksina. Suunnittelussa hyödynnetään reitioptimointia ja sen avulla saada maksimoitua kuljetusten täyttöastetta, mikä tuo kustannussäästöjä ja vähentää liikenteen päästöjä. Erityisesti sähköisten

ajoneuvojen tehokas hyödyntäminen tukee Espoon hiileneutraaliustavoitteita. Logistiikka seuraa palveluntuottajien kuljetusten laskennallisia hiilidioksidipäästöjä järjestelmästä saatavien raporttien kautta.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite 27	Suorite 28
Tietoliikennepalvelun kustannus käyttäjä kohden	2 198 000	52 622	41,77	52 622	52 622
Tietotyö- ja digitukipalvelun kustannus käyttäjä kohden	2 838 000	52 622	53,93	52 622	52 622
Hankintojen suunnittelun ja kilpailuttamisen tuntikustannus	1 589 688	15 773	100,79	15 773	15 773
Hankintakeskuksen muun kirjattavan tekemisen tuntikustannus	835 844	8 033	104,05	8 033	8 033
Kaluston hallinnointikustannus konetta kohden	471 775	1 320	357,41	1 320	1 320
Henkilökuljetusten hallinnointikustannus yhdensuuntaista kuljetusta kohden	503 557	220 000	2,29	220 000	220 000
Kasvotusten asioinnin kustannus käyntiasiakasta kohden	1 479 843	57 000	25,96	52 700	48 400
Sähköisen ja etäasioinnin kustannus asiakaskontaktia kohden	626 955	45 000	13,93	48 000	50 000

Tietoliikennepalveluissa seurataan palvelun kustannuskehitystä suhteessa käyttäjämäärään. Palveluun sisältyvät tietoliikenneverkon toiminnan seuranta ja valvonta, uusien yhteyksien käyttöönotto, olemassa olevien yhteyksien ylläpito sekä pääsynhallintaan liittyvät ratkaisut. Kustannuskehitykseen vaikuttavat erityisesti käyttäjämäärien ja toimipisteratkaisujen muutokset sekä kyberympäristöuhkien edellyttämät teknisen tietoturvan parannukset tietoliikenneinfrastruktuurissa.

Tietotyö- ja digitukipalveluissa seurataan palvelun kustannuskehitystä suhteessa käyttäjämäärään. Palvelutuote kattaa loppukäyttäjille tarjottavat keskeiset ICT-peruspalvelut kuten tietotyöympäristö-, ICT-laitteiden elinkaari-, service desk- ja lähitukipalvelut. Palvelutuotteeseen kohdistuvien kustannuksien arvioidaan laskevan. Tämä johtuu perustietotekniikan ICT-transitiosta, jossa optimoitiin palvelutuotekatalogia yksikkökustannushintojen hallitsemiseksi

Hankintojen suunnittelun ja kilpailuttamisen tuntihinnalla sekä hankintakeskuksen muun kirjattavan tekemisen tuntihinnalla pystytään vertailemaan hankintojen suunnittelun ja kilpailuttamisen sekä

hankintakeskuksen vastuulla olevan muun tekemisen tuntihintaan ja sitä kautta varmistamaan, että kustannusten kehitys korreloi hankintakeskuksen tekemisen painopisteiden kanssa. Lähtötilanteen tavoitetasona on, että hankintojen suunnittelun ja kilpailuttamisen yksikkökustannus (€/h) olisi hieman matalampi kuin muun tekemisen.

Kaluston hallinnointikustannuksia seurataan suhteessa hallinnoitavan kaluston määrään. Yksikkökustannus kuvaa kaluston hallinnointikustannusta konetta kohden. Henkilökuljetuksissa seurataan hallinnointikustannusta yhdensuuntaista kuljetusta kohden.

Kasvotusten asioinnin ja sähköisen- ja etäasioinnin palvelutuotteissa kustannuksia seurataan suhteessa asiakaskontaktien määrään. Sähköisen asiointipalvelun asiakasmäärien odotetaan hieman nousevan vuosittain, kun taas kasvotusten asioinnin vähenevän.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	65 884	58 318	59 483	64 093	63 586
Toimintamenot	-60 803	-68 962	-68 966	-72 254	-71 508
Toimintakate	5 081	-10 644	-9 483	-8 161	-7 922

Talous ja henkilöstö

Toimintatulot muodostuvat yksikön tuottamista palveluista toimialoilta sekä sisäisesti laskutettavista auto-, kone- ja lisälaittevuokrista.

Yksikön toimintamenot eivät kasva edellisvuodesta.

Henkilöstömenojen kasvu on 4,4 prosenttia (0,5 milj. euroa). Henkilöstömenojen kasvuun vaikuttaa 2,0 prosentin palkankorotusvaraus sekä resurssilisäykset viestintä- ja kaupunkitapahtumiin sekä vaikuttaminen ja tavoitteet vastuuyksikköön.

Palvelujen ostot vähenevät 2,0 prosenttia (0,9 milj. euroa). Merkittävin osa ulkoisista palvelujen ostoista koostuu tietohallinnon uusien ja uudistuneiden järjestelmä- ja digiratkaisujen lisenssi- ja ylläpitokustannuksista, joista keskeisimpiä ovat tilapalveluiden toiminnanohjaus, kaupunkitekniikan hankehallinta, luontotietojärjestelmä, KYT-digiaineistojen myynti ja jakelu, TE-uudistuksen ICT-ratkaisut, asiointipalvelujärjestelmä ja sen uusi digiasiointikanava, työvuorosunnittelun uudistus ja laajentuminen varhaiskasvatukseen sekä kokonaan uusi henkilöstökehittämisen toimintoja tuleva DigiSuuntaamo. Tietohallintoa aiemmin rasittanut Fujitsu -laiteriita on ratkennut ja kuluvaraus on poistettu talousarviosta.

Vuokrakulut kasvavat 4,8 prosenttia (0,5 milj. euroa). Tietohallinnon koneiden ja laitteiden vuokrakulujen nousu aiheutuu kasvun ja oppimisen toimialan laitestrategiapäivityksen mukaisista laitehankinnoista. Lisäksi vuokratason nousu osaketiloiissa vaikuttaa toimitilavuokrien kasvuun.

Yksikön henkilöstömäärä on noin 170 ja kasvaa kolmella henkilöllä edellisvuodesta. Resurssilisäykset kohdistuvat kaupungin viestintä- ja kaupunkitapahtumatoimintaan sekä vaikuttaminen- ja tavoitteet yksikköön.

0,0 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

6.2.5 Strateginen kehittäminen ja tietojohdaminen

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Strateginen kehittäminen ja tietojohdaminen -yksikkö vastaa kaupungin strategisen kehittämisen koordinoimista, tietojohdamisen ja digitalisaation edistämisestä, kestäväen kehityksen ja ilmastotyön kehittämisestä sekä tilasto- ja tutkimustoiminnasta. Yksikkö koordinoi strategian kaupunkitasoista toimeenpanoa, ohjelma- ja projektitoimintaa ja kumppaneiden kanssa tehtävää strategista yhteistyötä sekä tukee kaupunginjohtajan johtamaa Espoo-tarinan valmistelua yhteistyössä vaikuttaminen ja tavoitteet -yksikön kanssa. Yksikkö toimii kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa ja hyödyntää kehittämisessä myös ulkoista rahoitusta.

Kaupunkitiedon kehittäminen strategisen johtamisen tueksi jatkuu

Tutkimus ja tilastot -vastuualue kehittää edelleen kaupunkitiedon kokonaisuutta, toimintaympäristön tilan raportointia sekä tiedon tuottamista ja visualisointia kaupungin strategisen ja operatiivisen johtamisen tueksi nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Keskeisiä kehityskohteita ovat kuntien datahuoneen pilottivaiheen jälkeinen siirto pysyvämpään toimintamalliin ja tähän liittyvien yhteistyörakenteiden vahvistaminen sekä tutkimuslupaprosessin dokumentaation uusiminen ja prosessin sujuvoittaminen paremmin kaupungin tutkimusyhteistyötä tukeväksi. Lisäksi tavoitteena on aloittaa väestöennusteen kehitysprojekti yhteistyössä naapurikaupunkien ja muiden kumppanien kanssa.

Kehittämisen osaamista ja vaikuttavuutta vahvistetaan

Projekti- ja ohjelmatoimisto tukee kaupungin kehittämisprojekteja ja kehitysohjelmia ja vastaa projekti- ja ohjelmajohtamisen toimintamallista. Vastuualue tukee kaupungin yksiköitä ulkoisen kehittämisrahoituksen hakemisessa ja hyödyntämisessä. Näihin liittyviä tukipalveluja kehitetään yhteistyössä toimialojen ja tukitoimintojen kanssa. Kehittämisosaamista vahvistetaan jatkamalla projekti- ja ohjelmajohtamisen koulutuksia ja järjestämällä kehittämisprojektien ja uudistusten vastuuhenkilöille muutosjohtamisen valmennusta. Erityisesti panostetaan valtuustokauden poikkihallinnollisten kehitysohjelmien suunnittelun ja kehitysohjelmien välisen yhteistyön tukemiseen sekä ohjelmatyön seurannan

kehittämiseen. Kaupunkitasoista kehittämisen tiedolla johtamista edistetään käytäntöjä, osaamista ja työkaluja kehittämällä.

Tukea kestävän kehityksen edistämiseen

Kestävän kehityksen osaamiskeskus vastaa kestävän kehityksen ja ilmastotyön kaupunkitasoisesta edistämisestä. Kehittämistoimintaa ohjaavat Espoo-tarinan ja Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan. Osaamiskeskus tukee kaupungin eri toimijoita kestävyystavoitteiden edistämässä ja osaamisen kehittämässä. Ilmastotyön ohjausta, yhteistyötä ja tiedolla johtamista kehitetään sisäisessä yhteistyössä ja yhdessä hiilineutraaliustavoitteeseen sitoutuneiden kumppaneiden kanssa. Espoo-tarinan mukaisesti etsitään uusia ratkaisuja mm. liikenteen päästöjen vähentämiseen, kiertotalouden mukaiseen rakentamiseen, kestävien elämäntapojen edistämiseen ja Espoon kaupunginosien kestävään kehittämiseen.

Tietojohtamista ja uuden teknologian hyödyntämistä vahvistetaan

Digipalvelukehitys ja tietojohtaminen -vastuuyksikkö vastaa tiedonhallinnan kaupunkitasoisesta ohjauksesta. Vastuuyksikkö edistää kaupungin tietojohtamista ja uusien teknologioiden soveltamista digitalisaation edistämisen painopistealueiden mukaisilla tavoitteilla. Datalla ja vaikuttavuudella johtamisen kehittäminen jatkuu yhdessä tulosyksiköiden kanssa. Uusien teknologioiden hyödyntämistä jatketaan digikokeiluissa. Hyvinvointialueen kanssa kehitetään vaikuttavaa datapohjaista yhteistyötä. Vastuuyksikkö koordinoi osaltaan kaupunkitasoisia koulutuksia ja klinikoita digi- ja datalukutaidon vahvistamiseksi.

Hiilineutraali Espoo2030 -tavoitteen toteuttaminen

Kestävän kehityksen osaamiskeskus tukee ilmastotyön kaupunkitasoista edistämistä ja ohjausta, Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan mukaisesti, Osaamiskeskuksen koordinoi kumppanityötä sekä ilmastotyön talouskoosteen kokoamista. Kehittämisprojektit tukevat ilmasto-tavoitteen saavuttamista.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	1 272	1 438	1 609	1 609	1 609
Toimintamenot	-5 869	-5 821	-6 020	-6 137	-6 246
Toimintakate	-4 597	-4 383	-4 411	-4 527	-4 637

Talous ja henkilöstö

Strateginen kehittämien ja tietojohtaminen -yksikön tulot koostuvat ulkoisesta rahoituksesta kestävän kehityksen osaamiskeskuksen sekä digipalvelukehityksen ja tietojohtamisen projekteihin. Rahoituksen osuus kasvaa edellisvuodesta 0,2 milj. eurolla.

Toimintamenot kasvavat 3,4 prosenttia (0,2 milj. euroa) edellisvuoteen verrattuna henkilöstömenoissa. Kasvuun vaikuttaa 2,0 prosentin palkankorotusvaraus ja projekti-henkilöstön määrän kasvu.

Muut ulkoiset toimintamenot ovat edellisvuotta hieman alhaisemmat.

Menot koostuvat muun muassa tutkimusaineistojen hankinnasta, PKS tiedeyhteistyörahoituksesta ja Data-huonepilotin jatkosta. Lisäksi asiantuntijapalveluita hankitaan Espoon projekti- ja ohjelmajohtamisen, digipalvelujen kehittämisen sekä tietojohtamisen tueksi. Menot sisältävät myös Kestävän kehityksen osaamiskeskuksen toiminnan ja sen projektien kustannukset. Projektinsalkun kehittäminen nostaa sisäisiä palvelujen ostoja.

Strateginen kehittäminen ja tietojohtaminen -yksikön henkilöstömäärä on keskimäärin noin 52 henkilöä vuonna 2026. Työntekijöistä noin 46 % prosenttia on

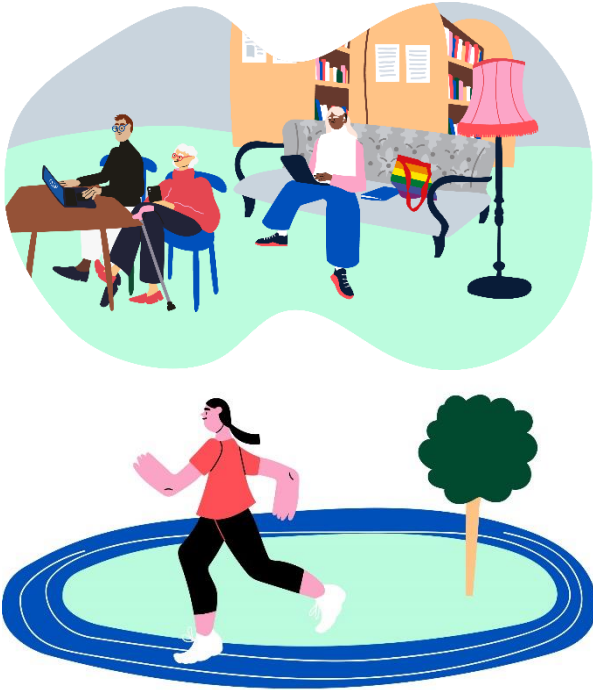
määräaikaisessa työsuhteessa. Yksikön määräaikaisten työntekijöiden määrä on riippuvainen ulkoisesti rahoitettujen projektien rahoituksen toteutumisesta.

0,2 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

6.3 Elinvoiman tulosalue

Toiminnan painopisteet talousarviokaudella

Elinvoiman tulosalue vastaa kaupungin elinvoiman, kilpailukyvyyn ja vetovoiman vahvistamisesta sekä edistää kuntalaisten ja asiakkaiden hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta yhteistyössä toimialojen ja kumppaneiden kanssa.

Elinvoiman tulosalue muodostuu neljästä tulosyksiköstä, jotka ovat kulttuuri, liikunta ja urheilu, työllisyys sekä elinkeino. Elinvoimalla on esikunta, johon kuuluvat elinvoiman hallinto sekä hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen toiminto. Tuki- ja hallintopalveluiden osalta elinvoiman tulosalue tukeutuu konsernihallinnon eri yksiköiden tuottamiin palveluihin.

Tulosalueen toiminnan painopisteet talousarviovuodelle

Elinvoiman tulosalueen toiminta pohjautuu Espoo-tarinan tavoitteisiin. Toiminnassa korostuu espoolaisen yhteisön ja erityisesti lasten ja nuorten kokonaisvaltainen hyvinvointi. Lasten ja nuorten harrastaminen, kulttuurin ja liikuntakulttuurin edistäminen, kotoutumisen tukeminen ja työllisyyden edistäminen ovat elinvoiman toiminnan keskeisiä painopisteitä. Yrittäjyys- ja innovaatio-ekosysteemin kehittäminen, talouden ja veropohjan vahvistaminen ja työllisyyden ja osaamisen kehittäminen sekä kestävä kehityksen tukeminen auttavat pääsemään näihin

tavoitteisiin. Espoo-tarina ja sen kaupunkitasoiset tavoitteet muodostavat elinvoiman tulosalueen toimintojen viitekehyksen.

Työllisyyden tulosyksikön tavoitteena on varmistaa, että työnhakijat työllistyvät nopeasti ja espoolaiset yritykset saavat osaavaa työvoimaa. Palvelut tukevat kaupungin elinvoimaa ja työmarkkinoiden toimivuutta. Keskeisiä painopisteitä ovat työnantajayhteistyön ja tehokkaan rekrytointipalvelun kehittäminen, työnhaun alkuvaiheen tukeminen, nuorten ja vieraskielisten työnhakijoiden palveluiden kehittäminen sekä ennaltaehkäisevät toimintamallit, joita toteutetaan yhteistyössä oppilaitosten ja yritysten kanssa. Digitaalisten ratkaisujen kehittäminen tukee työnhakijoiden omatoimisuutta ja tehostaa asiakastyötä.

Työllisyyspalvelut tarjoavat neuvontaa, ohjausta, koulutuksia, valmennuksia ja muita asiakaspalveluhankintoja sekä asiantuntija-arvioiteja. Valmennus- ja koulutuspalvelujen hankinnoissa siirrytään tulosperusteisuuteen ja palveluhankintoja tehdään PKS-yhteistyössä. Uudistetut työnantajapalvelut toimivat yhdessä Business Espoo -verkoston kanssa ja tukevat yrittäjien ja työnantajien mahdollisuuksia löytää osaavaa työvoimaa. Pitkäaikäistyöttömien ja haastavassa työmarkkina-asemassa olevien palvelut kehitetään monialaisessa yhteistyössä hyvinvointialueen, Kelan, oppilaitosten ja kolmannen sektorin kanssa. Vieraskielisten palveluja kehitetään asiakaslähtöisesti, ja osaamiskeskuspalvelut laajenevat sekä kytkeytyvät tiiviimmin työnhaun alkuvaiheen palveluihin. Nuorten työllisyyttä edistetään ennakoivalla kaupunkitasoisella ohjelmatyöllä. Tavoitteena nuorten sujuvat polut koulutukseen ja työhön.

Elinkeino-tulosyksikön tavoitteena on vahvistaa entisestään Espoon asemaa erityisesti korkean arvonlisän työpaikkojen, tuotekehityksen ja pääkonttorien keskuksena. Elinkeino-tulosyksikkö toimii aktiivisesti sen eteen, että Espoossa syntyvien innovaatioiden ja niiden varaan rakentuvan talouden ja tuottavuuden kasvun edellytyksistä Espoossa huolehditaan tiiviillä yhteistyöllä Otaniemmen ja Keilaniemen innovaatioyhteisön keskeisten kumppaneiden kanssa. Elinkeino-tulosyksikkö käy aiempaa aktiivisempaa vuoropuhelua kaikenkokoisten ja eri alojen yritysten kanssa niiden tarpeiden ymmärtämiseksi ja kaupungin yritysmyönteisyyden kohentamiseksi yhdessä muiden tulosyksiköiden kanssa. Yrityksiä koskevaa tietopohjaa ja asiakkuuksienhallintaa vahvistetaan. Palveluita kehitetään edelleen Business Espoo -verkoston hyvien kumppaneiden, kuten Espoon yrittäjien ja Helsingin seudun kauppakamarin kanssa. Espoossa toimivien yritysten, korkeakoulujen ja innovaatioyhteisön kumppaneiden kanssa huolehditaan siitä, että Espooseen töihin maailmalta saapuvien erityisasiantuntijoiden määrä jatkaa kasvuaan ja vastaa osaltaan työvoima- ja osaamistarpeisiin. Valmistelemme yhteistyössä eri yksiköiden ja muiden kumppaneiden kanssa valtuustolle alkaneen valtuustokauden maahanmuutto- ja kotoutumisohjelman sekä päivitämme kaupungin

elinkeinopoliittiset painopisteet kaupungin uuden strategian mukaiseksi.

Kulttuurin, liikunnan ja hyvinvoinnin edistäminen vahvistaa kaupungin elinvoimaa, luo vetovoimaa ja synnyttää pitovoimaa. Tuemme tätä tarjoamalla kaikille ikäryhmille monipuoliset ja laadukkaat palvelut.

Palveluiden erityisenä kohderyhmänä on lasten ja nuorten harrastamisen mahdollistaminen. Tähän tavoitteen saamiseen pyritään muun muassa Leiki ja liiku -toimintaa laajentamalla, lisäämällä Espoon harrastuspolun harrastusvaihtoehtoja, lukutaitoa edistämällä ja

varhaiskasvatuksen maksuttoman taidekasvatustoiminnan käynnistämällä. Palveluita tuotetaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen työssä laaditaan uusi hyvinvointisuunnitelma.

Tulosalueen tulosityksiköiden tuki- ja hallintopalvelut henkilöstön, talouden, juridiikan, ICT:n, tietosuojan ja muiden tukipalveluiden osalta saadaan konsernihallinnon vastaavista yksiköistä. Toimintatapojen ja -prosessien kehittämistä jatketaan yhdessä konsernihallinnon kanssa tukipalvelujen saatavuuden ja laadun turvaamiseksi, sekä toimintojen sujuvoittamiseksi.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	14 842	12 203	12 646	12 347	12 218
Toimintamenot	-177 913	-233 715	-252 100	-259 515	-266 908
Toimintakate	-163 071	-221 512	-239 454	-247 167	-254 690
Suunnitelmapoistot	3 256	3 750	3 953	4 353	7 201
Tilikauden tulos	-166 327	-225 262	-243 407	-251 521	-261 890

* Muutettu TA = Muutettu talousarvio syyskuun tiedolla

Elinvoiman tulosalueen toimintatulot kasvavat 0,4 milj. euroa, kasvu edelliseen vuoteen verrattuna 3,6 prosenttia. Toimintatulot koostuvat työllisyysalueen maksuosuuksista, projekteille myönnettyistä ulkoisista rahoitusosuuksista, kirjaston asiakasmaksuista, kulttuuritapahtumien lippu- ja pääsymaksuista sekä uimahalli- ja liikuntatilojen asiakasmaksuista.

Tulosalueen toimintamenot kasvavat 18 milj. euroa, kasvu edelliseen vuoteen verrattuna noin 7,9 prosenttia. Toimintamenojen kasvu vuonna 2025 heijastaa toteutuneen TE-uudistuksen vaikutuksia. Haastavan

työllisyystilanteen vuoksi määrärahoja on lisätty muun muassa koulutukseen ja valmennuksiin, taloudellisiin tukikiin sekä työttömyysetuuksiin. Tulosalueen toimintamenojen kasvuun vaikuttavat myös panostukset tulkkipalveluihin, maahanmuuton palveluihin, ICT-kehittämiseen, hyte-avustuksiin sekä nuorten harrastustoimintaan.

Vuonna 2026 Elinvoiman tulosalueella työskentelee hieman alle 1 000 henkilöä. Henkilöstömäärä kasvaa yhteensä kahdella uudella vakanssilla Elinkeinon ja Kulttuurin tulosityksiköissä.

18 M€

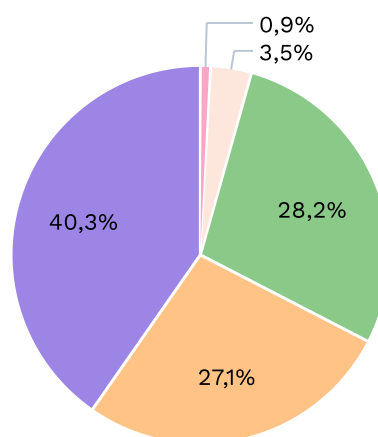
Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Toimintamenot tulosyksiköittäin

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Elinvoiman esikunta	929	1 646	2 192	2 208	2 227
Elinkeino -tulosyksikkö	48 225	7 961	8 818	9 631	9 878
Kulttuurin tulosyksikkö	67 335	68 326	71 124	72 820	76 442
Liikunnan ja urheilun tulosyksikkö	61 424	67 243	68 370	70 752	72 302
Työllisyyden tulosyksikkö	-	88 538	101 596	104 104	106 060

TA 2026 Toimintamenojen jakautuminen

- Elinvoiman esikunta
- Elinkeino -tulosyksikkö
- Kulttuurin tulosyksikkö
- Liikunnan ja urheilun tulosyksikkö
- Työllisyyden tulosyksikkö

6.3.1 Elinvoiman esikunta

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Elinvoiman esikunnan hallinto toimii tukipalveluna elinvoiman tulosyksiköille sille osoitettujen resurssien puitteissa.

Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimi tukee kaupungin kaikkia tulosyksiköitä hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämässä. Tiimi ei tuota palveluita.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	0	-	-	-	-
Toimintamenot	-929	-1 646	-2 192	-2 208	-2 227
Toimintakate	-929	-1 646	-2 192	-2 208	-2 227

Elinvoiman tulosalueen esikunnan talousarvio sisältää tulosalueen johtamisen ja kehittämisen sekä hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen määrärahat.

Yksikön henkilöstökulut vuodelle 2026 on noin 0,8 milj. euroa sisältäen palkankorotusvarauksen. Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden toiminnan määrärahoihin on kohdennettu noin 0,3 milj. euroa lakisääteisiin ja hyvinvointia edistäviin toimiin sekä 0,5 milj. euroa järjestöjen hyte-avustuksiin. Lisäksi yksikön sisäisiin tukipalveluosiin sekä toimitilakustannuksiin on varattu määrärahaa noin 0,3 milj. euroa.

0,5 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Elinvoiman esikunnan hallinnossa sekä hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimissä työskentelee yhteensä 10 henkilöä.

6.3.2 Elinkeino -tulosityksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Elinkeinotoiminnan toteutusta ja kehittämistä ohjaavat Espoo-tarinaa pohjautuvat elinkeino- ja työllisyyspoliittiset painopisteet, joiden avulla vastataan Espoon keskeisiin elinkeinohaasteisiin: työvoimapula ja kohtaanon haasteet, yritysten kasvun ja liiketoimintakehityksen esteet sekä innovaatiokehityksen pullonkaulat. Painopisteitä toimeenpannaan yhteistyössä kaupungin toimialojen ja kumppaneiden kanssa.

Tulosityksikön keskeisenä kehittämiskohteena on vuoropuhelun vahvistaminen espoolaisten yritysten ja innovaatioyhteisön kanssa. Vuonna 2026 tässä otetaan merkittävä askel eteenpäin, kun osana TE-uudistuksen toimeenpanoa Espoossa elinkeino -tulosityksikössä aloittaa työnsä kolme asiakkuusvastaavaa. Ensi vaiheessa heidän työssään painottuu nopeimmin kehittyvien teematisten yritysklusterien pk-yritysten sekä varsinkin innovaatioyhteisössä syntyvien startup-yritysten kasvavan joukon palveleminen. Työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä työllisyyspalveluiden työnantajaratkaisujen kanssa Yrityskuntalaisten tarpeiden paremmalla tuntemisella ja niihin vastaamisella kaupunkitasoisessa yhteistyössä vahvistetaan yritysten menestymisen mahdollisuuksia Espoossa, sekä pitkällä tähtäimellä Espoon tulopohjaa. Tulosityksikössä kehitetään proaktiivisia ja ratkaisukeskeisiä vuoropuhelutapoja auttamaan yrityksiä hyödyntämään Business Espoon sekä muita yritysten tarpeisiin vastaavia palveluja ja verkostoja. Tulokset kaan vuoropuhelun vahvistamiseksi hyödynnetään vuoden 2025 aikana tehtyjä startup- ja klusteriselvitysten tuloksia sekä kehitetään asiakashallintaa, data-analytiikkaa ja tiedolla johtamista.

Yrittäjyyttä, yritysten kasvu- ja toimintaedellytyksiä sekä innovaatioyhteisön kehittymistä tuetaan myös sopimus- kumppanuuksilla, ulkoisen rahoituksen projekteilla ja tapahtumilla, kuten Espoon elinkeinofoorumi. Yrittäjien ja yritysten toimintaedellytyksiä ja yrityksille suunnattuja palveluja kehitetään yhdessä Business Espoo -verkoston toimijoiden kanssa.

Pienten ja keskisuurten yritysten tekoälykehitystä ja kansainvälistymistä tukeva ulkoisen rahoituksen projektitoiminta jatkuu. Tulosityksikössä tuetaan sekä digitaalisen kehityksen alkutaipeella, että pidemmällä tekoälykehityksessä olevia yrityksiä osana Finnish AI Region-konsortiota ja AI Start-tekoälyhautomoa. Yritysten kasvua uusilla markkinoilla mahdollistetaan yhteistyössä pääkaupunkiseudun ja laajan kumppaniverkoston kanssa. Espooseen pelialan keskittymän (Espoo Game Hub) käynnistänyt sekä palveluja seudulle laskeutuville yrityksille kehittäneet projektit päättyvät. Toiminnan jatkumiselle ja juurtumiselle tunnistetaan keinoja.

Lisäksi vuoden aikana on tarkoitus käynnistää kaksi syväteknologiyrityksiä tukevaa kehittämissuunnitelmaa. Taavoitteena on lisätä ulkoisen rahoituksen hyödyntämistä elinkeinotoiminnan kehittämiseksi. Tällä hetkellä merkittävin rahoituskanava innovaatio- ja elinkeinokehitykselle on Euroopan aluekehitysrahastoa hyödyntävä pääkaupunkiseudun innovaatioekosysteemisopimus. Vuonna 2026 haettavaksi tulee rahoitusta korkean teknologian puolustus- ja kaksoiskäyttötuotteita kehittävien yritysten liiketoiminnan kehittämiseen. Rahoitus voisi tukea mm. Enter Espoon kokoamaan Defence Tech Hub Espooseen liittyneiden yli 50 yrityksen kasvua.

Espoon veto- ja pitovoimaa kansainvälisten osaajien keskuudessa vahvistetaan muun muassa yhdessä Aalto-yliopiston, VTT:n, valtion Work in Finlandin ja elinkeinolaisten toimijoiden kanssa. Osana tulosityksikön yrityspalveluita Talent-tiimi edistää kansainvälisten osaajien työllistymistä yritysten ja työnantajien kasvun ja kansainvälistymisen vauhdittamiseksi. Yrityksille tarjottavan kielituetun rekrytoinnin konseptia kehitetään ja skaalataan yhdessä yritysten kanssa, jotta myös kansainvälisten opiskelijoiden työllistymistä voidaan tukea. Aalto-yliopiston kanssa edistetään kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden työllistymistä osaamista vastaaviin töihin Suomeen.

Elinkeino-tulosityksiköstä rahoitetaan kaupungin tytäryhtiön Enter Espoo Oy:n toimintaa. Enter Espoon toiminnan tavoitteena on kansainvälisten yritysten, investointien ja vierailijoiden houkuttelu Espooseen sekä matkailuelinkeinon tukeminen ja kehittäminen.

Tulosityksikkö vastaa lisäksi maahanmuuttoasioiden ja kotouttamispolitiikan strategisesta suunnittelusta ja toimeenpanon ohjauksesta sekä maahanmuuttajien neuvonta- ja ohjauspalveluista, niiden kehittämisestä ja alkuvaiheen kotoutumispalveluista työvoiman ulkopuolella oleville. Keskeisenä toimenpiteenä on uuden maahanmuutto- ja kotoutumisohjelman valmistelu valtuustolle.

Hiilineutraali Espoo 2030-tavoitteen toteuttaminen

Tulosityksikkö tukee hiilineutraaliutta edistävien klustereiden kehittymistä, kuten Kiviruukkiin kehitettävä kiertotalouden ja puhtaan teknologian keskittymä, sekä Aalto-yliopiston ympärille rakentuneita yrittäjyysohjelmia, joissa syntyy ja kasvaa startupeja. Pienten ja keskisuurten yritysten kestävä liiketoiminnan kehittämisen tukemista arvioidaan vuonna 2025 toteutetun pilotin tulosten pohjalta.

Tulosityksikön vastuulla olevat tapahtumat toteutetaan tapahtumien vastuullisuusohjeet huomioiden ja kumppanuusvalinnoissa painotetaan kestävyyttä ja vastuullisuutta. Tilojen käytössä ja suunnittelussa huomioidaan yhteiskäyttö ja tilojen käytön tehokkuus.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite 27	Suorite 28
Hello Espoo -infon asiakas kohtaamisen kustannus	735 768	6 400	114,96	6 528	6 658
Alkuvaiheen kotoutumispalvelu Koto- Espoon asiakastyön kustannus	662 536	250	2 650,14	255	260
Alkuvaiheen kotoutumispalvelu Koto- Espoon palveluiden kustannus	662 536	360	1 840,38	367	374
Yritysneuvonnan asiakasneuvonnan kustannus	452 137	1 600	282,59	1 600	1 600

Elinkeinon tulosityksikössä otetaan käyttöön uudet palvelutuotteet, joiden seuranta alkaa vuonna 2026. Aikaisemmilta vuosilta ei ole saatavilla vertailukelpoista tietoa.

Maahanmuuttajien neuvonta- ja ohjauspalveluissa tuotetaan Hello-Espoo infon sekä Koto-Espoon lakisääteisiä palveluita. Palvelutuotteilla mitataan maahanmuuttajien neuvonnan sekä työvoiman ulkopuolella olevien kototutujien asiakastyön ja palveluiden yksikkökustannuksia. Hello Espoo -infon tavoite vuodelle 2026 on 6 400 asiakas kohtaamista ja yksikkökustannus on 114,96 euroa. Alkuvaiheen kotoutumispalvelu Koto-Espoon asiakastyön tavoite on 250 asiakasta ja

yksikkökustannus on 2 650,14 euroa. Koto-Espoon palveluiden tavoite on 360 asiakasta ja yksikkökustannus on 1 840,38 euroa. Yksikkökustannus sisältää Omniaalta ostettavat kielikurssit, joissa tarjotaan varhaiskasvatuksen kerhotoimintaa. Kerhotoimintaa säätelee varhaiskasvatustaki, jonka takia kursseille voidaan ottaa lakisääteinen määrä lapsia.

Tulosityksikön yrityspalveluissa tehdään yritysneuvontaa. Palvelutuotteella mitataan asiakasneuvonnan yksikkökustannusta. Vuoden 2026 tavoite on 1 600 asiakasneuvontaa ja yksikkökustannus on 282,59 euroa.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	3 734	540	462	194	65
Toimintamenot	-48 225	-7 961	-8 818	-9 631	-9 878
Toimintakate	-44 491	-7 421	-8 355	-9 436	-9 813

Elinkeino –tulosityksikkö aloitti toiminnan vuoden 2025 alusta. TP 2024 sisältää työllisyyspalveluiden toimintatulojen- ja menojen toteuman.

Tulosityksikön talousarviovuoden 2026 sekä toimintasuunnitelmavuosien 2027–2028 tulotavoitteesta merkittävin osuus on ulkoisen rahoituksen hanketuloa. Tulotavoitteeseen on huomioitu tämänhetkiset aktiiviset hankkeet, niiden keston mukaisesti.

Toimintamenot kasvavat noin 0,9 milj. euroa muutettuun talousarvio 2025 verrattuna, kasvuprosentin ollessa 11 prosenttia.

Henkilöstömenot ovat 3,3 milj. euroa, joka sisältävät palkankorotusvarauksen, sivukulumuutokset sekä ulkoisen rahoituksen projektien henkilöstökulut. Lisäksi menot sisältävät yhden uuden, ulkoisen rahoituksen projektin, työntekijän määrärahalisäyksen. Nousua yhteensä

noin 0,1 milj. euroa. Kasvu edelliseen vuoteen verrattuna noin 2 prosenttia.

Väestömäärän kasvaessa Espoossa, suurin osa määrärahalisäyksestä kohdistuu maahanmuuton palveluihin. Lisämääräraha kattaa muun muassa tulkkipalveluiden kasvavat kustannukset, lisääntyneet koulutustarpeet, digipalveluiden kehittämisen sekä kumppanuustyön vahvistamisen maahanmuuttajayhteisöjen ja yhdistysten kanssa. Lisäksi määrärahaan sisältyy varaus ulkoisen rahoituksen hankkeiden toteuttamiseen. Palveluiden ostojen määräraha vuodelle on yhteensä 2,3 miljoonaa euroa, mikä merkitsee 0,6 miljoonan euron kasvua edelliseen vuoteen verrattuna.

Enter Espoo Oy:lle maksettava avustus, nousee noin 0,2 milj. euroa. Avustus on vuonna 2026 yhteensä noin 1,9 milj. euroa, kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 9,5 prosenttia. Kasvu sisältää pakolliset palkankorotusvai- kutukset sekä tietokone ja lisenssikulut.

0,9 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

6.3.3 Kulttuurin tulosyksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kulttuurin tulosyksikkö vastaa kaupungin kulttuuritarjonnasta ja kulttuurisesta profiilista sekä tulosyksikön vastuulla olevien vapaa-ajan palveluiden tuottamisesta. Kulttuurin tulosyksikön ja sen palvelualueiden tehtävänä on vahvistaa myönteistä kaupunkikuvaa ja ohjata kulttuurin hankkeita ja tapahtumia. Lisäksi tulosyksikön tehtäviin kuuluu alueellisten kulttuuripalveluiden ja vapaa-ajan palveluiden koordinointi sekä kuntalaisten tiedonhankinnan, itsensä kehittämisen ja harrastustoiminnan mahdollistaminen.

Tulosyksikköön kuuluu viisi palvelualueita, jotka ovat kaupunginkirjasto, kaupunginmuseo, kaupunginorkesteri, kulttuuritalot ja -palvelut ja kulttuurin edistäminen ja kumppanuudet.

Lisäksi tulosyksikkö koordinoi yhteistä viestintää ja markkinointia, vastaa strategia- ja arviointityöstä sekä valmisteleo kulttuuri- ja nuorisolautakunnan alaiset avustukset sekä yhteistyöperiaatteet kumppaneiden kanssa. Palvelualueista kaupunginmuseo, kaupunginorkesteri sekä kulttuuritalot ja -palvelut kuuluvat taloushallinnollisesti samaan nettobudjettiin. Kaupunginkirjasto, kulttuurin edistäminen ja kumppanuudet sekä muun muassa avustukset ja viestintä ovat bruttobudjetoituja.

Kulttuurin tulosyksikkö brutto

Johto ja kehittäminen

Kulttuurin tulosyksikön johto, kehittäminen ja viestintä vastaa strategia- ja arviointityöstä ja koordinoi tulosyksikön yhteistä viestintää ja markkinointia. Panostamme KulttuuriEspoon brändin ja markkinoinnin vahvistamiseen. Lisäämme tunnettua yhteistyötä kehittämällä, kiinnostavilla kampanjoilla sekä tehostamalla markkinointi- ja viestintäprosesseja. Yhteisessä tapahtumamarkkinoinnissa panostamme Espoo.fi-verkkopalvelun kulttuuritapahtumien kalenterin kehittämiseen. KulttuuriEspoon verkkopalvelun kehittämistä osana Espoo.fi -sivustoa jatketaan.

Kulttuurin tulosyksiköllä on viisi valtuustokauden 2025–2029 tavoitetta. Vahvistaa taidetta, kulttuuria ja luovia aloja kaupungin vetovoimatekijöinä. Tukea lasten ja nuorten toimijuutta taiteen ja kulttuurin keinoin. Edistää kaikenikäisten espoolaisten lukutaidon ja monilukutaito-

Yksikön toiminnoissa työskenteli vuoden 2025 lopulla 52 työntekijää, joista 22 henkilöä (42 %) olivat määräaikaisissa työsuhteissa. Kaupunginhallituksen päätöksellä kansainvälisten osaajien veto- ja pitovoiman edistämisestä vastaavan Talent-tiimi vakinaistettiin vuoden 2025 aikana. Vuoden 2026 aikana vahvistetaan yritysvoimien tarjontaa tarvittavaa henkilöresursseja.

osaamisen parantamista. Edistää kulttuuriperinnön merkityksellisuuden tunnistamista osana kaupungin keskeistä kasvua. Kehittää espoolaisten kulttuuripalveluiden asiakaskokemusta erinomaiseksi.

Kulttuurin tulosyksikön jo käynnissä olevista projekteista jatketaan turvallisemman tilan kehittämistä yhteisöllisen työn keinoin ja kulttuurin digistrategiaa edistään kehittämällä henkilöstön digitaitoja.

Kulttuurin edistäminen ja kumppanuudet

Palvelualueen tehtävänä on edistää avustuksilla ja kumppanuuksilla taiteen ja kulttuurin yhdenvertaista saavutettavuutta ja monipuolista käyttöä Espoon eri alueilla. Palvelualue mahdollistaa olosuhteita ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja luovien alojen toiminnalle. Palvelualue vastaa Espoossa annettavasta taiteen perusopetuksesta, Espoon Harrastuspolun toiminnasta, kohdennetuista kulttuuripalveluista, sekä koulutilojen asukas- ja harrastuskäytöstä. Kohdennettuja kulttuuripalveluja ovat kulttuurikasvatusmallit Kulttuurikurkkaus varhaiskasvatuksessa ja KULPS-kulttuuri- ja liikunta-polku esi- ja perusopetuksessa sekä toisen asteen kulttuuripolku lukioille ja ammatilliselle perustutkinto- ja TUVA-koulutuksille. Lisäksi kohdennettuja palveluja ovat ikääntyneille suunnatut Kulttuuriketju ja Senioripaku Välkky, uusien kansalaisten Espoon sydänkansalainen -ohjelma ja tiukassa taloudellisessa tilanteessa oleville asukkaille kehitetty Kaikukortti-toimintamalli. Valtakunnallisena erityistehtävänä palvelualueella toimii Kulttuuria yhteistuumien -yhteyspiste kuntien kulttuuripalvelujen kehittämistoiminnalle Suomessa.

Kansainvälisen yhteistyön kaupunkitasoisia verkostoja ovat Eurocities -kulttuurifoorumi sekä Itämeren alueen kaupunkien Union of The Baltic Cities -verkosto, jonka kulttuurikomission puheenjohtajana Espoo toimii.

Erillisinä kehittämishankkeina vuonna 2026 toteutetaan Kulttuuripankki -verkkopalvelun käyttöönotto, UUSI KULMA – kulttuuria ja luontoliikunnasta Uudellamaalla -hanke sekä Espoon harrastuspolun e-urheilun harrastuspolku, yhdessä liikunta- ja urheilupalvelujen kanssa.

Kaupunginkirjasto

Kirjastolain mukaan yleisen kirjaston tehtävänä on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä sekä monipuolista lukutaitoa. Lisäksi kirjaston tehtävä on tukea monimuotoista yhteiskuntaa, demokratiakehitystä sekä yksilöiden ja yhteisöjen osallisuutta ja elinikäistä oppimista. Kirjaston ydintehtävä on lukutaitojen monipuolinen edistäminen.

Espoon kaupunginkirjastolla on 16 toimipistettä sekä kirjasto- ja kulttuurialue Väkky. Lisäksi kirjaston hakeutuvaa palvelua toteutetaan kotipalvelulla ja päiväkoteihin lähetettävillä ”Lentävät laatikot” teemalaatikoilla sekä perusopetuksen lukupiirilaitoilla.

Espoon kaupunginkirjasto vastaa vuonna 2025 perustetusta kaupunkitasoisesta lukutaitoverkostosta, jonka tavoitteena on tehdä jo olemassa oleva lukutaitotyö näkyväksi, edistää kaikkien espoolaisten lukutaitoa ja saada asukkaat ja järjestöt mukaan lukutaitotyöhön. Toimintaa varten on saatu Opetushallituksen hankeavustus kuntien lukutaito-ohjelmien laatimiseen ja toteuttamiseen.

Laaksoahden kirjasto siirtyy tilapäiseen tilaan vuoden 2026 syksyllä, kun nykyisen kirjastorakennuksen purkaminen alkaa.

Uuden kirjastojärjestelmän hankinta on aloitettu yhdessä muiden Helmet-kirjastojen kanssa.

Kulttuurin tulosityksikkö netto

Kaupunginorkesteri

Espoon kaupunginorkesteri Tapiola Sinfonietta on Suomen johtava kamariorkesteri, joka tuottaa korkealaatuisia orkesterikonsertteja ja monitaiteellisia produktioita kaikenikäisille yleisöille paikallisesti sekä laajemmin kotimaisilla ja kansainvälisillä vierailuilla ja verkkosisältöjen välityksellä. Orkesterin monipuolinen yleisötyö tavoittaa espoolaisia ympäri kaupunkia. Tapiola Sinfonietan toimintaa ohjaavat edelläkävijyyden periaate sekä asiakaskokemuksen parantaminen kestävästi kehityksen tavoitteet huomioiden.

Kaupunginorkesterin edelläkävijäbrändin vakiinnuttaminen ja asiakaskokemuksen kehittäminen ovat toimintavuoden keskiössä. Orkesterin uusi taiteellinen partneri aloittaa kautensa vuonna 2026.

Kulttuuritalot ja -palvelut

Kulttuuritalot ja -palvelut -palvelualue vastaa kulttuuritalojen ja -tilojen toiminnasta, varustelusta ja teknikasta. Lisäksi se vastaa alueellisesta kulttuuriyöstä ja edistää ja koordinoi alueellisia tapahtumia yhteistyössä toimijoiden ja kumppaneiden kanssa. Toimipisteitä ovat Lasten kulttuurikeskus Aurora, Kannusali, Espoon kulttuurikeskus ja Näyttelykeskus WeeGee sekä Sellosali. Palvelualueen tehtävä on tarjota vetovoimaisia sisältöjä kuntalaisille ja vahvistaa mielikuvaa Espoosta mielenkiintoisena kulttuurikaupunkina.

Vuonna 2026 toiminnan päätavoite on Espoon kulttuuritalojen ja niiden toiminnan vetovoimaisuuden ja tunnettuuden lisääminen. Kulttuuritalojen ja -tilojen lisäksi sisältöjä tuotetaan alueellisesti kulttuuritalojen ulkopuolella Espoonlahteen painottuen. Ulkotiloissa tapahtuva paikallinen toiminta on maksutonta ja se sijoittuu lähinnä kesäaikaan, jolloin kaupunkilaisille tarjotaan kulttuurielämyksiä konserttisalien esityskausien ulkopuolella.

Espoon kulttuurikeskuksen laajennustyö alkaa vuonna 2026. Tämä aiheuttaa muutoksia sekä toimintaan että henkilöstöön. Kulttuurikeskuksen Tapiolasalissa toteutetaan akustiikkaa ja toiminnallisuutta parantavia korjaus- ja muutostöitä näyttämöllä ja katsomossa ennen myöhemmin toteutettavaa kulttuurikeskuksen laajempaa peruskorjausta. Vuonna 2026 vahvistetaan tiedon tuottamista päätöksenteon tueksi.

Kaupunginmuseumo

KAMU Espoon kaupunginmuseumo lisää kaupunkilaisten hyvinvointia ja vahvistaa identiteettiä tuottamalla yhdessä asukkaiden kanssa tietoa, kokemuksia ja toimijuutta espoolaisesta kulttuuriperinnöstä. Museon tehtäviä on tutkia, säilyttää ja esitellä Espoon historiaa ja lähiympäristöä yhdessä kaupunkilaisten kanssa. KAMU vastaa viiden museon toiminnasta ja kahdesta erillisestä kokoelmatilasta. Museokohteita ovat KAMU WeeGee, Talomuseumo Glims, Saaristomuseumo Pentala, Koulumuseumo Lagstad ja Huvilamuseumo Rulludd. Museumo tuottaa lisäksi suuren määrän asiantuntijapalveluita, joista erityisesti lakisääteiset alueellisen vastuumuseumon kulttuuriympäristön viranomaistehtävät palvelevat kaupunkiympäristön toimialaa. Lisäksi tuotetaan vetovoimaisia palveluita ja sisältöjä kuntalaisille Finna-verkkopalveluun museumo uuden kulttuuriperintöjärjestelmän KUHAN avulla.

KAMU WeeGeen näyttelyiden kehittäminen on kaupunginmuseumon keskeisin projekti vuonna 2026. Tavoitteena on uudenlainen yhteisöllinen museotila ja näyttelykokoisuus, jossa yhdistyvät erilaiset näkemykset ja kokemukset Espoosta.

Lisäksi uudistettu Koulumuseumo Lagstad aukeaa vuonna 2026.

Kestävästi kulttuuriperintökasvatuksen toimintamalli toteutetaan vuosina 2025–2026 Museoviraston rahoittaman erillisprojektin turvin.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttaminen

Muutosta kohti kestävämpää elämäntapaan edistetään innostamalla ja tukemalla espoolaisia tekemään kestäviä valintoja arjessaan. Vaikutamme kasvatuksen kautta kulutuksen päästöihin muun muassa kulttuurikasvatuksen ympäristökasvatussisällöillä sekä kirjaston ja museon tarjoaman yhteisöllisen toiminnan kautta. Kump-paneita tuetaan löytämään omat tapansa vauhdittaa siirtymää kestäviin elämäntapoihin hyvien esimerkkien avulla. Edelläkävijöitä Espoossa ovat muun muassa Kino Tapiola, joka on Suomen ensimmäinen hiilineutraali

elokuvateatteri ja Espoon kulttuuritalot, joilla on Eko-kompassi-sertifikaatti.

Kulttuuripalveluiden aineettomuus ja kirjastot edistävät kiertotaloutta. Luovien alojen kautta edistetään innovatiivista ajattelua ja suunnittelutaitoja, joiden avulla ratkaistaan monia haasteita ilmastoon, kulutuskäyttäytymiseen ja kestäväan kehitykseen ja talouskasvuun liittyen.

Hankinnoissa huomioidaan vähähiiliset, kiertotalouden mukaiset ja sosiaalisesti sekä ympäristön kannalta kestävät valinnat koko hankinnan elinkaaren ajalta.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite 27	Suorite 28
Kulttuuripalveluissa kohdatun asiakkaan kustannus	32 328 652	1 397 200	23,14	1 531 000	1 558 500
Kulttuuritilojen aukiotunnin kustannus	38 795 833	82 750	468,83	82 850	82 850

Kulttuurin tulosityksikössä otetaan käyttöön uudet palvelutuotteet, joiden seuranta alkaa vuonna 2026. Aikaisemmilta vuosilta ei ole saatavilla vertailukelpoista tietoa.

Ensimmäinen seurattava palvelutuote on kulttuuripalveluissa kohdatun asiakkaan kustannus. Palvelutuotteella mitataan yhden kohdatun asiakkaan keskimääräistä käyntikustannusta. Palvelua tuottavat Kulttuurin edistäminen ja kumppanuudet -palvelualue, Tapiolan Sinfonietta, Sellosali sekä Kannusali. Yhdenvertaisuuden lisäämiseksi palveluita tuotetaan eri asukasryhmille. Tavoitteelliset kulttuurin ja taiteen toimintamallit tavoittavat lapset, nuoret, perheet, ikäihmiset sekä taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevat asukkaat. Palvelutuotteessa suoritteena käytetään kävijämäärää. Vuodelle 2026 arvioitu kävijämäärä on 1,4 miljoonaa asiakasta. Palvelutuotteen yksikkökustannuksen tavoitetasoksi on vuodelle 2026 asetettu 23,14 euroa kävijää kohden.

Toinen seurattava palvelutuote on kulttuuritilojen aukiolotunnin kustannus. Palvelutuotteella mitataan kulttuuritilan yhden aukiolotunnin keskimääräistä kustannusta. Palvelutuotteen suoritteena käytetään aukiolotuntia. Palvelutuotteeseen sisältyvät kirjastopalvelut, Näyttelykeskus Weegee, Espoon kulttuurikeskus, Lasten kulttuurikeskus Aurora sekä Espoon kaupunginmuseo. Kulttuurisisältöjä tarjoavat avoimet tilat ovat käytössä kaikille asiakkaille. Aukiolotuntien aikana asiakkaiden käytössä ovat kirjastojen tilat, aineistot, laitteet sekä kulttuurisisältöjä tarjoavat avoimet tilat. Erityisvarustellut avoimet tilat mahdollistavat monipuolisten taide- ja kulttuuripalvelujen toteuttamisen. Vuodelle 2026 arvioitu aukiolotuntien määrä on 82 750 tuntia. Palvelutuotteen yksikkökustannuksen tavoitetasoksi on asetettu 468,83 euroa tuntia kohden.

Talous ja henkilöstö – kulttuuri yhteensä

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	4 439	2 241	2 462	2 231	2 231
Toimintamenot	-67 335	-68 326	-71 124	-72 820	-76 442
Toimintakate	-62 896	-66 085	-68 663	-70 589	-74 211

Tulosityksikön toimintatulot kasvavat 9,8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna yhteensä noin 0,2 milj. euroa. Kasvu sisältää ulkoisen rahoituksen hankkeisiin saadut avustukset sekä koulutilojen kuntalaiskäytöstä saatavat tulot.

Tulosityksikön toimintamenot kasvavat 4,1 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna yhteensä noin 2,8 milj. euroa.

Henkilöstökulut kasvavat 3,3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna eli noin 0,7 milj. euroa. Esitys sisältää palkankorotukset, ulkoisen rahoituksen hankkeiden

henkilöstökulut ja yhden uuden vakanssin Kulttuurikeskuksen johtajan tehtävään, jolla vahvistetaan kulttuuri-keskus kokonaisuuden synergiaa ja edistetään toimintaa ja sen näkyvyyttä merkittävän teatteri-investoinnin yhteydessä. Palveluiden ostoihin on huomioitu palveluym-
päristön muutosten vaikutukset, ja kasvua edellisvuoteen verrattuna on 2,7 prosenttia eli noin 0,3 milj. euroa. Määrärahoihin sisältyy lisäyksiä Helmet-kirjastojärjestelmän hankintaan ja käyttöönottoon, koulutilojen kuntalaiskäytön kuluihin, KULPS-kulttuuripolkuun sekä ulkoisen rahoituksen hankkeiden omarahoitusosuuteen. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden menot kasvavat 3,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna eli noin 0,1 milj. euroa, mikä johtuu kirjaston aineistomäärärahan korotuksesta sekä määrärahaan sisältyvästä varauksesta uusien ICT-laitteiden hankintaan. Avustukset kasvavat edelliseen vuoteen verrattuna 2,8 prosenttia eli noin 0,4 milj. euroa indeksikorotuksen vaikutuksesta. Toimitilavuokrien kasvu on 6,6 prosenttia eli noin 1,2 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna. Esitys sisältää

toimitilojen muutostarpeet sekä toimitilavuokrien korotukset.

2,8 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Vuosien 2026–2028 aikana kulttuurin henkilöstömäärän kehitys tulee olemaan maltillista. Uusia vakansseja tai määräaikaisen henkilöstön vakinaistamista esitetään toimintoihin, joissa suunnitellaan organisaatorakenteen tai tuotantomallien muutosta. Toisaalla lakkautetaan vakansseja, joiden käytölle ei toimintaympäristön muutuneessa tilanteessa ole tarvetta.

Talous – kulttuurin tulosityksikkö brutto

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	1 542	1 065	1 260	1 055	1 055
Toimintamenot	-47 059	-48 582	-50 889	-52 009	-55 413
Toimintakate	-45 517	-47 517	-49 630	-50 954	-54 358
Suunnitelmapoistot	-358	-486	-109	-240	-350
Tilikauden tulos	-45 875	-48 004	-49 739	-51 194	-54 708

Talous – kulttuurin tulosityksikkö netto

Toimintakate sitova

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	2 896	1 176	1 202	1 176	1 176
Toimintamenot	-20 276	-19 744	-20 235	-20 811	-21 029
Toimintakate	-17 380	-18 568	-19 033	-19 635	-19 853
Suunnitelmapoistot	-304	-601	-1 094	-1 257	-3 823
Tilikauden tulos	-17 684	-19 169	-20 128	-20 891	-23 675

6.3.4 Liikunnan ja urheilun tulosityksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Liikunta ja urheilu vastaa liikunnan olosuhteista, tilojen jakamisesta, seurayhteistyöstä, seurojen avustamisesta sekä ohjatusta liikunnan tarjoamisesta erityisesti ikään-tyneille sekä soveltavaan liikuntatoimintaan osallistuville. Tavoitteenamme on lisätä espoolaisten hyvinvointia liikunnan avulla. Omien palvelujen kärki osuu lapsiin ja nuoriin, soveltavaan liikuntaan sekä senioriliikuntaan. Avustusperiaatteilla pyrimme saamaan kullekin avustajalle maksimaalisen vaikuttavuuden.

Seuratoiminta tarjoaa 100 miljoonan kohtaamisalustan osaavassa ohjauksessa ja sääntöjen puitteissa. Seuroissa olevien lasten ja nuorten määrä on noin 44 000. Alusta on korvaamaton, kun rakennamme moninaista ja kestävä yhteiskuntaa. Siksi lasten ja nuorten mukaan saaminen on ensiarvoisen tärkeää toimintaympäristön muutospainneissa.

Panostamme lähi- ja ulkoliikuntaan. Se on tasa-arvoista, edullista ja yhdenvertaista. Uskomme, että Espoo voi hyvin, kun sen asukas voi hyvin.

Vastaamme myös uimahallien palveluista. Pyrimme otamaan huomioon eri käyttäjäryhmät ja tukeudumme palveluissa digitaalisuuden tuomiin mahdollisuuksiin. Uinninoppimisen tulokset halutaan saada taas nousviksi. Korona näkyy oppimisvelkana.

Haluamme myös kehittää koko yksikön palveluissa netobudjetoinnin periaatetta. Se voisi parhaimmillaan tarkoittaa kasvavien maksutulojen käyttöä lähinnä sen palvelukokonaisuuden edistämiseen, josta maksutulojen nousu saadaan.

Liikunta ja urheilu tulosityksikön valtuustokauden tavoitteet perustuvat Espoo tarinaan sekä Espoo Liikkuu 2040 visioon.

Kehittämisen palvelualueen painopisteet ovat tiedolla johtamisen mallin mukainen raportointi, seuranta ja arviointi, tapahtumien seurannan ja vaikuttavuuden arviointi, asiakas- ja asukaspalautteiden hyödyntäminen, Kuusikkokaupunkien yhteistyö, turvallisemman tilan periaatteiden jatkokehittäminen, digitaalinen liikunta osana tulosityksikön toimintaa, kansainvälisen yhteistyö, viestintä ja markkinointi kehittäminen niin, että tavoitetaan erityisesti ne ketkä ei vielä ole liikunnan palveluiden piirissä ja myös moninaisuuden huomioiminen viestinnässä.

Espoon sijainti on erinomainen urheilun suur tapahtumille. Tapahtumat koetaan tärkeäksi osaksi Espoo tapahtumakaupunkina -tavoitteiden toteutumista. Lajien kirjo halutaan pitää laajana, jotta ne puhuttelevat sekä espoolaisia että kansallisia ja kansainvälisiä vierailijoita. Leppävaaran ja Tapiolan urheilupuistojen olosuhteita kehitetään paremmiksi myös suurempien urheilutapahtumien alustaksi. Espoon vahvuus tapahtumien osalta on sen luonto liikuntapaikkoineen.

Esimerkkejä tapahtumista: Vuonna 2026 järjestämme toistamiseen pienten lajien SM-viikon ja Team Gym EM-kilpailut, vuonna 2027 on vuorossa FIBA Women's Euro-Basket- turnaus ja vuonna 2028 Espoo-Jukola. Tapahtumien saamiseksi teemme tiivistä yhteistyötä seurojen, lajiliittojen, olympiakomitean ja muiden suurten kaupunkien kanssa.

Tilat palvelualueella varaudutaan urheilupuistojen uusien liikuntapaikkojen käyttöönottoon. Tapiolassa valmistuu uudet liikuntakentät ja lähiliikuntapaikat 2027, stadion 2029. Uimahallin peruskorjaus valmistuu 2028. Laaksoalahdessa valmistuu uusi skeittialue 2026. Espoonlahdessa vanhaa uimahallia pyritään pitämään auki, kunnes uusi uimahalli valmistuu. Uusia tekojäitä valmistuu Leppävaaraan, Kalajärvelle, Iivisniemeen ja Saunalahteen.

Yhteisöhankeina edistetään Latokasken liikuntahallia ja liikuntakenttää, Keski-Espoon lämmitettävää tekonurmea, Espoonlahden urheilupuiston jalkapallo-olosuhteita sekä Haukilahden liikuntakentän tekonurmittamista. Lisäksi edistetään Mankkaanpuron koulun kentän tekonurmittamista asukas yhdistyksen kanssa. Keski-Espoon uimahallin siirtymiseen kaupungille varaudutaan.

Ulkoilun palvelualueella panostetaan palvelujen laadun, saavutettavuuden ja turvallisuuden kehittämiseen. Näissä korostuvat ulkoilureittien ja -alueiden kunnossapito, esteettömyys, uimarantojen turvallisuus sekä venesatamien ja saariston palvelujen parantaminen. Suunnitelmiin lähivuosisille sisältyy Keskuspuiston maastopyöräradan ja Reitti 2000:n kehittäminen sekä Oittaaan ja Puolarmaarin ulkoilualueiden kehittämistoimenpiteet. Leppävaaran hiihto-olosuhteita kehitetään parantamalla lumetusjärjestelmää. Ämmäsmäkeen valmistuu uusi frisbeegolfrata 2026.

Liikunta ja urheilu on aloittanut nykyisen avustusjärjestelmänsä ja palvelutoimintojen uudistamisen. Tavoitteena on luoda uusi avustusjärjestelmä alkamaan vuodesta 2027, joka tukee Espoo tarinaa ja Espoo liikkuu 2040 tavoitteita paremmin ja vaikuttavammin. Uudistusta rakennetaan yhdessä seurojen ja yhdistysten kanssa. Palveluita kehitetään siten, että ne kohdentuvat vielä paremmin niitä tarvitseville. Uimaopetukseen tehdään muutoksia, jotta oppimistulokset parantuvat.

Liikuntapalveluiden kehittämisen painopisteet ovat avustusuudistus, palveluiden kohdentaminen tavoitteiden mukaisesti, uimaopetuksen uudistus, tiedolla johtamisen mallin mukainen kehittäminen, seuranta ja arviointi, vaikuttavuuden lisääminen toimintaan, yhteistyön vahvistaminen hyvinvointialueen, eri maahanmuuttajayhdistysten ja soveltavan toiminnan tahojen kanssa, liikuntaneuvonnan kehittäminen sekä Leiki ja Liiku -toiminnan kasvattaminen.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttaminen

Liikunta ja urheilu edistää hiilineutraali Espoo 2030 tavoitetta vaihtamalla liikunta- ja ulkoilupaikkojen vanhoja valaisimia led-valaisimiin, luopumalla ja vaihtamalla

tekonurmien täyteaineet kumirouheesta ekologisiin vaihtoehtoihin, vähentämällä raskaalla kalustolla kunnossapidettäviä luistelukenttiä sekä lisäämällä akku-käyttöistä kunnossapitokalustoa.

Liikunta ja urheilu tekee yhteistyötä seurojen kanssa mallintamalla parhaita toimintatapoja ja lisäämällä tietoa asiasta.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite	
				27	28
Uimahallikäynnin kustannus oma	15 686 365	1 050 000	14,94	1 160 000	1 370 000
Uimahallikäynnin kustannus osto	2 403 164	185 000	12,99	175 000	175 000
Uinninopetustunnin kustannus oma	202 646	2 880	70,36	2 880	2 880
Uinninopetustunnin kustannus osto	623 614	8 640	72,18	9 000	9 500
Liikuntakurssin kustannus oma	726 950	7 900	92,02	7 900	8 000
Liikuntakurssin kustannus osto	461 006	3 090	149,19	3 090	3 090

Uimahallien palvelutuotteilla mitataan uimahalliemme käyttöä ja yhden käynnin keskimääräistä hintaa. Seuraamalla hintoja pystytään tarvittaessa reagoimaan yleisen kustannustason muutoksiin ja toisaalta rakentamaan uimahalleihin liittyvien palvelujen järjestämistä nettoajat-luelperiaatteella.

Keski-Espoon uimahalli on ollut elinkaariperiaatteella rakennettu ostopalvelu-uimahalli. Sen ja omien uimahallien subventioastetta per kävijä seurataan. Kävijämääriin vaikuttaa sääolosuhteet sekä talvi- että kesäaikaa.

Omien uimahallien yksikköhintaan (14,94 euroa) vuonna 2026 vaikuttaa merkittävästi kävijämäärän lasku suhteessa normaalitilanteeseen. Pudotus johtuu n. 2 kuukautta kestävästä Leppävaaran uimahallin ja maauimalan huollosta, jonka aikana tilat ovat elo-syyskuussa kiinni. Vastaavasti tämä heijastuu muiden uimahallien kävijämäärän kasvuna, ja siksi mm. Keski-Espoon osto-uimahallin kävijämäärää on hieman nostettu verrattuna jatkovuosiin. Tämä laskee myös ostouimahallin yksikköhintaa (12,99 euroa) suhteessa normaalivuoteen. Aiempina vuosina ostopalvelu-uimahallin käyntikustannus on ollut hieman korkeampi kuin omien uimahallien.

Vuonna 2027 kaikki nykyiset uimahallit ovat normaalisti käytössä ja niiden osalta ei ole tiedossa pidempiä huoltotaukoja. Vuonna 2028 omien uimahallien kävijämäärät kasvavat selvästi Tapiolan uimahallin valmistumisen myötä. Tavoite uimahallin avaamiselle on 1.6.2028 ja suoritelmäärissä on huomioitu noin 7 kuukauden käynnit verrattuna vuoteen 2027.

Lisäksi seuraamme uinninopetuksen ja liikunnanohjauksen hintoja omana tuotantona ja ostopalveluna. Näin lisätään hintatietoisuutta ja voidaan rakentaa tulevaisuutta kokemuksiin ja siitä kertyneeseen tietoon perustuen. Uinninopetuksessa ja liikunnanohjauksessa Espoossa on käytössä hybridimalli.

Uinninopetuksessa rakennetaan muutosta ja haetaan mallia lisätunteihin, johon mm. palvelutuotelaskenta antaa arvokasta lisätietoa. Talousarviossa uinninopetuksen oma- ja ostokustannus ovat lähellä toisiaan. Liikuntakurssien omatuotantoa kalliimpaan ostopalvelun hintaan vaikuttaa mm. palvelutuottajien tiloihin investoiminen sekä yhdeksällä alueella tehtävä kilpailutus ja sen ehdot, jotka tiputtavat pienimmät yrittäjät pois.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	6 669	8 582	8 882	9 082	9 082
Toimintamenot	-61 424	-67 243	-68 370	-70 752	-72 302
Toimintakate	-54 755	-58 661	-59 488	-61 670	-63 220
Suunnitelmapoistot	-2 593	-2 609	-2 723	-2 830	-3 001
Tilikauden tulos	-57 348	-61 271	-62 211	-64 500	-66 221

Tulotavoite on 8,9 milj. euroa vuodelle 2026. Vuoden 2025 alussa tehtiin laajat hintojen korotukset ja ensi vuodelle on tulossa pieniä hinnaston muutoksia. Hintojen korotusten vaikutuksia tulokertymään ja palvelujen käyttöön seurataan.

Liikunnan toimintamenot kasvavat n. 1,1 milj. euroa, 1,7 prosenttia, vuodelle 2026.

Henkilöstökulut kasvavat palkankorotusten vaikutuksesta n. 0,3 milj. euroa, 3,3 prosenttia, 9,4 milj. euroon. Henkilöstömäärä on pysynyt jo vuosia samalla tasolla.

Palvelujen ostot kasvavat n. 1,1 milj. euroa, 5,7 prosenttia, 19,7 milj. euroon, joiden noususta puolet kohdistuu ulkoisiin ja puolet sisäisiin palvelujen ostoihin. Ulkoisissa palvelujen ostoissa on varauduttu mm. kassasopimusten hinnankorotuksiin, kasvaneisiin huolto- ja kunnossapitokustannuksiin, naisten uimavuorojen kokovuotistamiseen, maastopyöräreittien ja frisbee-golfratojen kehittämiseen, seniori- ja erityisryhmäliikunnan ostopalveluihin, maksuttoman harrastustoiminnan tukemiseen, tilavuokriin sekä vartiointipalveluiden kustannuksiin. Sisäisissä palvelujen ostoissa lisäkustannuksia syntyy mm. hankinnan ja ICT-kehittämisen kasvaneista tarpeista.

Aiemmista vuosista poiketen sisäiset toimitilavuokrat laskevat 0,2 milj. euroa. Tämä johtuu pääasiassa Tilapalveluiden veloittaman korjausvastuuprosentin laskusta, mikä laskee erityisesti toimitilapainotteisella liikunnalla suora- ja osakeomisteisten tilojen kustannuksia.

Kokonaisuutena ostopalvelut, esimerkiksi tilojen käyttövuorojen maksut ovat nousseet, kun liikuntapaikkarakentaminen on jätetty suurelta osin seurayhteisöjen vastuulle. Varsinaiset palvelujen toimintamenot ovat jo pitkään nousseet maltillisesti, vaikka kaupunki on kasvanut nopeasti.

Toimintamenoissa pitäisi voida huomioida palvelujen tasa-arvoinen toteutuminen aikaisempaa paremmin ja varmistaa riittävien vuokra-avustusmäärien kehitys. Lisäksi Espoon tulisi varmistaa riittävät ostot yksityisistä tiloista yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoisuusperiaatteiden toteutumiseksi. Tavoitteena pitää olla harrastamisen hinnan nousun pysäyttäminen.

Olemme panostaneet palveluihin tarkoitettua lisäeurot lasten ja nuorten toimintaan. Varhaiskasvatuksen kanssa luotu Leiki ja liiku -toimintamalli on osoittautunut erinomaiseksi ja siinä on mukana jo yli 3000 lasta. Lisäksi kauan rakennettu maksuton harrastamisen polku on vakiintunut. Haluamme keskittyä nyt harrastamisen pysyvyyden ja pitovoiman tuomiin mahdollisuuksiin ja edistämme toimenpiteitä, joilla saadaan 12–16-vuotiaat pysymään harrastamisen parissa.

Liikunnan ja urheilun tulosyksikkö voi ylittää talousarviokirjan menot, jos lautakunta päättää yhtä suuresta maksutulojen lisäämisestä.

1,1 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Liikunta ja urheilu työllistää 157 henkilöä. Lisäksi kesällä on yli 100 kesätyöntekijää rannoilla, urheilupuistoissa, ulkoilukeskuksissa ja merellisissä palveluissa. Hankkeissa ja muissa määräaikaisissa tehtävissä on vuosittain 3–5 henkilöä.

Henkilöstön määrä on tulosyksikössä pysynyt vakaana jo yli 10 vuotta. Organisaatorakennetta on hiottu ja toimintakuvia laajennettu. Hallinnon tehtävät on jaettu palvelualueille kaikkien vastuulle. Varsinainen hallinto onkin purettu yksiköstä kokonaan. Panostamme osaamisen kehittämiseen ja tiedolla johtamiseen. Tavoitteena on palvelujen trimmaaminen mahdollisimman vaikuttaviksi asukasta varten.

Panostamme myös henkilökunnan koulutukseen ja hyvän johtamisen varmistamiseen. Arvostamme lähi- ja etätöiden tuomia etuja ja rakennamme tulevaisuuden riittävän vuorovaikutuksen, hiljaisen tiedon ja osaamisen jakamiseen. Näemme, että jokaisella on oikeus omaan työyhteisöön ja sitä kautta työn tarjoamaan mielihyvään ja parempaan työhyvinvointiin.

6.3.5 Työllisyyspalvelujen tulosityksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Työllisyyspalveluilla vastataan siihen, että työnhakijat työllistyvät nopeasti ja espoolaiset yritykset saavat osaavaa työvoimaa. Työllisyyspalvelut vahvistavat toiminnallaan kaupungin elinvoimaa luomalla edellytykset sille, että työ ja tekijät kohtaavat. Palvelujen tavoitteena on erilaisten työnhakijoiden nopea ja pitkäkestoinen työllistyminen aloille, joilla tarvitaan työvoimaa nyt ja tulevaisuudessa.

Palveluilla varmistetaan, että työnhakijoilla on tarvittavat keinot työllistykseen, kuten mahdollisuuksia kehittää osaamistaan, esittäytyä työnantajille tai perustaa uutta yritystoimintaa. Painopiste on ennakkoivassa työssä ja työttömyyden nopeassa katkaisussa.

Työllisyyspalveluiden kehittämisen tavoitteena on vahvistaa työnhakijoille ja työnantajille suunnattuja palveluja siten, että ne vastaavat entistä paremmin yritysten osaavan työvoiman tarpeisiin. Keskeisenä painopisteenä on työnhaun alkuvaiheen tukeminen, jotta työttömyyden pitkittyminen voidaan estää. Erityishuomiota kiinnitetään nuorten ja vieraskielisten työnhakijoiden palvelujen kehittämiseen.

Nuorten työllistymistä edistetään kaupunkitasoisella Nuorten työllisyyden edistämisen -ohjelmalla, jonka tavoitteena on kehittää ja koota yhteen ennaltaehkäiseviä toimintamalleja oppilaitosten ja yritysten välisenä yhteistyönä. Ohjelman avulla vahvistetaan toimijoiden kykyä tuottaa nuorille palveluja, jotka tukevat heidän siirtymistään työelämään.

Työllisyyden ja koulutuksen neuvonta- ja ohjauspalvelut järjestetään matalan kynnyksen periaatteella sekä kasvokkain että digitaalisesti. Palvelut on suunnattu työnhakijoille, työnantajille sekä työvoiman ulkopuolella oleville kotoutujille. Niiden keskeinen sisältö muodostuu tiedon ja neuvonnan välittämisestä liittyen työpaikkoihin ja työnhakuun, koulutus- ja osaamisen kehittämisen mahdollisuuksiin, työmarkkinoiden tilanteeseen, muutosturvaan sekä työnantajille suunnattuihin rekrytoinnin tukiin. Näitä palveluja vahvistaa vuonna 2025 toimintansa aloittaneet työnantajille suunnatut palvelut, jonka tehtävänä on vastata entistä kohdennetusti työnantajien tarpeisiin. Vuoden 2026 aikana kehitetään edelleen digitaalisia ratkaisuja ja otetaan käyttöön välineitä, jotka tukevat työnhakijoiden omatoimisuutta sekä tehostavat asiakastyötä.

Pitkään työttömänä olleiden ja haasteellisessa työmarkkina-asemassa olevien asiakkaiden palveluja kehitetään monialaisessa yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen, Kelan sekä oppilaitosten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Vuonna 2025 käynnistyi työllistymistä edistävän monialaisen tuen

yhteistoimintamallin (TYM) mukainen työ ja sitä vahvistetaan vuoden 2026 aikana.

Espoon työllisyyspalveluiden asiakkaista yli puolet on vieraskielisiä, ja asiakasmäärän ennakoidaan kasvavan tulevina vuosina. Kotouttamisohjelman mukaisesti palveluja kehitetään asiakaslähtöisesti, jotta vieraskielisten siirtyminen työmarkkinoille olisi mahdollisimman tehokasta ja nopeaa. Vuoden 2026 tavoitteena on tarjota osaamiskeskuspalveluja 2 000 espoolaiselle työttömälle maahanmuuttajalle sekä kytkeä osaamiskeskuspalvelut tiiviimmin työnhaun alkuvaiheen palveluihin. Näin vahvistetaan vieraskielisten kotoutumista ja parannetaan heidän työllistymismahdollisuuksiaan.

Työllisyyspalveluissa tiedonkeruuta ja analyysia käytetään palvelujen kehittämisessä, asiakaslähtöisten palveluiden tarjoamisessa sekä kustannus-vaikuttavuustiedon vahvistamisessa. Vuonna 2026 jatketaan tulosityksikön toimintaa ja tarpeita palvelevien raporttikokonaisuuksien kehittämistä ja toteuttamista sekä syvennetään tiedon hyödyntämistä toiminnan suunnittelussa.

Työllisyyspalvelut hankkivat asiakkailleen lakisääteisinä palveluina kotoutumiskoulutuksia, työvoimakoulutuksia, valmennuksia, muita asiakaspalveluhankintoja sekä asiantuntija-arvioita. Vuonna 2026 työvoimakoulutuksiin ja valmennuksiin tullaan toteuttamaan uudet hankinnat päätyvien puitesopimusten tilalle. Palveluiden uusissa hankinnoissa on tavoitteena edistää Espoon osalta ketterää hankintaa kulloisenkin tarpeen mukaan. Lisäksi pyritään mahdollistamaan ennakoiva ja nopea reagointi muuttuviin työmarkkinoihin, yritysten henkilöstötarpeisiin ja työllisyyspalveluiden asiakkaiden tarpeisiin. Toteutettavissa työvoimakoulutuksissa priorisoidaan työllistävät yhteishankintakoulutukset, koulutuksia kehitetään ja luodaan uusia toteutusmalleja PKS-yhteistyössä. Valmennuksissa ja kotoutumiskoulutuksessa keskeistä on, että koulutuksilla saavutetaan palvelulle asetetut tavoitteet, asiakkaat etenevät kohti työllistymistä ja palvelut tukevat kestävä sijoittumista työelämään. Tämän saavuttamiseksi kehitetään työllisyyspalveluissa aktiivisesti seurantavälineitä, joilla koulutusten tavoitteiden toteutuminen varmistetaan.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttaminen

Tulosityksikön vastuulla olevat tapahtumat toteutetaan tapahtumien vastuullisuusohjeet huomioiden ja kumppanusvalinnoissa painotetaan kestävyyttä ja vastuullisuutta. Tilojen käytössä ja suunnittelussa huomioidaan yhteiskäyttö ja tilojen käytön tehokkuus. Yksikössä hyödynnetään hybridityömallia. Tilat suunnitellaan siten, että ne palvelevat asiakastyön lisäksi joustavasti myös työnantajien ja kumppaneiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Työnhakijoiden palveluun tarkoitettujen tilojen on oltava hyvien julkisten kulkuyhteyksien varrella. Osana asiakaspalvelua pyritään sähköiseen tiedottamiseen kirjepostien sijaan.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite 27	Suorite 28
Työllistymiseen tähtäävän asiakastyön kustannus	15 870 953	19 029	834,04	19 000	19 000
Koulutusten ja valmennusten kustannus	18 380 697	5 680	3 236,04	5 793	5 910
Työnantajille tarjottavien palveluiden kustannukset	6 964 841	3 031	2 297,87	3 100	3 200

Työllisyyden tulosityksikössä otetaan käyttöön uudet palvelutuotteet, joiden seuranta alkaa vuonna 2026. Aikaisemmilta vuosilta ei ole saatavilla vertailukelpoista tietoa. Tulosityksikössä seurataan kolmea palvelutuotetta. Asiakasohjauspalvelussa seurataan työllistymiseen tähtäävän asiakastyön yksikkökustannusta. Asiakasohjauspalvelun keskeinen tavoite on työnhakijan työllistyminen. Palvelutuotteen suoritteena käytetään työnhakijamäärää. Työnhakijoiden määräksi vuodelle 2026 on arvioitu 19 029 asiakasta. Yksikkökustannuksen tavoitehintana on 834,04 €/työnhakija. Osaamisen kehittämisen palvelulla seurataan koulutusten ja valmennusten yksikkökustannusta. Osaamisen kehittämisen palvelut sisältävät hankinnat valmennuksiin ja koulutuksiin sekä

kotoutumiskoulutukset ja työkokeilut. Palvelutuotteen suoritteena käytetään palveluihin osallistuneiden määrää, jonka tavoite vuodelle 2026 on 5 860 osallistujaa. Yksikkökustannus on 3 236,04 € / osallistuja. Työllistämistä tukevilla palveluilla seurataan työnantajille tarjottavien palveluiden yksikkökustannusta. Palvelutuote sisältää yrityksille tarjottavat palvelut, joiden tavoitteena on löytää uusia työllistymismahdollisuuksia sekä vahvistaa yritysten kilpailukykyä muuttuvilla markkinoilla. Palvelutuotteen suoritteena käytetään rekrytointikontaktia, jonka tavoite vuodelle 2026 on 3 301 kappaletta. Yksikkökustannus on 2 297,87 €/rekrytointikontakti.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	-	840	840	840	840
Toimintamenot	-	-88 538	-101 596	-104 104	-106 060
Toimintakate	-	-87 698	-100 756	-103 264	-105 220
Suunnitelmapoistot	-	27	27	27	27
Tilikauden tulos	-	-87 725	-100 782	-103 291	-105 247

Työllisyyden tulosityksikön talousarvion toimintatulot pysyvät edellisen vuoden tasolla. Toimintamenot kasvavat edelliseen vuoteen verrattuna noin 13 milj. euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 14,6 prosenttia.

Henkilöstökulujen määrärahavaraus on yhteensä 20,8 milj. euroa. Henkilöstökulut laskevat edelliseen vuoteen verrattuna 1,6 milj. euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 7,1 prosenttia. Merkittävin tekijä on tukityöllistämisen loppuminen Te25 uudistuksen myötä. Määrärahavaraus sisältää palkankorotusvarauksen sekä sivukulujen muutokset. Henkilöstön määrä pysyy edellisen vuoden tasolla.

Tulosityksikön koulutukset ja valmennukset toteutetaan pääsääntöisesti asiakaspalveluiden ostoina. Vuoden 2025 aikana toimintaan kohdenneet määrärahat todettiin niukoiksi, minkä seurauksena määrärahojen välillä tehtiin priorisointeja palvelutarpeiden perusteella. Vuonna 2026 palveluiden uusissa hankinnoissa

tavoitteena on edistää ketterää hankintaa kulloisenkin tarpeen mukaan ja mahdollisuus reagoida ennakoitujen ja nopeasti muuttuviin työmarkkinoiden ja asiakkaiden tarpeisiin. Vuoden 2026 määräraha on yhteensä 15,7 milj. euroa. Määrärahalisäys koulutuksiin ja valmennuksiin on yhteensä 5,6 milj. euroa, josta merkittävin lisäys, 4,9 milj. euroa, kohdistuu kotoutumiskoulutuksiin. Koulutusten ja valmennusten kasvu edelliseen vuoteen verrattuna on noin 55 prosenttia. Edellä mainittujen lisäksi talousarvio sisältää lisäyksiä tulkkipalveluiden kustannuksiin sekä ict-kulujen määrärahoihin.

Taloudelliset tuet toteutuvat pääsääntöisesti avustuksina. Taloudellisten tukien määräraha on yhteensä 10,5 milj. euroa, kasvua 1,7 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Merkittävimmät määrärahojen lisäykset ovat starttirahassa, palkkatuessa sekä harkinnanvaraisissa kulukorvauksissa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 19 prosenttia.

Työttömyysetuuksien määräraha kasvaa edelliseen vuoteen verrattuna noin 6,1 milj. euroa. Määräraha on vuonna 2026 yhteensä 44,6 milj. euroa. Kasvu edelliseen vuoteen verrattuna on noin 16 prosenttia.

13 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Työllisyyden tulosityksikkö on rakennettu vuoden 2025 aikana ja henkilöstön määrä vakiintuu vuoden 2026 aikana ollen jatkossa 350 henkilöä. Henkilöstörakenne painottuu asiakaspalveluun eli työnhakijoiden ja työntekijien palveluun, jota tulosityksikössä kehitetään yhä vahvemmin. Suurin osa palvelusta on lakisääteistä viranomaispalvelua, jonka vuoksi vakituisten virkojen määrä on suuri. Tulevien vuosien aikana toimintaa kehitetään ostopalveluja vahvemmin hyödyntäen.

6.4 Kasvun ja oppimisen toimiala

Toiminnan painopisteet talousarviokaudella

Toimialan työ perustuu syksyllä 2021 käyttöön otetun organisaation yhteisten toimintamallien kehittämiseen. Tulosyksiköt täydentävät ja tukevat toinen toisiaan tarjoten lapsille ja nuorille yhtenäisen kasvun ja oppimisen polun varhaiskasvatuksesta perusopetuksen kautta toisen asteen koulutukseen. Henkilöstön hyvinvoinnista,

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	54 399	44 881	45 915	46 870	47 764
Toimintamenot	-857 918	-883 176	-920 308	-948 941	-982 485
Toimintakate	-803 520	-838 295	-874 393	-902 070	-934 721
Suunnitelmapoistot	4 220	4 478	4 055	4 575	5 029
Tilikauden tulos	-807 739	-842 773	-878 449	-906 646	-939 750

* Muutettu TA = Muutettu talousarvio syyskuun tiedolla

Vuoden 2026 talousarvion toimintamenot kasvavat 37,1 milj. euroa eli 4,3 prosenttia vuoden 2025 muutettuun talousarvioon verrattuna. Toimitilavuokrat kasvavat 3 milj. euroa eli 1,4 prosenttia. Tilavuokria kasvattaa uudet valmistuvat palvelutilat. Annetut avustukset laskevat reilu 2 milj. euroa, tämä lasku johtuu yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen vähenemisestä.

Henkilöstömenot kasvavat 19,2 milj. euroa eli 4,4 prosenttia verrattuna vuoden 2025 muutettuun talousarvioon.

Vuoden 2026 lopussa kasvun ja oppimisen toimialan henkilöstömäärän arvioidaan olevan 8 939 henkilöä, joista vakituisen henkilöstön osuus 6 460 henkilöä ja määräaikaisen henkilöstön osuus 2 749 henkilöä. Oman

osaamisesta ja saatavuudesta pidetään huolta. Tärkeässä roolissa on vieraskielisten kasvavan osuuden huomioon ottaminen toiminnassa. Kustannustehokkuutta lisätään osaamista ja prosesseja kehittämällä.

Kustannustaso ja investoinnit mitoitetaan vastaamaan kaupungin tulotasoa vuonna 2026. Palvelutaso ja -tarjonta perustuu väestökasvun tuomaan palvelutarpeeseen ja lainsäädäntöön sekä Espoo-tarinan tavoitteisiin. Taloussuunnittelu tuleville vuosille perustuu vuosittaisen mekanistisen tuottavuus-kasvuvaatimuksen lisäksi toiminnan pitkäjänteiselle kehittämiselle. Toiminnassa pyritään kustannusvaikuttaviin palveluratkaisuihin.

Kasvun ja oppimisen toimiala toteuttaa Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttamista edistämällä lasten ja nuorten kestävästä liikkumisesta, kestävästä kulutuksesta ja kiertotalousajattelusta sekä vastuullista kansainvälistä yhteistyötä. Tavoitteen toteuttamista kuvataan tarkemmin tulosityksiköiden osioissa.

Kehittämiskohteet on määritelty ja tarvittavat toimenpiteet dokumentoitu ja aikataulutettu suunnittelukaudelle. Suunnitelmia tarkennetaan toiminnan edetessä. Merkittävimmät kehittämiskohteet liittyvät henkilöstökuluihin. Tämän lisäksi lisätään yksityisten päiväkotien ja palvelusetelituotannon osuutta varhaiskasvatuksessa.

Oppimisen tuen myötä valtionosuuksina Espoolle tuleva rahoitus ohjataan täysmääräisesti oppimisen tukeen.

henkilöstömäärän kasvu vuodelle 2026 ennakoidaan olevan 1 prosentti, joista vakituisen henkilöstön määrän kasvu on 6 % ja määräaikaisen henkilöstön poistuma - 10 %. Samaan aikaan varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä kasvaa 2,6 %, perusopetuksen oppilaiden 1 % ja lukion opiskelijoiden 3,1 %. Erittäin merkityksellistä on, että vieraskielisten ja tukea tarvitsevien lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden osuus kasvaa selvästi enemmän, esim. suomenkielisessä perusopetuksessa vieraskielisten oppilaiden määrän ennustaan kasvavan 3 %. Vakituisen henkilöstön osuuden ennakoidaan jatkavan kasvuaan ja olevan 69 % koko henkilöstömäärästä vuonna 2026. Vakituisen henkilöstön kasvua selittää kelpoisen henkilöstön saaminen tehtäviin. Oman tuotannon lisäksi henkilöstöä hankitaan vuokratyövoimalla arviolta 900 henkilötyövuoden verran Seure

henkilöstöpalveluista, erityisesti sijaisten hankkimiseksi palvelutuotantoon. Vuokratyövoimaa on vähennetty suunnitelmallisesti vuosien aikana vakinaistamalla avustajapalveluhenkilöstöä omaksi tuotannoksi.

37 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Henkilöstön saatavuuden haasteet näkyvät edelleen useassa ammattiryhmässä, erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstössä ja koulujen erityisopetuksen tehtävissä sekä avustajapalveluhenkilöstössä. Saatavuuden haasteet lisäävät jonkin verran vuokratyövoiman käyttöä ja määräaikaisten henkilöstön määrää.

Tulosityksikön toiminnan ja henkilöstön kehittäminen perustuvat Espoon strategiaan, Koto-tarinaa, opetus-suunnitelmiin ja tuloskortin tavoitteisiin. Kasvun ja oppimisen toimialan henkilöstöresurssit varmistetaan resurssitehokkaalla henkilöstösuunnittelulla, jossa sovitaan yhteen Espoo-tarinan toteuttaminen, toiminnan edellyttämät painopisteet, budjetti, tarkoituksenmukainen organisaatio ja työnjako sekä jatkuvan kehittymisen edellytykset. Täyttölupakäytäntö jatkuu ja toimii edelleen yhtenä välineenä toimialan tarkoituksenmukaisten työnjaon ja tehtävien arvioinnissa.

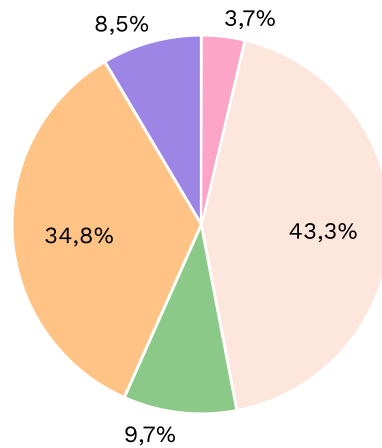
Laadullinen henkilöstösuunnittelu jatkaa oppimisen ja kasvun polun rakentamista henkilöstön ja työyhteisöjen osalta. Priorisoidut kehittämiskohteet tulevalle strategiakaudelle ovat johtamiskulttuurin vahvistaminen ja esihenkilötyön tasalaatuinen varmistaminen, palveleva ja valmentava johtaminen, suorituksen johtaminen ja työyhteisön jatkuvan oppimisen mahdollistaminen. Toimintakulttuuria johdetaan ja kehitetään kohti jaettava johtajuutta, yhteisöohjautuvuutta ja palautekulttuuria rakentaen. Jatkuvaa henkilöstöresurssien arviointia tehdään henkilöstörakennetta ja henkilöstökuluja tarkastelemalla sekä kiinnittämällä huomio tarkoituksenmukaiseen organisaatiorakenteeseen, työnjakoon, tehtäviin ja vastuisiin. Jatkuvat muutokset edellyttävät jatkuvaa oppimista ja yhdessä tekemistä. Palveluverkon muutosten yhteydessä arvioidaan henkilöstörakennetta ja organisoitumista, jolloin muutokset lisäävät henkilöstösiirtoja ja mahdollistavat henkilöstön työkiertoa. Muutokset edellyttävät muutostukea sekä henkilöstön resilienssiä. Henkilöstöresurssien arvioinneissa hyödynnetään henkilöstön lähtövaihtuvuutta ja eläköitymistä.

Tulosityksikköjen henkilöstösuunnittelu varmistaa, että tulosityksiköillä on riittävät henkilöstöresurssit ja osaaminen vastata kuntalaisten tarpeisiin ja odotuksiin. Erityistä huomiota kiinnetään johtamisen vahvistamiseen, työyhteisöjen kehittämiseen ja monimuotoisuuden edistämiseen, osaamisen johtamiseen ja kehittämiseen, koutoutumiseen, henkilöstökokemuksen ja ennakoivan henkilöstösuunnittelun toimenpiteisiin veto- ja pitovoimatekijöinä, että erityisesti työvoimapula-aloilla saadaan riittävästi henkilöstöä.

Toimintamenot tulosityksiköittäin

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Kasvun ja oppimisen esikunta ja yhteiset	34 825	32 378	34 149	35 243	36 447
Suomenkielinen perusopetus	372 210	381 568	398 275	406 373	418 701
Toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut	81 185	84 143	89 125	92 517	96 449
Suomenkielinen varhaiskasvatus	294 833	308 276	320 314	334 900	348 852
Svenska Bildningstjänster	74 865	76 812	78 446	79 908	82 035

- TA 2026 Toimintamenojen jakautuminen
- Kasvun ja oppimisen esikunta ja yhteiset
  - Suomenkielinen perusopetus
  - Toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
  - Suomenkielinen varhaiskasvatus
  - Svenska Bildningstjänster

6.4.1 Kasvun ja oppimisen lautakunta

Talous

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	45 898	36 941	38 355	39 163	39 900
Toimintamenot	-748 228	-773 987	-807 714	-833 790	-864 002
Toimintakate	-702 330	-737 046	-769 359	-794 626	-824 103
Suunnitelmapoistot	-4 007	-4 185	-3 762	-4 259	-4 607
Tilikauden tulos	-706 337	-741 230	-773 121	-798 885	-828 710

6.4.2 Suomenkielinen perusopetus

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Suomenkielisen perusopetuksen tulosityksikkö toteuttaa osaltaan kaupungin strategiaa eli Espoo-tarinaa ja valtuustokauden tavoitteita. Kasvun ja oppimisen toimialan tulosityksikkönä se rakentaa osaltaan yhtenäistä kasvun ja oppimisen polkua varhaiskasvatuksesta perusopetuksen kautta toisen asteen koulutukseen. Tulosityksikön toiminta-ajatuksena on järjestää lapsille ja nuorille oppilaslähtöistä, korkeatasoista ja alueellisesti yhdenvertaista perusopetusta, jossa jokainen oppilas pääsee omaan parhaimpaansa. Toiminnan lähtökohtana on koulutuksellinen tasa-arvo sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen. Tulosityksikkö toimii kiinteässä yhteistyössä ruotsinkielisten sivistyspalvelujen sekä varhaiskasvatuksen ja toisen asteen toimijoiden kanssa.

Suomenkielisen perusopetuksen tulosityksikkö tarjoaa laadukasta esi- ja perusopetusta. Laadukkaan opetuksen lähtökohta on oppilaiden hyvinvointi. Jokainen lapsi ja nuori kokee kuuluvansa joukkoon ja tulevana kohdelluksi arvostavasti. Väkivaltaan, häirintään, kiusaamiseen, syrjintään sekä koulu-uupumiseen puututaan aktiivisesti. Mobiililaitteiden käytön haitat vähenevät. Lasten ja nuorten hyvinvointi vahvistuu ja koulupoissaolot vähenevät.

Tavoitteena ovat oppimistulokset, jotka ovat Suomen kärkitasoa käytettävissä olevilla mittareilla mitattuna. Erityistä huomiota kiinnitetään lukutaitoon ja siihen, että maahanmuuttajataustaiset lapset oppivat hyvin suomen kielen.

Oppilaiden hyvinvointia ja oppimista koskevat tavoitteet on mahdollista saavuttaa vain osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön avulla. Suomenkielisessä perusopetuksessa työntekijät ovat arvostettuja ammattilaisia. Johtamiskulttuuri on arvostavaa ja tukee työyhteisön jatkuvaa oppimista sekä henkilöstön vaikuttamismahdollisuuksia. Työyhteisöt ovat turvallisia, yhdenvertaisia ja hyvinvointia edistäviä. Jatkamme toimenpiteitä työvoimapula-alojen, kuten erityisluokanopettajien veto- ja pitovoimaan liittyen.

Suomenkielisen perusopetuksen kokonaisoppilasmäärän arvioidaan tilapäisesti vähenevän noin 100 oppilaalla verrattuna vuoteen 2025. Väheneminen johtuu pääosin varhaiskasvatuksen järjestämistä vastuulle syksyllä 2025 siirtyneistä esiopetusyksiköistä.

Oppilasrakenteessa jatkuu edelleen rakenteellinen muutos, jossa yläkoululaisten määrä kasvaa ja vastaavasti alakoululaisten määrä vähenee. Äidinkielenään kotimaisia kieliä puhuvien oppilaiden määrä vähenee ja muita kieliä puhuvien oppilaiden määrä kasvaa voimakkaasti.

Opetuksen kehittäminen

Opetuksen kehittämisessä varmistetaan perusopetuksen opetussuunnitelmien ajantasaisuus kansalliset normimuutokset huomioiden. Samalla tuetaan opetushenkilöstön opetussuunnitelmaosaamista järjestämällä osaamisen kehittämisen tilaisuuksia. Kouluyhteisöjen osaamisen ja toimintakulttuurin kehittämistä tuetaan kehittäjäopettajatoiminnalla. Osaamisen kehittämisessä tärkeinä osaamisalueina ovat opetussuunnitelman toimeenpanoa tukeva osaaminen, lukutaito, kieli- ja kulttuuritietoinen opetus, inklusiiviset toimintatavat sekä digipedagogiikan kehittäminen.

Tieto- ja viestintätekniikka

Tieto- ja viestintäteknologian määräraha sisältää peruskoulujen tietoliikenne-, tietojärjestelmä-, ylläpito- ja tukipalvelukustannukset, tietotekniikkalaitteiden leasingvuokrat sekä opetushenkilöstön osaamisen kehittämisestä aiheutuvat menot.

Koulujen toimintakulttuuria, oppimisen pilvipalveluiden pedagogista käyttöä ja opetushenkilöstön osaamista kehitetään opetussuunnitelmien mukaisesti.

Oppilaiden käytössä olevaa laiteympäristöä monipuolistetaan, jotta opetussuunnitelman mukaisesti voidaan opetella toimimaan erilaisten oppimista tukevien laitteiden ja oppimisympäristöjen kanssa tietoturvasesti ja tarkoituksenmukaisesti. Laitevalikoimassa huomioidaan oppiaineiden opetuksen erilaiset tarpeet. Laitteiden määrässä pyritään kaikkien peruskoulujen osalta tasavertaiseen varusteluun ja laitteiden systemaattista käyttöä vahvistetaan edelleen yläkouluissa.

Tavoitteena on, että jokaisessa opetustilassa on toimiva esitystekniikkalaitteisto. Oppimistilojen esitystekniikkaa uusitaan elinkaarivaihdoin. Toimimattomat laitteet korjataan tai vaihdetaan. Varaudutaan koulujen muuttoihin ja niistä koituviin muuttokustannuksiin sekä uusien koulujen varustamiseen tarkoituksenmukaisella esitystekniikalla. Laitelinjauksissa noudatetaan toimialan yhteistä laitestrategiaa sekä perusopetuksessa että esiopetuksessa.

Uusien teknologioiden, medialukutaidon, ohjelmoinnin sekä palveluiden ja tekoälyn opetuskäyttöä edistetään tarkoituksenmukaisesti. Olemassa olevien laitteiden ja palveluiden käyttöä seurataan ja kehitetään analytiikkatyökaluja hyödyntämällä.

Jokaisella opettajalla tulee olla tarkoituksenmukaiset välineet opetuksen, arvioinnin ja viestinnän tehtävien toteuttamiseksi. Digitalisaatiota edistetään tietoperustaisesti kestävän kehityksen periaatteita noudattaen, eettisesti kestävästi, turvallisesti ja yksilöiden hyvinvoinnista huolehtien.

Oppimisen tuki

Tulosityksikössä jatketaan 1.8.2025 voimaantulleiden oppilaan tukea koskevan lainsäädännön ja opetussuunnitelman perusteiden muutosten toimeenpanoa. Oppimisen tukea kehitetään uuden lainsäädännön tavoitteiden mukaisesti yhdessä koulujen kanssa. Yhteistyötä suomenkielisen varhaiskasvatuksen kanssa tiivistetään tavoitteena sujuvoittaa oppilaan siirtymistä varhaiskasvatuksesta peruskouluun.

Erytisen tuen piirissä opiskelee lukuvuonna 2025–2026 (20.9.2025 tietojen mukaan) yhteensä 2981 oppilasta, joista 1253 oppilasta opiskelee integroituneena yleisopetuksen luokassa ja 1728 oppilasta erityisluokassa. Perusopetuslaki on muuttunut oppimisen tuen osalta 1.8.2025 alkaen. Lukuvuoden 2025–2026 aikana erityisen tuen oppilaiden tuki tullaan tarkistamaan uuden lain mukaiseksi ja tarvittaessa oppilaille tehdään tukea koskeva päätös.

Uudistuksen myötä lapsen tarvitsema tuki järjestetään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lapsen edun mukaisesti, heti tuen tarpeen havaitsemisen jälkeen. Uusien säännösten mukaisesti ratkaisut tehdään riittävin resurssein ensisijaisesti lapsen omassa koulussa. Kuitenkin vaativan tuen opetus järjestetään kaupunkitasoisesti, ja siirtymävaiheen jälkeen tavoitteena on järjestää se alueellisesti, jolloin lasten koulumatkat eivät kasva kohtuuttomiksi.

Erytisluokkia ei lopeteta. Luokkamuotoista erityisopetusta järjestetään ja erityisluokkia lisätään tarvittaessa vastaamaan lapsimäärän ja tarpeen kasvua.

Monikulttuuriset opetuspalvelut sekä kansainvälinen opetus

Vieraskielisten oppilaiden määrä suomenkielisessä perusopetuksessa on kasvanut vuodentakaisesta noin 620 oppilaalla eli noin kahdella prosenttiyksiköllä kokonaisoppilasmäärästä. Vieraskielisten oppilaiden määrän kasvun ennakoidaan jatkuvan vahvana myös vuonna 2026.

Oman äidinkielen opetusta järjestetään 1.–9.-luokkalaisille 49 eri kielellä yhteensä noin 5 000 oppilaalle. Oppilasmäärän ennakoidaan kasvavan. Osa opetuksesta toteutetaan etä- ja hybridiopetuksena (lähi- ja etäopetus vuorotellen). Oman äidinkielen opetuksesta saadaan erillistä valtionosuutta pidettyjen tuntien mukaan.

Espoossa opetetaan yhdeksää eri katsomusainetta, joista vähemmistöuskontojen eli islamin uskonnon, ortodoksisen uskonnon, katolisen uskonnon, krishna-liikkeen uskonnon, buddhalaisen uskonnon, juutalaisen uskonnon ja adventistisen uskonnon opetukseen osallistuu yhteensä noin 5700 oppilasta. Vähemmistöuskontoa osallistuvien oppilaiden määrän ennakoidaan kasvavan. Opetus pyritään järjestämään alueellisesti siirtymiseen liittyvien kustannusten vähentämiseksi ja lähikouluperiaatteen tukemiseksi.

Valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyneiden oppilaiden tukemista tehostetaan tarjoamalla mm. kielitietoista opetusta, samanaikaisopetusta, tukiope- tusta omalla äidinkielellä sekä ennakoivaa tukiope- tusta eri oppiaineisiin. Koulujen ja maahanmuuttotau- staisten perheiden välistä yhteistyötä sekä maahanmuuttotau- staisten oppilaiden kotoutumista tuetaan ja vahvistetaan kulttuuriohjaajien avulla.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta pyritään järjes- tämään alueellisesti ja entistä useammin oppilaan omassa lähikoulussa, jolloin oppilas pääsee heti mukaan lähikoulun sosiaaliseen ympäristöön ja siirtyminen yleis- opetuksen ryhmään tapahtuu sujuvasti.

Englanninkielistä opetusta järjestetään kahdessa, kaksi- kielistä (suomi - englantia) opetusta kuudessa ja ruotsin- kielistä kielikylpyopetusta viidessä opetuspaikassa.

Iltapäivätoiminta

Perusopetuksen iltapäivätoimintaan osallistuu lukuvuoo- della 2025–2026 yhteensä noin 4300 oppilasta. Iltapäi- vätoiminta järjestetään koulujen tiloissa lapsen omalla koululla.

Perusopetuksen iltapäivätoiminnasta peritään kaupun- ginhallituksen päättämä asiakasmaksu. Perusopetuksen iltapäivätoiminnan asiakasmaksuista tulee sitä ohjaavan perusopetuslain mukaisesti kuitenkin myöntää asiakas- maksuvapautus tai maksun alennus huojennusta tarvit- seville. Maksuhuojennusten määrän ennakoidaan edel- leen hieman kasvavan. Kaupunginhallitus tarkistaa ilta- päivätoiminnan asiakasmaksujen bruttotulorajat kahden vuoden välein. Tarkistus tulee ajankohtaiseksi kevätlu- kukaudesta 2026. Kuukausittaisiin asiakasmaksuihin on suunnitteilla 10 euron maksukorotus syksystä 2025 al- kaen.

Toiminta järjestetään pääosin ulkopuolisten palvelun- tuottajien toimesta ostopalveluna ja pieneltä osin avus- tettuna toimintana. Lisäksi osassa kouluista iltapäivä- toiminta järjestetään koulun omana toimintana. Talous- arvioehdotus sisältää iltapäivätoiminnan kaikille paikkaa hakeneille 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä sitä van- hemmille perusopetuksen oppilaille, joilla on tuen pää- tös.

Lukuvuonna 2025–2026 kehitysvammaisten ja autistis- ten lasten aamu- ja iltapäivähoitoon osallistuu noin 315 oppilaista. Osallistujamäärän arvioidaan lievästi kasva- van. Hoitoa toteutetaan 22 koululla. Loma-ajan hoitoa toteutetaan keskitetysti, syys-, joului-, talvi- ja kesälo- milla kahdeksassa koulussa ja siihen osallistuu noin 200 lasta. Järjestämisvastuu hoidosta siirtyi 1.1.2023 Länsi- Uudenmaan hyvinvointialueelle. Hoidon toteuttaminen jatkuu entiseen tapaan kouluilla.

Opiskeluhoolto

Opiskeluhoollolla tehdään kiinteää yhteistyötä Länsi- Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Toimivat palvelut

varmistetaan hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyörakenteilla.

Poissaloihin puututaan toimintamallilla, joka on suunniteltu yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Syrjäytymisen ehkäisyyn pyritään panostamaan entistä varhemmin yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskelun keinoin sekä opinto-ohjausta tehostamalla. Harrastustoimintaa peruskouluissa lisätään harrastamisen Suomen mallin avulla. Harrastustoimintaa peruskouluissa toteutetaan harrastamisen Suomen mallin ja Opetushallituksen rahoittaman kerhotoiminnan avulla.

Kehittämishankkeet

Vuonna 2026 perusopetuksessa hyödynnetään opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää valtionavustusta

koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen. Avustuksen budjetoitu kustannus on 2,2 milj. euroa. Muiden hankkeiden osalta yhteenlaskettu kustannus on arviolta noin 0,4 milj. euroa.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttaminen

Hiilineutraaliustavoitteen edistäminen on tärkeä osa Espoon perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Aihetta käsitellään monipuolisesti eri oppiaineissa ja laaja-alaisen osaamisen osana. Kouluissa toteutetaan laajaa kierrätystä. Oppilaita kannustetaan liikkumaan kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti esimerkiksi pyöräillen. Vastuullista kansainvälistä yhteistyötä edistetään virtuaalisella yhteistyöllä ja kotikansainvälisyydellä. Kestävän kehityksen kasvatusta edistetään yhteistyöverkoston tuella.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite 27	Suorite 28
Perusopetus 1–2 lk. Suomessa syntyneen oppilaan kustannus (fi)	47 574 818	4 566	10 419,36	4 730	5 006
Perusopetus 1–2 lk. muualla syntyneen oppilaan kustannus (fi)	17 286 422	1 198	14 429,40	1 221	1 278
Perusopetus 3–6 lk. Suomessa syntyneen oppilaan kustannus (fi)	114 543 133	10 684	10 721,00	10 239	9 997
Perusopetus 3–6 lk. muualla syntyneen oppilaan kustannus (fi)	40 551 166	2 637	15 377,76	2 656	2 705
Perusopetus 7–9 lk. Suomessa syntyneen oppilaan kustannus (fi)	91 214 806	8 124	11 227,82	8 219	8 206
Perusopetus 7–9 lk. muualla syntyneen oppilaan kustannus (fi)	35 682 465	2 278	15 663,94	2 308	2 248
Perusopetuksen valmistavan opetuksen oppilaan kustannus	8 118 182	496	16 367,30	557	557
Vammaisopetuksen oppilaan kustannus	16 565 728	536	30 906,21	584	619
Oman äidinkielen opetuksen oppilaan kustannus	1 754 797	5 008	350,40	5 175	5 370
Iltapäivätoimintaan osallistuvan oppilaan kustannus	11 001 102	4 554	2 415,70	4 702	4 965
Vammaisen lapsen aamu- ja iltapäivätoiminnan ja loma-ajan toiminnan kustannus	-	269	-	347	368

Palvelutuotteet uusitaan vuonna 2026 vastaamaan paremmin Suomenkielisen perusopetuksen toimintaa. Koska samat palvelutuotteet eivät vielä ole toiminnassa vuonna 2025, palvelutuotteiden vertaaminen vaikeutuu väliaikaisesti.

Suomenkielisessä perusopetuksen yleisopetuksessa luokilla 1–6 oppilasmäärä vähenee hieman vuonna 2026 verrattuna vuoteen 2025 ja yleisopetuksen luokilla 7–9

oppilasmäärä kasvaa. Lisäksi vieraskielisten oppilaiden ja vaativan tuen oppilaiden määrä kasvaa voimakkaasti.

Palkankorotukset ja toimitilojen vuokrankorotukset nostavat palvelutuotteiden kustannuksia sekä yksikköhintaa.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	21 020	16 330	15 681	15 592	15 554
Toimintamenot	-372 210	-381 568	-398 275	-406 373	-418 701
Toimintakate	-351 190	-365 238	-382 594	-390 780	-403 147

Suomenkielisen perusopetuksen vuoden 2026 talousarvion menot kasvavat 16,7 milj. euroa eli 4,4 prosenttia verrattuna vuoden 2025 muutettuun talousarvioon. Kustannuksia nostavat oppilasarakenteen kallistuminen yläkoulukäisten, vieraskielisten ja vaativan tuen oppilaiden määrän kasvaessa sekä oppimisen tuen uudistus.

Tilakustannukset kasvavat noin 1,6 milj. euroa vuoteen 2025 verrattuna. Merkittävin muutos on Sunan koulun peruskorjauksen ja laajennuksen valmistuminen kesällä 2026.

Opetuksen henkilöstömäärärahoissa on huomioitu kahden prosentin palkankorotusvaraus. Keskimääräisen laskennallisen ryhmäkoon ennustetaan pysyvän suunnitteen ennallaan. Tarvikemäärärahat oppilasta kohden kasvavat hieman vuoden 2025 tasosta. Koulukohtaisessa budjetissa koulut saavat suunnata saamansa kokonaisresurssit oman tarveharkintansa mukaan opetukseen, avustajapalveluihin ja oppimateriaaleihin.

16,7 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Suomenkielisen perusopetuksen henkilöstömäärän ennakoidaan kasvavan 1 % (50 henkilöä) vuodelle 2026. Vuoden lopussa henkilöstömäärän arvioidaan olevan 3 965 henkilöä, joista vakituisen henkilöstön osuus 3 065 henkilöä ja määräaikaisen henkilöstön osuus 900 henkilöä. Henkilöstömäärän kasvun taustalla on yläkoululaisien oppilaiden määrän lisääntyminen sekä erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrän kasvu. Tavoitteena on vähentää määräaikaista henkilöstöä ja lisätä vakinaista henkilöstöä. Vuokratyövoimaa on vähennetty suunnitelmallisesti vuosien aikana vakinaistamalla avustajapalveluhenkilöstöä omaksi tuotannoksi. Vuokratyövoiman tilattujen työvuorojen määrän ennustetaan laskevan 60 % vuonna 2026.

Tulosyksikön toiminnan ja henkilöstön kehittämisen perustana ovat Espoon strategian Espoo-tarina, Koto-tarina, opetussuunnitelma sekä suomenkielisen perusopetuksen tuloskortin tavoitteet.

Toimintaympäristön muutokset, kuten oppimisen tuen lain muutos, digitaalisten oppimisympäristöjen

uudistuminen, segregaaation ehkäisy ja kotouttamisen tarpeet, oppilaiden moninaisuuden kasvu sekä talouden reunaehdot, ohjaavat kehittämistyötä ja painopisteiden asettamista.

Vuoden 2026 keskeisiä painopisteitä ovat oppilaiden ja työyhteisöjen monimuotoisuuden huomioiminen ja kehittäminen. Henkilöstösuunnittelussa olisi tärkeää kiinnittää huomiota monimuotoisuuden edistämiseen niin osaamisen kehittämisen kuin henkilöstörakenteen osalta. HR-strategiassa painopisteet ovat osaamisen kehittäminen ja johtaminen, henkilöstön jatkuva ammatillinen kasvu sekä erityisesti oppimisen tuen uudistaminen sekä moninaisuuden huomioiminen. Suorituksen johtamisessa kiinnitetään huomio tavoitteiden selkeyttämiseen ja työyhteisöjen tukemiseen erilaisten muutosten keskellä. Yksi keskeinen tekijä on, että henkilöstörakenne ja henkilöstön kompetenssit ja osaamisen kehittäminen vastaavat muuttuvaa toimintaympäristöä.

6.4.3 Toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosyksikkö tarjoaa nuorten kasvua edistäviä oppimis- ja osallistumismahdollisuuksia sekä nuorisotyön palveluja. Koulutuspalvelujen osalta tulosyksikkö vastaa suomenkielisen lukiokoulutuksen järjestämisestä sekä perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta Espoossa. Lasten ja nuorten hyvinvointi on toiminnan keskiössä. Palvelut tuotetaan yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja toimijoiden kanssa.

Lukiokoulutus

Espoossa on 10 suomenkielistä lukiota, joissa opiskelee noin 6 800 opiskelijaa (2024: 6 740). Kaikissa lukioissa on yleislinja sekä osassa painotus tai erityinen koulutustehtävä. Etelä-Tapiolan lukio tarjoaa IB-koulutusta, ja lisäksi Otaniemen lukiossa on myös erityistehtävään liittyvä kansallinen kehittämistehtävä, jolle on haettu jatkoa.

Lukuvuoden 2025–2026 opiskelijaksioton aloituspaikkamääräksi kasvun ja oppimisen lautakunta päätti 2 151, mikä on 66,3 prosenttia perusopetuksen päättävästä ikäluokasta (2024–2025: 2 123, 66,3 prosenttia). Lautakunnan päätöksen mukaisesti lukioon pääsyt

edellytyksenä Espoossa oli lukuaineiden keskiarvo vähintään 7,0. Yhteishaussa toteutunut alin keskiarvo (kesäkuun tilanne) oli 7,75 (2024: 7,67). Espoossa lukiokoulutuksen vetovoimaisuus on suurta, koska noin 74 prosenttia peruskoulun päättävistä hakee ensisijaisesti lukioon, kun valtakunnallisesti osuus on noin 54 prosenttia.

Ikäluokan kasvun takia aloituspaikkojen määrä kasvaa lähivuosina huomattavasti, mikäli jatkossakin lukiopaikkoja varataan vähintään 66,3 prosentille ikäluokasta. Tämä mahdollistetaan tarvittaessa vähentämällä valinnaisuutta opintojaksotarjonnasta (esimerkiksi kansainvälisyys, yrittäjyys, urheilu), mikä vapauttaa resursseja opiskelijamäärän kasvuun. Lukioiden opiskelijamäärä syksyllä 2026 on arviolta 7 200 ja vuonna 2029 jo 7 900.

Yhtenä toimenpiteenä sujuvan koulutuspolun varmistamisessa aloitettiin syksyllä 2025 Omniassa järjestettävän Tutkintoon valmentavan koulutuksen (TUVA) ja päivälukioiden yhteistyömalli, jossa TUVA:n opiskelijat voivat opiskella joitakin periodeja Espoon lukioissa. Tästä saatujen hyvien kokemusten vuoksi toimintaa jatketaan myös vuonna 2026. Yhteistyömallin tavoitteena on ollut antaa nuorille mahdollisimman hyvä käsitys opiskelusta päivälukioiden sekä lukio-opinnoissa vaadittavista taidoista.

Vuonna 2023 hyväksytyin hallitusohjelman mukaisesti lukiokoulutuksessa panostetaan valtakunnallisesti opinto-ohjaukseen ja moniammatilliseen tukeen. Lukiolain ja opetussuunnitelman perusteiden muutokset astuivat voimaan 1.8.2025. Lukioissa tarjottava tuki jakautuu koko henkilöstön antamaan oppimisen tukeen ja erityisopettajan antamaan erityisopetukseen, josta tehdään hallinnollinen päätös. Muutokset antavat opiskelijalle subjektiivisen oikeuden oppimisen tukeen tai, jos edellä mainittu tukimuoto ei riitä, erityisopetukseen laissa määritellyllä tavalla. Koulutuksen järjestäjän näkökulmasta uudistus lisää merkittävästi erityisopettajien tarvetta lukioissa sekä kasvattaa muun henkilöstön – erityisesti aineenopettajien – tukitoimien toteuttamiseen kohdentuvaa työaikaa.

Yksi lukiolaisten tuen muoto on lukiopajatoiminta, joka käynnistyi hanketyönä keväällä 2023 ja jota jatketaan nuorille kohdennetulla perintörahalta lukuvuoden 2026–2027 loppuun asti. Lukiopajan avulla ehkäistään lukiokoulutuksen keskeyttämistä ja parannetaan koulutuksen läpäisyä.

Espoon kaupunki on hakenut opetus- ja kulttuuriministeriöstä järjestämislupaa englanninkieliseen ylioppilastutkintoon tähtäävän lukiokoulutuksen järjestämiseen. Mikäli lupa myönnetään, koulutus alkaa Kiviruukin lukiossa syksystä 2027 alkaen.

Nuorisopalvelut

Nuori Espoo -toiminnan perustana on nuorten osallisuus, kiva tekeminen yhdessä kavereiden kanssa, aikuisten aika arjessa sekä tuki nuorille pulmatilanteissa. Nuorisopalvelujen toiminnan kohderyhmänä ovat 10–28-vuotiaat nuoret.

Nuorisotyön lähtökohtana on nuoruuden ymmärtäminen ainutlaatuisena ja merkittävänä elämänvaiheena. Nuorisobarometrin mukaan nuorten usko tulevaisuuteen on heikentynyt, mikä korostaa nuorisotyön roolia entisestään. Nuorisotyö edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vahvistaa heidän kykyään toimia aktiivisina ja vastuullisina yhteiskunnan jäseninä. Tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, vahvistaa yhteisöllisyyttä sekä tarjota mahdollisuuksia nonformaaliin oppimiseen.

Nuorisotoiminnassa nuori voi luoda kaverisuhteita, löytää harrastuksia ja mielekästä tekemistä sekä kokea kuuluvansa yhteiskuntaan. Nuorisotilat ovat saavutettavina matalan kynnyksen tiloja myös vieraskielisille espoolaisille nuorille.

Espoossa nuorisotilatoimintaa toteutetaan 20 nuorisotilalla, ja alueellinen nuorisotyö on vahvistunut Karhusuon ja Opinmäen nuorisotilojen avaamisen myötä. Kalajärven nuorisotilan uudistaminen mahdollistaa toiminnan kehittämisen Pohjois-Espoossa, ja alueella jatketaan moppajaksi soveltuvan tilan kartoittamista. Karhusuon nuorisotilan toimintaa tuetaan yhdellä uudella nuorisohjaajalla. Lisäksi alueellista nuorisotyötä on tavoite vahvistaa uudella aluenuorisohjaajamallilla, joka vastaa tarpeeseen tehdä alueellista verkostotyötä, lisätä nuorten omaa toimijuutta sekä mahdollistaa jaettava johtajuutta. Nuorisopalvelujen tavoitteena on myös tukea nuorten e-pelaamista yhteistyössä liikuntapalvelujen ja Westend Indiansin kanssa.

Kesän leiri- ja kurssitoiminta tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia 10–17-vuotiaille espoolaisille nuorille. Vuonna 2025 maksullisia kesätoimintapaikkoja oli tarjolla yhteensä 1 018, ja vuonna 2026 paikkamäärä kasvaa maltillisesti. Lisäksi jokaisella suuralueella järjestetään maksuttomia matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia nuorille.

Osallistavan budjetoinnin ManiMiitti-toimintaa toteutetaan vuonna 2026 osittain nuorille kohdennetulla perintörahalta. Lisäksi Nuorisopalvelut on osaltaan toteuttamassa nuorille suunnattuja tapahtumia poikkihallinnollisen Tapahtumien Espoo kehitysohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Nuorisopalvelut on saanut Erasmus+-akkreditoinnin vuonna 2023, mikä edesauttaa nuorten ja nuorisotyöntekijöiden kansainvälistä liikkuvuutta Erasmus+-ohjelman tukemana. Vuonna 2026 toteutetaan yksi nuorisovaihto ja yksi nuorisotyöntekijöiden liikkuvuushanke.

Ohjaamotalo on 16–29-vuotiaille nuorille suunnattu monialainen palvelukokonaisuus, josta saa tukea työhön, koulutukseen ja arjen hallintaan liittyvissä asioissa. Ohjaamotalon palvelujen saavutettavuutta lisätään monipaikkaisuudella: kolmas palvelupiste on aloittanut projektina toimintansa Espoon keskuksessa Omnian palvelusteellä, ja toimintaa vahvistetaan vuoden 2026 aikana etsivään nuorisotyöhön kohdennetulla perintörahalta.

Etsivä nuorisotyö toimii keskeisenä toimijana Ohjaamotalossa. Etsivä nuorisotyö tavoittaa tuen tarpeessa olevia nuoria ja ohjaa heitä palvelujen ja muun tuen piiriin, jotka tukevat heidän kasvuun, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskunnassa sekä elämänhallintaa ja siirtymistä koulutukseen tai työmarkkinoille. Etsivään nuorisotyöhön perustettava toimi vastaa kaupunginvaltuuston 9.12.2024 esittämään toiveeseen etsivän nuorisotyön roolin vahvistamiseksi nuorisotyöttömyyden hillitsemisessä.

Omnian ostopalveluna toteuttama nuorisolain mukainen nuorten työpajatoiminta vahvistaa nuorten elämänhallintaa ja työelämävalmiuksia. Lisäksi nuorten intensiivinen ryhmä- ja yksilövalmennus kilpailutetaan vuoden 2026 aikana.

Jalkautuvan nuorisotyön roolia nuorten turvallisuuden edistäjänä ja ilmiötason tiedon tuottajana hyödynnetään kaupunkitasoisesti. Etsivän nuorisotyön rooli Ankkuri-toiminnassa kasvaa.

Nuorten työllistymistä tuetaan kesä- ja yritysseteleillä, joihin ovat oikeutettuja vähintään 15 vuotta ja enintään 19 vuotta täyttäneet espoolaiset, joilla on kesätyöpaikka. 350 euron arvoinen kesäseteli myönnetään kaikille, joiden osalta edellä mainitut myöntämisehdot täyttyvät, ja taloussuunnitelmakaudella kesäsetelit maksetaan niihin osoitetuista perintövaroista. Kesäsetelien myöntämistä sekä työnantajille maksettavan korvauksen maksamista tehostetaan uuden järjestelmän avulla. Yrityssetelien

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite 27	Suorite 28
Lukiokoulutuksen opiskelijan kustannus (fi)	72 363 308	6 724	10 761,94	7 001	7 351
Nuoren kohtaamiskerran kustannus	8 194 554	170 500	48,06	170 500	170 500

Lukiokoulutuksen opiskelijan kustannus palvelutuotteella mitataan opiskelijan kustannuksen kehitystä. Palvelutuotteen suorite sisältää lukiokoulutuksen opiskelijamäärän. Palkkojen yleiskorotukset ja opiskelijamäärän 3,1 prosentin kasvu nostaa palvelutuotteelle kohdistuvia kustannuksia, minkä lisäksi toimitilavuokrien 1,9 milj. euron kasvu nostaa palvelutuotteen yksikkökustannusta.

jakaminen toteutetaan nuorisopalvelujen avustusohjeen mukaisen kumppanuusrahan kautta.

Nuorisoavustuksia myönnetään nuorisoyhdistysten, nuorisjärjestöjen tai nuorten toimintaryhmien nuorisotoimintaan kasvun ja oppimisen lautakunnan vuonna 2021 hyväksymän avustusohjeen mukaisesti.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttaminen

Lukiokoulutuksessa Hiilineutraali Espoo 2030 tavoitteiden edistäminen liittyy erityisesti kestävään elämäntapaan ja kestävyyskasvatukseen. Lukioissa on kehitetty kestävyyskasvatuksen työkaluja, toimintatapoja ja oppimisympäristöjä hankkeissa sekä osana opetussuunnitelman mukaisia opintoja. Keskeinen tavoite on sitoa kestävyyskasvatus osaksi kaikkien lukioiden opetussuunnitelman mukaista opetusta, jotta tietoisuus kestävästä elämäntavasta laajenee.

Nuorisopalvelujen toiminnassa huomioidaan ekologinen, taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys. Mahdollisuuksien mukaan ostetaan luomu-, Reilun kaupan ja kotimaista lähiruokaa, suositetaan kasvisruokaa ja pyritään minimoimaan hävikkiä. Nuorisopalveluissa toteutetaan vastuullisesti kansainvälisiä nuorisovaihtoja. Toiminnoissa edistetään lasten ja nuorten kestävästä liikumista. Nuorisopalveluissa toteutetaan kestävä nuorisotyötä myös kumppanuus- ja kehitetään aiheeseen liittyvää toimintaa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Nuoren kohtaamiskerran kustannus -palvelutuotteella mitataan nuoren kohtaamiskerran kustannuksen kehitystä. Palvelutuotteen suorite sisältää nuorten kohtaamiskerrat nuorisotiloilla, kesätoiminnassa ja tapahtumissa. Palkkojen yleiskorotukset ja henkilöstöresurssin lisääminen nostavat palvelutuotteelle kohdistuvia kustannuksia, mutta nuorten kohtaamiskertojen määrän kasvu hillitsee yksikkökustannuksen kasvua.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	2 541	1 082	1 125	1 160	1 195
Toimintamenot	-81 185	-84 143	-89 125	-92 517	-96 449
Toimintakate	-78 643	-83 061	-88 000	-91 357	-95 254

Vuoden 2026 talousarvion menot kasvavat 5,0 milj. euroa eli 5,9 prosenttia verrattuna vuoden 2025 alkuperäiseen talousarvioon. Palkankorotukset, opiskelijamäärän 3,1 prosentin kasvu sekä alueellisen ja etsivän nuorisotyön henkilöstöresurssin lisääminen kasvattavat tulosyksikön henkilöstömenoja 2,2 milj. euroa eli 5,3 prosenttia. Toimitilavuokrat kasvavat 1,9 milj. euroa eli 9,2 prosenttia, mikä johtuu pääasiassa siitä, että erään sekä perusopetuksen että lukiokoulutuksen käytössä olevan kiinteistön tilojen virheellinen jakosuhte on korjattu 1.7.2025 alkaen, minkä myötä lukiolta laskutettava pinta-ala on lähes kaksinkertaistunut, ja samalla kohteen neliövuokra on vuokranantajan kohteeseen teettämien turvallisuutta ja esteettömyyttä parantavien toimenpiteiden vuoksi noussut.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on korottanut lukiokoulutuksen valtionosuutta uudistetun oppimisen tuen toteuttamiseksi. Talousarviossa oppimisen tukeen varataan 0,3 milj. euroa, ja tarvittaessa tukea toteutetaan vähentämällä valinnaisia opintojaksoja.

Erasmus+-projektituloihin ja niitä vastaaviin menoihin varataan yhteensä 0,3 milj. euroa.

Tulosyksikölle varataan investointimäärärahaa 0,4 milj. euroa Haukilahden ja Leppävaaran lukioiden lisätilojen ensikertaiseen kalustamiseen, koulujen lukitusturvallisuuteen ja kameravalvontaan sekä lukioiden ja nuorisotilojen vanhan kaluston uusimiseen.

5,0 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosyksikön kokonaishenkilöstömäärän arvioidaan olevan vuoden 2025 lopussa 610 henkilöä, joista vakituksessa palvelussuhteessa on 499 (81,8 %) ja määräaikaisessa palvelussuhteessa 111 (18,2 %) työntekijää. Tulosyksikön kokonaishenkilöstömäärästä toisen asteen koulutuksen si joittuu noin 470 henkilöä, nuorisopalveluihin noin 130 henkilöä ja loput edustavat johtoa, hallintoa ja tukipalveluja.

Tulosyksikön kokonaishenkilöstömäärän arvioidaan kasvavan noin yhden prosentin vuoden 2026 aikana. Ennusteen mukaan tulosyksikössä on vuoden 2026 toisen

asteen koulutuksessa varmistetaan esimerkiksi koulutuksen ennakoiva ja oikea-aikainen tuki lukio-opinnoissa ja nuorisopalveluissa henkilöstön kehittämisen toimintaa suuntaa nuorten maailmojen moninaistuminen ja nuorten turvallisuuden tunteen vahvistaminen nuorisotiloilla ja muissa nuorisotyön toimintaympäristöissä.

6.4.4 Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosyksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Varhaiskasvatus on osa kasvatus- ja koulutusjärjestelmää ja lapsen oppimisen polkua. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosyksikkö tarjoaa ja kehittää lasten ja heidän perheidensä tarpeiden mukaisia, monimuotoisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja.

Tahtotilamme on tarjota ympäristö, jossa jokainen voi kehittyä omaan parhaimpaansa. Espoolainen varhaiskasvatus on täynnä mahdollisuuksia leikkiin, kasvuun ja oppimisen iloon. Monimuotoisissa yhteisössämme koetaan osallisuutta ja turvallisuutta. Rakennamme yhdessä kestävää tulevaisuutta.

Espoossa varhaiskasvatusta järjestetään kunnan omissa päiväkodeissa, ryhmäperhepäivähoidossa ja kotona annettavassa perhepäivähoidossa sekä palveluseteli-, ostopalvelu- ja yksityisen hoidon tuella toimivissa päiväkodeissa.

Perhe voi halutessaan valita myös kotihoidon tuen. Avoin varhaiskasvatus tarjoaa perheille toimintaa asukaspuistoissa ja kerhotoimintaa kotihoidossa oleville pienille lapsille.

Tavoitteena on, että yksityinen ja julkinen varhaiskasvatus muodostavat toimivan kokonaisuuden perheiden vlinnat ja alueellinen tasapuolisuus huomioon ottaen. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuudeksi tavoitellaan 35 prosenttia lähivuosien aikana. Tätä tavoitetta edistetään kunnan omin toimenpitein sekä yhteistyössä yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen on tulosyksikön keskeisiä tavoitteita. Lapsimäärien ennakoidaan kasvavan tulevina vuosina johtuen väestön ja osallistumisasteen kasvusta. Osallistumisasteen nousu on kohdistunut viime vuosina erityisesti alle kolmivuotiaisiin sekä vieraskielisiin, ja kehityksen arvioidaan

jatkuvan edelleen. Lapsimäärän kasvu lisää henkilöstötarvetta ja kustannuksia sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Panostuksia johtamiseen jatketaan. Apulaisjohtajamallia laajennetaan edelleen ja varhaiskasvatyksikön johtamista kehitetään aktiivisesti.

Pääministerin aloitteesta toteutettua allianssityötä kunnan suurimman kaupungin ja opetus- ja kulttuuriministeriön kesken jatketaan varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden parantamiseksi.

Varhaiskasvatuksen kehittäminen

Kasvun ja oppimisen toimialan keskeisenä tavoitteena on varmistaa varhaiskasvatuksesta perusopetukseen yhtenäiset opinpolut. Tavoitteet ja kehittämisen painopisteet tarkennetaan Espoo-tarinan ja valtuustokauden tavoitteiden mukaisesti.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan ja sen kehittämisen lähtökohtana ovat varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma perusteineen sekä kansallinen lainsäädäntö. Esi- ja perusopetuslainsäädännön lapsen tuen muutokset edellyttävät niiden toimeenpanoa ja toiminnan kehittämistä. Vieraskielisten lasten osuuden kasvassa varhaiskasvatuksen kehittämistyö painottuu lisäksi kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisien kasvatuksen teemoihin sekä lukemisen valmiuksien ja liikunnan kehittämiseen, jotta jokaisen lapsen kehittyminen ja oppiminen mahdollistuu. Yksityisen varhaiskasvatuksen vetovoimaa vahvistetaan yhteistyöllä ja kehittämällä edelleen asiakasohjausta palvelusetelille.

Lasten ja huoltajien vaikutusmahdollisuuksia kehitetään. Vuoden 2026 loppupuolella toteutetaan pääkaupunkiseudun kuntien yhteinen asiakaskysely, jonka tuloksia päästään hyödyntämään vuoden 2027 aikana. Kysely toteutetaan sekä kunnallisissa että yksityisissä varhaiskasvatyksiköissä.

Kehittämishankkeet

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan monimuotoista it-searviointeihin ja kerättyyn tietoon pohjautuvaa kehittämistoimintaa, jossa hyödynnetään hankkeita ja valtion tasa-arvo avustusta eriytymiskehityksen ehkäisemisessä.

Kaupungin sisäisissä, monialaisissa kehittämisprojekteissa vahvistetaan lisäksi muun muassa lasten liikkumista ja lukemisen valmiuksia yhteistyössä huoltajien kanssa.

Valtionavustuksia haetaan toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutumisen mahdollistumiseksi ja osallistutaan kumppaneina tarkoituksenmukaisiksi arvioituihin kehittämis- ja tutkimushankkeisiin.

Varhaiskasvatuksen työvoimapulan vähentämiseksi valtion avustuksen kautta tarjotaan suurten kaupunkien lastenhoitajille mahdollisuus kouluttautua työn ohessa varhaiskasvatuksen opettajaksi tai sosionomiksi.

Kouluttautuminen tilauskoulutusmallin kautta varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävään käynnistyy alkuvuodesta 2026. Varhaiskasvatuksen opettajan tilauskoulutukset käynnistetään syksyllä 2026. Espoon kaupungille koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin on varattu arvioitu omarahoitusosuus.

Järjestelmäkehitys

Vuonna 2026 varhaiskasvatuksen toimintajärjestelmä eVaka siirtyy ylläpitoon ja järjestelmään tehdään vain pienkehitystä. Yhteistyö Espoon, Oulun, Tampereen ja Turun kesken jatkuu sopimuskaudella 2026–2030.

Työvuorosuunnittelujärjestelmän käyttöönottoa jatketaan. Tarkoituksena on helpottaa ja tehostaa varhaiskasvatuksen henkilökunnan työvuorojen suunnittelua.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttaminen

Hiilineutraali Espoo 2030 -ohjelmaa toteutetaan osana varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmien mukaista toimintaa. Varhaiskasvatuksessa korostuvat erityisesti kestävä kehitys ja inklusion mukaiset arvot sekä pyrkimys kestäväan elämäntapaan. Kestävä kehitys kaikkine ulottuvuuksineen on sekä kasvatuksen päämäärä että toimintaa ohjaava periaate. Varhaiskasvatuksessa toteutettavia toimenpiteitä ovat muun muassa kierrätyksen edistäminen, laatikko- ja ruokkuviljely, kestävä liikkumisen edistäminen pyöräilyviikkojen ja Muksubussien käytön avulla, lasten

positiivisen luontosuhteen muodostumisen tukeminen esimerkiksi retkeilemällä lähiluonnossa, sekä Vihreä lippu -toiminta. Lisäksi edistetään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, tavaroiden korjaamista ja uusiokäyttöä.

Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut

Kunnallisissa päiväkodeissa ennakoidaan olevan vuonna 2026 keskimäärin 12 515 lasta ja perhepäivähoidossa (hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito ja ryhmäperhepäivähoito) 236 lasta.

Avointa varhaiskasvatusta järjestetään asukaspuistoissa ja kerhoissa. Asukaspuistoissa pienille koululaisille on mahdollisuus maksulliseen välipalaan lukuvuoden aikana. Heinäkuussa tarjotaan viidessä asukaspuistossa lämmin lounasruoka.

Yksityiset varhaiskasvatuspalvelut

Tavoitteena on nostaa yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta 35 prosenttiin tulevien vuosien aikana. Yksityisen varhaiskasvatuksen kasvun toteutuminen riippuu muun muassa palveluntuottajien ratkaisuista sekä perheiden valinnoista.

Varhaiskasvatus palvelusetelillä

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa toimii 34 palvelusetelipäiväkotiä (lokakuu 2025 tilanne). Merkittävä osa päiväkodeista on aiemmin toiminut Espoossa yksityisen hoidon tuella. Vuonna 2026 palvelusetelipäiväkodeissa ennakoidaan olevan keskimäärin 2 170 lasta. Edistetään uusien palvelusetelipäiväkotien saamista Espooseen.

Yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tukea maksetaan perheille, jotka valitsevat lapselleen yksityisen varhaiskasvatuksen tai

Yksityisen hoidon tuen kuntalisät 1.3.2025 -28.2.2026

Päiväkoti tai ryhmäperhepäivähoito

Alle 3-v.

3–5-v.

793 €/kk

524 €/kk

Perhepäivähoitajan kotona tapahtuva varhaiskasvatus

380 €/kk

229 €/kk

Perheen kotiinsa palkkaama työsopimussuhteinen hoitaja

560 €/kk

200 €/kk

Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus

Esiopetusikäinen lapsi

Kaikki varhaiskasvatusmuodot

140 €/kk

Espoo-lisä tulosidonnaiseen hoitolisään on 100 euroa/kk niille lapsille, joista maksetaan lakisääteisen tuen tulosidonnaista hoitolisää.

Espoossa maksetaan lisäksi yksityisen hoidon tuen sisärsulisää sekä 5-vuotiaiden maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen kuntalisää.

Esiopetuksesta suoritettava korvaus esiopetuksen järjestämispaikaksi hyväksytyille yksityisen hoidon tuen päiväkodeille on 530 euroa/kk/esiopetuksessa oleva lapsi.

Ostopalvelut

Suomenkielinen varhaiskasvatus ostaa varhaiskasvatusta kilpailutetuilta päiväkodeilta. Lisäksi Espoossa on päiväkoteja, joilta palvelu ostetaan vuosisopimuksella. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti vuosisopimuksella toimivia ostopalvelupäiväkoteja kannustetaan organisoimaan toimintansa siten, että ne voisivat siirtyä joko yksityisen hoidon tuen tai palvelusetelin piiriin. Vuonna 2026 ostopalveluissa ennakoidaan olevan 640 lasta.

Lapsen tuen sekä kielen ja kulttuurin tukemisen palvelut

Osa lapsista tarvitsee varhaiskasvatuksessa tuen palveluja ja/tai lasten kielen ja kulttuuritukemisen palveluja.

palkkaavat työsopimussuhteisen hoitajan hoitamaan lasta. Espoon kaupunki rahoittaa lakisääteiset tuet ja kuntalisät. Lakisääteiset tuen osat on jäädytetty hallituksen esityksen mukaisesti vuoden 2023 tasoon vuosiksi 2024–2027.

Espoossa maksetaan lakisääteisten tukien lisäksi yksityisen hoidon tuen kuntalisiä alla olevan taulukon mukaisesti. Kuntalisien muutoksesta vuonna 2026 päättää kasvun ja oppimisen sekä Svenska rum-lautakunta. Yksityisen hoidon tuen kuntalisiin on suunniteltu kahden prosentin korotusta vuodelle 2026.

Näihin sisältyy muun muassa varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja kieli- ja kulttuuriopettajien toiminta sekä avustamispalvelut.

Lasten tuen sekä kielen ja kulttuurin tukemisen palveluja tarvitsevien lasten määrä kasvaa. Lisäksi suurempi osa tukea tarvitsevista lapsista tarvitsee pedagogisen tuen lisäksi hoidollisia tai rakenteellisia tukitoimia. Varhaiskasvatuksen järjestämisessä huomioidaan päiväkotien alueellisesti erilaisia haasteita tasoittamalla eroja myönteisen erityiskohtelun keinoin.

Esi- ja perusopetuksen tuen uudistus tuli voimaan elokuussa 2025. Säästösten toteuttaminen ja yhteensovittaminen varhaiskasvatuslain mukaisten käytäntöjen kanssa jatkuu vuonna 2026.

Esiopetus

Oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan.

Valmistavan opetuksen tarpeessa oleville esiopetusikäisille lapsille järjestetään perusopetukseen valmistavaa opetusta. Esiopetusta järjestetään esiopetuksen järjestämispaikoiksi hyväksytyissä kunnallisissa, palveluseteli-, ostopalvelu- ja yksityisen hoidon tuen päiväkodeissa. Esiopetusta ja valmistavaa opetusta varaudutaan järjestämään toimintavuonna 2025–2026 yhteensä noin 2 950 lapselle päiväkodeissa tai koulujen tiloissa, josta suomenkielinen perusopetus järjestää esiopetusta ja valmistavaa opetusta 230 lapselle. Esiopetuksen lapsimäärät ja kustannukset sisältyvät kunnallisten ja yksityisten päiväkotien kustannuksiin. Suurin osa näistä lapsista on myös esiopetukseen liittyvässä varhaiskasvatuksessa.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite TA27	Suorite TA28
Alle 3-vuotiaan lapsen kunnallisen päiväkodin kustannus (fi)	64 807 628	2 971	22 813	3 066	3 121
3–6-vuotiaan lapsen kunnallisen päiväkodin kustannus (fi)	124 661 810	9 133	13 650	9 298	9 428
Yksityisen hoidon tuen piirissä olevan lapsen kustannus	15 336 718	1 300	11 797	1 430	1 500
Alle 3-vuotiaan lapsen palvelusetelin piirissä olevan lapsen kustannus	12 525 708	690	18 153	760	800
3–6-vuotiaan lapsen palvelusetelin piirissä olevan lapsen kustannus	16 791 710	1 480	11 346	1 610	1 720
Lasten kielen ja kulttuurin tuen palvelun kustannus	2 778 919	5 250	529	5 550	5 790
Lasten tuen palvelun kustannus	19 241 897	2 000	9 621	2 150	2 250

Palvelutuotteiden määrittelyjä ja laskentatapaa on tarkistettu ja uudistettu vuoden 2025 aikana. Kunnallisen päiväkodin kustannuksista on vähennetty myyntituotot ja asiakasmaksut, jotta palvelutuotteen kustannukset on saatu netoksi. Tavoitteena on ollut yksikkökohtaisten sekä eri tuottamistapojen vertailukelpoisuus. Uudistuksen vuoksi palvelutuotteen yksikköhinnat eivät ole vertailukelpoiset edellisiin vuosiin. Laskelmat ovat suuntaa antavia ja tarkentuvat käyttösuunnitelmaan.

Alle 3-vuotiaan lapsen kunnallisen päiväkodin kustannus- palvelutuotteella mitataan alle 3-vuotiaan lapsen varhaiskasvatuksen palvelutuotehinnan kehitystä

Lasten kotihoidon tuki

Lasten kotihoidon tukea voivat saada perheet, joissa on alle 3-vuotias lapsi. Tukeen kuuluu lakisääteinen kotihoidontuki, joustava hoitoraha alle 3-vuotiaille, osittainen hoitoraha pienten koululaisten huoltajille sekä kuntalisä (Espoo-lisä).

Espoossa on lisäksi käytössä kaksi harkinnanvaraista muuta kotihoidon tuen Espoo-lisää: monikkoperheille suunnattu tuki, jos perheeseen on syntynyt tai otettu ottolapseksi samanaikaisesti useampi kuin yksi lapsi sekä adoptiolapsen kotihoidon tuen Espoo-lisä.

Lakisääteiset tuen osat on jäädytetty hallituksen esityksen mukaisesti vuoden 2023 tasoon vuosiksi 2024–2027.

Kotihoidon tuen kuntalisänä maksetaan Espoo-lisää 160 €/kk alle 1 v 6 kk ikäisestä perheen nuorimmasta lapsesta. Perheen muut lapset voivat osallistua varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Espoo-lisään ja sen ehtoihin ei esitetä muutosta vuodelle 2026.

kunnallisessa päiväkodissa (netto). Palvelutuotteen suorite sisältää alle 3-vuotiaiden lasten määrän kunnallisissa päiväkodeissa. Alle 3-vuotiaiden määrän ennakoidaan kasvavan 5,8 prosenttia.

3–6-vuotiaan lapsen kunnallisen päiväkodin kustannus- palvelutuotteella mitataan 3–6-vuotiaan lapsen varhaiskasvatuksen palvelutuotehinnan kehitystä kunnallisessa päiväkodissa (netto). Palvelutuotteen suorite sisältää 3–6-vuotiaiden lasten määrän kunnallisissa päiväkodeissa. 3–6-vuotiaiden lasten määrän ennakoidaan kasvavan 3,2 prosenttia.

Yksityisen hoidon tuen piirissä olevan lapsen kustannus- palvelutuotteella mitataan yksityisen hoidon tuella tuotettavan varhaiskasvatuksen palvelutuotehinnan kehitystä (netto). Palvelutuotteen suorite sisältää yksityisen hoidon tuella olevien varhaiskasvatusikäisten lasten määrän. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrän ennakoidaan vähenevän vuoden 2025 käyttösuunnitelmaan nähden, mutta arvioidaan lähtevän jälleen nousuun vuonna 2026. Palvelutuotehinta nousee Espoo-lisän korotuksen vuoksi.

Palvelusetelin piirissä olevan lapsen yksikkökustannus – palvelutuotteella mitataan palvelusetelillä tuotettavan varhaiskasvatuksen palvelutuotehinnan kehitystä (netto). Palvelutuotteen suorite sisältää palvelusetelillä olevien varhaiskasvatusikäisten lasten määrän. Kustannukset kasvavat, koska palvelusetelillä olevien lasten määrän ennakoidaan kasvavan 13,6 prosenttia ja koska palvelusetelin arvoa korotetaan.

Lasten kielen ja kulttuurin tuen palvelun yksikkökustannus – palvelutuotteella mitataan kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien vieraskielisille lapsille kohdennettujen palvelujen kustannuskehitystä. Palvelutuotteen suorite sisältää kunnallisen varhaiskasvatuksen vieraskielisten lasten määrän. Lasten määrän ennakoidaan kasvavan 6,1 prosenttia.

Lasten tuen palvelun yksikkökustannus -palvelutuotteella mitataan sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa tuotettavien lapselle kohdennettavien tuen palvelujen kustannuskehitystä. Palvelutuotteen suorite sisältää kunnallisen sekä yksityisen varhaiskasvatuksen lasten määrän, joille on kohdennettu tuen palveluja. Lasten määrän ennakoidaan kasvavan 19 prosenttia.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	22 336	19 529	21 549	22 411	23 151
Toimintamenot	-294 833	-308 276	-320 314	-334 900	-348 852
Toimintakate	-272 497	-288 747	-298 765	-312 489	-325 701

Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelma (Take) päättyy vuonna 2025 ja tavoitteet suomenkielisen varhaiskasvatuksen osalta toteutuivat yli asetetun tavoitteen. Tulevina vuosina ohjelman mukaisia toimenpiteitä jatketaan soveltuvin osin, kuten palveluverkon kehittämistä.

Varhaiskasvatuksen toimintatulot nousevat 10,3 prosenttia, noin 2 milj. euroa ja toimintamenot kasvavat 3,9 prosenttia, noin 12 milj. euroa. Toimintakate kasvaa 3 prosenttia.

Varhaiskasvatuksen tulot koostuvat pääosin asiakasmaksuista.

Tulot nousevat johtuen lapsimäärän kasvusta sekä saavista hankerahoituksista. 5-vuotiaiden 20 viikkotunnin maksuton varhaiskasvatus jatkuu edelleen. Hankerahoituksella saataviin tuloihin on varattu 2,8 milj. euroa.

Henkilöstökulut kasvavat lasten määrän kasvusta ja palkankorotuksista johtuen. Lapsen tuen sekä kielen ja kulttuurin tuen palveluun on varattu neljän varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja neljän kieli- ja kulttuuriohjaajan lisäys 1.3.2026 lukien.

Vuokratyöhön on varauduttu vuoden 2025 käyttösuunnitelman tasolla. Henkilöstöä hankitaan vuokratyönä

lyhytaikaisesti sijaisuuksiin sekä tilanteissa, jolloin pitkäaikaisempaan sijaisuuteen tai vakinaiseen tehtävään ei ole saatu rekrytoitua henkilöstöä muulla tavalla.

Palvelujen ostot kasvavat lasten määrän kasvun takia sekä kunnallisissa että palvelusetelipäiväkodeissa. Kasvuun vaikuttavat myös uusien yksiköiden siivous- ja ateriapalvelujen kustannukset sekä ateriapalvelujen hinnankorotus. Lisäksi palvelusetelin arvon korotukseen on varauduttu kahdella prosentilla 1.3.2026 lukien. Hankerahoitukseen on varattu 3,2 milj. euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat kasvavat sähkön ja muiden hankintojen hinnankorotusten takia sekä uusien yksiköiden perustamisesta.

Avustukset alenevat johtuen yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen käytön vähenemisestä. Yksityisen hoidon tuen osalta on kuitenkin ennakoitu lapsimäärän kasvua tulevina vuosina sekä yksityisen hoidon tuen Espoo-lisän korotukseen on varauduttu kahdella prosentilla 1.3.2026 lukien.

Menojen kasvu kohdentuu pääosin kunnalliseen sekä yksityiseen että palvelusetelillä tuotettavaan päiväkotitoimintaan, joiden kysynnän arvioidaan kasvavan.

12 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Vuonna 2026 Suomenkielisen varhaiskasvatuksen henkilöstömäärän arvioidaan olevan 3 405 henkilöä vuoden lopussa, joista vakituisen henkilöstön osuus 2 288 henkilöä ja määräaikaisen henkilöstön osuus 1 117 henkilöä.

Oman henkilöstömäärän kasvu vuodelle 2026 ennakoidaan olevan kaksi prosenttia, joista vakituisen henkilöstön määrän kasvu on 9 prosenttia ja määräaikaisen henkilöstön poistuma -10 prosenttia. Vakituisen henkilöstön osuus on 67 prosenttia koko henkilöstömäärästä.

Henkilöstömäärän maltillista kasvua selittää osin projektihenkilöstön määrän merkittävä väheneminen. Vuokratyövoiman käyttöä on vähennetty suunnitelmallisesti jo aikaisempien vuosien aikana. Vuokratyövoiman käytön arvioidaan laskevan edelleen henkilöstöresurssien suunnitelmallisen kohdentamisen avulla.

Henkilöstön saatavuuden haasteet näkyvät edelleen varhaiskasvatuksessa, erityisesti varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja varhaiskasvatuksen opettajan tehtävissä. Saatavuuden haasteet lisäävät jonkin verran vuokratyövoiman käyttöä ja määräaikaisen henkilöstön määrää. Päiväkotien henkilöstörakenteen muuttamista jatketaan edelleen kohti vuoden 2030 varhaiskasvatukseen edellyttämää tilaa, jossa vähintään 67 prosenttia päiväkotien mitoituksessa olevasta henkilöstöstä tulee olla korkeakoulututkinnon suorittaneita.

Tulosityksikön toiminnan ja henkilöstön kehittäminen perustuvat Espoon strategiaan, varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmiin sekä suomenkielisen varhaiskasvatuksen tuloskortin tavoitteisiin.

Laadullisen henkilöstösuunnittelun priorisoidut kehittämiskohteet tulevalle strategiakaudelle ovat toimivat johtamisen rakenteet, toimintatavat ja resurssiviisas johtaminen, kelpoisen henkilöstön osuuden kasvattaminen ja korkeakoulutettujen osuuden kasvua tukevien toimenpiteiden toteuttaminen, muun muassa Allianssityö ja siihen liittyvät kelpoisuuden tuottavat tilauskoulutukset sekä tärkeimpien toimintaympäristön muutosten tunnistaminen ja priorisointi sekä tarvittavien toimenpiteiden suunnittelu.

Tulosityksikössä on otettu käyttöön apulaisjohtajamalli. Vuoden 2025 lopussa apulaisjohtaja on saatu jo 28 johtamiskokonaisuuteen. Apulaisjohtajamallilla pyritään vastaamaan varhaiskasvatustulosityksikön johtajan tehtävän kuormituksen ja hallinnollisen työn määrän lisääntymiseen. Samalla varajohtajien ja joissakin tapauksissa varhaiskasvatustulosityksikön johtajien määrä vähenee.

6.4.5 Svenska bildningstjänster -tulosityksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ruotsinkielisten sivistyspalvelujen tulosityksikkö tarjoaa laadukkaita palveluja, jotka antavat espoolaisille tasa-vertaiset mahdollisuudet oppimiseen, kehittymiseen, hyvinvointiin sekä mielekkääseen ja kestäväan arkeen ruotsin kielellä. Tulosityksikkö vastaa ruotsinkielisen opintopolun jatkuvuudesta yhdistämällä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ruotsinkielisen työväenopiston palvelut. Lisäksi tulosityksikkö vastaa osaltaan perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteuttamisesta sekä ruotsinkielisestä nuoriso- ja kulttuuritoiminnasta, iltapäivätoiminnasta ja taiteen perusopetuksesta. Tulosityksikkö tekee yhteistyötä kaupungin muiden yksiköiden ja koulutuksen järjestäjien kanssa.

Tulosityksikössä eri toimintamuodot työskentelevät yhdessä saavuttaakseen kustannustehokkaita ratkaisuja ja muodostaakseen pohjan espoolaisten ruotsinkieliselle arjelle elämän eri vaiheissa. Toiminta tukee ja vahvistaa Espoon kaksikielistä kulttuuriperintöä. Palveluja tuotetaan moniammatillisen yhteistyön ja hyvin koordinoitujen toimintojen puitteissa.

Ruotsinkielisten sivistyspalvelujen toiminta on vakiintunutta. Tulosityksikön strateginen kehittäminen keskittyy tällä valtuustokaudella seuraavien kolmen teeman ympärille: ajanmukaiset ruotsinkieliset sivistyspalvelut (tidsenliga svenska bildningstjänster), tasapaino työssä (balans i arbetet) ja Svebi 2.0.

Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden keskeisenä tavoitteena on varmistaa kaikille lapsille, oppilaille ja opiskelijoille mahdollisuus laadukkaaseen ja yhdenvertaiseen oppimiseen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella, yksiköstä ja ryhmästä riippumatta, sekä tarjota ja kehittää laadukkaita kulttuurin, nuoriso-toiminnan ja vapaan sivistystyön palveluja asiakaslähtöisesti yhdessä espoolaisten kanssa. Kaikkien yksiköiden yhteisinä tavoitteina lukuvuodella 2025–2026 ovat "Kielillisen ymmärryksen kehittäminen ja syventäminen" (Att utmana och utveckla språkförståelsen) ja "lapsen/opiskelijan/opiskelijan osallisuuden vahvistaminen oppimisprosessissa" (Att stärka barnets/elevens/studerandens delaktighet i lärandeprocessen).

Ruotsinkielisten sivistyspalvelujen johtajien osaamisen kehittämisen teemoina ovat valmentava johtajuus ja kommunikointi. Tulosityksikkö on suunnitellut ja toteuttaa johtajille tarkoitettua koulutuskokonaisuuden lukuvuoden 2025–2026 aikana, seitsemänä iltapäivänä kahden ulkopuolisen konsultin vetämänä.

Tuen järjestämistä koskeva lainsäädäntö on muuttunut esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa. Muutosten täytäntöönpano on käynnissä. Muutosten myötä henkilöstön osaamista kehitetään ja huoltajia ja oppilaita tiedotetaan toimintatapojen muutoksista. Tuki- ja muotoja kehitetään sekä tulosityksikkö- että

yksikkötasolla. Lisäksi henkilöstön osaamisen kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Ruotsinkielisissä kouluissa iltapäivätoimintaa järjestetään sekä kaupungin omana toimintana että ostopalveluna. Toimintaa seurataan aktiivisesti, ja yksiköt saavat tukea työhönsä ruotsinkielisissä sivistyspalveluissa kehitetyn mallin mukaisesti.

Valtion rahoittamien hankkeiden määrä vähenee entisestään aiempiin vuosiin verrattuna. Tulosityksiköllä on edelleen käytössä valtionavustusta tasa-arvon lisäämiseksi varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Tämän lisäksi tulosityksikkö on kumppanina erilaisissa verkostohankkeissa sekä kehittää omaa toimintaansa kaupungin, toimialan ja tulosityksikön sisäisissä hankkeissa.

Espoon ruotsinkielisen työväenopiston toiminta on kehittynyt myönteisesti niiden kymmenen vuoden aikana, jolloin se on toiminut itsenäisenä työväenopistona. Sekä kursseille osallistujien että opetustuntien määrä on lisääntynyt. Nykytilan säännöllinen arviointi on jatkokehitystyön perusta. Työväenopiston tilankäyttö on kustannustehokasta ja asiakasystävällistä.

Avoin nuorisotyö tarjoaa toimintaa sekä nuorisotila Unkanissa että netissä. Lisäksi toimintaa järjestetään paikoissa, joissa nuoret liikkuvat, esimerkiksi skeittipuis-toissa. Nuorisohajaajat järjestävät myös kohdennettua toimintaa, kuten tytöille tarkoitettuja ryhmiä ja graffitikerhoja. Koulujen nuorisotyötä kehitetään yhdessä koulujen kanssa.

Espoon Ohjaamotalo tarjoaa ohjauspalveluja alle 30-vuotiaille nuorille, ja ruotsinkielisten sivistyspalveluiden nuorisohajaajilla on säännöllinen työvuoro

Ohjaamotalon Starttipisteessä. Espoon ruotsinkielistä etsivää nuorisotyötä hoitavat sekä Sveps/Practicum että oma etsivä nuorisohajaaja, joka työskentelee Espoon Ohjaamotalossa ja osallistuu jalkautuvaan etsivään nuorisotyöhön yhteistyössä suomenkielisten nuorisopalveluiden kanssa. Nuorten tieto- ja neuvontapalveluja ostetaan UngInfo/Luckanilta ja ruotsinkielisiä nuorten työpaikkoja Sveps/Practicumilta.

Ruotsinkieliset sivistyspalvelut tarjoavat ruotsinkielistä kulttuuria eri kohderyhmille, ensi sijassa lapsille, nuorille ja senioreille. Konsertteja, esityksiä ja näyttelyitä tarjotaan Tapiolan Vindängensalissa, mutta myös muualla Espoossa. Ruotsinkieliset sivistyspalvelut on mukana Kulttuurikurkkauksessa, Kulpsissa ja Kulttuuriketjussa, jotka tarjoavat taidetta ja kulttuuria Espoon päiväkodeille, kouluille ja palveluasumisen yksiköille. Toimiva yhteistyö eri toimijoiden kanssa on edellytys sille, että espoolaisille voidaan tarjota kulttuurielämyksiä monipuolisesti myös ruotsiksi.

Musikintututet Kungsvägen -musiikkiopisto tarjoaa taitteen perusopetusta koulutusta ruotsiksi.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttaminen

Ruotsinkieliset sivistyspalvelut osallistuvat omalta osaltaan Espoon hiilineutraaliustavoitteeseen. Varhaiskasvatussuunnitelma ja opetussuunnitelmat sisältävät kestävä kehityksen näkökulmia ja kestävä elämäntapa nähdään opetuksen lähtökohdana. Ekologista kestävä kehitystä edistetään mm. lajittelemalla jätettä yksiköissä. Lapsiin ja nuoriin luodaan uskoa, että toimimalla kestävästi he voivat vaikuttaa tulevaisuuteen.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur/	Suorite	Suorite	Suorite	Suorite
	TA26				
Alle 3-vuotiaan lapsen kunnallisen päiväkodin kustannus (SV)	8 745 891	410	21 331,44	410	410
3-6-vuotiaan lapsen kunnallisen päiväkodin kustannus (SV)	15 712 929	1 125	13 967,05	1 125	1 125
Perusopetus 1-6 lk. oppilaan kustannus (SV)	23 560 526	1 863	12 646,55	1 826	1 810
Perusopetus 7-9 lk. oppilaan kustannus (SV)	13 313 008	995	13 379,91	974	945
Lukiokoulutuksen opiskelijan kustannus (SV)	6 350 656	747	8 501,55	755	765

Kunnallisten päiväkotien palvelutuotteet jakaantuvat lapsiin alle kolme vuotta sekä lapsiin yli kolme vuotta johtuen eri henkilöstömitoituksesta. Palvelutuotteilla mitataan kustannusten kehitystä. Kunnallisten päiväkotien suorittemäärät kasvavat noin 6 prosenttia. Varsinkin lapsimäärän kasvu, palkankorotukset, muutokset henkilökohtaisissa lisissä, lakimuutokset sekä ruokapalveluiden korotukset nostavat palvelutuotteiden kokonaiskustannuksia. Toistaiseksi varhaiskasvatusta on, lapsimäärän kasvusta huolimatta, järjestetty olemassa

olevissa päiväkodeissa, mikä vaikuttaa alentavasti yksikköhintoihin.

Perusopetuksen palvelutuotteilla mitataan oppilaan kustannuksen kehitystä. Palvelutuotteiden suoritteet sisältävät kaikkien perusopetuksessa olevien oppilaiden määrät. Perusopetuksen suorittemäärät laskevat 2,6 prosenttia. Kehityssuunta on samanlainen jatkovoosille, vaikka hieman loivempaan. Kokonaiskustannusten kasvuun vaikuttavat varsinkin palkankorotukset sekä laki

oppimisen tuesta. Oppilasmäärän vähentyessä oppilas-kohtainen kustannus kasvaa, koska osa kustannuksista ovat riippumattomia oppilasmäärästä.

Lukiokoulutuksen palvelutuotteella mitataan opiskelijan kustannuksen kehitystä. Palvelutuotteen suorite sisältää lukiokoulutuksen opiskelijamäärän sisältäen IB-

opiskelijat, jotka suorittavat kansainvälistä ylioppilastutkintoa. Lukion kokonaiskustannuksia sekä yksikkökustannuksia nostavat lähinnä palkankorotukset. Lukion suoritettua pysynee aiemmalla tasolla, mutta jatkovuosille ennustetaan kasvua, kun perusopetuksen lopettaneiden määrä nousee.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	4 796	4 290	4 290	4 337	4 394
Toimintamenot	-74 865	-76 812	-78 446	-79 908	-82 035
Toimintakate	-70 069	-72 522	-74 156	-75 571	-77 641
Suunnitelmapoistot	-213	-293	-293	-317	-422
Tilikauden tulos	-70 282	-72 815	-74 449	-75 888	-78 063

Vuoden 2026 talousarvion menot kasvavat 2 prosenttia, eli 1,6 milj. euroa, verrattuna vuoden 2025 tarkistettuun talousarvioon. Talousarvion suurimmat menolisäykset liittyvät palkankorotuksiin, kunnallisten päiväkotien lapsimäärän kasvuun sekä syksyllä 2025 voimaan tulleen oppimisen tukea koskevaan lakimuutokseen. Nämä kasvattavat merkittävästi henkilöstökuluja. Talousarvion menovähennykset liittyvät lähinnä perusopetuksen oppilasmäärän vähenemiseen sekä opetuksen järjestämisen tehostamiseen. Lisäksi sisäisiin palveluihin ja sisäisiin toimitilavuokriin varatut määrärahat vähenevät.

Vuoden 2026 talousarvion tulotavoite pysyy ennallaan. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen odotetaan kasvavan lapsimäärän kasvun takia, mutta samalla hanketulot ovat vähenemässä.

Useamman päiväkodin peruskorjaus aloitetaan vuonna 2026. Investointitalousarvioon sisältyy yhteensä vajaa 0,1 milj. euroa vanhan kaluston uusimiseen sekä koulujen lukitusturvallisuuteen ja kameravalvontaan.

6.4.6 Kasvun ja oppimisen esikunta ja yhteiset

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Toimialan esikunta tukee ja edistää toimialan strategista johtamista, kehittämistä, viestintää ja hyvää hallintoa sekä tuottaa toimialalle asiantuntijapalveluja kuten henkilöstö, talous- ja tilasuunnittelupalveluita. Muuhun

1,6 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Tulosityksikön henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet pysyvät samalla tasolla. Varhaiskasvatuksessa kehitetään edelleen henkilöstörakennetta jotta 2030 voimaan astuvan lain edellytykset täyttyvät.

Varhaiskasvatuksessa kehittynyt johtamisrakenne ja päiväkotiaavustajien saatavuus ovat tuoneet päiväkotien työhön lisäarvoa ja osaltaan vaikuttanut siihen, että varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuusaste on noussut. Varhaiskasvatuksen henkilöstötilanne edellyttää edelleen innovatiivisia ratkaisuja, kaupungin tukipalvelujen tuen lisäämistä ja aktiivista yhteistyötä varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstöä kouluttavien yksiköiden kanssa. Vuosiluokkien 1–9 erityisluokanopettajien sekä erityisopettajien ja matemaattisten aineiden lehtorien puute on merkittävä.

sivistystoimeen sisältyvät toimialajohto, toimialan esikunta ja toimialan yhteiset menot.

Talousarvio sisältää sopimuksen mukaiset määrärahat toimialan Gramex-korvauksiin sekä avustusmäärärahat

Helsingin seudun kesäyliopistolle ja Västra Nylands Folkhögskolanille.

Perusopetuksen kotikuntakorvaukset Espoossa muiden kuntien oppilaista saatavat tulot sekä vastaavasti muille kunnille, valtiolle ja kuntayhtymille maksettavat

kotikuntakorvaukset ovat suurin yksittäinen erä yhteisissä määrärahoissa.

Talous

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	3 704	3 650	3 270	3 370	3 470
Toimintamenot	-34 825	-32 378	-34 149	-35 243	-36 447
Toimintakate	-31 121	-28 728	-30 879	-31 873	-32 977
Suunnitelmapoistot	-	-	-	-	-
Tilikauden tulos	-31 121	-28 728	-30 879	-31 873	-32 977

Vuoden 2026 talousarvion menot kasvavat 1,8 milj. euroa eli 5,5 prosenttia vuoden 2025 muutettuun talousarvioon verrattuna. Palvelujen ostot yhteensä kasvavat 5,5 prosenttia, josta kotikuntakorvausmenojen osuuden kasvu on 7,1 prosenttia. Henkilöstökulut nousevat 0,7 milj. euroa eli 9,2 prosenttia, josta henkilösivukulujen osuus on 17,6 prosenttia.

1,8 M€

Toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

6.5 Kaupunkiympäristön toimiala

Toiminnan painopisteet talousarviovuodelle

Espoon kasvu jatkuu edelleen voimakkaana ja kaupunkiympäristön toimialalla se näkyy korkeana investointitasona ja palvelutarpeen kasvamisena. Kaupunkiympäristön kehittämisessä painotetaan hallittua kasvua, jossa investoinnit ja palvelut kohdennetaan ennakoiden, jotta infra ja palvelut pysyvät kestävällä tasolla. Kasvun hallinta ja resurssien riittävyys ovat keskeisiä haasteita kaikessa rakentamisessa ja suunnittelussa. Hoidettavan kaupunkiympäristön määrä kasvaa niin infran kuin toimitilojenkin osalta myös vuonna 2026. Espoo on lasten ja nuorten pääkaupunki, jossa jokaisella on mahdollisuus hyvään arkeen ja osallistumiseen. Kaupunkiympäristön suunnittelussa huomioidaan monimuotoisuus, turvallisuus ja viihtyisyys kaikissa kaupunginosissa.

Espoon viisi suuraluetta (Espoonlahti, Matinkylä, Tapiola, Leppävaara, Espoon keskus) kasvavat uusien asuinalueiden myötä ja niiden väliset yhteydet tiivistyvät. Viittä aluekeskusta kehitetään tasapuolisesti muut Espoon alueet huomioiden.

Investointiohjelman toteutuminen suunnitellusti:

- Uuden Espoo-tarinan toteuttaminen
- Kaupunkirata
- Toimitilahankkeet
- Yhteistoiminnalliset vuokrahankeet
- Infrahankeet
- Väestönkasvun tarvitsemien palveluinvestointien toteuttaminen taloudellisesti eri vaihtoehdot huomioiden
- Toimitilojen hyödyntäminen asiakaslähtöisesti ja tehokkaasti
- Palveluita kehitetään asiakaslähtöisesti
- Yhteistyötapojen kehittäminen hyvinvointialueen kanssa
- Espoon Yleiskaava 2060 -työn jatkaminen
- Luontokysymykset ja Luontoviisas-ohjelman toteuttaminen

Espoon kasvu tuo mukanaan haasteita, mutta avaa samalla uusia mahdollisuuksia sekä Espoolle että muulle yhteiskunnalle. Kotoutuminen, monikielisuuden huomiointi ja alueellisen eriytymisen ehkäisy ovat keskeisiä kehittämiskohteita.

Toimiala toteuttaa kasvavan kaupungin ja monimuotoisen luonnon yhteensovittamista läpileikkaavasti muiden toimialalle asetettujen tavoitteiden kanssa turvaamalla ja lisäämällä luonnon monimuotoisuutta toimialan keskeisissä prosesseissa. Rakentamisen ja luonnon säilyttämisen yhteensovittaminen on huomiota vaativa asia kasvavassa kaupungissa.

Toimiala laatii ja toteuttaa eri tulosyksiköiden yhteistyönä muuta Espoo-yhteisöä osallistaen Luontoviisas Espoo -tiekartan luonnon kokonaisuikentymättömyyteen pyrkimiseksi. Päästöjen vähentämiseksi ohjaamme rakentamista erityisesti hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle. Tuloksiköt toiminnallistavat luonnon monimuotoisuutta turvaavia ja lisääviä päämääriä ja toimintaperiaatteita konkreettisiksi toimenpiteiksi, toimintatavoiksi tai muutoksiksi arkityössä. Espoon kaupunkikehitys on luonnon monimuotoisuudesta huolehtivaa, sitä elvyttävää ja lisäävää.

Toimiala osallistuu EU:n luontolainsäädännön kansallisen toimeenpanon suunnitteluun ja vaikuttaa eri verkostojen kautta luontohaittoja vähentävien ja luonnon monimuotoisuutta lisäävien uusien menetelmien ja keinojen kehittämiseen, joita ovat mm. lieventämishierarkian toteuttaminen, luonnon ennallistaminen ja ekologian kompensatio.

Espoon yleiskaava 2060:lla ohjataan asumisen, palvelujen, työpaikkojen ja virkistysalueiden sijoittamista sekä liikennettä ja liikkumista ilmasto- ja ilmastoväestö kestävä kasvun periaatteiden mukaisesti. Tavoittelemme hiilineutraalia Espoota vuonna 2030 yhdessä kumppaneidemme kanssa.

Rakennusvalvonnassa painotetaan hyvää asiakaskokemusta, rakennusten terveellisyttä ja kaupunkikuvan laatua sekä uuden lainsäädännön toimeenpanoa osana perustehtävän sujuvaa toteuttamista. Sähköisten ajoneuvojen, joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn osuudet liikenteessä kasvavat. Vähennämme Espoon ulkopuolella syntyviä päästöjä tukemalla rakentamisen kiertotaloutta, lisäämällä vähähiilisten materiaalien käyttöä sekä edistämällä espoolaisten kestäviä elämäntapoja. Rakennuslupakäsittelyn asiakaskokemuksen parantamistyötä jatketaan suunnitelman mukaisesti rakentamislain tuomat käsittelyaika-vaatimukset huomioiden. Espoo on kaupunki, jossa kaupungin työntekijät, asukkaat ja yhteisöt toteuttavat Espoo-tarinaa yhdessä.

Talous ja henkilöstö

Kaupunkiympäristön toimiala (ilman liikelaitoksia)

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	247 974	269 818	243 696	256 728	271 302
Toimintamenot	-346 549	-361 713	-359 854	-372 659	-381 555
Toimintakate	-98 575	-91 896	-116 157	-115 931	-110 253
Suunnitelmapoistot	88 700	97 414	98 262	99 777	102 131
Tilikauden tulos	-187 274	-189 310	-214 420	-215 707	-212 384

Kaupunkiympäristön toimiala (ilman nettositovia yksiköitä)

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	226 921	244 818	218 696	231 728	246 302
Toimintamenot	-325 455	-336 713	-334 854	-347 659	-356 555
Toimintakate	-98 534	-91 896	-116 157	-115 931	-110 253
Suunnitelmapoistot	88 700	97 414	98 262	99 777	102 131
Tilikauden tulos	-187 234	-189 310	-214 420	-215 707	-212 384

* Muutettu TA = Muutettu talousarvio syyskuun tiedolla

Toimintaympäristön suhdannetilanne vaatii entistä tarkempaa yhteistyökumppanien riskien arviointia. Kasvun ja investointien suunnittelussa painotetaan kestävää taloutta, jossa menojen ja tulojen kasvutahdit pidetään tasapainossa ja investointien ohjausta tehostetaan laajuuden, sisällön ja ajoituksen suhteen. Suhdannetilanne vaikuttaa myös toimialan tulo-odotuksiin.

Kaupunkiympäristön toimialan henkilöstömäärän odotetaan kasvavan maltillisesti kaupungin kasvun myötä. Maltillinen kasvu perustuu hoidettavien tilojen, alueiden ja investointien määrän jatkuvaan kasvuun. Lisäksi kaupunkirakenteen tiivistyminen, ilmastonmuutos ja luontoarvojen merkityksen kasvu lisäävät perustehtävien vaativuutta ja uudenlaisen osaamisen tarvetta.

Vuoden 2026 alusta alkaen toimialalla on suunniteltu toimeenpantavan kaksi organisaatiomuutosta, joilla pyritään toimintaa, organisaatiota ja johtamisjärjestelmää kehittämällä vastaamaan kaupungin kasvun tuomiin haasteisiin. Organisaatiomuutokset kohdistuvat Kaupunkitekniikan keskuksen infrapalvelut – palvelualueen henkilöstöön sekä Tilapalvelut liikelaitoksen palvelutuotannon kunnossapitopalvelut, huoltopalvelut ja palvelutuotannon tuki – yksiköiden henkilöstöön.

Toimialan henkilöstön ikärakenne painottuu yli 50-vuotiaisiin ja henkilöstöstä ennakoidaan eläköityvän seuraavan viiden vuoden aikana yli 20 %.

1,9 M€

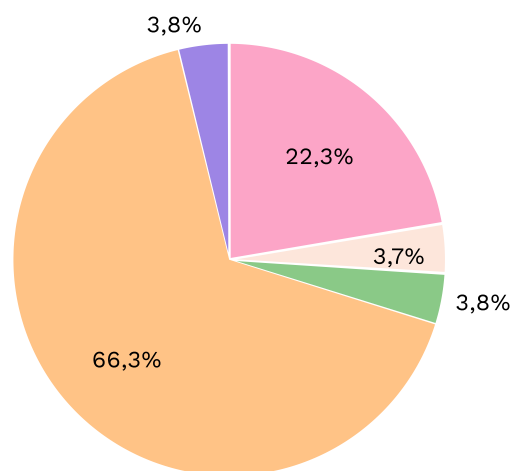
Toimintamenojen lasku vuodelle 2026

Toimintamenot lautakunnittain/tulosityksiköittäin

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Kaupunkitekniikan keskus (pl. nettoyksiköt)	71 155	71 326	74 726	75 865	77 457
Kaupunkisuunnittelukeskus	11 500	11 932	12 360	12 636	12 886
Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus	11 377	12 610	12 837	13 188	13 514
Joukkoliikenne	220 546	228 266	222 089	232 827	239 379
Muut tekniset ja ympäristöpalvelut	10 876	12 579	12 842	13 143	13 321

TA 2026 Toimintamenojen jakautuminen

- Kaupunkitekniikan keskus (pl. nettoyksiköt)
- Kaupunkisuunnittelukeskus
- Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus
- Joukkoliikenne
- Muut tekniset ja ympäristöpalvelut

Kaupunkiympäristön toimiala (nettoyksiköt)

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Rakentamisen sisäiset palvelut	7 901	10 000	10 000	10 000	10 000
Ulkopuoliset työt	13 194	15 000	15 000	15 000	15 000

6.5.1 Kaupunkitekniiikan keskus

Kaupunkitekniiikan keskuksen tulosyksikön muodostavat neljä palvelualueita: infrapalvelut, investoinnit, kaupunkimittaus- ja geotekniikka sekä hallinto.

Kaupunkitekniiikan keskus turvaa kaupunkielämän perusedellytykset huolehtimalla kaupungin katujen, teiden ja muiden liikenneväylien, kunnallistekniikan ja viherympäristön toteuttamisen ohjelmoinnista, suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä hoitaa kadunpidon, pysäköinninvalvonnan ja maanmittausalan viranomais- ja palvelutehtävät. Palveluita järjestetään omana työnä, omajohtoisena työnä ja ostopalveluina. Kaupunkitekniiikan keskus tekee laajaa yhteistyötä valtion, HSY:n, HSL:n sekä seudun kuntien kanssa erilaisissa liikenneverkon kehittämishankkeissa sekä yhdyskuntateknisissä ja ympäristöasioissa.

Toteutamme vastuullamme olevat kaupunkimittaukseen, kadunpitoon ja pysäköinninvalvontaan liittyvät viranomaistoiminnot, asiantuntija- ja asiakaspalvelut laadukkaasti, sujuvasti ja asiakaslähtöisesti.

Infrainvestointien seurauksena kunnossapidettävä pinta-ala kasvaa 3–5 prosenttia vuodessa. Infrapalveluverkkoa ja -valikoimaa kehitetään kunnossapidon määrärahoja vastaavaksi ja uudisrakentamisessa tavoitellaan elinkaarikustannustehokkuutta sekä vähäpäästöisyyttä.

Kaupunkitekniiikan keskuksen toiminnan tavoitteena on viihtyisä, toimiva ja turvallinen Espoo.

Hiilineutraali Espoo 2030

Vuosikymmenen loppuun asetettu Espoon hiilineutraaliustavoite näkyy vuodelta vahvemmin keskuksen kaikessa toiminnassa. Toimenpiteinä mm. noin 85 % omassa kalustossa käyttämästämme dieselistä on uusituvaa, oman henkilö- ja pakettiautokaluston sähköistämisen etenee ja latausinfra ja mikroluokituksen palvelujen kehittymistä mahdollistetaan. Sähköbussien latausinfra on järjestetty palveluna yhdessä Tilapalveluliikelaitoksen ja HSL:n kanssa, käyttöön otetun kaluston edellyttämässä aikataulussa. Toimitilaverkoston tiivistetty ja henkilöstön yhteiskäytössä on sähköavusteisia polkupyöriä sekä sähköautoja. Sähköisten palvelujen mahdollistaminen on vähentänyt asiakaidemme liikkumistarpeita. Toimistotehtävissä etätyö on vakiintunut lähityön ohella työn tekemisen tavaksi ja se vähentää työmatkojen tarvetta ja päästöjä.

Investoinneissa painottuvat kestävät liikkumismuodot. Kaupunkiradan Leppävaara – Kauklahti rakentaminen on alkanut Leppävaaran ja Espoon keskuksen välillä vuoden 2024 alussa ja etenee suunnitellussa aikataulussa. Espoon keskuksen ja Kauklahtien välisen kaupunkiradan rakentaminen käynnistyy alkuvuodesta 2027. Matinkylän ja Leppävaaran välisen pikaraitiotien suunnittelu käynnistyy vuoden 2027 aikana, mutta yhteyden rakentamisesta ei vielä ole päätöstä. Hankeyhtiön vastuulla olevan

Länsiradan rakentamiseen varaudutaan tarvittavin osin. Bussiliikenteen sujuvuutta parannetaan lukuisilla pienillä parannustoimilla verkostoon. Maankäytön kehittyminen ja infrainvestoinnit painottuvat hyvin joukkoliikenteellä saavutettavissa oleville alueille.

Pyöräilyn ja jalankulun järjestelyjä parannetaan kaiken rakentamisen yhteydessä ja erityisesti raideliikenneasemien läheisyydessä, kaupunkiradan jatkeen yhteydessä rakennetaan Rantaradanbaana. Kaiken liikenteen sujuvuutta parantamalla vähennämme liikenteen päästöjä.

Ulkoilureittiverkoston ja muita virkistysaluepalveluja kehitetään ja mahdollistetaan luontoliikuminen mahdollisimman lähellä jokaisen espoolaisen kotiovea.

Uusia maksuja ja maksullisuuden laajennuksia otetaan käyttöön

Hiilineutraali Espoo -tiekartan lisätoimenpiteenä sekä lisätulojen keräämiseksi laajennetaan maksullisen pysäköinnin alueita ja korotetaan pysäköinnin hintoja.

Maksullisen pysäköinnin tärkein tavoite kaupungeissa on lyhentää pysäköinnin kestoa ja saada paikkoja näin tehokkaampaan käyttöön. Pysäköinnin maksullisuudella saadaan yleensä myös hieman vaikutettua kulkumuotojakaumaan ja sitä kautta alennettua henkilöajoneuvoliikenteen suoritetta, jolloin keskusta-alueilla toimenpiteellä saadaan aikaan myös päästövähenyksiä.

Espoossa on nykyisellään muutamia pieniä maksullisen pysäköinnin alueita Matinkylässä, Leppävaarassa ja Tapiolassa. Maksullista pysäköintiä laajennetaan Espoon viiteen kaupunkikeskukseen sekä metro- ja junaradan varren asemien ympäristöihin. Hinnoittelu jakaantuu niin, että lähempänä keskusta on 1. vyöhyke ja kauempana 2. vyöhyke. Hintoja korotetaan siten, että 1. vyöhyke maksaa 3 euroa / tunti ja 2. vyöhyke 2 euroa / tunti. Täyssähköajoneuvojen alennus arvioidaan samalla uudelleen.

Maksullisen pysäköinnin toteuttaminen edellyttää liikennemerkkisuunnitelmien laadinnan ja niiden toteuttamisen maastossa. Laajennukset toteutunevat vaiheittain vuosien 2026–2027 aikana. Arvio nettolisätulosta vuoden 2026 aikana on 2 milj. euroa ja vuodesta 2027 eteenpäin 4,5 milj. euroa vuodessa.

Ilmastonmuutos äärevöittää sääilmiöitä ja osana siihen sopeutumista hulevesien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset ovat kasvussa. Kustannuksia kattamaan otetaan Espoossa käyttöön julkisoikeudellinen hulevesimaksu asemakaavoitetuilla alueille. Maksu kohdistaa yleisten katu- ja puistoalueiden hulevesien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset alueen kiinteistöille.

HSY on aiemmin veloittanut ja veloittaa jatkossakin kiinteistöiltä vesi- ja jätevesilaskutuksen yhteydessä kiinteistöjen alueella muodostuvan huleveden kustannuksia.

Julkisoikeudellisen hulevesimaksun nettolisätulovaikutus arvioidaan olevan vuonna 2026 3,3 milj. euroa ja vuodesta 2027 eteenpäin 3,4 milj. euroa vuodessa.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite 27	Suorite 28
Yleisten alueiden kunnossapidon neliökustannus	26 929 681	25 416 161	1,06	25 738 049	26 064 765
Yleisten alueiden kunnossapidon asukaskohtainen kustannus	26 929 681	333 891	80,65	340 525	347 176
Katuvalaistuksen pylväskohtainen kustannus	3 413 766	55 100	61,96	55 927	56 765
Kaupunkiympäristötoimialan asiakaspalautteiden ja niiden analysoinnin kustannus	418 292	50 000	8,37	50 000	50 000

Palvelutuotteella Yleisten alueiden kunnossapidon neliökustannus seurataan kunnossapidon kustannusten kehitystä suhteessa kunnossapidettävien alueiden pinta-alaan. Yleisten alueiden kunnossapidon asukaskohtainen kustannus -palvelutuotteella seurataan kunnossapidon kustannusten kehitystä asukasmäärään suhteutettuna. Kunnossapidon kustannuksia ovat henkilöstökulut, kunnossapitourakoiden kulut, kunnossapidon vaatimien aineiden ja tarvikkeiden kulut sekä sisäiset auto-, kone-, laite- ja toimitilavuokrakulut. Palvelutuotteiden suorittemäärien, kunnossapidettävien alueiden pinta-alojen sekä asukasmäärän arvioidaan kasvavan edellisestä vuodesta sekä taloussuunnitelmavuosina. Arvion taustalla on kaupungin kasvu sekä investointiohjelman hankkeet.

kustannukset muodostuvat pylväiden ja tai valaistuksen uusimisesta, korjaamisesta sekä sähkökuluista. Suorittemäärä on katuvalaistuksen pylväät, joiden kappalemäärän arvioidaan kasvavan investointiohjelman tahdissa.

Kaupunkiympäristötoimialan asiakaspalautteet ja niiden analysoinnin kustannus -palvelutuotteella seurataan asiakaspalvelun kustannusta suhteessa asiakaskontakteihin, jotka ovat muun muassa palautteita, puheluita, sähköposteja, chatteja ja asiakaskäyntejä. Kustannukset ovat pääasiassa henkilöstökuluja ja sisäistä toimitilavuokraa. Asiakaskontaktien arvioidaan pysyvän vakaana talousarviovuoden ja taloussuunnitelmavuosien.

Palvelutuotteella Katuvalaistuksen pylväskohtainen kustannus seurataan katuvalaistuksen kustannusten kehitystä suhteessa pylväiden määrään. Katuvalaistuksen

Talous ja henkilöstö

Kaupunkitekniikan keskuksen määrärahat ovat sitovia sekä tulojen että menojen

osalta, pois lukien 40040 Rakentamisen sisäiset palvelut ja 40060 Ulkopuoliset työt, joiden toimintakate on sitova.

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	86 600	79 211	76 085	79 185	79 185
Toimintamenot	-92 250	-96 326	-99 726	-100 865	-102 457
Toimintakate	-5 650	-17 115	-23 641	-21 680	-23 272
Suunnitelmapoistot	-88 700	-97 414	-98 262	-99 777	-102 131
Tilikauden tulos	-94 350	-114 529	-121 903	-121 457	-125 403

Kaupunkitekniikan keskus (ilman nettositovia yksiköitä)

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	65 546	54 211	51 085	54 185	54 185
Toimintamenot	-71 155	-71 326	-74 726	-75 865	-77 457
Toimintakate	-5 609	-17 115	-23 641	-21 680	-23 272
Suunnitelmapoistot	-88 700	-97 414	-98 262	-99 777	-102 131
Tilikauden tulos	-94 309	-114 529	-121 903	-121 457	-125 403

Vuoden 2026 sitovat toimintatulot ovat 50,3 milj. euroa (taulukossa myös valmistus omaan käyttöön tuloissa) ja toimintamenot 74,7 milj. euroa. Toimintatuloissa on varauduttu tulottamaan maankäyttösopimustuloja 30 milj. euroa, joka vastaa investointimäärärahaa yksityis-rahoitteisissa hankkeissa - maankäyttösopimustuloilla rahoitettavat investointimenot. Maanvastaanottotulojen on arvioitu olevan 5 milj. euroa ja laskevan edellisistä vuosista, koska luvanvaraisen toiminnan alueelle ei mahdu tällä hetkellä enempää maa-ainesta vastaan-otettavaksi kuin mitä Espoon omista hankkeista syntyy.

Julkisoikeudellisen hulevesimaksun käyttöönoton on arvioitu tuovan 3,7 milj. euron tulot. Espoon yleisten alueiden kaivuluvilla luvitetusta käytöstä eri urakoiden urakka-aikana on arvioitu saatavan 1,8 milj. euron tulot ja kunnossapidon laskutuksen olevan 1,2 milj. euroa. Maastomittaustuloja on arvioitu laskutettavan 1,1 milj. euroa ja kiinteistönmuodostuksia 0,6 milj. euroa. Sekä tulot alueiden käytöstä että maastomittauksista ja kiinteistönmuodostuksista ovat täysin riippuvaisia rakentamisen suhdanteesta. Liikenteen sujuvuuden turvaamiseen liittyvästä pysäköinninvalvonnasta on arvioitu saatavan 2,1 milj. euron tulot ja alueellisesti laajennetun maksullisen pysäköinnin kaupungin katualueilla tuottavan noin 2,8 milj. euroa. Sisäisiin myyntituottoihin on budjetoitu 1,7 milj. euroa, pääasiassa pihojen kunnossapitoa Tilapalvelut-liikelaitokselle sekä liikelaitoksen asiakaspalvelun hoitamista.

Toimintamenot kasvavat talousarviovuotena 3,4 milj. eurolla. Henkilöstökulut kasvavat 1,0 milj. euroa eli 3,0 prosenttia palkankorotusten, henkilösivukuluprosenttien korotusten ja tasausmaksun sekä toiminnan vaatiman henkilöstöresurssien vahvistamisen myötä.

Palvelujen ostoissa, jotka ovat vuositasona noin 23,1 milj. euroa on varauduttu hintatason korotuksiin 0,7 milj. eurolla yleisesti ja erityisesti alueurakoissa sekä auto- ja konepalveluissa. Julkisoikeudellisen hulevesimaksun käyttöönoton ja maksullisen pysäköinnin laajentamisen vaatimiin projektitöihin sekä liikennemerkkien hankintoihin ja asennuksiin on varattu 0,6 milj. euroa. Aineet, tarvikkeet ja tavaraostoihin varattua määrärahaa on korotettu 0,9 milj. eurolla, josta HSY:n veloitettaman yleisten alueiden huleveden maksun osuus on

0,6 milj. euroa – maksu nousee 1,8 milj. eurosta 2,4 milj. euroon – ja 0,3 milj. eurolla on varauduttu hintojen nousuun muun muassa kunnossapidossa tarvittavissa aineissa. Sisäiset veloitukset auto- ja konevuokrista nousee 0,3 milj. euroa tai 7 prosenttia pääasiassa vanhan kaluston uusinnan myötä, koska kalustovalmistajat ovat nostaneet myyntihintoja merkittävästi verrattuna aikojen sitten hankitun kaluston hintoihin. Kaupunkitekniikan keskuksen tulosyksikön henkilöstövahvuuden on talousarviovuotena arvioitu olevan 544. Vakituksia on arvioitu olevan 509 ja määräaikaisia 35.

Taloussuunnitelmavuosina henkilöstömäärä kasvaa 6 henkilöllä vuoteen 2027 ja edelleen 7 vuoteen 2028. Henkilöstömäärän kehitykseen vaikuttaa keskeisesti korkealla tasolla olevien infrainvestointien seurauksena merkittävästi lisääntyvä kunnossapidettävien alueiden pinta-ala. Lisäksi kaupungin tiivistyminen tekee kunnossapidon aiempaa haastavammaksi. Varautumisen tarve on lisääntynyt ja se korostaa omien resurssien merkitystä. Uusia ammattilaisia ja asiantuntijoita tarvitaan kasvavassa kaupungissa, palveluiden järjestämistä riippumatta. Infrapalveluiden kunnossapito on organisoitu uudelleen ja tällä tavoitellaan entistäkin parempaa yhteistyötä ja resurssien optimaalista hyödyntämistä.

3,4 M€

Toimintamenojen kasvu vuodelle 2026

6.5.1.1 Rakentamisen sisäiset palvelut

Rakentamisen sisäisten palveluiden menot koostuvat sellaisten rakentamishankkeiden menoista, jotka Kaupunkitekniikan keskus rakentaa pääasiallisesti omaa henkilökuntaa käyttäen. Menot siirretään investointeihin valmistus omaan käyttöön -kirjauksen kautta

Talous

Rakentamisen sisäiset palvelut on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on sitova.

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	7 901	10 000	10 000	10 000	10 000
Toimintamenot	-7 901	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Toimintakate	0	0	0	0	0

6.5.1.2 Ulkopuoliset työt

Ulkopuolisille tehtävät työt ovat kaduilla ja muilla yleisillä alueilla pääasiassa HSY:lle toteutettavia vesi- ja viemäriverkostojen rakentamispalveluja ja muille osapuolille toteutettavia telekaapeleiden putkituksia.

Talous

Ulkopuoliset työt on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on sitova.

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	13 153	15 000	15 000	15 000	15 000
Toimintamenot	-13 194	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Toimintakate	-41	0	0	0	0

6.5.2 Kaupunkisuunnittelukeskus

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kaupunkisuunnittelulautakunnan alaisen kaupunkisuunnittelukeskuksen tehtävänä on huolehtia alueiden käytön suunnittelusta ja luoda kaavoituksen kautta edellytykset viihtyisälle, toimivalle ja turvalliselle asuin- ja elinympäristölle.

Tavoitteena on tuottaa kaupungin kehityksen turvaavia yleiskaavoja ja asemakaavoja sekä niihin liittyviä kehittämis- ja liikennesuunnitelmia, jotka ovat laadullisesti korkeatasoisia, taloudellisesti edullisia ja vastaavat espoolaiselle kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia ja ovat valmiita toteutettaviksi.

Lisäksi Kaupunkisuunnittelukeskus vastaa seudullisesta maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelutyöstä (MAL-sopimus) kaavoitukseen ja Espoon maankäyttöön liittyvien strategisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan toiminta painottuu kaavoituksen työohjelman mukaisten kaavoitustehtävien lisäksi ennakoimattomiin kiireellisiin asemakaavan muutoksiin, lausuntoihin ja selvityksiin, lupakäsittelyyn, yleiskaavatyön edellyttämiin tutkimuksiin ja seudulliseen yhteistyöhön maankäytön ja liikenteen suunnittelussa. Erityisesti tullaan panostamaan metron ja metroasemien lähialueiden ja metron kehyskäytävän suunnitteluun, POKE-alueen asemakaavoitukseen sekä turvaamaan kaupungin sitoutumisten edellyttämä asuntotuotanto. Yleiskaava 2060 valmistelutyö on taloussuunnitelmakaudella erityisesti resursoitu.

Palvelutuotteet.

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite 27	Suorite 28
Asemakaavoituksen kerrosneliömetrikohtainen kustannus	9 025 500	3 000 000	3,01	3 000 000	3 000 000

Palvelutuotteena seurataan asemakaavoituksen kerrosneliömetrikohtaista kustannusta. Suoritteena on asemakaavoituksen hyväksytyt kerrosneliömetrit. Vuonna 2026 arvioidaan päätettävän noin 3 milj. kerrosneliömetrin kaavoituksesta, jolloin yksikkökustannukseksi tulee 3,01 euroa per kerrosneliö.

Kaavoituksen suoritemäärät ja maankäyttöliisten tavoitteiden toteutuminen edellyttävät ammattitaitoista henkilöstöä ja johtamiselta sujuvia prosesseja. Henkilöstövoimavaran riittävyys varmistetaan muutostilanteessa joustavuudella ja moniosaamisen tukemisella.

Helsingin seudun kunnat ja valtio päivittävät maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimukset vuosille 2025–2028 vuonna 2024. Sopimuksilla edistetään keskeisiä liikennehankkeita ja kohtuuhintaista asuntotuotantoa erityisesti joukkoliikenteellä hyvin saavutettavilla alueilla. Edellisellä neljä vuotisella sopimuskaudella (kh 31.8.2020) Espoon tavoite oli kaavoittaa yhteensä 1 200 370 k-m2 asuntorakentamiseen, mikä tavoite ylitettiin.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttaminen

Talousarvioesityksen yhteydessä on kaupungin ohjeistuksen mukaisesti arvioitu Kaupunkisuunnittelukeskuksen osuutta ilmastonmuutoksen ehkäisyyn ja siihen sopeutumiseen tähtäävää toimintaan. Keskuksen rooliin kuuluu osallistuminen ilmastotyön poikkihallinnolliseen yhteistyöhön sekä kaavahankkeiden yhteydessä ilmastoon muutoksen ehkäisyyn liittyvien selvitysten laatiminen.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	416	590	616	616	616
Toimintamenot	-11 500	-11 932	-12 360	-12 636	-12 886
Toimintakate	-11 084	-11 342	-11 744	-12 020	-12 270

Toimintatulot ovat 0,6 milj. euroa eli hieman edellisvuotta suuremmat. Alkuvuoden 2025 maksutuottojen kertymä antaa pieniä viitteitä tulokertymän paranemisesta vuodelle 2026.

Toimintamenot ovat vuonna 2026 12,4 milj. euroa eli 3,6 prosenttia edellisvuotta enemmän. Menot koostuvat pääosin henkilöstökuluista, jotka ovat 9,3 milj. euroa. Palvelujen ostot kasvavat edellisvuodesta 0,1 milj. euroa. Muihin kulueriin ei tule korotusta edellisvuodesta.

0,4 M€

Toimintamenojen kasvu vuodelle 2026

Henkilöstön määrään ei suunnitella muutoksia. Henkilötyövuosia arvioidaan kertyvän 127.

6.5.3 Ympäristö- ja rakennuslautakunta

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskukseen sisältyy kolme palvelualueita ympäristönsuojelu, ympäristöterveydenhuolto ja rakennusvalvonta sekä tukipalvelut - palveluyksikkö.

Tukipalvelut -palveluyksikkö vastaa ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen keskitetystä asiakaspalvelusta sekä hallinnollisista ja oikeudellisista palveluista. Tukipalvelut palveluyksikkö tukee ja on osa keskuksen eri palvelualueiden prosesseja. Tukipalvelujen asiakastyötä kehitetään koko keskuksen asiantuntijoiden työnteon sujuvuus huomioiden.

Ympäristönsuojelun palvelualueen keskeisiä toimenpiteitä ovat mm: ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimenpidesuunnitelman laatiminen ja toteutumisen seuranta, ilmastovahdin toteuttaminen ja ylläpito, luonnonsojelutyö ja luontoviisas Espoo - luonnon kokonaisheikentymättömyystiekarttatyön ympäristönsuojelun toimenpiteiden toteutus. Lisäksi Villa Elfvikin toiminta

edistää kokonaisuudessaan kestäväää elämäntapaa ja vähähiilisiä arjen ratkaisuja.

Ilmastotyössä ympäristönsuojelu edistää, seuraa ja raportoi ilmastonmuutoksen hillintätoimenpiteiden ja sopeutumistoimien toteutumista. Se tekee ilmastonmuutoksen hillinnän skenaariolaskentaa ja verkostojohtaa ilmastonmuutoksen sopeutumistyötä ja tuottaa kaupungille asiantuntijatietoa sopeutumisen tueksi. Ympäristönsuojelu tuottaa ja ylläpitää tietoa luonnosta ja ympäristöstä, toimii ympäristöasiantuntijana kaupungin suunnitteluprosesseissa kuten kaavoituksessa, rakentamisessa, virkistysreittien suunnittelussa ja metsien hoidossa. Ympäristönsuojelun koordinoima suunnitelmallinen ohjelmatyö ja yhteistyöhankkeet tukevat luonnon- ja vesiensuojelua.

Ympäristönsuojelu ennaltaehkäisee ympäristöhaittoja luvituksen, päätösten, lausuntojen ja tiedottamisen keinoin. Ympäristönsuojelu tarjoaa asiantuntemusta ja ohjeistaa mm. melu-, vesi-, ja ilmanlaatuasioissa sekä ympäristövahinkotilanteissa.

Villa Elfvikin luontotalo tekee ympäristökasvatusta, edistää kestäväää elämäntapaa mm. luontokoulun, luontoretkien, luontopolkujen, perus- ja vaihtuvien näyttelyiden ja tapahtumien keinoin.

Moniammatillista ympäristöasiantuntemusta tarvitaan yhä enemmän kaupungin kasvaessa ja tiivistyessä, kun ympäristöhaasteet monimutkaistuvat ja ympäristölainsäädäntö yhä tiukentuu.

Ympäristöterveydenhuollon palvelualue huolehtii Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueella elintarvikelain, terveydensuojelulain sekä tupakka- ja lääkelain mukaisista, kunnalle säädetyistä valvontatehtävistä. Lisäksi ympäristöterveys huolehtii kunnalle kuuluvista eläinlääkintähuoltolain mukaisista tehtävistä.

Valvontayksikön työn tavoitteena on ehkäistä elintarvikkeiden sekä elinympäristön aiheuttamia terveyshaittoja, järjestää ympärivuorokautinen kiireellisten eläinlääkintäpalveluiden saanti, sekä huolehtia seutuyksikön alueen eläinsuojelu- ja eläintautitehtävistä sekä löytöeläinten hoidon järjestämisestä.

Ympäristöterveys toteuttaa valvontaa valtakunnalliseen ohjelmaan perustuvan valvontasuunnitelmansa pohjalta, jonka lisäksi resursseja kohdennetaan ennalta suunnittelemaan valvontatyöhön, kuten elintarvike- ja talousvesiperäisten terveysvaarojen ja -haittaepäilyjen sekä asumisterveyden sisäilmaongelmien selvittelyyn.

Ympäristöterveydenhuollon valvonnassa korostetaan valtakunnallisesti ohjaus- ja neuvontatyön tärkeyttä varsinaisen tarkastustoiminnan lisäksi. Varautuminen on tärkeä painopistealue työssämme.

Palvelualueelle on kohdennettu uusia valtakunnallisia valvontavelvoitteita, kuten terveydensuojeluvälvonnassa rakennusten vesijärjestelmienriskien arviointia ja legionellabakteerien valvonta. Myös elintarvikevalvonnan kohteissa tarkastustavoitteita on määrällisesti nostettu. Elintarvikevalvonnan osa-alueella petoksellisuus on kasvava ilmiö, ja tarve hallinnollisten pakkokeinojen käytölle on lisääntynyt.

Tehtävämäärän, samoin kuin toimijoiden lukumäärän kasvu lisää edelleen tarvetta työn priorisointiin ja toimintatapojen kehittämiseen. Mm. sisäiset auditoinnit ja kuukausittainen yksikön sisäinen tulosseuranta ohjaavat osaltaan toiminnan kehittämistä. Yhteistyötä tehdään aktiivisesti eri sidosryhmien kanssa. Eläinlääkintähuollon osalta vuoden 2026 alussa muuttuva lainsäädäntö määrittää uudelleen peruseläinlääkäripalvelujen tarjontaa.

Rakennusvalvonnan palvelualue valvoo kaavojen noudattamista ja rakennustoimintaa yleisen edun kannalta sekä huolehtii osaltaan siitä, että rakentamisessa noudatetaan, mitä rakentamislaisissa tai alueidenkäyttölaissa ja niiden nojalla säädetään tai määrätään. Rakennusvalvonta vastaa mm. rakentamisen lupien käsittelystä, rakennustyön viranomaisvalvonnasta, rakennetun ympäristön kaupunkikuvan ohjauksesta ja valvonnasta sekä rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta.

Lupaprosessin kehittämistyötä jatketaan, rakentamislain käsittelyaikavaatimukset huomioiden. Rakentamisen ohjauksessa keskitytään erityisesti rakenteiden rakennusfysikaalisen toimivuuteen, hulevesien hallintaan sekä kosteus- ja homevaurioiden estämiseen. Vähähiilisen rakentamisen ja tietomallipohjainen lupakäsittelyn ja sähköisen asiointin prosesseja ja osaamista kehitetään. Paperiarkiston digitointia jatketaan. Yhteistyötä pääkaupunkiseudun ja suurimpien kuntien rakennusvalvontojen ja keskeisten rakennusalan toimijoiden kanssa jatketaan ohjeiden ja toimintatapojen yhtenäistämiseksi. Tavoitteena on edelleen kehittää joustavaa ja vuorovaikutteista työskentelyä, jossa arvostetaan yhteistyötaitoja, osaamista ja uudistumiskykyä.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen edistäminen

Ilmastonmuutoksen hillintä sekä ilmastomuutokseen sopeutumisen toimenpiteet ovat osa ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen kaikkien palvelualueiden perustehtävää.

Keskeisiä toimenpiteitä ovat mm: ilmastomuutokseen sopeutumisen toimenpidesuunnitelman laatiminen ja toteutumisen seuranta, ilmastovahdin toteuttaminen ja ylläpito, luonnonsuojelutyö, luontoviisas Espoo - luonnon kokonaisheikentymättömyystiekarttatyö, rakennusvalvonnan ohjaustyö, kuten ilmastaselvitys, rakennusten pitkäaikaiskestävyys, hulevesien, viistosateiden ja sisälämpötilan hallinta ja rakennusten muunneltavuus sekä ympäristöterveydenhuollon ilmastomuutokseen varautumiseen liittyvät toimet. Lisäksi Villa Elfvikin toiminta edistää kokonaisuudessaan kestävästä elämäntapaa ja vähähiilisiä arjen ratkaisuja.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite 27	Suorite 28
Rakentamisen lupien lupakohtainen kustannus	2 860 151	1 300	2 200,12	1 300	1 300
Rakentamisen teknisen valvonnan loppukatselmuskohtainen kustannus	825 719	900	917,47	900	900

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen palvelutuotteissa seurataan rakentamisen lupien ja rakentamisen teknisen valvonnan palvelutuotteita. Rakentamisen luovissa suoritteena on myönnettyjen lupien määrä. Lupamäärien arvellaan pysyvän samalla tasolla vuosina 2026–2028. Teknisessä valvonnassa suoritteena on osittaiset ja lopulliset loppukatselmuksia arvioidaan olevan 900 vuosittain talousarviokaudella.

Keskuksen palvelutuotteisiin vaikuttavia tekijöitä ovat mm. Espoon vetovoimaisuus, kasvu ja kaupunkikeskusten tiivistyminen sekä niiden tuoma toimijoiden ja valvontakohteiden määrän ja vaativuuden kasvu, luonto- ja ympäristönäkökulmien huomioimisen merkitys, lainsäädännön muutokset, suhdannetilanne sekä toiminnan kehittäminen.

Talous ja henkilöstö

tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	6 245	8 120	8 137	8 340	8 549
Toimintamenot	-11 377	-12 610	-12 837	-13 188	-13 514

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintakate	-5 132	-4 490	-4 700	-4 848	-4 965

Ympäristö ja rakennusvalvonta keskuksen tuloista n. 80 % tulee rakennusvalvonnan maksutuotoista, jotka ovat useamman vuoden jääneet jälkeen tavoitteista heikon rakentamisen suhdanteen vuoksi. Suhdannekehitys on edelleen epävarma ja toimintatulotavoite vuodelle 2026 on edelleen haasteellinen. Toimintatulot ovat 8,1 milj. euroa eli saman verran kuin edellisen vuoden budjetissa.

Toimintamenot ovat 12,8 milj. euroa ja ne kasvavat edellisvuodesta 0,2 milj. euroa eli 1,8 prosenttia. Henkilöstökustannukset kasvavat noin 0,3 milj. euroa ja sisäiset toimintamenot arvioidaan kasvavan reilu 0,1 milj. euroa. Ulkoiset ostot laskevat 0,1 milj. euroa edellisen vuoden käyttösuunnitelmasta.

0,2 M€

Toimintamenojen kasvu vuodelle 2026

6.5.4 Joukkoliikenne-palvelualue

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Joukkoliikenne tulosityksikkö ei tuota palveluja, vaan vastaa joukkoliikenteen ja siihen sidonnaisten palvelujen sekä Espoon metroinfrastruktuurin tuotoista ja kuluista. Tulosityksikkö vastaa Espoon infrakorvauksesta ja kuntaosuudesta HSL:lle, Länsimetro Oy:lle maksettavien hallinto-, hoito- ja rahoitusvastikkeiden sekä liityntäpysäköinnin että kaupunkipyöräjärjestelmän kustannuksista.

Espoon joukkoliikenteen järjestämisestä ja suunnittelusta vastaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL). HSL:n toimialue kattaa Espoon, Kauniaisten, Helsingin, Vantaan, Keravan, Kirkkonummen, Sipoon, Tuusulan ja Siuntion alueella liikennöitävän seudullisen ja kuntien sisäisen joukkoliikenteen. Espoon kaupunki on Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän jäsenkunta.

Espoon joukkoliikennejärjestelmässä on tulevilla TTS-kaudella poikkeusjärjestelyjä, koska Kaupunkirataa rakennetaan. Poikkeusjärjestelyjen aiheuttamat kustannukset on huomioitu talousarviossa ja taloussuunnitelmassa.

HSL kehittää digitaalisia palveluita, kuten digitaalisia myyntikanavia ja yrityspalvelujen digitalisointia. Uusi lipputilijärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2025 aikana, joka mahdollistaa helpommin lipputuotteiden uudistukset.

Toimivan ja kohtuuhintaisen joukkoliikenteen järjestäminen taloudellisesti kestäväällä tavalla edellyttää, että joukkoliikenteen matkustajamääriä saadaan nostettua.

Samoin palveluverkon toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan aktiivisesti ja muutetaan tarpeita tai taloudellisia realiteetteja vastaavaksi.

Joukkoliikennejärjestelmän kustannusten kasvua hillitään liikennejärjestelmä-, palvelutaso- ja linjastosuunnittelun keinoin. Kestävän talouden varmistaminen edellyttää nopeaa ja joustavaa reagointia mahdollisiin muutoksiin liikkumistottumuksissa sekä uusien ratkaisujen löytämistä.

Toiminnassa varaudutaan ylläpitämään ja kehittämään pitkällä tähtäimellä runkoverkkoihin perustuvaa joukkoliikennettä, ottaen huomioon käyttäjien liikkumistarpeet. Tapiolaan, Matinkylään, Espoonlahteen ja Leppävaaraan päättyvät bussien liityntälinjat palvelevat metron ja kaupunkiradan liittynän lisäksi myös Espoon sisäistä sekä Etelä- ja Keski-Espoon välistä poikittaista matkustamista. Infrastruktuuria kehitetään edelleen vastaamaan erityisesti runkolinjojen tarpeita.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttaminen

Toimiva ja kohtuuhintainen joukkoliikenne työ- ja asiointimatkoilla tukee myös tulevana vuosina ihmisten hyvinvointia ja ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Hiilineutraalisuutta edistetään raidehankkeilla kuten Länsimetro, Espoon kaupunkirata ja Raide-Jokeri. Kaupunkipyöräjärjestelmän uuden sopimuskauden valmistelussa pyritään asemaverkkoa laajentamaan raideliikenteen varrelle, ensi vaiheessa metron koko laajuudelle ja myöhemmin kaupunkiradan varteen, ja näin varmistaa kestävä liikumisen matkaketjujen sujuvuus. Myös liityntäpysäköinnin avulla pyritään lisäämään joukkoliikenteen käyttöä sille soveltuvilla alueilla.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	105 154	108 459	101 493	105 722	109 587
Toimintamenot	-220 546	-228 266	-222 089	-232 827	-239 379
Toimintakate	-115 392	-119 807	-120 596	-127 105	-129 791

Tuotot ovat melkein kokonaan HSL infrasopimukseen perustuvaa korvausta HSL jäsenkunnilta Espoon kaupungin joukkoliikenneinfrastruktuurin investoinneista kuten metrosta, raitiotiestä ja bussiterminaaleista. Liityntäpysäköinnistä aiheutuvat menot eivät kuulu HSL:n kanssa sovitun infrasopimuksen käyttökorvauslaskutuksen piiriin.

Infrakorvaustulojen laskutus alenee edellisistä vuosista ollen 101,3 milj. euroa vuonna 2026. Suunnitelmavuosille 2027–2028 infrakorvaustulojen on arvioitu nousevan pääasiassa Länsimetro Oy:lle maksettavien hoitovastikeveloitusten nousun takia. Tämä näkyy HSL:lle maksettavien kuntaosuuksien ja Länsimetro Oy:lle maksettavien vastikkeiden kasvuna.

Kaupunkipyörien maksutulojen on arvioitu pysyvän vuonna 2026 aikaisempien vuosien tasolla 0,2 milj. eurossa. Tulevaisuudessa järjestelmän laajennukset ja mahdollisesti sähköpyörien ottaminen mukaan palveluun, voivat tulla nostamaan maksutuloja.

Menomäärärahalla rahoitetaan Espoon asukkaille tarjottavan HSL-joukkoliikenteen järjestämisestä (17,3 milj. euroa), operoinnista (50,7 milj. euroa) ja joukkoliikenneinfrastruktuurista (95,5 milj. euroa) Espoon kaupungille koituvat menot sekä Espoossa sijaitsevan metron hallinto- ja hoitovastikkeen sekä rahoitusvastikkeen korkomenoja Länsimetro Oy:lle (50,8 milj. euroa) ja raitiotien kunnossapitokulut (1,1 milj. euroa). Kuntaosuuden ja vastikekulujen lisäksi määrärahalla rahoitetaan Espoon kaupungille joukkoliikenteen koordinoinnista, viranomaistehtävistä ja matkustajia palvelevien toimintojen, muun muassa Kampin, Matinkylän, Tapiolan ja Espoonlahden bussiterminaalien sekä Espoon aseman ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia (2,3 milj. euroa). Budjettiin sisältyvät myös Leppävaaran, Tapiolan, Matinkylän ja Kivenlahden liityntäpysäköintilaitoksista (2,6 milj. euroa) sekä kaupunkipyöristä (1 milj. euroa) Espoon kaupungille aiheutuvat palvelutuotannon kulut.

HSL:n jäsenkunnat maksavat kuntaosuuksina ne HSL:n operointi- ja järjestämiskustannukset, joita HSL ei voi kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla. HSL:n

kuntaosuuden talousarvio on valmisteltu oletuksella, että HSL:n matkustusmäärät ovat 2,7 prosenttia ja lipputulokertymä 7,5 prosenttia suuremmat kuin vuoden 2025 ennuste ja että lippujen hintoja korotettaisiin. Korotusprosentti on vielä avoin. Espoon kuntaosuus alenee edellisistä vuosista 163,5 milj. euroon vuonna 2026, johon tuen siitä, että lipputulokertymän on arvioitu olevan edellistä talousarviovuotta parempi. Suunnitelmavuosina 2027–2028 kuntaosuudessa maksettavat operointi- ja infrakustannukset nousevat.

Espoon kaupungin HSL joukkoliikenteen subventioaste on noin 66 prosenttia. Jos laskennassa ei huomioida infrakuluja, subventioaste on noin 44,5 prosenttia.

Länsimetro Oy on Espoon kaupungin tytäryhtiö, joka omistaa ja kehittää metroasemia, rataa ja metrojärjestelmiä Helsingin Ruoholahdesta Espoon Kivenlahteen saakka. Menomäärärahoissa on varauduttu kattamaan Länsimetro Oy:n tehtävistä aiheutuvat 50,7 milj. euron kulut Espoossa sijaitsevasta metroinfrastruktura – hallinto-, kunnossa- ja ylläpitokuluja ja lainojen korkokuluja. Länsimetro Oy:n veloittamat vastikekulut nousevat suunnitelmavuosina 2027–2028, koska vastikkeilla katettavat yhtiön metroinfran hoitokulut kasvavat, vaikka korkotason tasaantuminen ja alentuminen yhdistettynä lainapäätöksen pienentymiseen lainanlyhennysten tahdissa, laskevat korkokuluja.

Rahoitusvastikkeeseen sisältyvä osuus Espoon vastuulla olevista Länsimetro Oy:n lainojen lyhennyksistä on budjetoitu investointeihin, osakkeiden ja osuuksien määrärahaan.

Kaupunkipyöräpalvelun tuottajina ovat Espoon kaupunki ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy. Kaupunkipyöräpalvelu toteutetaan yhteistyössä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän ja palveluntuottajayrityksen kanssa. Kaupunkipyöräpalvelu ei laajene vielä talousarviovuonna ja kustannukset eivät kasva.

Tuloyksiköllä ei ole omaa henkilöstöä ja kaupunkiympäristön esikunta sekä Kaupunkitekniikan keskus hoitavat henkilöstöllään tuloyksikön tehtävät.

6,2 M€

Toimintamenojen lasku edellisestä vuodesta

6.5.5 Kaupunkiympäristön esikunta

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Toimialan esikunta koordinoi ja kehittää koko toimialaa koskevia yhteisiä hankkeita. Se tuottaa hallinto-, kehittämis-, henkilöstö-, ja talousohjauspalveluita tulosyksiköille ja Tilapalvelut-liikelaitokselle. Lisäksi esikunnan tehtäviin kuuluvat kaupungin maaomaisuuden hallinta, maankäytön suunnittelun ja rakentamisen ohjaus, asuntotuotannon seuranta ja ohjaus, joukkoliikenteen koordinointi sekä toimialan viestinnän ja markkinoinnin linjaukset, toiminnan kehittäminen, suunnittelu ja toteutus. Toimialan esikunnassa ovat myös alueiden projekti johtajat, jotka osaltaan edistävät eri tulosyksiköiden yhteistyötä ja yhteisiä tavoitteita. Merkittävin kehittämishanke on toimialan dokumenttien hallinnan uudistaminen ja RYHTI lainsäädännön vaatimien valmiuksien luonti, joka kestää aina vuoteen 2029 asti.

Toimialan esikunta ohjaa yhteistyössä konserniesikunnan kanssa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymää (HSY), Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymää (HSL) sekä muita konserni- ja osakkuusyhtiöitä.

Asuntoyksikkö huolehtii kunnan vastuulle kuuluvien asuntorakentamisen ohjaamisen ja rahoituksen tehtävistä. Tavoitteena on varmistaa asuntotuotannon edellyttämät kaavalliset ja kunnallistekniset valmiudet sekä kysyntää vastaavan ja eri elämäntilanteisiin sopivan asuntotuotannon toteutuminen. Yksikkö edistää monipuolista ja kohtuuhintaista asuntotarjontaa, tukee erilaisten väestöryhmien asumista ja osallistuu aluekeskusten ja olemassa olevien asuntoalueiden kehittämiseen. Lisäksi asuntoyksikkö myötävaikuttaa eri kaupunginosien elinvoimaisuuden ja sosiaalisen eheyden toteutumiseen sekä edistää asumisen ekologista kestävyyttä.

Tonttiyksikkö huolehtii maan saatavuudesta yhdyskuntarakentamiseen, hankkii ja luovuttaa maata sekä vastaa maankäyttösopimuksista. Tavoitteena on ensisijaisesti hankkia asumiseen ja työpaikkarakentamiseen

soveltuvaa raakamaata etenkin hyvien liikenneyhteyksien varrelta ja keskusten tuntumasta. Maanhankintaan on varattu 9,8 milj. euroa.

Asunto- ja työpaikkarakentamiseen luovutetaan rakentamiskelpoisia kerrostalo- ja pientalotontteja sekä yritystontteja. Maankäyttösopimuksissa ja maanluovutuksissa ohjataan asuntotuotantoa monipuoliseen asuntorakentamiseen. Asuntotontteja varataan valtion tukemaan asuntotuotantoon asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Asuntotontteja luovutetaan pääsääntöisesti julkisiin hakumenettelyihin tai hintakilpailuihin perustuen. Yritystontteja luovutetaan hakemusten perusteella ja julkisella hakumenettelyllä sekä hintakilpailulla. Tonttiyksikön tuloarvio sisältää maanmyyntivoittoja yhteensä 15 miljoonaa euroa. Suhdanneilanteesta huolimatta viestimme positiivista Espoota ja luomme kiinnostusta alueisiimme ja niiden markkinointiin.

Kaupungin maaomaisuuden kehittämistoimia jatketaan, jotta tontteja olisi vuosittain luovutettavissa edellä mainittuihin käyttötarkoituksiin. Esikunta osallistuu kaavoituksen ohjaukseen pyrkien varmistamaan toteuttamiskelpoiset ja taloudelliset kaavat. Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa pysäköintiratkaisujen merkitys kasvaa kokonaisuuden taloudellisuutta arvioitaessa.

Markkinointi- ja viestintäyksikkö tukee Espoo-tarinan toteutumista, ohjaa ja koordinoi toimialan viestintää ja huolehtii tarvittavasta osaamistasosta, mm. valmiusviestinnässä. Viestintä tekee tunnetuksi toimialan palvelutoimintaa ja kehittämistyötä sekä lisää tyytyväisyyttä toimialan toimintaan. Markkinointiviestintä tukee yritysten ja osaavien ihmisten kiinnostuksen kasvattamista Espoon kehittyviin alueisiin. Toimialan yhteisö- ja työnantajakuvaa vahvistetaan viestinnän ja markkinoinnin keinoin.

Henkilöstöyksikkö tukee johtoa ja esihenkilöitä onnistumaan tavoitteidensa saavuttamisessa henkilöstöjohtamisen näkökulmasta. Yhteisenä tavoitteena on osaava, hyvinvoiva ja hyvin johdettu henkilöstö. Henkilöstöyksikkö ohjaa ja tukee henkilöstösuunnittelussa, palvelusuhdeasioissa, työkykyjohtamisessa ja työsuojelun teemoissa. Lisäksi henkilöstöyksikkö edistää johtamisen, osaamisen ja organisaatiokulttuurin kehittymistä sekä työvoiman saatavuutta.

Hiihlineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttaminen

Finnon alueen tonttien luovutuksissa määritelty kestävä kehityksen tavoitteet ja Keran alueella toimijoiden kanssa on tehty yhteinen kehittämissitoutus, jossa Keran suunnittelua ohjaa pyrkimys olla kestävä kehityksen, kiertotalouden ja digitalisaation edelläkävijäalue.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite 27	Suorite 28
Maa-alueen luovutuskirjakohtainen kustannus	1 218 034	110	11 073,03	100	100
Lyhytaikaisten maanvuokrasopimusten kustannus	285 477	220	1 297,62	240	250

Palvelutuotteella maa-alueen luovutuskirjakohtainen kustannus mitataan luovutuskirjojen määrää sekä luovutuskirjalla luovutettujen maa-alueiden kustannusta. Suoritemäärien arvioidaan pysyvän hieman keskimääräistä alempina ja olevan vuonna 2026 110 kappaletta, ja jatkovuosina 100 kappaletta vuodessa.

Palvelutuotteella lyhytaikaisten maanvuokrasopimusten kustannus mitataan lyhytaikaisten maanvuokrasopimusten määrää sekä niiden yksikkökustannusta. Suoritemäärissä arvioidaan olevan lievää kasvua.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	49 559	73 438	57 365	62 865	73 365
Toimintamenot	-10 876	-12 579	-12 842	-13 143	-13 321
Toimintakate	38 683	60 859	44 523	49 722	60 044

Toimintatulot koostuvat maa-alueiden vuokrista ja maanmyyntivoitoista. Vuodelle 2026 on arvioitu, että vuokratuloja kertyy 42,3 milj. euroa ja suunnitelmavuosille 2027–2028 maa-alueiden vuokrien on arvioitu nousevan noin 1,1 prosenttia vuosittain. Maan myynnistä saatavien myyntivoittojen on arvioitu vuonna 2026 olevan 15 milj. euroa. Suunnitelmavuosille on myyntivoittojen arvioitu nousevan ja maan myynnistä kertyviä myyntivoittojen on arvioitu vuonna 2027 olevan 20 milj. euroa ja 30 milj. euroa vuonna 2028. Maamyntivoitot ovat riippuvaisia rakentamisen suhdanteesta ja samoin voivat suuret yksittäiset maakaupat tai niiden toteutumatta jääminen tuoda suurta vaihtelua.

Toimintamenoista 5 milj. euroa on henkilöstökuluja, 5,7 milj. euroa palveluostoja ja 2,1 milj. euroa muita toimintakuluja joista 0,5 milj. euroa on sisäistä toimitilavuokraa. Henkilöstökuluissa on varauduttu työehtosopimusten mukaisiin korotuksiin sekä tarkistuksiin palkoissa. Esikunnassa on varauduttu tietosuoja- ja tietoturva töiden ja niihin kuuluvien vastuiden järjestämiseen ja siten mahdollisen erityisasiantuntijan palkkaamiseen. Palveluiden ostoista 3,1 milj. euroa on sisäisiä palveluostoja, joista merkittävimpana eränä ICT-veloitukset 2,2 milj.

euroa. ICT-veloitukset kasvavat noin 21 prosenttia tai 0,4 milj. euroa, pääasiassa uusien järjestelmien ja toimittajien hinnankorotusten takia. Toimialan tiettyjen ICT järjestelmien ja palveluiden veloitukset on keskitetty esikuntaan, koska ne ovat yhteiset toimialan eri tulosyksiköille. Palveluiden ostoista 2,6 milj. euroa on ulkoisiin asiantuntijapalveluihin sekä alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluihin varattua määrärahaa. Määrärahalla katetaan alueiden kehittämiseen liittyviä erinäisiä töitä kuten selvityksiä ja suunnitelmia sekä kunnostuksia muun muassa pilaantuneista maista ja rakennelmien tai rakennusten purkamista. Muissa toimintakuluissa on varauduttu erilaisiin kertaluonteisiin maksuihin, jotka ovat sopimusperusteisia sekä luovutettavien tonttien alueellisen keskitetyn pysäköinnin maksuihin, joista kaupunki vastaa tontinluovutukseen asti.

Esikunnan henkilöstömäärä on 56, joista vakituisia on 53 ja määräaikaisia 3. Henkilöstömäärän arvioidaan pysyvän talousarviovuonna sekä taloussuunnitelmakaudella vakaana. Työmäärät sekä tehtävien kasvu voivat vaikuttaa henkilöstömäärän kasvuun ja tähän on myös varauduttu talousarvion määrärahoissa.

6.5.6 Tilapalvelut-liikelaitos

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Tilapalvelut-liikelaitoksen tehtävänä on hankkia ja ylläpitää kaupungin toimitiloja kustannustehokkaasti ja pitää huolta niiden turvallisuudesta ja terveellisyydestä. Tilapalvelut-liikelaitos tarjoaa lisäksi erilaisia toimitilapalveluja tilojen käyttäjille.

Tilapalvelut-liikelaitos kehittää toimintaansa asiakaspalvelulähtöisesti ja viestii toiminnastaan ja palveluistaan asiakkaille Espoo-tarinan pohjalta. Liikelaitoksen palvelualueita ovat: toimitilajohtaminen, suunnittelupalvelut, rakennuttaminen, palvelutuotanto sekä toiminnan tuki ja kehittäminen.

Tilapalvelut-liikelaitos tuottaa palvelunsa joko omalla organisaatiolla tai ostopalveluna peruskaupungin muilta yksiköiltä tai ulkopuolisilta yrityksiltä. Ostopalvelujen osuus vaihtelee palveluittain. Toiminta ja tuotanto on järjestetty mahdollisimman tehokkaasti kehitetyt prosessit huomioiden, ja tuottavuutta parannetaan osana toimintojen kehittämistä. Siivouksen hankintaa ja palveluntuottajien valvontaa kehitetään yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa niin, että toiminnassa tavoitteemme on nollatoleranssi työsuhteisiin liittyviin väärinkäytöksiin, harmaaseen talouteen ja ihmiskauppaan.

Toimialojen asiakkaiden kanssa tehdään aktiivisesti yhteistyötä ja viestintää kehitetään edelleen. Asiakaspäälliköt ja operatiivisen toiminnan esihenkilöt tapaavat säännöllisesti tilojen käyttäjiä. Kerran vuodessa laaditaan asiakastytyväisyyskysely. Vuosittaiset kehityskokoukset pidetään toimialojen johdon kanssa. Toiminnasta saadut palautteet ja reklamaatiot hyödynnetään toimintaa kehitettäessä.

Tiloissa ilmenevät sisäilmaongelmat ovat hallinnassa sekä toiminnan vastuut ja roolit ovat selkeät Tilapalvelujen ja käyttäjien kesken. Toiminta on menettelytapaohjeen mukaista. Tilapalvelujen edustaja toimii puheenjohtajana kaupungin moniammatillisessa sisäilmayhityksessä. Tiiviistä yhteistyötä tehdään ennakoivasti työterveyspalvelujen, kouluterveydenhoidon ja ympäristöterveyden kanssa. Kaupunkien sisäilmaverkosto jatkaa toimintaansa yhteisten toimintamallien ja ohjeistuksen tekemiseksi. Verkostossa on mukana myös Sisäilmayhdistys Ry.

Toiminnan lähivuosien tärkeimmät tavoitteet ovat rakentamisen investointien toteuttaminen investointiohjelman mukaan ja mittava korjausrakentaminen, kohteiden ylläpidon kehittäminen, tilojen käytön tehostaminen ja toiminnan tuottavuuden parantaminen.

Investointiohjelman toteuttamisessa hyödynnetään eri omistusmuotoja sekä erimuotoisia toteutusmalleja kuten vuokratiloja, elinkaarimalleja ja kumppanuushankkeita. Uusia toiminta- ja toteutustapoja kehitetään hankkeiden laadun ja kustannustehokkuuden parantamiseksi sekä aikataulun nopeuttamiseksi hankkeiden koko elinkaaren kokonaistaloudellisuus huomioiden.

Hankemuotojen valinnalla pyritään monipuoliseen riskien jakoon.

Erityisenä nykyhetken ja tulevaisuuden haasteena koulujen suunnittelulle ovat oppilasmäärän kasvu ja samalla eriyttämistarpeen lisääntyminen. Oman merkittävän haasteensa hankkeiden kustannuksille tuovat ilmastonmuutoksen torjuntaan tähtäävät vaatimukset, jotka pohjaavat määräyksiin, direktiiveihin ja lainsäädäntöön.

Koulut kuntoon -ohjelmalla varmistetaan, että kouluilla ja päiväkodeilla on terveet ja toimivat tilat, ja sisäilma-kohteiden ja hätävaihtojen lukumäärä on nolla vuonna 2028. Toimivat väistötilat varmistetaan ajoissa käyttäjien tarpeisiin yhteistyössä toimialojen kanssa. Sisäilma-ratkaisuja haetaan kansallisesti yhdessä muiden suurien kaupunkien kanssa. Kohteiden kuntoon saattaminen toteutetaan useilla eri ohjelman toimenpiteillä. Korjausvelkaa pienennetään kunnossapitomäärärahojen tehokkaalla kohdentamisella. Ikääntyvien kohteiden käyttökunto varmistetaan kohteiden kuntoarvioinneilla ja elinkaarta jatkavilla investoinneilla. Esteettömyys otetaan huomioon hankkeiden ja korjausten suunnittelussa.

Vuoden 2026 aikana jatketaan valmistautumista uuden rakentamislain ja ilmastoasetuksen voimaan tulon vaikutuksiin ja täydennyksiin vuoden 2026 alusta sekä kouluttautumalla että yhteistyöllä rakennusvalvonnan kanssa.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttaminen

Liikelaitoksen kaikissa hankinnoissa huomioidaan kestävä kehitys ja Espoon kaupungin hiilineutraaliustavoitteet. Ilmastotyötä tehdään kaikilla palvelualueilla lajittelusta uusien hankkeiden hiilijalanjäljen laskentaan. Ilmastobudjetti laaditaan vuosittain osana kaupungin ilmastobudjettia. Espoon kaupungin ilmastovahdissa on 18 eri toimenpidettä, joita edistetään ja seurataan. Tilapalvelut ovat mukana purkuhankkeiden GreenDeal-sopimuksessa, jossa tavoitteenamme on edistää kiertotaloutta purkuhankkeissa ja hyödyntää purkamisessa vapautuvaa materiaalia edistämällä materiaalien uusiokäyttöä ja kierrättämällä purkut tuotteita. Kiertotaloutta edistetään purkukohteissa ja lajittelussa.

KETS-toimintasuunnitelman (Kuntien energiatehokkuussopimus) avulla, uusiutuvan kaukolämmön optimointipalvelulla, kiinteistöjen rakennusautomaation etävalvonnalla ja ilmastoinnin käyttöaikojen säädöillä sekä energiamanageripalvelun tavoitteita ohjaamalla parannetaan toimitilojen energiataloutta ja edistetään hiilineutraaliutta.

Energiatehokkuutta kehitetään nyt valmisteltavan julkisten energiatehokkuussopimuksen (JETS) johdolla.

Uudis- ja peruskorjaushankkeissa on käytössä Kuiva- ketju 10-toimintamallit. Hankkeissa huomioidaan digitaalisuuden tuomat mahdollisuudet, kuten esimerkiksi tietomallinnus suunnittelussa, monitavoiteoptimoidut energiatehokkuusvaatimukset ja ympäristökriteerit.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur TA26	Suorite TA26	Eur/ Suorite TA26	Suorite 27	Suorite 28
Toimitilajohtamisen neliökustannus	2 290 413	1 122 790	2,04	1 122 790	1 122 790
Siivouspalvelun oman tuotannon neliökustannus	6 511 794	256 509	25,39	256 509	256 509
Siivouspalvelun ostopalveluna neliökustannus	12 628 084	477 110	26,47	477 110	477 110
Kiinteistönhoidon oman tuotannon neliökustannus	4 545 188	644 352	7,05	644 352	644 352
Kiinteistönhoidon ostopalvelun neliökustannus	2 666 478	269 978	9,88	269 978	269 978

Palvelutuotteille kohdistetaan suunnitellut kustannukset ja ennustetut suoritemäärät. Tuotteille lasketaan yksikkökustannus, jonka kehitykselle asetetaan talousarviossa tavoitteet. Palvelutuotteiden kautta tarkastellaan palvelutuotannon kustannusten ja suoritemäärien muutoksia vuodelle 2026.

Toimitilojen määrä on laskenut, tilapankin huonokuntoisia rakennuksia on purettu ja kaksi vuokratilaa on lunastettu suoraomisteisiksi. Osaketoiloissa muutos johtuu Kannusillan paikoitustalon autopaikkojen laskennallisen pinta-alan huomioimisesta (+ 8 514m²).

Ylläpitokustannusindeksin aiemmat nousut vielä nostavat hieman ylläpitovuokria, mutta on tasaantumassa. Ulkoisten maksettujen vuokrien nousu jatkui vielä 2025 ja on tasaantumassa. Sama ilmiö on toistunut yhtiövastikkeissa. Siivouksen ja kiinteistönhoidon ostopalvelun hinnat ovat mahdollisesti kohoamassa uusien kilpailutusten hintojen noustessa. Siivouksen ja kiinteistönhoidon oman tuotannon tehostaminen jatkuu uusien kohteiden siirtyessä ylläpitoon.

Toimitilojen pinta-alat

Toimitilat m ²	TP 2022	TP 2023	1.1.2025	TA 2026	Muutos 1.1.2025–TA 2026
suoraomisteiset (mukana PPP-kohteet)	720 045	698 922	738 886	712 457	-3,6 %
osaketoilat	185 403	193 587	202 239	210 279	4,0 %
vuokratilat	251 252	180 957	181 665	178 878	-1,5 %
Yhteensä	1 156 700	1 113 475	1 122 790	1 101 614	-1,9 %
PPP- kohteet suoraomisteisista	25 464	25 464	36 062	36 062	0 %

Toimitilojen pinta-alojen määrässä on tapahtunut taulukon 1 mukaiset muutokset. Osaketoilojen määrä nousee 4 %, vuokratilojen määrä laskee -1,6 % ja suoraomisteisten toimitilojen määrä nousee -3,6 %. PPP-tilojen pinta-alojen osuus taulukon suoraomisteisissä tiloissa on 5,1 % vuonna 2026. Yhteensä kaikkien toimitilojen yhteenlaskettu pinta-alan määrä on laskenut 1,9 %.

Talous ja henkilöstö

Sitovat tulostavoitteet vuodelle 2026

1. Liikelaitoksen vuoden 2026 tulostavoite on 18,9 milj. euroa ylijäämäinen tulos ennen varauksia.
2. Liikelaitoksen talonrakennusinvestointien hankkeiden toteutuminen valtuuston päättämän talousarvion sekä taloussuunnitelman investointiohjelman aikataulun ja kustannusarvion mukaan.

Tilapalvelujen tulostavoitteena on nollatulos eli liikelaitoksen menot määräytyvät tulojen mukaan. Tilapalvelujen tulostavoite on kuitenkin 18,9 milj. euroa, koska tuloksella katetaan tiettyjen yhtiöiden investoinneista rahastoitavien lainojen lyhennysten osuus 19,3 milj. euroa.

Vuonna 2026 liikevaihdon arvioidaan olevan 338,3 milj. euroa, jossa on osavuosisikatasauksessa ennustettuun nähden 1,0 % kasvua. Sisäisten vuokratuottojen osuus tästä on 270,4 milj. euroa ja ulkoisten vuokratuottojen osuus 36,7 milj. euroa.

Toimintamenoihin on budjetoitu 228,6 milj. euroa. Toimintamenojen kehys määräytyy, kun tulostavoitteesta vähennetään rahoituskulut, poistot ja tulostavoite. Edelleen talousarvion laadinnassa on huomioitava suunnitteluprosessissa aiemmin määräytyneet sisäiset kuluveloitukset, jotka ovat 23,3 milj. euroa. Ne sisältävät maanvuokran 15,5 miljoonaa lisäksi taloushallinnon, henkilöstöpalveluiden, tietotekniikan ja muiden asiantuntijapalveluiden ostot.

Sisäisten kulujen jälkeen henkilöstökuluihin ja ulkoisiin ostoihin jää käytettäväksi 205,3 miljoonaa.

Taloussuunnitelman vuokratuottojen kasvu on 3,5 milj. euroa (3,6 %) osavuosisikatasauksessa ennustettuun nähden. PPP-palvelumaksuissa on 0,7 milj. euroa nousua ennusteeseen nähden. Henkilöstökulut nousevat 1,0 milj. euroa ennusteeseen nähden. Lämmityskulujen ennustetaan ylittävän vuoden 2025 ennusteen 2,0 milj. eurolla. Muissa menoissa kasvua ennusteeseen nähden 1,2 milj. euroa.

Poistot ja arvonalentumiset ovat 2,8 milj. euroa 2025 ennustetta korkeammat.

8,4 M€

Toimintamenojen kasvu vuodelle 2026

Henkilöstökulut on arvioitu vuoden 2024 keskimääräisen henkilötyöarvion mukaan olettaen tulevat 3 % palkankorotukset. Lisäksi kohonneesta eläkemenojen tasausmaksusta arvioidaan kertyvän prosentin (1 %) verran enemmän kuin vuonna 2024.

Henkilöstöä oli vuoden 2024 lopussa 471, joista vakinaisia 460 ja määräaikaisia 11. Lisäksi työllistettyjä oli 6 ja oppisopimusoppilaita 5. Naisia on henkilöstöstä 48 % ja miehiä 52 %.

Liikelaitoksen suurimmat henkilöstöryhmät ovat laitoshuoltajat 133, vahtimestarit 51, kiinteistönhoitajat 47, palveluesihenkilöt 21, hankepäälliköt 14, rakennusmestarit 11, rakennuttajat 8, lvi-asiantuntijat 8 ja kirvesmiehet 8.

Vuoden 2024 lopussa liikelaitoksen vakituisen henkilöstön keski-ikä oli 51,62 vuotta. Henkilöstön ikäjakauma painottuu yli 50-vuotiaisiin, joita on 280 henkilöä, joka on 68 % henkilöstöstä. Vakituudesta henkilöstöstä 60 vuotta täyttäneitä on 131 (28 %) ja seuraavan kolmen vuoden aikana alimman eläkeiän saavuttaa 89 henkilöä.

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Liikevaihto	317 845	330 968	330 959	335 227	341 320	347 424
Valmistus omaan käyttöön	88	100	100	100	100	100
Liiketoiminnan muut tuotot	3 169	3 433	3 940	3 062	4 435	5 980
Materiaalit ja palvelut	-89 679	-97 084	-96 034	-101 820	-105 258	-106 677
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 867	-26 383	-24 251	-26 799	-27 433	-28 117
Palvelujen ostot	-65 812	-70 701	-71 783	-75 020	-77 824	-78 560
Henkilöstökulut	-30 183	-31 941	-32 232	-33 568	-34 349	-35 208
Palkat- ja palkkiot	-24 717	-25 819	-26 191	-27 170	-27 820	-28 515
Henkilösivukulut	-5 466	-6 122	-6 041	-6 398	-6 529	-6 693
Poistot ja arvonalentumiset	-58 176	-58 000	-58 158	-60 898	-61 060	-65 881
Liiketoiminnan muut kulut	-98 127	-95 801	-98 036	-99 656	-102 800	-103 449
Liikelyli-/alijäämä	50 404	57 798	56 579	48 845	48 918	48 982
Rahoitustuotot ja -kulut	-30 329	-31 698	-30 418	-29 830	-30 467	-30 836
Rahoituskulut	-30 329	-31 698	-30 418	-29 830	-30 467	-30 836
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	20 075	26 100	26 161	19 015	18 451	18 146
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 015	5 015	5 015	5 015	5 015	5 015
Tilikauden yli-/alijäämä	25 090	31 115	31 176	24 029	23 466	23 161

Rahoitus

Peruskaupunki rahoittaa liikelaitoksen investointeja tarvittaessa korollisen kaupungin sisäisen välitystilin kautta. Talousarvioon on arvioitu, että sisäinen korkokulu on 1,4 milj. euroa suunnitelmavuotena 2026.

Liikelaitoksen tulorahoitus ei riitä investointien rahoittamiseen ja peruskaupunki rahoittaa loppuosan välitystilin kautta.

Vuoden 2026 rahoitustarve on 45,6 milj. euroa ja vuosina 2027 68,3 milj. euroa ja 2028 77,6 milj. euroa. Rahoitustarpeeseen vaikuttavat investointiohjelman toteutuminen ja kaupungin tilinpäätösjärjestely.

1000 EUR	Muutettu TA 2025	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toiminnan rahavirta	84 100	84 949	79 913	79 511	84 027
Liikelyjäämä (-alijäämä)	57 798	56 579	48 845	48 918	48 982
Poistot ja arvonalentumiset	58 000	58 158	60 898	61 060	65 881
Rahoitustuotot ja -kulut	-31 698	-30 418	-29 830	-30 467	-30 836
Tulorahoituksen korjaukset	-	631	-	-	-
Investointien rahavirta	-100 836	-95 109	-125 080	-139 186	-138 635
Investointimenot	-100 836	-94 478	-125 080	-139 186	-138 635
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-	0	-	-	-
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-	-631	-	-	-
Toiminnan ja investointien rahavirta	-16 737	-10 159	-45 167	-59 675	-54 608
Rahoituksen rahavirta	15 505	10 159	45 167	59 675	54 608
Antolainauksen muutokset	-	-	-	-	-
Antolainasaamisten lisäys	-	-	-	-	-
Antolainasaamisten vähennys	-	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	15 505	10 159	45 167	59 675	54 608
Saamisten muutos	15 505	10 159	45 167	59 675	54 608
Korottomien velkojen muutos	-	-	-	-	-
Rahavarojen muutos	-1 231	0	0	0	0

Investoinnit

Investointiohjelma laaditaan 10 vuoden jaksolle vuosille 2026–2035. Kaupunginjohtajan kehityksen valmisteluohjeen yhteydessä annettiin omaisuuslajikohtainen investointikehys, joka ohjaa investointiohjelman suunnittelua.

Investointiohjelma pohjautuu valtuuston 4.12.2024 hyväksymään voimassa olevaan investointiohjelmaan vuosille 2025–2034. Investointiohjelmaan on valmistelun aikana päivitetty hankkeiden muuttuneita kustannus- ja ajoitustietoja sekä huomioitu tarpeelliset kriittiset uudet kohteet.

Vuoden 2025 talousarvioneuvotteluissa lisätyt koulu- ja päiväkotikohteet on huomioitu ja ajoitettu suunnitelmiin siten, että päiväkotikohteita toteutetaan kaupungin omana palvelutuotantona tai vaihtoehtoisesti hakemalla toteutukseen joustavuutta ja tarjoamalla yksityiselle

toimijalle. Kaupungin koko rakentamisen omaisuuslaji on Tilapalveluilla. Maaomaisuus on kaupungin taseessa.

Tilapalvelut-liikelaitos osallistuu myös kaavatyöhön yhdessä toimialojen kanssa ja esittää näkemyksensä tarvittavien koulu-, päiväkoti- ja muiden toimitilahankkeiden tulevaisuuden varauksista, sijainneista sekä kehittämistarpeista. Työssä huomioidaan investointiohjelmassa olevat hankkeet, mutta myös pitkällä tähtäimellä myöhemmässä tulevaisuudessa olevat toimitilaratpeet.

Kaikista toimitilahankkeista, myös vuokrahankeista, päätetään valtuustossa talousarvion ja -suunnitelman hyväksymisen yhteydessä, eikä niiden valmistelussa tehdä ennen taloussuunnitelman käsittelyä kaupunkia sitovia ratkaisuja. Toimitilojen rakentaminen painottuu peruskorjaamiseen, korvaaviin uusiin tiloihin ja uudistuotantoon. Lisäksi osassa peruskorjaushankkeita laajennetaan toimitiloja.

1000 EUR	TA 2025	TA 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Toimitilarakentaminen	79 339	105 731	120 835	120 589	122 342	119 635	76 065	49 760	20 750	9 000	15 200
Uudisrakentaminen	69 339	95 731	113 835	113 589	115 342	112 635	69 065	42 760	13 750	2 000	8 200
Elinvoiman rakennukset	17 063	42 251	46 500	18 445	8 500	15 500	10 500	-	-	1 000	1 700
Kasvun ja oppimisen rakennukset	28 365	29 789	52 735	94 644	106 342	90 135	51 065	35 960	11 250	1 000	4 500
Kaupunkiympäristön rakennukset	2 591	591	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilapalvelut	2 920	4 200	1 700	0	500	7 000	7 500	6 800	2 500	0	1 000
Muu talonrakentaminen	18 400	18 900	12 900	500	-	-	-	-	-	-	1 000
Perusparantaminen	10 000	10 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Muut investoinnit	21 497	19 349	18 351	18 046	18 046	18 046	18 046	17 377	16 107	13 991	16 100
Osakkeet ja sijoitukset	21 497	19 349	18 351	18 046	18 046	18 046	18 046	17 377	16 107	13 991	16 100
Investointimenot (brutto)	100 836	125 080	139 186	138 635	140 388	137 681	94 111	67 137	36 857	22 991	31 300
Investoinnit (netto)	100 836	125 080	139 186	138 635	140 388	137 681	94 111	67 137	36 857	22 991	31 300

6.5.6.1 Uudisrakentaminen

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	229	-	-	-	-
Menot	-78 523	-69 339	-95 731	-113 835	-113 589
Netto	-78 293	-69 339	-95 731	-113 835	-113 589

Konsernihallinto

Konsernihallinnon talonrakennusohjelmassa on Espoolaistentalon hanke. Espoolaistentalon hankkeen esisuunnittelu on käynnissä. Suunnittelulle on varattu 3,0 milj. euroa vuodelle 2026.

Espoolaisten talon toteuttaminen käsitellään valtuustossa erillisenä asiana siten, että ehdotus sisältää analyysin sen tuomista eduista ja investointi- ja käyttökustannuksista kaupungille sekä vaikutuksista Espoon-keskuksen muulle rakentamiselle ja kehitykselle.

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-3 186	-17 063	-42 251	-46 500	-18 445
Netto	-3 186	-17 063	-42 251	-46 500	-18 445

Kasvun ja oppimisen rakennukset

Kasvun ja oppimisen toimialan osalta investointiohjelma painottuu päiväkotien ja koulujen peruskorjaamiseen, laajentamiseen ja uudisrakentamiseen.

Koulurakennukset

Viiden koulun peruskorjaus ja kolme uudisrakennushankkeena toteutettavaa koulua on rahoitettuna vuonna 2026.

Sunan koulun peruskorjaus ja laajennus sekä Kalajärven koulu, päiväkoti ja nuorisotila -hanke ovat rakenteilla. Lähivuosien ohjelmassa ovat Postipuun koulu ja päiväkoti, Olarin ja Saarnilaakson koulut sekä Laurinlahden koulu ja päiväkoti - pääosan edellyttäessä myös kaavamuutosta. Keran uusi koulu, päiväkoti ja nuorisotila ja Mattlidens skolcentrum ovat ohjelmassa lähivuosilla.

Uusia Elinkaari- tai PPP-mallilla toteutettavia kouluhankkeita ei ole ohjelmassa.

Vuokramallilla ohjelmassa ovat Länsi-Espoon lukion toimiltilojen toteuttaminen Kiviruukkiin sekä tätä palvelevan yhteisväestönsuojan käyttöoikeuden hankkiminen Länsimetron Kivenlahden huoltotunnelista. Molemmat valmistuvat kevään 2027 aikana.

Kuninkaantien lukio ja Niipperin siirtokelpoinen koulu lunastetaan kaupungille investointikauden aikana.

Yhteistoiminnallisella vuokrahankeella suunnitellaan toteutettavan kaksi uudiskoulua sekä kaksi päiväkotia,

Elinvoiman tulosalue

Elinvoiman tulosalueen talonrakennusohjelmassa ovat Tapiolan uimahallin peruskorjaus ja laajennus sekä Kulttuurikeskuksen teatterin hanke, jonka rakentamisen määrärahat ovat vuosille 2026–2028. Kulttuurikeskuksen teatterin määrärahaa käytetään tarpeellisilta osin sen varmistamiseen, että teatterin kytkeytyminen kulttuurikeskukseen tapahtuu optimaalisella tavalla. Espoonlahden uudelle uimahallille on varattu 35 milj. euroa vuosille 2025–2031. Espoonlahden nykyisen uimahallin ylläpitokorjauksiin on varattu vuosittain 0,5 milj. euroa vuosille 2026–2031, kunnes uusi halli valmistuu

jotka ovat Kurttilan koulu, Jupperin koulu, päiväkoti ja kirjaston toimipiste sekä Olarin suomen- ja ruotsinkielisten uudispäiväkoti.

Aarnivalkean koulun liikuntasaliratkaisua tutkitaan ensisijaisesti pysyvänä rakennuksena osaksi myöhemmin toteutettavaa Aarnivalkean koulun peruskorjaus- ja laajennushanketta. Hanke edellyttää kaavamuutosta, jonka valmistelu on aloitettu.

Koulujen uudisrakentamiseen ja peruskorjaukseen sisältyy aina myös koulun pihan ja pääsääntöisesti myös liikuntakentän toteutus.

Päiväkotirakennukset

Valmistellun investointiohjelman uudet päiväkotihankkeet on ajoitettu väestönkasvuennusteiden ja päivähoitoikäisten lasten määrän kasvun mukaan.

Päiväkocodeista Majjalan päiväkoti (ent. Djupsundsbackenin päiväkoti) sekä Keltaperhon päiväkoti Tapiolassa ovat suunnittelussa. Keltaperho on aikaistettu valmistavassa ohjelmassa. Vallipuiston päiväkoti on lähdössä rakenteille. Edellisessä ohjelmassa olleista 13 uudispäiväkodista kolme toteutetaan vuonna 2026 siirtokelpoisena korjausväistöjen mahdollistamiseksi. 10 ohjelman myöhemmille vuosille ajoitettavaa päiväkotia on siirretty ensisijaisesti yksityisen sektorin toteutettaviksi. Kaupunki varautuu toteuttamaan tarvittavat paikat, toteutustapana joko yksityinen toimija tai kaupungin oma investointi. Ohjelmaan on kuntoarvioiden perusteella nostettu jo lähivuosina toteutuvien peruskorjauskohteiden lisäksi 16 peruskorjattavaa tai korvattavaa päiväkotia. Lisäksi lunastettavia päiväkoteja on neljä.

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-23 431	-28 365	-29 789	-52 735	-94 644
Netto	-23 431	-28 365	-29 789	-52 735	-94 644

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialan talonrakennushankkeina ovat Kaupungin puutarhan puutyöhalli.

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-	-2 591	-591	-	-
Netto	-	-2 591	-591	-	-

Tilapalvelut

Kivenlahden yhteisväestönsuojalle on varattu 4,5 milj. euroa vuosille 2026–2027.

Karhusaaren rakennusten korjaussuunnitteluun ja välitöiden korjaustarpeiden hoitamiseen on 0,4 milj. euron varaus vuodelle 2026. Albergan kartanon päärakennuksen korjauksiin on varattu 1,0 milj. euroa vuodelle 2026.

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-8 247	-2 920	-4 200	-1 700	0
Netto	-8 247	-2 920	-4 200	-1 700	0

Muu talonrakentaminen

Aurinkopaneelien jälkiasennuksiin on varattu 0,5 milj. euroa vuosittain vuosille 2026–2028. Asia täsmentyy EU-direktiivin kansallisen huomioinnin jälkeen.

Elinkaarta jatkaville investoinneille on varattu 9,0 milj. euroa vuodelle 2026 ja 7 milj. euroa vuodelle 2027.

Esisuunnittelulle ja tutkimuksille on varattu 1,5 milj. euroa vuodelle 2026 ja 1,0 milj. euroa vuodelle 2027. Espoolaistentalon suunnittelurahat on kuvattu yllä kohdassa konsernihallinto.

Hallinnon tilatehokkuuden parantamiseen on varattu 0,3 milj. euroa vuosille 2026 ja 2027.

Joukkoliikenteen pienkohteille on varattu 0,1 milj. euroa vuosille 2026 ja 2027.

Palveluverkkoselvityksen pohjalta tehtäviin palvelutilojen muutostöihin on varattu 1,0 milj. euroa vuosille 2026 ja 2027.

Siirtokelpoisten tilojen perustuksiin ja pihatöihin on varattu 1,0 milj. euroa vuodelle 2026 ja 0,5 milj. euroa vuodelle 2027.

Sähköautojen latausinfrale kohteissa on varattu 1,0 milj. euroa vuosittain vuosille 2026–2027. Vuoden 2023 aikana kartoitettiin lakisääteisesti toteutettaviksi tulevien kohteiden (n. 100 kpl) ja näiden pysäköintialueiden latauspisteiden vähimmäismäärää sekä kaupungin toimialojen latauspistetarpeita kaupungin kiinteistöissä. Hankinta kilpailutettiin vuoden 2024 aikana. Latausinfra ja -asemien toteuttaminen on aloitettu vuoden 2025 aikana. Sähköautojen latauspisteiden toteuttaminen ja sähköiseen kalustoon siirtyminen tukevat Espoon hiili-neutraaliuden saavuttamista.

Uudisrakentamisen hankkeiden takuuajan korjauksiin ja siirtyviin maksueriin on varattu 1,0 milj. euroa vuodelle 2026 ja 0,5 milj. euroa vuodelle 2027.

Uuden korvaavan viranomaisverkon Virve 2.0 edellyttämille kuuluvuuskartoituksille ja uuden verkon rakentamiselle kohteisiin on varattu 0,5 milj. euroa vuosille

2025 ja 2026. Hanketta edistetään yhteistyössä Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa. Uudis- ja

peruskorjauskohteissa Virve 2 kuuluvuus toteutetaan rakennushankkeen yhteydessä.

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	229	-	-	-	-
Menot	-43 659	-18 400	-18 900	-12 900	-500
Netto	-43 429	-18 400	-18 900	-12 900	-500

6.5.6.2 Perusparantaminen

terveellinen työskentely-ympäristö sekä toimitilakiinteistöjen arvo.

Suunnitelmallisella kunnossapito- ja peruskorjaustoiminnalla varmistetaan toimitilojen käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden hyvä taso,

Perusparantamiseen on varattu 10,0 milj. euroa vuodelle 2026 ja 7,0 milj. euroa vuosittain vuosille 2027–2035.

Menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	140	-	-	-	-
Menot	-9 157	-10 000	-10 000	-7 000	-7 000
Netto	-9 017	-10 000	-10 000	-7 000	-7 000

6.5.6.3 Osakkeet ja osuudet

Toimitilahankkeiden määrärahaan sisältyvät: osakeomistuksena hankittavien toimitilojen rahoitus osakkeiden ostoon tai pääomansijoituksiin sekä Tilapalvelut-liikelaitoksen konserniyhtiöille maksamat, yhtiöiden rahoitukset rahoitusvastikkeet lainanlyhennyksiä varten. Yhtiöiden arvioidaan rahoituvan rahoitusvastikkeita yhteensä 19,3 milj. euroa vuonna 2026.

Rahoitusvastikkeita rahastoivat yhtiöt ovat: Kiinteistö Oy Espoon koulu- ja päiväkotitilat, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöt, Kiinteistö Oy Opinmäen Kampus, Wee-Gee Oy, Espoon Elä ja Asu Oy, Kiinteistö Oy Suviniityn Pysäköinti I, Kiinteistö Oy Keskuskeittiö, Kiinteistö Oy Matinkylän lukio sekä Kiinteistö Oy Matinkylän Uimahalli.

Tapiolan stadionin ja pysäköintilaitoksen suunnitteluun ja rakentamiseen varaudutaan vuosina 2026–2029 ja sen kustannusarvio on 74 milj. euroa. Hanke toteutetaan yhtiöhankkeena kaupungin omistamien yhtiöiden taseeseen.

Menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-23 836	-21 497	-19 349	-18 351	-18 046
Netto	-23 836	-21 497	-19 349	-18 351	-18 046

6.5.7 Suurpellon taseyksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Taseyksiköllä on elinaikainen tavoite: toteuttaa asuimista, työpaikkoja ja palveluita uudella tavalla yhdistävä innovatiivinen asuin-, koulutus- ja työympäristö Suurpellon alueelle. Suurpellon yleisten alueiden rakentaminen rahoitetaan alueelta perittävien maankäyttömaksuin sekä kaupungin tonttien myynti- ja vuokratuloilla.

Taseyksikkö muodostaa kaupungin sisällä erillisen raportointiyksikön, mikä mahdollistaa alueen rakentamiskustannusten ja alueelta saatavien tulojen pitkän aikavälin seurannan.

Suurpellon asuntorakentaminen jatkuu ensimmäisten kaava-alueiden lisäksi kaava-alueella III (Henttaanlaakso) ja Suurpellon pohjoisosassa Sepänkallion alueella. Suunnitelmakauden alussa alueella asuu noin 7 800 ihmistä. Asuntorakentamisen määrä on kasvanut aloitusvuosista ja tulee suunnitelmakaudella olemaan keskimäärin noin 25 000 kerrosneliometriä vuodessa. Alueen uudelleenkaavoitusta toteutetaan vaiheittain, muuttuneen kysyntätilanteen ja alueen kehittämisen tavoitteiden mahdollistamassa aika-aulussa. Yleisten alueiden ja kunnallistekniikan rakentaminen edistyy kaavoituksen mahdollistamassa aika-aulussa.

Suunnitelmakauden aikana pyritään saamaan vahvistettua Nygrannaksen (241700) asemakaava Kehä II itäpuolta sekä Sepänkallio-Storhemt- alueelta Sepänkallionrinteen (331300), Lakeamäen (331400) ja Vassholmin (331500) ja Henttaanmyllyn (331600) asemakaavat.

Vuoden 2026 aikana alueen keskeisimpiä toimia ovat:

- Aloituskaava-alueiden I, II ja III yleisten alueiden viimeistely muun rakentamisen tahdissa
- Keskusta-alueen elävöittäminen edistämällä uusien palveluiden sijoittamista keskuskortteliin (21032) ja liikekortteliin (21183)
- Yhteistoiminnan kehittäminen edelleen alueen asukkaiden, rakennuttajien, rakentajien, yrittäjien, palvelutuottajien sekä muiden sidosryhmien välillä
- Palvelukorttelialueen asemakaavamuutosten edistäminen ja käyttöönoton jatkaminen alueellisten palveluiden näkökulmasta yhteistyössä toteuttajien kanssa

Suunnitelmakauden tavoitteet:

- Kaava-alueiden I ja II osalta keskustan palvelukorttelialueen asemakaavamuutosten (330404) vahvistaminen
- Kaava-alueen III (Henttaanlaakso) kaupungin omistaminen tonttien myynti ja asuntorakentamisen jatkaminen
- Sepänkallio-Storhemtin kunnallistekniikan rakentaminen ja käyttöönotto sekä asunto- ja toimitilarakentamisen käynnistyminen
- Vassholmin kunnallistekniikan rakentaminen ja käyttöönotto sekä asuntorakentamisen käynnistyminen
- Nygrannaksen kunnallistekniikan rakentaminen ja käyttöönotto sekä asuntorakentamisen käynnistyminen

Talous ja Investoinnit

Taseyksikön tuotot kertyvät pitkäaikaisisten maanvuokrasopimusten tuotoista ja suunnitelmavuosille on arvioitu, että tuloja saadaan myös maanmyyntivoitoista sekä maankäyttösopimuksista. Kulut liittyvät operatiiviseen johtamiseen sekä ostettaviin asiantuntijapalveluihin liittyen muun muassa kaavoitukseen, suunnitteluun ja selvityksiin sekä suunnitelman mukaisiin poistoihin. Välytystilin positiivisen saldon seurauksena taseyksikölle kertyy sisäistä korkotuloa.

Taseyksikön palveluksessa on yksi henkilö. Henkilömäärä on pysynyt samana taseyksikön perustamisesta lähtien.

Kunnallistekniikka

Investoinnit rahoitetaan saadulla tulorahoituksella. Sivuustaso on omaisuuslaji. Kaupunkitekniikan keskus toteuttaa alueen yleisten alueiden rakentamisen Suurpellon taseeseen ja Tilapalvelut-liikelaitos yleiset rakennukset omaan taseeseensa. Suunnitelmakauden kunnallistekniikkainvestointeja toteutetaan asemakaavoituksen mahdollistamassa tahdissa ja viimeistelytyöt tehdään mahdollisimman pian ympäröivän alueen valmistumisen tahdissa.

Kaupungin ja taseyksikön välisen yhdystilin saldo on koko suunnitelmakauden positiivinen Suurpellon hyväksi

Tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Liikevaihto	3 577	2 960	2 960	880	1 900	2 930
Liiketoiminnan muut tuotot	31	-	-	-	1 000	2 000
Materiaalit ja palvelut	-24	-193	-193	-194	-194	-194
Palvelujen ostot	-24	-193	-193	-194	-194	-194
Henkilöstökulut	-123	-129	-129	-133	-135	-137
Palkat- ja palkkiot	-107	-111	-111	-114	-116	-118
Henkilösivukulut	-16	-18	-18	-19	-19	-19
Poistot ja arvonalentumiset	-5 357	-4 540	-4 540	-4 271	-3 782	-3 000
Liiketoiminnan muut kulut	-1	-103	-103	-103	-103	-103
Liikelyli-/alijäämä	-1 880	-1 987	-1 988	-3 802	-1 296	1 514
Rahoitustuotot ja -kulut	1 195	1 122	1 122	788	767	695
Rahoitustuotot	1 195	1 122	1 122	788	767	695
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	-685	-865	-866	-3 014	-529	2 209
Tilikauden yli-/alijäämä	-685	-865	-866	-3 014	-529	2 209

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA 2025	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toiminnan rahavirta	3 675	3 674	1 257	2 253	3 209
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-1 987	-1 988	-3 802	-1 296	1 514
Poistot ja arvonalentumiset	4 540	4 540	4 271	3 782	3 000
Rahoitustuotot ja -kulut	1 122	1 122	788	767	695
Tulorahoituksen korjaukset	-	-	-	-1 000	-2 000
Investointien rahavirta	-2 100	-2 100	-2 020	-1 470	-1 600
Investointimenot	-2 100	-2 100	-2 020	-2 470	-3 600
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-	-	-	1 000	2 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 575	1 574	-763	783	1 609
Rahoituksen rahavirta	-1 575	-1 575	763	-783	-1 609
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 575	-1 575	763	-783	-1 609
Saamisten muutos	-1 575	-1 575	763	-783	-1 609
Korottomien velkojen muutos	-	-	-	-	-
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

Investoinnit

Sitovuustaso omaisuuslaji

1000 EUR	TA 2025	TA 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Infrarakentaminen	2 100	2 020	2 470	3 600	4 250	2 300	1 300	700	600	400	200
Kaavojen I ja II infrastruktuuri	400	700	600	900	750	250	350	200	200	-	-
Kaavan III infrastruktuuri	800	200	520	200	200	-	-	-	-	-	-
Kaavojen IV ja V infrastruktuuri	800	820	500	700	1 300	1 200	750	300	200	200	200
Kaavan VI ja VII (Nygranas) infrastruktuuri	100	300	850	1 800	2 000	850	200	200	200	200	-
Investoinnit yhteensä	2 100	2 020	2 470	3 600	4 250	2 300	1 300	700	600	400	200

6.5.8 Tapiolan taseyksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Tavoitteena on turvata Tapiola–Otaniemi–Keilaniemi-alueen Espoo-strategiassa määriteltyjen kehittämistavoitteiden toteutumisedellytykset alueelta kerättävin tuloin.

Tapiola–Otaniemi–Keilaniemi-aluetta kehitetään tieteen, taiteen, talouden ja liikunnan monipuolisena keskittymänä sekä puutarhamaisena asuinalueena. Länsimetron ja pikaraitiotielinja 15 toteuttaminen luovat alueen kehittämislle erinomaiset lähtökohdat. Aalto-yliopiston toiminnan kehittyminen on alueen merkittävä voimavaroja.

Alueen kehittämistoiminta on metron ja pikaraitiotielinja 15 toteuttamisen myötä jatkuvasti voimistunut. Maankäyttöä tehostetaan pikaraitiotielinja 15 pysäkkien ympäristössä.

Taseyksikön tärkeimmät kehittämiskohteet ovat

- Tapiolan keskuksen perusteellinen uudistaminen metroaseman tuntumassa.
- Tapiolan arvokkaan kulttuurisen keskuksen uudistaminen ja elävöittäminen.
- Kehä I:n uudistaminen välillä Kalevalantie - Länsiväylä ja siihen liittyvä maankäytön kehittäminen.
- Otaniemen kehittäminen monipuoliseksi ja eläväksi opetuksen ja tutkimukseen pohjautuvaksi kaupunginosaksi metron ja pikaraitiotielinja 15 tukeutuen.
- Keilaniemen kehittäminen monipuoliseksi ja eläväksi merenrantakaupunginosaksi metron ja pikaraitiotielinja 15 tukeutuen.
- Uusien asuntojen rakentaminen alueelle.

Suunnitelmakauden tavoitteet

- Tapiolan keskuksen uudistaminen ja kehittäminen etenevät sekä metroaseman että Kulttuurialueen ympäristössä.
- Keilaniemen kehittäminen entistä voimakkaammaksi ja monipuolisemmaksi merenrannassa sijaitsevaksi toimintala-alueeksi etenee.
- Keilaniemen keskusyksiköintilaitoksen toteuttaminen käynnistyy.
- Otaniemen keskustan, Kivimiehen alueen sekä Maarin alueen uudistaminen etenee.
- Maarinsolmun ympäristön kehittäminen etenee
- Kehä I:n uudistaminen Maarinsolmussa ja Keilaniemen tunnelin eteläpäässä etenevät.
- Uusien asuntojen rakentaminen jatkuu asuntomarkkinoiden heikosta tilanteesta huolimatta Tapiolassa ja Keilaniemessä ja käynnistyy Otaniemessä.
- Kaupunkirakenteen vahvistamiseen keskitytään kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Tapiola

Kaupungin ja LähiTapiolan välisestä Merituulentien ja sen ympäristön toteuttamista koskevasta sopimuksesta on toteuttamatta yksi asuinrakennus, jonka on määrä valmistua vuoden 2028 loppuun mennessä. Kohteen rakentamispäätös on siirtynyt heikon asuntomarkkinatilanteen vuoksi myöhemmin tehtäväksi. Kohteen toteuttaja on YIT Housing Oy.

Keskuksen länsiosan asuntokohteiden toteutus perustuu 20.4.2021 allekirjoitettuun kaupungin ja YIT Suomi Oy:n väliseen kokonaissopimukseen. Ensimmäinen kohde valmistui vuonna 2023, toinen kohde vuoden 2024 lopussa. Kahden viimeisen kohteen rakentamispäätöstä on jouduttu siirtämään asuntomarkkinoiden heikon tilanteen vuoksi. Kohteiden on määrä valmistua keväällä 2029.

Satakielenteen alueen asemakaava tuli voimaan vuoden 2022 lopussa, mutta asuntomarkkinoiden haastavan tilanteen vuoksi näidenkin aloituspäätökset ovat viivästyneet.

Kaupunginhallitus päätti 20.9.2021 uusista lähtökohdista kulttuurikeskuksen kehittämiseksi. Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan kulttuurikeskuksen yhteyteen uusi esityssali ja peruskorjausta selvitetään pitemmällä tähtämällä. Valtuusto hyväksyi Kulttuuriaukion asemakaavan 28.4.2025. Kaavasta jätettiin valitus hallinto-oikeuteen, minkä vuoksi kaava ei ole lainvoimainen. Kaava-alueeseen sisältyvät kulttuurikeskuksen laajennuksen lisäksi kaupungin omistamat Tapiolan Urheilutalon ja Kaupinkallion pysäköintitalon tontit sekä KOy Kulttuuriaukio sekä suojeltavat Tapiontori ja Keskustorni.

Kaupungin omistamien Kiinteistö Oy Kulttuuriaukion ja Tapiolan Urheilutalo Oy:n kehittämistä jatketaan annetun suunnitteluvaramuksen pohjalta tavoitteena monipuolinen ja elävä toimisto- ja liikekiinteistö osana Tapiolan kulttuurista keskusta.

Tapiolan keskuksen tuntumassa Weegee-talon ympäristöä rakennetaan elävämmäksi ja viihtyisämmäksi.

Jousenpuiston alueella pääosa asuinrakennuksista on yhtä lukuun ottamatta valmiita. Kaikki alueen asuntojen pysäköintipaikat on jo toteutettu metroaseman päälle rakennettuun kaupungin omistamaan pysäköintilaitokseen.

Valtuusto hyväksyi Maarinsolmun eritasoliittymän mahdollistavan asemakaavan elokuussa 2022. Liittymän rakennussuunnittelu on käynnistynyt kesällä 2025.

Otaniemi

Otaniemen keskukseen ollaan rakentamassa uusia tiloja yliopistolle. Otaniemen keskuksen kehittäminen jatkuu Biologin ja Meritekniikan kortteleissa Senaatti-kiinteistöjen ja Aalto-yliopiston vuonna 2022 järjestetyn arkkitehtuurikilpailun voittajaehdotuksen pohjalta.

Technopolis Oyj:n uuden Innopoli 4:n kolmas vaihe valmistuu syksyllä 2025, päävuokralaiseksi tulee VTT.

Kemistin kortteliin laadittu asemakaavanmuutos hyväksyttiin valitusten jälkeen 16.10.2024. Kortteliin rakennetaan tutkimustiloja ja asuntoja.

Otaakaan varteen suunnitellaan uusia opiskelija-asuntoja, joista ensimmäisen rakentaminen käynnistyi keväällä 2025.

Otaniemen eteläosassa on vireillä Newil & Bau Oy:n ja Kusinkapital Oy:n omistaman kahden asuinkorttelin asemakaavanmuutos, joka hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa kesäkuussa 2025. Tavoitteena on asemakaavan lopullinen hyväksyminen vuonna 2025 ja rakentamisen käynnistäminen vuonna 2026.

Em. korttelin itäpuolinen kortteli on jaettu kahteen osaan: pohjoiseen Aalto-yliopiston omistamaan Betonimyllyn alueeseen ja eteläiseen Aalto-yliopiston, Senaatti-kiinteistöjen ja kaupungin omistamaan Kiviportin alueeseen. Betonimyllyä suunnitellaan kokonaisuudessaan asuinkorttelina ja Kiviporttia mahdollisesti osittain toimitiloille.

Entisen Poliisiopiston tontin läntiseen osaan rakennetaan paloasema ja opiskelija-asuntoja sen jälkeen, kun polttoaineenjakuusama on poistunut alueelta vuonna 2026.

Keilaniemi

Varman puurakenteisen toimistotalon Keilaniemen Portin rakentaminen on käynnissä ja kohde valmistuu loppukesästä 2026.

Keilaniemenrannassa YIT:llä on kaksi asuinkohdetta, joista toinen kohde on rakenteilla ja se valmistuu vuoden 2026 lopussa. Kysymyksessä on Keilaniemen ensimmäinen asuntohankke.

Keilarannassa on vireillä AB Invest As:n toimisto- ja hotellihanke, jonka asemakaava ja vesilupa ovat voimassa. Kaupunki on tehnyt päätökset tontin vuokraamisesta ja ruoppaus- ja täyttötöiden rahoittamisesta. Tavoitteena on hankkeen käynnistäminen loppuvuodesta 2025.

Skanska CDF:n toimistohankkeen Keilaranta 3:n asemakaava on voimassa ja rakentaminen on käynnistymässä loppuvuodesta 2025.

SRV:n toimistohankkeen Keilalahdenkaarten asemakaava on voimassa ja rakentaminen käynnistyneen vuonna 2026.

Kalliopysäköintilaitoksella luodaan edellytykset Keilaniemen kehittämiseksi entistä voimakkaammaksi toimitila-alueeksi, jossa on myös asumista ja palveluja. Kalliopysäköintilaitoksen toteuttamisesta on tarkoitus päättää syksyllä 2025. Kaupungin rooli pysäköintilaitoksen toteuttamisessa kasvaneen. Kalliopysäköintilaitoksen ensimmäisen vaiheen (1800 autopaikkaa) rakentaminen on tavoitteena saada käyntiin vuoden 2025 lopussa.

Kehä I:n tunnelin eteläpäähän Keilaniemestä Länsiväylälle johtavien kahden rampin toteuttaminen tulee ajankohdittaiseksi samaan aikaan keskuspysäköintilaitoksen toteuttamisen kanssa. Samaan aikaan ramppien toteuttamisen kanssa valtio uusii yhden Länsiväylän ylittävän sillan.

Lisäksi Keilaniemessä on vireillä useita muita hankkeita.

eQ Varainhoidon toimisto- ja asuntohankkeita Keilaranta 5–7:ssä koskeva asemakaava on hyväksytty jo kaupunkisuunnittelulautakunnassa ja asemakaava viedään lopullisesti hyväksyttäväksi, kun kalliopysäköintilaitoksen toteuttamisesta on tehty päätös.

Keilaniemenranta-hankkeen K-tornista vastasi alkuaan Regenero Oy (20.5.2019 allekirjoitettu kokonaissopimus) ja sittemmin Keilaniemen kiinteistökehitys Strike Ky (kaupunginhallitus hyväksyi 5.9.2022 edellä mainitun kokonaissopimuksen siirtämisen). Strike Ky:n omistavat YIT, HGR ja Ilmarinen. Kohteen asemakaava on voimassa.

Strikella on vireillä myös pikaraitiotielinja 15:n pääte-pysäkin viereinen Valokeila-toimisto/hotellihanke.

Asemakaava on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa jo vuonna 2022, mutta sitä ei ole vielä viety lopullisesti hyväksyttäväksi.

Lisäksi Keilaniemessä on vireillä mm. SRV:n asuintornit ja NCC:n toimisto/asuintorni tunnelin ja metroaseman vieressä. SRV on hakenut asuintornitonteilleen asemakaavanmuutosta tornien muuttamiseksi normaaleiksi lamellitaloiksi.

Tapiolan kehittämisprojektin projektinjohtajat toimivat kaupunkiympäristön toimialan esikunnan alaisuudessa.

Talous ja investoinnit

Taseyksikön tuotot kertyvät maankäyttösopimustuloista ja pitkäaikaisisten maanvuokrasopimusten tuotoista. Suunnitelmavuosille on arvioitu, että tuloja saadaan myös maanmyyntivoitoista. Maankäyttösopimustulot ovat riippuvaisia siitä, milloin asemakaavat tulevat voimaan. Kulut liittyvät maksettaviin hoito- ja rahoitusvastikkeisiin Tapiolan Keskuspysäköinti Oy:lle, operatiiviseen johtamiseen sekä ostettaviin asiantuntijapalveluihin liittyen muun muassa kaavoitukseen, suunnitteluun ja selvityksiin sekä suunnitelman mukaisiin poistoihin. Välitystilin negatiivisen saldon seurauksena taseyksikölle kertyy sisäistä korkokulua.

Taseyksikön palveluksessa on kaksi henkilöä.

Kunnallistekniikka

Tapiolan suurimmat kunnallistekniset investoinnit vuonna 2026 ovat Itätuulenkujan kansirakennustyön jatkaminen ja Kulttuuriaukion johtosiirrot

Merkittävimmät Otaniemen kunnallistekniset investoinnit vuonna 2026 kohdistuvat Otaniemen alueen liikennejärjestelyihin ja Maarinsolmun eritasoliittymän suunnitteluun.

Keilarannan kaava-alueelle toteutetaan kunnallistekniikka sekä jatketaan Keilaniemen liikennejärjestelyiden rakentamisessa.

Osakkeet ja osuudet

Taloussuunnitelmakauden investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvat Tapiolan Keskuspysäköinti Oy:n rahoitusvastikkeisiin, joilla rahoitetaan Espoon kaupungin osuus yhtiön lainanlyhennyksistä sekä sijoituksiin Kiinteistö Oy Jousenpuiston vapaan oman pääoman rahastoon.

Tapiolan Keskuspysäköinti Oy on rakennuttanut Tapionaukion pysäköintilaitoksen ja maanalaisen keskuspysäköinnin ja niiden yhteydessä liiketiloja palvelevat huolto- ja varastotilat sekä yhteisväestönsuojan. Pysäköintipaikat ovat asemakaavojen ja rakennuslupien vaatimia velvoitepaikkoja, joiden osakkeista Espoon kaupunki omistaa nykyisin suoraan noin 22 prosenttia. Laitos otettiin käyttöön keväällä 2016. Rahoitusvastikkeiden maksu loppuu vuonna 2027 jolloin kaupungin takaama laina, jolla yhtiö rahoitti kaupungin omistukseen tulleet pysäköintipaikkojen, huoltotilan sekä huoltokäytävän rakentamiskustannukset, tulee kokonaan pois-maksetuksi.

Kaupunki omistaa koko Kiinteistö Oy Jousenpuiston pysäköinnin osakekannan. Yhtiö on rahoittanut pysäköintilaitoksen rakentamisen kaupungin takaamalla lainalla. Laitos otettiin käyttöön vuoden 2017 alussa. Laitoksessa on 798 pysäköintipaikkaa. Pääomasijoituksilla katetaan vielä vuosina 2026–2027 yhtiön lainanlyhennykset ja korkokulut. Vuodesta 2028 alkaen pääomasijoituksilla rahoitetaan ainoastaan yhtiön kulut, joita ei voida kattaa pysäköintituloilla.

Peruskaupunki rahoittaa taseyksikön investointeja tarvittaessa korollisen välitystilin kautta. Taseyksikön välitystili painui negatiiviseksi vuonna 2015. Välitystilin saldo pysyy negatiivisena suunnitelmavuosien ajan.

Tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Liikevaihto	9 796	18 028	18 028	6 710	12 020	9 380
Liiketoiminnan muut tuotot	23	10 050	9 050	0	12 000	15 000
Materiaalit ja palvelut	-376	-674	-674	-410	-410	-410
Palvelujen ostot	-376	-674	-674	-410	-410	-410
Henkilöstökulut	-172	-251	-252	-259	-262	-267
Palkat- ja palkkiot	-156	-216	-217	-222	-225	-230
Henkilösivukulut	-16	-35	-35	-37	-37	-37
Poistot ja arvonalentumiset	-27 193	-28 523	-28 523	-28 274	-28 297	-28 553
Liiketoiminnan muut kulut	-767	-912	-912	-850	-850	-850
Liikelyli-/alijäämä	-18 673	-2 247	-3 248	-23 046	-5 762	-5 663
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 259	-5 330	-5 330	-2 545	-2 177	-1 960
Rahoituskulut	-5 259	-5 330	-5 330	-2 545	-2 177	-1 960
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	-23 932	-7 577	-8 578	-25 591	-7 939	-7 623
Tilikauden yli-/alijäämä	-23 932	-7 577	-8 578	-25 591	-7 939	-7 623

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA 2025	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toiminnan rahavirta	10 946	10 945	2 683	8 358	5 930
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-2 247	-3 248	-23 046	-5 762	-5 663
Poistot ja arvonalentumiset	28 523	28 523	28 274	28 297	28 553
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 330	-5 330	-2 545	-2 177	-1 960
Tulorahoituksen korjaukset	-10 000	-9 000	0	-12 000	-15 000
Investointien rahavirta	-11 960	-12 960	-18 200	-13 480	-1 150
Investointimenot	-21 960	-21 960	-18 200	-25 480	-16 150
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	10 000	9 000	0	12 000	15 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 014	-2 015	-15 517	-5 122	4 780
Rahoituksen rahavirta	1 014	2 015	15 517	5 122	-4 780
Lainakannan muutokset	1 014	2 015	15 517	5 122	-4 780
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 014	2 015	15 517	5 122	-4 780
Muut maksuvalmiuden muutokset	-	-	-	-	-
Saamisten muutos	-	-	-	-	-
Korottomien velkojen muutos	-	-	-	-	-
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

Investoinnit

Sitovuustaso omaisuuslaji

1000 EUR	TA 2025	TA 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Infrarakentaminen	15 200	12 110	20 750	15 950	9 850	4 500	2 000	1 500	1 000	1 000	1 000
Tapiolan keskusta	5 900	3 300	8 100	5 200	1 100	500	-	-	-	-	-
Jousenpuisto	100	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Otaniemi ja Keilaniemi	8 800	7 760	12 450	10 650	8 750	4 000	2 000	1 500	1 000	1 000	1 000
Muut investoinnit	6 760	6 090	4 730	200	200	200	200	200	200	200	200
Osakkeet ja sijoitukset	6 760	6 090	4 730	200	200	200	200	200	200	200	200
Investoinnit yhteensä	21 960	18 200	25 480	16 150	10 050	4 700	2 200	1 700	1 200	1 200	1 200

Taseyksikön alueen rakennukset

1000 EUR	Kustannusarvio
Kulttuurikeskuksen teatteri	65 249

6.5.9 Urheilupuiston taseyksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Taseyksikön tehtävänä on Tapiolan urheilupuiston pohjoisosan ja erityisesti jalkapallostadion -hankkeen kehittäminen kaupunginhallituksen 17.6.2019 tekemän päätöksen pohjalta. Urheilupuiston pohjoisosan asemakaava hyväksyttiin vuonna 2021. Kaava vahvistui 30.9.2022.

Stadionin ja sen alapuolisen pysäköintilaitoksen toteuttamiseksi on perustettu yhtiöt Kiinteistö Oy Tapiolan Stadion ja Kiinteistö Oy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti. Yhtiöt järjestivät kesällä 2025 urakkakilpailun stadionin ja pysäköintilaitoksen rakentamisesta. Rakennusurakoitsija tullaan valitsemaan syksyllä 2025. Työt alkavat kehittämisvaiheen käynnistämällä loppuvuonna 2025. Rakennustöiden ennakoidaan alkavan vuoden 2026 jälkipuoliskon aikana.

Taseyksikön tulot muodostuvat maanmyyntituloista ja maanvuokratuloista. Alue on kokonaisuudessaan kaupungin omistuksessa.

Maanmyyntitulojen tarkka ajoittaminen on vaikean asuntomyyntitilanteen vuoksi mahdotonta. Myyntitulojen optimoimiseksi maanmyyntiä kannattaa siirtää myöhemmäksi.

Talous ja investoinnit

Taseyksikön tuotot kertyvät pitkäaikaisisten maanvuokrasopimusten tuotoista ja vuodelle 2027 on arvioitu, että tuloja saadaan myös maanmyyntivoitoista. Maanmyyntitulojen kertymisen edellytyksenä on infrarakentamisen toteutuminen. Kulut liittyvät maksettaviin

Tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Liikevaihto	75	70	70	70	70	130
Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	-	-	6 600	-
Materiaalit ja palvelut	-27	-273	-273	-5	-5	-5
Palvelujen ostot	-27	-273	-273	-5	-5	-5
Poistot ja arvonalentumiset	-19	-85	-85	-52	-918	-1 785
Liiketoiminnan muut kulut	-0	-0	-0	-350	-350	-350
Liikeyli-/alijäämä	29	-288	-288	-337	5 397	-2 010
Rahoitustuotot ja -kulut	-29	-205	-205	-99	-157	-200
Rahoituskulut	-29	-205	-205	-99	-157	-200
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	-1	-493	-493	-436	5 240	-2 210
Tilikauden yli-/alijäämä	-1	-493	-493	-436	5 240	-2 210

hoitovastikkeisiin Kiinteistö Oy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinnille ja Kiinteistö Oy Tapiolan Stadionille ja suunnitelman mukaisiin poistoihin. Välitystilin negatiivisen saldon seurauksena taseyksikölle kertyy sisäistä korkokulua.

Kunnallistekniikka

Kaupunkitekniikan keskus on käynnistänyt Tapiolan urheilupuiston pohjoisosan rakennusurakan tarjouskilpailun. Työ käsittää uusien katujen, aukoiden, kolmen jalkapallokentän sekä muiden ulkoliikuntapaikkojen rakentamisen. Pohjoisosan työt alkavat loppuvuodesta 2025. Vuosien 2025–2026 kunnallistekniset investoinnit ovat yhteensä 13 milj. euroa.

Osakkeet ja osuudet

Talousarviovuoden ja taloussuunnitelmakauden investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin ovat taseyksikön Kiinteistö Oy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinnille ja Kiinteistö Oy Tapiolan Stadionille maksamien rahoitusvastikkeiden lainanlyhennysten osuuksia. Vuonna 2026 Kiinteistö Oy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti aloittaa pysäköintihallin rakentamisen jonka kustannusarvio on 16 milj. euroa ja Kiinteistö Oy Tapiolan Stadionin stadionhankkeen, jonka kustannusarvio on 58 milj. euroa. Kummankin hankkeen rakentaminen ajoittuu vuosille 2026–2028 ja niiden arvioitu käyttö alkaa vuonna 2029.

Peruskaupunki rahoittaa taseyksikön investointeja tarvittaessa korollisen välitystilin kautta. Taseyksikön välitystilin saldo pysyy negatiivisena suunnitelmavuosien ajan.

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA 2025	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toiminnan rahavirta	-408	-408	-384	-442	-425
Liikelyjäämä (-alijäämä)	-288	-288	-337	5 397	-2 010
Poistot ja arvonalentumiset	85	85	52	918	1 785
Rahoitustuotot ja -kulut	-205	-205	-99	-157	-200
Tulorahoituksen korjaukset	-	-	-	-6 600	-
Investointien rahavirta	-3 000	-3 000	-14 947	-10 295	-11 895
Investointimenot	-3 000	-3 000	-14 947	-16 895	-11 895
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-	-	-	6 600	-
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 408	-3 408	-15 331	-10 737	-12 320
Rahoituksen rahavirta	3 408	3 408	15 331	10 737	12 320
Lainakannan muutokset	3 408	3 408	15 331	10 737	12 320
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 408	3 408	15 331	10 737	12 320
Saamisten muutos	-	-	-	-	-
Korottomien velkojen muutos	-	-	-	-	-
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

Investoinnit

Sitovuustaso omaisuuslaji

1000 EUR	TA 2025	TA 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Infrarakentaminen	-	13 000	13 000	8 000	5 000	-	-	-	-	-	-
Urheilupuisto	-	13 000	13 000	8 000	5 000	-	-	-	-	-	-
Muut investoinnit	-	1 947	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895
Osakkeet ja sijoitukset	-	1 947	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895
Investoinnit yhteensä	-	14 947	16 895	11 895	8 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895

7 Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa on peruskaupungin toimintatulot ja -menot, joihin sisältyvät myös sisäiset erät. Liikelaitosten ja muiden erillisten taseyksiköiden toimintatulot ja -menot eivät sisälly talousarvion tuloslaskelmaosaan.

Talousarvion ja taloussuunnitelman perusteluosan lopussa olevat tuloslaskelmat sisältävät peruskaupungin lisäksi liikelaitokset ja erilliset taseyksiköt ja ovat siten taloussuunnitelman arvio tilinpäätöksen mukaisesta tuloslaskelmasta.

Tulorahoituksen riittävyttä arvioidaan toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Koska liikelaitokset ja taseyksiköt vaikuttavat oleellisesti peruskaupungin lukuihin, on taloussuunnitelman tunnusluvut laskeutu yleisperusteluissa olevasta koko kaupungin tuloslaskelmasta.

Verorahoitus on verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien yhteismäärä. Verorahoitus kasvaa vuonna 2026 6,0 prosenttia vuoden 2025 ennusteeseen nähden. Vuonna 2027 kasvuksi arvioidaan 4,3 prosenttia ja vuonna 2028 4,5 prosenttia.

Kunnallisveron tuotoksi vuonna 2026 arvioidaan 562 milj. euroa, joka on 6,3 prosenttia enemmän kuin ennuste 2025. Kunnallisveron veroprosentti on 5,3. Ansioitulojen kasvuksi on arvioitu noin 5 prosenttia. Vuoden 2027 verotulokasvuksi arvioidaan 6,8 prosenttia ja vuoden 2028 6,0 prosenttia.

Yhteisöveroa arvioidaan tilitettävän yhteensä 143 milj. euroa, 5,6 prosenttia enemmän kuin 2025. Vuoden 2027 kasvuksi arvioidaan 5,9 prosenttia ja vuoden 2028 5,0 prosenttia. Arviot perustuvat valtiovarainministeriön ja kuntaliiton ennusteeseen yhteisöveron kasvusta. Yhteisöverokanta laskee 20 prosentista 18 prosenttiin vuonna 2027. Tämän arvioidaan vähentävän kuntien yhteisöveroa 190 milj. euroa, joka kompensoidaan yhteisöveron kuntaosuutta nostamalla.

Kiinteistöveroarviot perustuvat esitettyihin kiinteistöveroprosentteihin. Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän 185 milj. euroa, 10,1 prosenttia enemmän kuin 2025. Kiinteistöveroprosentteihin esitetään muutoksia. Vuosille 2027–2028 arvioidaan 1,5 prosentin kasvua.

Käyttötalouden valtionosuudet perustuvat valtiovarainministeriön syyskuussa 2025 julkaisemiin ennakkolisiin valtionosuuslaskelmiin. Laskelmien mukaan Espoon peruspalvelujen valtionosuus (ilman SOTE muutosrajoitinta ja siirtymätasausta) vuodelle 2026 on 293 milj. euroa, veromenetysten kompensatiot 22 milj. euroa, muutosrajoitin 116 milj. euroa ja siirtymätasaustus 35 milj. euroa, yhteensä 467 milj. euroa.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on arviolta 7 milj. euroa. OKM:n valtionosuuden lopullinen päätös tulee aivan vuoden 2025 lopussa.

Vuosikate osoittaa peruskaupungin pitkäaikaisten menojen kattamiseen käytettävissä olevan osuuden peruskaupungin toiminnan tuloksesta. Espoon kaupungin rakenne on sellainen, että investointien rahoitukseen kertyvä vuosikate näkyy myös liikelaitosten, taseyksiköiden ja rahastojen tuloslaskelmissa. Peruskaupungin vuosikatteeksi muodostuu 117 milj. euroa vuonna 2026.

Peruskaupungin tilikauden tulos vuonna 2026 on -5 milj. euroa.

Peruskaupungin vuosikatteen sekä tuloksen tulkinta on vaikeaa johtuen kaupungin ja konsernin organisaatio- ja laskentarakenteesta. Rakenteellisten asioiden lisäksi peruskaupungin tunnuslukujen kehitykseen vaikuttavat kaupungin omistamat osakeyhtiöt, joiden taseissa on yhä kasvava osa kaupungin käytössä olevista toimitiloista. Tilojen vuokratustannukset näkyvät toimialojen menoissa. Talousohjauksen keskeisenä välineenä toimii peruskaupungin, liikelaitosten ja taseyksiköiden muodostama kokonaisuus sekä kaikki yhteisöt muodostava Espoo-konserni.

7.1 Peruskaupungin tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2024	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toimintatulot	400 408	370 877	374 293	393 302	407 741
Valmistus omaan käyttöön	8 888	10 800	10 800	10 800	10 800
Toimintamenot	-1 508 426	-1 614 651	-1 671 742	-1 728 948	-1 778 163
Toimintakate	-1 099 130	-1 232 975	-1 286 650	-1 324 846	-1 359 622
Verotulot	829 073	832 822	890 565	939 838	985 978
Valtionosuudet	396 679	454 733	473 791	482 768	500 938
Käyttökate	126 623	54 580	77 706	97 760	127 294
Rahoitustuotot ja -kulut	54 333	50 056	39 420	27 487	21 354
Korkotulot muilta	15 563	14 974	14 449	14 040	13 634
Korkotulot liikelaitoksilta	7 199	7 535	4 056	4 383	4 578
Muut rahoitustuotot	43 053	40 111	35 718	30 718	30 718
Korkomenot muille	-10 993	-11 564	-13 803	-20 654	-26 576
Muut rahoitusmenot	-488	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Vuosikate	180 956	104 637	117 126	125 247	148 648
Suunnitelman mukaiset poistot	-106 376	-115 049	-122 505	-126 841	-130 130
Arvonalentumiset	-4 823	-	-	-	-
Tilikauden tulos	69 757	-10 412	-5 379	-1 594	18 518
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	10 753	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	80 510	-10 412	-5 379	-1 594	18 518

*ENN = Ennuste vuoden lopun tilanteesta

7.2 Verot ja valtionosuudet

7.2.1 Verotulot ja valtionosuudet yhteensä

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA2026	2027	2028
Tulot	1 225 752	1 312 342	1 364 356	1 422 606	1 486 916

7.2.2 Verotulot

Tulot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	829 073	863 034	890 565	939 838	985 978
1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Kunnan verotulo	526 240	555 843	562 346	600 415	636 213
Osuus yhteisöveron tuotosta	140 713	139 817	143 271	151 675	159 217
Kiinteistöverotulo	162 121	167 374	184 948	187 748	190 548
Yhteensä	829 073	863 034	890 565	939 838	985 978

Verotulon muutos-%	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Kunnan verotulot	-14,6	5,6	1,2	6,8	6,0
Osuus yhteisöveron tuotosta	-7,7	-0,6	2,5	5,9	5,0
Kiinteistöverotulo	13,3	3,2	10,5	1,5	1,5
Muutos-% yhteensä	-9,0	4,1	3,2	5,5	4,9

Vuoden 2025 verotulojen ennustetaan jäävän 30 milj. euroa talousarviosta. Vuoden 2026 verotulojen kasvuksi

arvioidaan 3,2 prosenttia vuoden 2025 talousarviosta ja 6,9 prosenttia vuoden 2025 ennusteesta.

Veroprosentit	TP 2024	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Tulovero	5,30	5,30	5,30	5,30	5,30
Kiinteistövero					
rakennusten yleinen kiinteistövero	1,00	1,00	1,30	1,30	1,30
maapohjan yleinen kiinteistövero	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30
vakituiset asuinrakennukset	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41
muut asuinrakennukset	1,00	1,00	1,15	1,15	1,15
voimalaitosrakennukset	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
yleishyödylliset yhteisöt	0	0	0	0	0
rakentamaton rakennuspaikka	4,43	4,43	4,43	4,43	4,43

Vuodelle 2026 ehdotetaan rakennusten yleisen kiinteistöveron sekä muun asuinrakennuksen kiinteistöveroprosenttien korotusta. Tuloveroprosentti ja muut kiinteistöveroprosentit pidetään vuoden 2025 tasolla.

Rakennusten yleisen kiinteistövero vuodesta 2026 on 1,30 prosenttia ja Muun asuinrakennuksen kiinteistövero 1,15 prosenttia. Kiinteistöveroprosenttien korotus lisää kiinteistöveroa yhteensä arviolta 14,4 milj. euroa.

7.2.3 Valtionosuudet

Tulot yhteensä sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	392 128	290 933	318 637	330 729	348 012
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	-24 543	132 353	125 963	120 954	120 954
Veromenetyksen kompensatio	30 850	22 674	22 308	24 202	25 089
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus	-1 755	3 348	6 883	6 883	6 883
Yhteensä	396 679	449 308	473 791	482 768	500 938

Verotuloihin perustuvaan tasaukseen sisältyy taulukossa vuonna 2026 Sote-muutosrajoitin 116 milj. euroa ja Sote-siirtymätasaus 35 milj. euroa sekä verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus -25 milj. euroa. Vuodesta 2025 alkaen peruspalvelujen valtionosuuksiin sisältyy TE-uudistuksessa siirtyvien palvelujen rahoitus 46 milj. euroa vuonna 2025.

7.3 Rahoitustulot ja -menot

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	65 814	61 363	54 223	49 141	48 930
Menot	-11 481	-15 582	-14 803	-21 654	-27 576
Netto	54 333	45 781	39 420	27 487	21 354

7.3.1 Korkotulot ja -menot

Korkotulot koostuvat kassavarojen sijoittamisesta saaduista korkotuloista, HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle annetun lainan koroista sekä liikelaitosten maksamista sisäisistä koroista. Korkomenot koostuvat pääosin talousarviolainoista maksettavista koroista.

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	22 762	24 145	18 505	18 423	18 212
Menot	-10 993	-14 582	-13 803	-20 654	-26 576
Netto	11 769	9 563	4 702	-2 231	-8 364

7.3.2 Muut rahoitustulot ja -menot

Rahoitustulot koostuvat rahastojen ja kassavarojen sijoittamisesta saaduista tuloista, veronilityskoroista, osinkotuloista sekä liikelaitosten ja kuntayhtymien makamista sijoitetun pääoman tuotoista. Rahoitusmenot koostuvat veronilityskoroista, kurssitappioista sekä muista lainanhoitomenoista.

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	43 053	37 218	35 718	30 718	30 718
Menot	-488	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Netto	42 564	36 218	34 718	29 718	29 718

7.4 Rahastojen käyttösuunnitelma

Rahastot -osa käsittää kaupungin rahastot. Investointirahasto on erityiskatteinen rahasto. Espoon kaupungin peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto, Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto sekä vahinkorahasto ovat kirjanpidossa eriytetty erillisiksi taseyksiköiksi.

Rahastojen osalta suurin osa sijoituksista on sijoitusrahastoissa eri omaisuuslajeissa.

Tämän vuoksi sijoitusten tuotot eivät vuosittain kokonaisuudessaan realisoidu kirjanpitoon, eikä kirjanpito anna oikeaa kuvaa rahastojen sijoitusten kehittymisestä. Kirjanpidollisen tuloksen lisäksi rahastoja seurataan kuukausittain markkina-arvostettuina. Sijoitusten kuntain raportointiajankohdan markkina-arvon perusteella lasketaan ja analysoidaan sijoitusten kehitystä.

7.4.1 Investointirahasto (erityiskatteinen)

	TP 2024	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Rahastopääoma 1.1.	80 779	80 779	80 779	80 779	80 779
Rahastopääoman lisäykset	0	0	0	0	0
Rahaston purku	0	0	0	0	0
Rahaston yli-/alijäämä	0	0	0	0	0
Oma pääoma yhteensä 31.12	80 779	80 779	80 779	80 779	80 779

Investointirahaston tarkoituksena on turvata kaupungin kehittämisen edellyttämä maanhankinta, kaupunkirakenteen kehittämistä aiheutuvien kynnysinvestointien toteuttaminen ja taloudellisten vaikutusten tasaaminen sekä valtuuston hyväksymän investointiohjelman ja investointien käyttöönoton toteuttaminen kaupungin talouden tasapainoa vaarantamatta.

7.4.2 Erillisinä taseyksikköinä olevat rahastot

Espoon kaupungin peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto

	TP 2024	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Rahastopääoma 1.1.	520 886	524 533	526 631	534 004	544 150
Rahastopääoman lisäykset	3 646	2 098	7 373	10 146	10 883
Rahaston purku	0	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahaston yli-/alijäämä	38 309	34 940	14 980	14 980	14 980
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	115 413	151 624	164 191	154 025	143 122
Rahastopääoma 31.12.	524 533	526 631	534 004	544 150	555 033
Oma pääoma yhteensä 31.12	678 254	713 194	713 174	713 154	713 134

Espoon kaupungin peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahastoon on rahastoitu vuonna 2006 energia-yhtiön myynnistä saadut tulot. Rahaston tarkoituksena on varmistaa kaupungin peruspalvelujen ja maanhankinnan investointien rahoitusta pitkällä aikavälillä.

Rahastolla on kaupunginhallituksen hyväksymät sijoitusperiaatteet. Rahastolle on kilpailutettu kolme täyden valtakirjan varainhoitajaa ja tämän lisäksi rahoituksen vastuualue hoitaa osaa rahaston sijoituksista. Rahasto toimii kaupunginhallituksen alaisuudessa ja konsernitalouden rahoitus ja talous -yksikön rahoituksen vastuualue hallinnoi rahastoa sekä koordinoi varainhoitajien toimintaa. Rahaston oma pääoma oli vuoden 2024 lopussa 678,2 milj. euroa ja markkina-arvo 31.8.2025 oli noin 816,5 milj. euroa. Vuoden 2025 alusta elokuun loppuun rahaston tuotto oli 2,7 prosenttia.

Rahaston säännön mukaan rahastoa kartutetaan – kaupungin tilinpäätöksen sen salliessa – sen tuotolla vuosittain valtuuston päätöksen mukaisesti. Rahaston tuottoa voidaan käyttää säännön mukaisesti peruspalvelu-

ja maanhankintainvestointeihin. Rahaston pääoma säilytetään inflaatio huomioon ottaen vähintään alkuperäisen suuruisena.

Talousarviossa rahaston tulos sisältää varovaisuuden periaatteen mukaisesti arvioitavissa olevat korko- ja muut rahoitustulot sekä varainhoitopalkkioiden palautukset. Sijoitustoiminnan ensisijainen lähtökohta on pääoman reaaliarvon säilyttäminen pitkällä aikavälillä inflaatio huomioon ottaen. Vuotuinen tuoton vaihtelu voi kuitenkin markkinoiden kehityksestä riippuen olla suurta.

Taloussuunnitelmaan on merkitty rahaston tuoton käyttöä vuosittain 15,0 milj. euroa vuosille 2026–2028. Rahastoa ei pureta, mikäli tulo-rahoitus jatkossa riittää kattamaan investointien rahoituksen, tai jos suunniteltua käyttöä vastaava lainanotto arvioidaan edullisemmaksi vaihtoehdoksi. Rahastopääomaa on suunniteltu kartuttavan inflaation verran vuosittain, jotta rahaston reaalin ostovoima saadaan säilytettyä.

Tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Materiaalit ja palvelut	-33	-60	-60	-20	-20	-20
Palvelujen ostot	-33	-60	-60	-20	-20	-20
Liikeyli-/alijäämä	-33	-60	-60	-20	-20	-20
Rahoitustuotot ja -kulut	38 343	15 000	35 000	15 000	15 000	15 000
Rahoitustuotot	41 603	19 000	39 000	19 000	19 000	19 000
Rahoituskulut	-3 260	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	38 309	14 940	34 940	14 980	14 980	14 980
Tilikauden yli-/alijäämä	38 309	14 940	34 940	14 980	14 980	14 980

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA 2025	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toiminnan rahavirta	14 940	34 940	14 980	14 980	14 980
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-60	-60	-20	-20	-20
Rahoitustuotot ja -kulut	15 000	35 000	15 000	15 000	15 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	14 940	34 940	14 980	14 980	14 980
Rahoituksen rahavirta	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Lainakannan muutokset	-	-	-	-	-
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-	-	-	-	-
Oman pääoman muutokset	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	-	-	-	-	-
Saamisten muutos	-	-	-	-	-
Rahavarojen muutos	-60	19 940	-20	-20	-20

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisra-
hasto

	TP 2024	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Rahastopääoma 1.1.	55 714	56 011	56 661	57 341	58 071
Rahastopääoman lisäykset	1 338	297	650	680	730
Rahaston purku	0	0	0	0	0
Rahaston yli-/alijäämä	297	650	680	730	780
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	0	0	0	0	0
Oma pääoma yhteensä 31.12	57 349	57 999	58 679	59 409	60 189

Rahaston tarkoituksena on edistää elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja sitä kautta työllisyyttä Espoossa. Rahaston toimintaa hoidetaan valtuuston Espoo-tarinassa asettamien tavoitteiden mukaisesti. Rahaston varoja voidaan osoittaa elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiä ja työllisyyttä edistäviin hankkeisiin sijoituksina tai lainanantona. Rahaston pääomaa kartutetaan rahaston varojen sijoittamisesta saaduilla tuotoilla.

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahaston sijoitus-horisontti on pitkä ja rahaston kautta toteutettavien hankkeiden ja sijoitusten tulee olla tuottavia ja taloudellisesti terveitä siten, että rahaston pääoma voidaan pitkällä aikavälillä turvata. Sijoitukset ja lainananto tulee tehdä niin, ettei kilpailutilanne vääristy. Rahaston tuotoista voidaan osoittaa varoja elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja työllisyyttä tukeviin ja edistäviin kohteisiin. Tarvittaessa rahaston varoja voidaan käyttää kaupungin omaan maksuosuuteen, kun Espoo-tarinaa toteuttaviin toimenpiteisiin haetaan ulkoista rahoitusta kansallisista lähteistä ja EU-ohjelmista.

Rahaston tuoton muodostavat sijoitustuotot, maa- ja vesialueiden vuokrat sekä lainanannosta saatavat korkotuotot. Rahaston oma pääoma vuoden 2024 lopussa oli yhteensä 57,3 milj. euroa. Rahaston pääomasta oli sitoutunut 9,7 milj. euroa maa- ja vesialueisiin ja 12,4 milj.

euroa oli lainattu Koy Otaniemen Tiedeasunnoille. Rahastosijoituksissa pääomaa oli 33,3 milj. euroa. Rahastosijoitusten markkina-arvo 31.8.2024 oli 39,7 milj. euroa. Rahasto omistaa Espoon Miestentien 2:ssa entisen Poliisiopiston kiinteistön. Tontilla toimii Aalto Village 1, jossa on AYY:n ja Hoasin omistama kerrostalo. Aalto Village 2 on suunnitteilla tontin länsiosaan ja tontti on jaettu kolmeen osaan: AYY, Hoas ja paloasema. Tontin määräalalla toimii tällä hetkellä Nesteen kylmäasema.

Vuonna 2008 päätettiin rakentaa Kiinteistö Oy Otaniemen tiedeasunnot, jonka rakentamiseen on myönnetty kehittämisrahastosta lainaa. Lainan määrä oli vuoden 2024 lopussa 12,4 milj. euroa ja omaa pääomaa yhtiössä oli 31.12.2024 yhteensä noin 2,0 milj. euroa. Kaupunki on pääomittanut yhtiötä luovuttamalla sille apporttina tontin arvolla 1,89 milj. euroa.

Tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Liikevaihto	228	200	200	230	230	230
Liikeyli-/alijäämä	228	200	200	230	230	230
Rahoitustuotot ja -kulut	69	450	450	450	500	550
Rahoitustuotot	326	450	450	450	500	550
Rahoituskulut	-257	-	-	-	-	-
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	297	650	650	680	730	780
Tilikauden yli-/alijäämä	297	650	650	680	730	780

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA 2025	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toiminnan rahavirta	650	650	680	730	780
Liikelyjäämä (-alijäämä)	200	200	230	230	230
Rahoitustuotot ja -kulut	450	450	450	500	550
Toiminnan ja investointien rahavirta	650	650	680	730	780
Rahoituksen rahavirta	100	100	100	100	100
Antolainauksen muutokset	100	100	100	100	100
Antolainasaamisten vähennys	100	100	100	100	100
Lainakannan muutokset	-	-	-	-	-
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	-	-	-	-	-
Saamisten muutos	-	-	-	-	-
Rahavarojen muutos	750	750	780	830	880

Espoon kaupungin vahinkorahasto

	TP 2024	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Rahastopääoma 1.1.	5 131	5 131	5 131	5 131	5 131
Rahastopääoman lisäykset	0	0	0	0	0
Rahaston purku	0	0	0	0	0
Rahaston yli-/alijäämä	1 138	808	814	824	764
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 909	9 047	9 855	10 669	11 492
Oma pääoma yhteensä 31.12	14 178	14 986	15 799	16 623	17 387

Kaupungin vahinkorahaston tarkoituksena on kattaa kaupungin takausvastuun perusteella maksettavat suoritukset, kaupungin omaisuutta tai kaupungin vastuulla olevaa omaisuutta kohdanneet merkittävät vahingot sekä muut merkittävät vahingot, joista kaupunki on vastuussa, siltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät niitä kata tai kun vahingon määrä alittaa vakuutuksen vahinkokohtaisen omavastuun.

Rahaston tuloja ovat takausprovisioista saatu tuotto, rahaston varoille saatu korko tai muu tuotto, suoritetuista vahingoista takaisinperityt korvaukset sekä omaisuuden ja toiminnan vakuutusmaksuperusteista johdetut sisäiset maksut, joiden perusteet vahvistetaan talousarvion laatimista koskevien ohjeiden antamisen yhteydessä.

Vahinkokertymä vaihtelee eri vuosina. Tätä ei ole mahdollista ennakoida vuositason etukäteen. Vahinkorahaston talousarvioon on kuitenkin huomioitu arvion tekohetkellä tiedossa olleiden sattuneiden vahinkojen kuluja (jotka maksetaan rahastosta vasta, kun vahingon selvittely on kokonaan valmis, usein vahinkotapahtumaa

seuraavana tai sitä seuraavana vuonna) sekä varauduttu siihen, että korvattavia vahinkoja sattuu keskimäärin yhtä paljon kuin aikaisempina vuosina.

Vahinkorahaston tuottamat korvaustilastot tukevat kaupungin riskienhallintatyötä. Vahinkorahasto toimii tehokkaana vahinkoriskien kustannusten tasaajana niin, että kaupungin ja toimialojen vuosibudjettia ja -suunnitelmia ei vaaranneta odottamattomien vahinkotapahtumien vuoksi. Yhdessä vahinkoriskien hallinnan ja oikein mitoitettujen vakuutusratkaisujen kanssa pyritään löytämään kaupungin vahinkoriskien kustannusoptimi.

Vahinkorahaston 4 §:n määrittelemien rahastotulojen ja menojen tulee olla tasapainossa. Rahaston varat on sijoitettu kaupunginjohtajan antamien ohjeiden mukaisesti tuottavasti ja turvallisesti sekä siten, että varat ovat tarvittaessa tarkoitukseensa käytettävissä.

Tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Liiketoiminnan muut kulut	-195	-500	-500	-500	-500	-500
Liikeyli-/alijäämä	-195	-500	-500	-500	-500	-500
Rahoitustuotot ja -kulut	1 332	1 240	1 308	1 314	1 324	1 264
Rahoitustuotot	1 332	1 240	1 308	1 314	1 324	1 264
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	1 138	740	808	814	824	764
Tilikauden yli-/alijäämä	1 138	740	808	814	824	764

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA 2025	ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toiminnan rahavirta	740	808	814	824	764
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-500	-500	-500	-500	-500
Rahoitustuotot ja -kulut	1 240	1 308	1 314	1 324	1 264
Toiminnan ja investointien rahavirta	740	808	814	824	764
Rahoituksen rahavirta	-	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	-	-	-	-	-
Saamisten muutos	-	-	-	-	-
Rahavarojen muutos	740	808	814	824	764

8 Investointiosa

Investointiosa sisältää Espoon peruskaupungin investoinnit omaisuuslajeittain. Liikelaitosten ja taseyksiköiden investoinnit käsitellään kunkin yksikön suunnitelmien yhteydessä. Kaupunkikonsernin investointien kokonaisuutta on tarkastelu talousarviokirjan konsernia käsittelevässä osassa. Investointiliitteellä on esitetty kaupungin investointiohjelma vuoteen 2035 asti.

Investointiohjelma on valmisteltu taloussuunnitelma-kaudelle 2026–2028 ja vuosien 2029–2035 osalta tilanekuvaksi, jossa on huomioitu voimassa oleva investointiohjelma ja tunnistetut investointitarpeet.

8.1 Peruskaupungin investoinnit

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	6 437	7 340	3 500	2 500	2 500
Menot	-206 028	-264 016	-239 800	-213 422	-206 037
Netto	-199 592	-256 676	-236 300	-210 922	-203 537

Vuonna 2026 peruskaupungin investointiosan bruttomenot ovat yhteensä 240 milj. euroa. Valtionosuudet sekä muut rahoitusosuudet huomioiden peruskaupungin nettoinvestointimenot ovat 236 milj. euroa ja vuosina

2026–2028 keskimäärin 217 milj. euroa. Investointitasoa vuosina 2025–2026 nostaa Kaupunkiradan ja siihen liittyvän infran toteutus.

8.1.1 Omaisuuslajeittain

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Investointimenot	-206 028	-264 016	-239 800	-213 422	-206 037
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-126 588	-154 066	-138 950	-115 500	-104 200
Muut aineelliset hyödykkeet	-158	-	-65	-150	-100
Aineettomat hyödykkeet	-11 499	-10 390	-9 800	-11 000	-10 100
Maa- ja vesialueet	-7 477	-26 410	-9 800	-7 000	-7 000
Koneet ja kalusto	-10 236	-10 560	-10 805	-11 252	-18 477
Osakkeet ja osuudet	-50 071	-62 590	-70 380	-68 520	-66 160
Investointitulot	6 437	7 340	3 500	2 500	2 500
Nettoinvestoinnit	-199 592	-256 676	-236 300	-210 922	-203 537

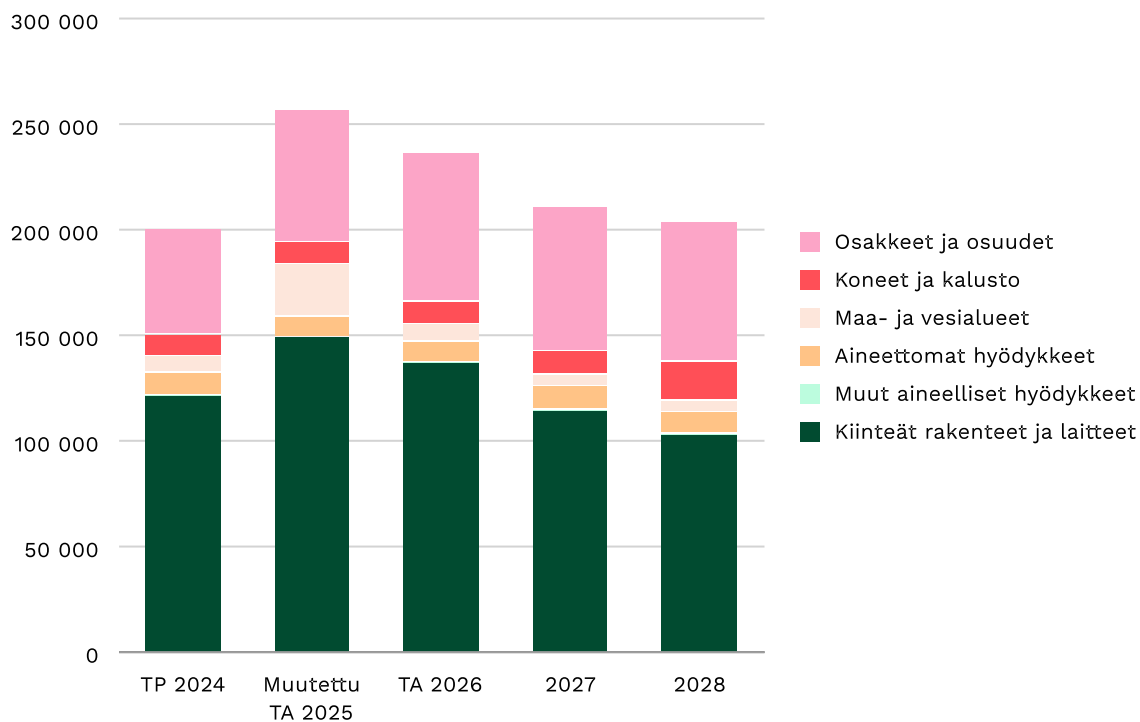
Investoinnit kaupunkirakenteen kehitykseen painottuvat erityisesti kaupunkiradan Leppävaara – Kauklahti varrelle. Investoinneissa painottuvat kestävät liikumis- muodot.

Kaupunkirakenteen kehitys mahdollistaa maanjalostuksesta saatavia sopimus- ja myyntituloja, joilla peruskaupungin investointeja rahoitetaan vuosina 2026–2028 keskimäärin noin 64 milj. eurolla vuodessa. Osakkeiden ja osuuksien osuus investointiohjelmassa kasvaa edelleen vuonna 2026. Vuodesta 2016 alkaen osakkeista on maksettu Länsimetro Oy:n

rahoitusvastikkeeseen sisältyvän lainanlyhennyksen osuus Espoon vastuulla olevista lainoista. Lainanlyhennykset kasvavat portaittain, kun laina-ajan alun lyhenysvapaaat päättyvät. Maksettavien lainanlyhennysten määrä nousee 58 milj. euroon vuonna 2028. Lisäksi osakkeisiin ja osuuksiin sisältyy yhtiön tarvitsema rahoitus metron korvausinvestointeihin.

Koulukiinteistöjen jätteiden lajittelua parannetaan EU:n jätedirektiivin mukaisen yhdyskuntajätteen kierrätysasteen (vähintään 55 % vuoteen 2025 mennessä) saavuttamiseksi

8.1.2 Peruskaupungin nettoinvestoinnit vuosina 2026–2028

8.2 Aineettomat hyödykkeet

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	872	840	0	0	0
Menot	-11 499	-10 390	-9 800	-11 000	-10 100
Netto	-10 627	-9 550	-9 800	-11 000	-10 100

Aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy digitaalisten ohjelmisto- ja palveluratkaisujen hankinta. Investointimäärärahoihin varataan tietojärjestelmien määrittely-, hankinta- ja käyttöönottokustannukset sekä laajat

tietojärjestelmien muutos- ja kehittämistyöt. Tuloihin varataan järjestelmiin liittyvä ulkopuolinen rahoitus.

8.2.1 Tietohallinto

Tulot ja menot sitovia, Tietohallinto

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	872	840	0	0	0
Menot	-11 499	-10 390	-9 800	-11 000	-10 100
Netto	-10 627	-9 550	-9 800	-11 000	-10 100

Tietohallinto vastaa keskitetysti toimialojen ICT- ja digiratkaisujen kehityksestä ja hankinnasta kaupungin toimintamallin mukaisesti. Määrärahoihin varataan järjestelmien ja muiden ICT- ja digiratkaisujen uusinnan ja kehittämisen kustannukset. ICT-järjestelmien ja digiratkaisuiden kehittämisellä tähdätään toiminnan tehostamiseen ja digitalisaation edistämiseen sekä huolehditaan välttämättömistä elinkaariuusinnoista ja kilpailutusvelvoitteiden täyttämisestä. Toimialojen ICT-ja

digikehitystarpeisiin on varattu vuodelle 2026 aineettomiin investointeihin 9,8 milj. euroa. Digikehityshankkeista keskeisimpiä ovat asiointipalveluiden pääjärjestelmän uusinta digikanavineen, HR:n työvuorosuunnittelun ja Digi-Suuntaamon kehitysprojektit, TE-uudistuksen digikehitys sekä kaupunkiympäristön toimialan esiselvitykset ja järjestelmäohjelmien valmistelu rakennetun ympäristön tietojärjestelmä RYHTI-regulaatiomuutokseen liittyen.

8.3 Maa- ja vesialueet

8.3.1 Kaupunkiympäristön esikunta

Tulot ja menot sitovia, Kaupunkiympäristön esikunta

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	256	1 500	1 500	1 500	1 500
Menot	-7 477	-26 410	-9 800	-7 000	-7 000
Netto	-7 222	-24 910	-8 300	-5 500	-5 500

Maanhankinnan tavoitteena on hankkia asunto- ja työpaikkarakentamista palvelevaa raakamaata sekä asema-kaavan toteuttamiseksi tarvittavia yleisiä alueita. Talousarviovuodelle 2026 maanhankintaan on varattu 9,8 milj. euroa ja taloussuunnitelmavuosille 2027–2028 hankintoihin on varattu 7 milj. euroa vuosittain. Maanhankinnan lisäksi määrärahoja käytetään tonttien myyntikuntoon saattamisen edellyttämiin investointeihin. Maankäyttösopimusten hyvityksenä vastaanotetut maa-alueet kirjataan samaan tapaan maanostoksi kuin rahalla maksettavat kaupat.

Merkittävät ja strategisesti tärkeät maanhankinnat ja niiden rahoitus käsitellään tapauskohtaisesti erikseen.

Peruskaupungin maanmyyntitulojen on arvioitu olevan 16,5 milj. euroa vuonna 2026. Tästä hankintahinnan osuus 1,5 milj. euroa sisältyy investointituloihin ja myyntivoiton osuus 15 milj. euroa tulosityksikön Kaupunkiympäristön esikunnan toimintatuloihin. Yleinen talouskehitys ja suhdanteet vaikuttavat voimakkaasti tonttikaupoihin ja maanmyyntituloihin.

8.4 Kiinteät rakenteet ja laitteet

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	5 200	5 000	2 000	1 000	1 000
Menot	-126 588	-154 066	-138 950	-115 500	-104 200
Netto	-121 388	-149 066	-136 950	-114 500	-103 200

Peruskaupungin nettoinvestoinnit kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin ovat vuosina 2026–2028 keskimäärin 118 milj. euroa vuodessa. Hiilineutraali Espoo2030 -tavoitteen tukemiseksi toteutetaan kestävä liikumisen väyliä ja verkostoja. Raidehankkeet liityntäpysäköinteineen edistävät joukkoliikenteen käyttöä.

Tarkempi erittely investoinneista on esitetty investointiliitteessä.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden määrärahat taloussuunnitelmakaudella vuosina 2026–2028 ja alustava arvio tulevista investoinneista

1000 EUR	TA 2025	TA 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Strategiset maankäytön hankkeet	19 820	23 000	23 300	16 800	7 200	6 200	8 650	1 550	950	950	4 500
Strategiset joukkoliikenteen hankkeet	43 400	34 400	21 400	16 900	12 500	200	-	-	-	-	-
Tuloa tuottavat hankkeet	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Toimintojen edellyttämät hankkeet	2 150	6 600	4 300	4 300	4 300	3 650	3 650	3 650	3 050	3 050	1 200
Korjausvelkaa alentavat hankkeet	12 050	11 150	11 150	11 150	8 650	10 350	10 350	10 350	7 850	8 350	11 850
Liikenteen toimivuus ja turvallisuus hankkeet	18 950	19 600	10 650	10 500	11 200	10 370	3 850	3 850	2 850	2 850	2 650
Asukasviihtyisyyttä parantavat hankkeet	9 680	7 850	8 150	7 800	8 300	8 600	8 600	8 300	8 300	8 300	8 300
Yksityisrahoitteiset hankkeet	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Liikuntapaikkojen perusparantaminen	1 416	1 600	1 800	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Kuituverkkojen rakentaminen	500	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750
Rakentaminen yhteensä	141 966	138 950	115 500	104 200	88 900	76 120	71 850	64 450	59 750	60 250	65 250

8.4.1 Tekninen lautakunta

Tulot ja menot sitovia, tekninen lautakunta

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	5 200	5 000	2 000	1 000	1 000
Menot	-124 555	-152 150	-136 600	-112 950	-101 450
Netto	-119 355	-147 150	-134 600	-111 950	-100 450

8.4.1.1 Strategiset maankäytön hankkeet

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-13 162	-19 820	-23 000	-23 300	-16 800
Netto	-13 162	-19 820	-23 000	-23 300	-16 800

Strategisten maankäytön hankkeiden tarkoituksena on kehittää kaupunkirakennetta ja sen painotuksia Espoo-tarinan ohjaamaan suuntaan. Strategisten maankäytön hankkeiden investointikustannusten arvioidaan palautuvan tai ylittyvän keskipitkällä tai pitkällä palautusajalla.

Strategisiin maankäytön hankkeisiin kuuluvissa alueellisissa kehittämisprojekteissa (PR5111) projektialuetta palveleva kunnallistekniikka pyritään rakentamaan hallitusti, kustannustehokkaasti ja mahdollisimman nopeasti. Suunnitelmakaudella on varauduttu rakentamaan kunnallistekniikkaa Leppävaaran, Espoon keskuksen,

Kurttilan ja Pohjois-Espoon alueille. Omakotitorakentamiseen soveltuvien tonttien tarjontaa lisätään Oma-toimirakentamisen pientaloalueet -projektin kautta. Projektin tavoitteena on luoda vaiheittain kunnallistekniset edellytykset vuositason 200 asunnon omatoimiseen pientalorakentamiselle.

Lisäksi strategisiin maankäytön hankkeisiin sisältyy Metron kehityskäytävä. Suunnitelmakaudella metroasemiin liittyviä kunnallistekniikan rakentamisprojekteja on käynnissä Espoonlahden ja Kivenlahden metrokeskusten ympäristössä.

8.4.1.2 Strategiset joukkoliikenteen hankkeet

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-33 143	-44 000	-34 400	-21 400	-16 900
Netto	-33 143	-44 000	-34 400	-21 400	-16 900

Strategisilla joukkoliikenteen hankkeilla kehitetään Espoon kaupunkikeskuksia yhdistävää joukkoliikenneinfraa. Suunnitelmakaudella strategisen joukkoliikenteen hankkeita ovat Kaupunkirata, sisältäen Espoon kaupunkiradan jatkeen suunnittelun ja rakentamisen projektit, Raide-Jokeri, jossa tehdään jälkivastuuajan töitä sekä Matinkylä-Leppävaara raitiotie, jolle aletaan laatia yleissuunnitelmaa kaavoituksen tarpeisiin.

Kaupunkirata-hankkeen kustannusarvio tarkistettiin vuonna 2023. Valtuustossa hyväksytyyn kustannusarvion ja muutetun sopimuksen mukaisesti Espoon rahoitusosuus kaupunkiradan toteuttamiskustannuksista on 40,9 prosenttia, enintään kuitenkin 142,8 milj. euroa. Tämänhetkisen arvion mukaan Kaupunkirata-hanke valmistuu vuoden 2029 loppuun mennessä.

8.4.1.3 Tuloa tuottavat hankkeet

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	79	1 000	1 000	1 000	1 000
Menot	-4 868	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Netto	-4 789	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000

Tuloa tuottavien hankkeiden investointikustannukset palautuvat tai ylittyvät lyhyellä aikavälillä esimerkiksi kaupungin saamien maanmyynti- tai maanvuokratulojen kautta. Tuloa tuottavat hankkeet ovat pääosin sellaisia peruskunnallistekniikan projekteja, joiden puitteissa rakennetaan kunnallistekniikkaa kaupungin omistamille

maille, tai niille maankäyttösopimusalueille, joissa maankäyttösopimus ei täysimääräisesti kata kunnallistekniikan rakentamiskustannuksia.

Tuloihin sisältyvät arvioidut valtion rahoitusavustukset.

8.4.1.4 Toimintojen edellyttämät hankkeet

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-2 996	-2 150	-6 600	-4 300	-4 300
Netto	-2 996	-2 150	-6 600	-4 300	-4 300

Toimintojen edellyttämät hankkeet ovat sellaisia muiden tehtävääalueiden edellyttämiä esi- tai tukitoimintoja tai valmistelevia projekteja, joita ei voida suoraan sijoittaa yhdelle tehtävääalueelle.

Tukitoimintoihin sisältyvät esimerkiksi maastomittaukset ja maaperätutkimukset sekä kunnallistekniikkaa tukevien alueiden rakentaminen ja parantaminen. Suunnitelmakauden hankkeita ovat muun muassa Lankasuon

maanvastaanottoalueen rakentaminen sekä Turvesuon varastoalueen parantaminen.

Kaupungin muiden toimintojen edellyttämiin projekteihin sisältyvät koulujen, päiväkotien, satamien ja muiden välitöntä tuottoa aiheuttamattomien toimintojen edellyttämät, yleisille alueille sijoittuvat, kunnallistekniikan rakentamisprojektit.

8.4.1.5 Korjausvelkaa alentavat hankkeet

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-7 085	-12 050	-11 150	-11 150	-11 150
Netto	-7 085	-12 050	-11 150	-11 150	-11 150

Korjausvelkaa alentavilla hankkeilla tarkoitetaan korjausinvestointeja ja peruskorjauksia, jotka nostavat palvelutason alkuperäiselle tasolle ja jatkavat hankkeen elinkaarta. Korjausvelkaa alentaviin hankkeisiin sisältyvät Katujen perusparantaminen, mukaan luettuna katu- ja liikennealueiden ja raittien perusparannusprojektit, Puistojen perusparantaminen sekä Siltojen perusparantaminen.

Uudelleenpäällystysurakan hintatasossa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuosien 2024–2025 välillä. Urakan hintataso on laskenut maltillisesti muutaman prosentin edellisvuodesta. Vuonna 2025 päällystetään uudelleenpäällystyskohteita noin 29 000 tonnia. Sekä kulutuskerroksen uusintaan että siltojen perusparantamiseen lisättiin määrärahaa vuodelle 2025.

Suuremmat liikennemäärät sekä ilmaston muuttuminen sateisemmaksi ja erityisesti talvikauden aikaisempaa

isommat lämpötilanvaihtelut rasittavat vuosi vuodelta enemmän päällysteitä. Lisäksi kaupungin kasvun myötä kunnossapidettävien asfalttialueiden pinta-ala kasvaa noin 3 prosenttia vuodessa.

Korjausvelan kasvua pyritään hillitsemään myös katujen kuivatuksen ja sorateiden pintakerrosten parantamisella, routavaurioiden korjaamisella sekä ajoratojen ja pyöriteiden kaiteiden uusimisella. Vuonna 2025 Espoo otti kaupungin kunnossapitoon uusia yksityisteitä, mikä edellyttää tehostettua rakenteiden parantamista vuosina 2025–2026.

Puistojen ja raittien perusparantamismäärärahalla suunnitellaan, kunnostetaan ja parannetaan puistoja, leikki- paikkoja, katuviheralueita, aukioita ja toreja sekä

lähiliikuntapaikkoja ja koira-aitauksia. Lisäksi määrärahoilla kustannetaan perusparannettavien kohteiden takuujan hoito. Suunnitelmakauden aikana toteutetaan leikkipaikka-, lähiliikuntapaikka-, koira-aitaus- ja kaupunkiviljelyohjelmien mukaisia perusparannuskohteita.

Espoon kaupungilla on kunnossapidettävänä noin 350 siltaa, jotka vaativat peruskorjauksen noin 30 vuoden välein. Peruskorjauskustannukset ovat keskimäärin 40 prosenttia sillan uudelleenhankeinta-arvosta. Siltojen kuntoa tarkkaillaan vuosittain tehtävillä yleistarkastuksilla siten, että jokainen silta tarkastetaan noin 5 vuoden välein. Yleistarkastusten perusteella määritetään sillat, joille tehdään tarkempi kuntotutkimus (erikoistarkastus) ja laaditaan sen perusteella korjaussuunnitelma.

8.4.1.6 Liikenteen toimivuus ja turvallisuus hankkeet

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	2 837	4 000	1 000	-	-
Menot	-14 140	-20 950	-19 600	-10 650	-10 500
Netto	-11 302	-16 950	-18 600	-10 650	-10 500

Liikenteen toimivuus ja turvallisuus -hankkeiden alle kuuluvissa projekteissa rakennetaan nykyistä ja uutta asutusta ja elinkeinoelämää palvelevia liikenneyhteyksiä sekä parannetaan vanhan liikenneinfran turvallisuutta ja toimivuutta. Liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta parantaviin projekteihin sisältyvät Maantiet. Ne ovat valtion kanssa toteutettavia maanteiden perusparantamisen yhteishankkeita, joista kaupunki maksaa joko osan tai koko hankkeen. Suunnitelmakaudella maanteiden osalta parannetaan Turuntien ja Lähderannantien liittymä ja Hepmörtinportti Kauklahdenväylällä sekä varaudutaan kasvattamaan Kauklahdenväylän välityskykyä. Yhteishankkeena valtion kanssa rakennetaan melunsuojausta Kehä III varteen Espoonkartanon kohdalle sekä parannetaan Vihdintien ja Niipperintien liittymä, joka mahdollistaa myös Korttesmäen maankäytön kehittämistä. Lisäksi varaudutaan osallistumaan kävelyn ja pyöräilyn edellytysten parantamiseen Nupurintien varressa Brobackantien ja Kirkkonummen rajan välillä.

Kaupunkialueella parannetaan lisäksi liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta rakentamalla ja parantamalla merkittäviä, useita asemakaavoja palvelevia pää- ja koojakatuja sekä parantamalla katujen, baanojen ja seuratien toimivuutta ja turvallisuutta. Pääkatujen osalta varaudutaan Espoonväylän kehittämiseen ja

suunnitellaan Espoonväylän puuttuva osa sekä varaudutaan Nöykkiönkadun perusparantamiseen Latokasken kohdalla. Baanojen ja seutureittien osalta rakentaminen painottuu suunnitelmakaudella Rantaradanbaanan rakentamiseen välillä Leppävaara - Espoon keskus.

Liikenteen toimivuuden ja turvallisuuden alla ovat myös Joukkoliikenne-projektit, joissa rakennetaan ja parannetaan joukkoliikennejärjestelmiä sekä niihin liittyviä erilliskohteita kuten joukkoliikennekatuja, terminaaleja, joukkoliikenteen telematiikkajärjestelmiä sekä joukkoliikennettä palvelevia latausasemia.

Liikenteen ohjaus ja valaistus palvelee omana tekniikkalajinaan kaikkia liikennemuotoja. Tähän sisältyy liikennevalojen ja liikennetelematiikan perusparantamista, erillisten liikennevalojen rakentamista sekä liikenneväylien valaistuksen toteuttamista. Kauden alkupuolella jatketaan LED-lamppujen vaihtoa.

Ilmastonmuutokseen ja sen aiheuttamiin sään ääri-ilmiöihin varaudutaan ja sopeudutaan parantamalla liikenneväylien ja yleisten alueiden tulvasuojelua ja hulevesien hallintaa. Näissä projekteissa toteutetaan kunnallisteknisiä rakenteita, joilla pyritään ennaltaehkäisemään ja poistamaan tulvariskejä.

8.4.1.7 Asukasviihtyisyyttä parantavat hankkeet

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	824	-	-	-	-
Menot	-7 301	-9 680	-7 850	-8 150	-7 800
Netto	-6 478	-9 680	-7 850	-8 150	-7 800

Espoolaisten asumisviihtyvyyttä parannetaan rakentamalla viheralueita, puistoja, raitteja, liikunta-alueita ja ulkoilureittejä sekä nostamalla vanhan katu-infran palvelutasoa. Asukasviihtyisyyttä parantavien hankkeiden alla olevien Urheilupuistot-projektien kautta rakennetaan ja parannetaan urheilupuistoja ja niiden kunnallistekniikkaa. Toteutettavien projektien pohjana on liikunta- ja nuorisolautakunnan esitys urheilupuistojen ja -keskusten sekä venesatamien ja perusliikuntapaikkojen rakentamisen ja parantamisen investointitarpeista. Suunnitelmakaudella parannettavia kohteita ovat muun muassa Laaksoalahden skeittialue sekä Oittaa lähiliikunta- ja virkistysalueet.

Puistojen ja raittien rakentamisen ja perusparantamisen määrärahalla toteutetaan suunnitelmakauden aikana leikkipaikka-, lähiliikuntapaikka-, koira-aitaus- ja kaupunkiviljelyohjelman mukaisia kohteita. Palvelujen saatavuus edellyttää uusien puistoraittien rakentamista. Uusia leikkipaikkoja rakennetaan muun muassa

Niittykumpuun, Tonttumaalle, Tuuliniittyyn, Keraan, Lasihttiin ja Puustellinmäelle. Lisäksi puistoihin rakennetaan hulevesirakenteita ja edistetään luonnon monimuotoisuutta viheralueilla.

Uusi leikkipaikkaohjelma valmistuu vuoden 2025 aikana. Espoon tavoitteena on kehittää koko kaupungin kattava leikkipaikkaverkosto ja varmistaa, että jokaisessa kaupunkikeskuksessa on vähintään yksi vetovoimainen ja persoonallinen leikkipuisto.

Vanhosten alueiden parantamisen määrärahalla nostetaan vanhojen rakennettujen alueiden kunnallistekniikan palvelutasoa parantamalla ja rakentamalla katuja asemakaavan mukaisiksi KTP-ohjelman (Kaavoitetut, tiivistyvät pientaloalueet) määrittämässä järjestyksessä sekä toteutetaan vesihuoltoa yhdessä HSY:n kanssa.

8.4.1.8 Yksityisrahoitteiset hankkeet

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	1 460	-	-	-	-
Menot	-41 859	-39 500	-30 000	-30 000	-30 000
Netto	-40 399	-39 500	-30 000	-30 000	-30 000

Yksityisrahoitteisten hankkeiden investointikustannukset saadaan suoraan kumppanilta esimerkiksi maankäytösopimuksen tai kunnallistekniikkasopimuksen myötä. Näissä projekteissa kunnallistekniikan rakentaminen ja sen rahoitus perustuvat yksityisen tahon ja kaupungin väliseen sopimukseen.

Maankäytösopimusrakentaminen painottuu suunnitelmakauden aikana Keran, Niittykummun, Perkkaan, Vermonniityn, Kurttilan ja Espoonkartanon alueille.

Ulkopuolisille tehtävät työt ovat kaduilla ja muilla yleisillä alueilla pääasiassa HSY:lle toteutettavia vesi- ja viemäriverkostojen rakentamispalveluja ja muille osapuolille toteutettavia telekaapeleiden putkituksia. Ulkopuolisille tehtävät työt toteutetaan sopimuskumppanien maksamana, eikä näistä aiheudu lopullisia kustannuksia kaupungin taseeseen.

8.4.2 Liikuntapaikkojen perusparantaminen

Tulot ja menot sitovia, Liikuntalautakunta

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-1 507	-1 416	-1 600	-1 800	-2 000
Netto	-1 507	-1 416	-1 600	-1 800	-2 000

Perusparannusmäärärahalla kunnostetaan mm. ulkoilu-
saarten keittokatoksia, uimarantoja, uimalaitureita, lii-
kuntakenttien aitoja ja valoja, uusitaan tekonurmia sekä
parannetaan ulkoilureittejä.

8.4.3 Kuituverkkojen rakentaminen

Tulot ja menot sitovia, tietohallinto

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-527	-500	-750	-750	-750
Netto	-527	-500	-750	-750	-750

Määrärahalla parannetaan ja laajennetaan kaupungin
kuituverkkoa ja verkon liittymiä kaupungin toimitiloihin,
toimitilaprojekteihin ja uusiin alueisiin liittyen.

8.5 Koneet ja kalusto

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	19	-	-	-	-
Menot	-10 236	-10 560	-10 805	-11 252	-18 477
Netto	-10 217	-10 560	-10 805	-11 252	-18 477

Koneiden ja kaluston määrärahoilla tehdään yli 10 000
euron hankintahintaisia poistonalaisia hankintoja. Toimi-
tilojen ensikertainen kalustaminen luetaan myös pois-
tonalaiseksi hankinnaksi, silloin kun sen hankintahinta
on yli 10 000 euroa.

Määrärahat sisältävät toimitilahankkeiden ensikertaisen
varustelun ja kalustamisen (sisältäen opetus- ja oppi-
misteknologian) lisäksi yksittäisiä poistonalaisia hankin-
toja, kuten esimerkiksi tieto- ja viestintäteknii-
kan hankinnat, logistiikan kaluston sekä liikunta- ja kulttuuri-
palvelujen laite- ja kalustohankinnat.

Toimitilahankkeista vuonna 2026 varaudutaan kalusta-
maan ja varustamaan useita koulu- ja päiväkotitiloja. Li-
säksi investoidaan muun muassa tieto- ja viestintäteknii-
kan laitteisiin, mittaus-, tutkimus- ja erikoistyökonei-
siin, venesatamien laitureihin, tekojälälaitteisiin sekä
kulttuuritilojen laitteisiin.

8.5.1 Konsernihallinto

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	0	-	-	-	-
Menot	-3 647	-4 300	-4 150	-4 200	-4 200
Netto	-3 647	-4 300	-4 150	-4 200	-4 200

Logistiikan kalustoinvestoinnit ovat 3,0 milj. euroa. Investoinnin sisältävät työkoneita, traktoreita, erikoiskalustoa ja lisälaitteita kaupunkiympäristön ja elinvoiman toimialoille. Tietohallinto investoi noin 1,1 milj. euroa

ICT-infran elinkaaren mukaisiin tietoliikennelaiteuusiin-
toihin sekä uusien toimitilakohteiden lisälaitetarpeisiin.

8.5.2 Kulttuurin tulosityksikkö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-963	-1 010	-1 856	-1 240	-8 723
Netto	-963	-1 010	-1 856	-1 240	-8 723

Tulosityksikön investointiesitys vuodelle 2026 sisältää määrärahan teknisen kaluston täydentämiseen ja uusimiseen, Tapiolasalin akustiikan ja toiminnallisuuden muutoksiin sekä KAMU WeeGeen näyttelytekniikan hankintaan.

Toimintasuunnitelmavuosien 2027–2028 määrärahat ovat teknisen kaluston täydentämiseen ja uusimiseen. Vuonna 2028 määrärahoja kohdistetaan lisäksi teatterin laajennusprojektin ensikertaiseen kalustamiseen ja esitystekniikan hankintaan.

8.5.3 Liikunnan tulosityksikkö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-1 491	-1 920	-1 200	-1 400	-1 400
Netto	-1 491	-1 920	-1 200	-1 400	-1 400

Koneet ja kalusto määrärahalla hankitaan mm. tekojää-laitteistoja, latukoneita, satamien venelaitureita ja jäähoidokoneita. Lisäksi varaudutaan uusien liikuntapaikkojen ensikertaiseen kalustamiseen.

8.5.4 Kasvun ja oppimisen lautakunta

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-3 289	-2 570	-2 927	-3 235	-3 157
Netto	-3 289	-2 570	-2 927	-3 235	-3 157

Koneet ja kalustomäärärahaan on budjetoitu uusien, peruskorjattujen sekä elinkaarta jatkavien hankkeiden ensikertainen kalustaminen. Kalustamisen määrärahat määritellään talousarviovuosina valmistuvien kohteiden neliöiden (koulut ja nuorisotilat) tai ryhmien (päiväkodit) mukaan.

Vuonna 2026 valmistuvia kohteita ovat muun muassa Hösmärinpuiston koulutilojen muutos päiväkodiksi sekä Hannuksen ja Puolarmetsän siirtokelpoiset. Muita kohteita ovat Sunan koulun peruskorjaus ja laajennus sekä Keran väistökoulu.

8.5.5 Svenska bildningstjänster tulosyksikkö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-115	-110	-87	-677	-447
Netto	-115	-110	-87	-677	-447

Koneet ja kalustomäärärahaan on budjetoitu uusien, peruskorjattujen sekä elinkaarta jatkavien hankkeiden ensikertainen kalustaminen. Kalustamisen määrärahat

määritellään talousarviovuosina valmistuvien kohteiden neliöiden (koulut ja nuorisotilat) tai ryhmien (päiväkodit) mukaan.

8.5.6 Kaupunkitekniiikan keskus

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	19	-	-	-	-
Menot	-848	-650	-650	-650	-650
Netto	-829	-650	-650	-650	-650

Kaupunkitekniiikan keskus hankkii määrärahalla työkooneita, joilla korvataan vanhat sekä toiminnan vaatimat uudet työkooneet.

8.7 Muut aineelliset hyödykkeet

Sitovuustaso kulttuurin tulosyksikössä koneet ja kalusto

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-158	-	-65	-150	-100
Netto	-158	-	-65	-150	-100

Muihin aineellisiin hyödykkeisiin sisältyy kulttuurin tulosyksikön investointihankinnat, joista ei tehdä poistoja, mm. arvosoitimet.

8.8 Osakkeet ja osuudet

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	90	-	-	-	-
Menot	-50 071	-62 590	-70 380	-68 520	-66 160
Netto	-49 981	-62 590	-70 380	-68 520	-66 160

Osakkeet ja osuudet sisältää varaukset osakkeiden merkintään, pysäköintilaitosten kaupungin rahoitusosuuksiin sekä Länsimetro Oy:lle maksettavaan

rahoitusvastikkeeseen sisältyvän lainanlyhennyksen sekä korvaus- ja uudisinvestointien osuuden.

8.8.1 Kaupunkiympäristön toimiala

Tulot ja menot sitovia, Kaupunkiympäristön esikunta

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	90	-	-	-	-
Menot	-50 070	-62 530	-70 380	-68 520	-66 160
Netto	-49 980	-62 530	-70 380	-68 520	-66 160

Joukkoliikenne

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-47 048	-60 200	-63 700	-65 590	-64 780
Netto	-47 048	-60 200	-63 700	-65 590	-64 780

Toimialajohto

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	40	-	-	-	-
Menot	-3 023	-2 330	-6 680	-2 930	-1 380
Netto	-2 982	-2 330	-6 680	-2 930	-1 380

Joukkoliikenteen määräraha kattaa Länsimetro Oy:lle maksettavien rahoitusvastikkeiden lainanlyhennyksen osuuden ja yhtiön tarvitseman rahoituksen korvausinvestointeihin.

Toimialajohdon määrärahalla katetaan Espoon sijoitukset Kiinteistö Oy Finnoon Pysäköinti I:lle maksettavien rahoitusvastikkeiden lainanlyhennykseen ja Finnoon Pysäköinti II Oy:n omaan pääomaan, jolla yhtiö lyhentää lainaa ja maksaa korkokuluja sekä varaudutaan sijoittamaan perustettaviin yhtiöihin Kivenlahden metrokeskus ja Keran pysäköinti ja ostamaan Hatsinanpuiston pysäköinnin omistavan yhtiön osakkeita.

Talousarviovuodelle sekä suunnitelmakausille on varattu 0,28 milj. euroa vuosittain Kiinteistö Oy Finnoon Pysäköinti I:n rahoitusvastikkeisiin ja noin 1,2 milj. euroa vuosittain sijoituksiin Finnoon Pysäköinti II Oy:n omaan pääomaan. Vuonna 2026 perustettaviin yhtiöihin Kivenlahden metrokeskukseen on varauduttu sijoittamaan 1,1 milj. euroa ja Keran pysäköintiin 0,5 milj. euroa sekä varauduttu ostamaan 3,6 milj. eurolla Hatsinanpuiston pysäköinnin omistavan yhtiön osakkeita. Keran pysäköintiin on varauduttu sijoittamaan 1,5 milj. euroa vuonna 2027.

Länsimetro Oy:n lainanlyhennys nousee portaittain vuoteen 2028 saakka. Vuodesta 2023 lähtien on kaikkia 1. vaiheen lainoja lyhennetty ja vuodesta 2028 lyhennetään kaikkia 2. vaiheen lainoja. Lyhennyksiin on varattu 53,9 milj. euroa vuodelle 2026, 57 milj. euroa vuodelle 2027 ja 57,6 milj. euroa vuodelle 2028. Länsimetro Oy:hyn sijoitetaan kaudella 2026–2028 varoja myös korvausinvestointeihin 9,8 milj. euroa vuonna 2026, 8,6 milj. euroa vuonna 2027 ja 7,2 milj. euroa vuonna 2028.

9 Rahoitusosa

Peruskaupungin rahoitusosa kuvaa tulorahoituksen riittävyyden pääoma- ja investointimenoihin sekä rahoitusjäämän ja sen käytön tai rahoitustarpeen ja sen kattamisen.

Varsinaisen toiminnan ja investointien tulorahoitus muodostuu vuosikatteesta, satunnaisista eristä sekä tulorahoituksen korjauseristä. Tulorahoituksen korjauserät vastaavat käyttöomaisuuden myynnistä, lähinnä maaomaisuuden myynnistä, saatua myyntivoiton osuutta, joka sisältyy käyttötalouden toimintatuloihin.

Investointimenot ja -tulot sisältävät vain peruskaupungin investoinnit. Rahoitusosuudet koostuvat lähinnä valtiolta saatavista rahoitusosuuksista. Pysyvien vastaavien luovutustuloissa on myös toimintatuloihin sisältyvät käyttöomaisuuden myyntivoitot, jotka vastaavat tulorahoituksen korjauseriä.

Talousarvion ja taloussuunnitelman perusteluosan lopussa on esitetty laskelmat, johon sisältyvät myös liikelaitosten ja erillisten taseyksiköiden rahavirtoihin vaikuttavat erät.

9.1 Peruskaupungin rahoituslaskelma

1000 EUR		ENN 2025	TA 2026	2027	2028
Toiminnan rahavirta		98 337	101 826	104 947	118 348
Vuosikate	+/-	104 637	117 126	125 247	148 648
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	-6 300	-15 300	-20 300	-30 300
Investointien rahavirta		-242 885	-221 000	-190 622	-173 237
Investointimenot	-	-257 525	-239 800	-213 422	-206 037
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	8 340	3 500	2 500	2 500
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	+	6 300	15 300	20 300	30 300
Toiminnan ja investointien rahavirta	+/-	-144 548	-119 174	-85 675	-54 889
Rahoituksen rahavirta		22 907	180 560	146 428	100 439
Antolainauksen muutokset		14 950	16 681	16 684	18 457
Antolainasaamisten lisäykset	-	-1 900	-	-	-
Antolainasaamisten vähennykset	+	16 850	16 681	16 684	18 457
Lainakannan muutokset		-5 043	149 879	115 744	67 982
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	50 000	207 000	183 000	144 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-55 043	-57 121	-67 256	-76 018
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	-	-	-	-
Oman pääoman muutokset	+/-	15 000	15 000	15 000	15 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	+/-	-2 000	-1 000	-1 000	-1 000
Vaikutus maksuvalmiuteen		-121 641	61 386	60 753	45 550

*ENN = Ennuste vuoden lopun tilanteesta

Vuonna 2026 peruskaupungin toiminnan ja investointien rahavirta on 119 milj. euroa negatiivinen. Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston arvioitua lisätuottoa varataan käytettäväksi investointien rahoitukseen 15 milj. euroa vuodessa. Lisäksi rahoitustarpeen kattamiseen varaudutaan nostamaan uutta pitkäaikaista lainaa 207 milj. euroa vuonna 2026. Tällä katetaan myös

liikelaitosten ja taseyksiköiden rahoitustarpeet, jotka on esitetty yhdistetyssä rahoituslaskelmassa yleisperustelujen lopussa olevassa taulukossa. Lyhennykset huomioiden kaupungin pitkäaikainen lainakanta kasvaa 150 milj. euroa vuonna 2026, ja kaikkiaan 334 milj. euroa taloussuunnitelmakaudella.

9.2 Antolainat

Lainojen lyhennykset ovat aiempina vuosina kaupungin tytäryhtiöille tai muille myönnettyjen lainojen lyhennyksiä.

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	16 995	16 464	16 681	16 684	18 457
Menot	-240	-1 900	-	-	-
Netto	16 755	14 564	16 681	16 684	18 457

9.3 Talousarviolainat

Suunnitelmakauden lainanotto on yhteensä 534 milj. euroa ja lyhennykset 200 milj. euroa.

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	2027	2028
Tulot	-	108 000	207 000	183 000	144 000
Menot	-47 347	-55 043	-57 121	-67 256	-76 018
Netto	-47 347	52 957	149 879	115 744	67 982

10 Liitteet

Liite 1

Talousarvion sitovuus ja seuranta sekä noudattamista koskevat ohjeet

Liite 2

Kaupungin investointiohjelma vuosina 2026–2035
Toimitilainvestoinnit vuosina 2026–2035

10.1 Liite 1: Talousarvion sitovuus ja seuranta sekä noudattamista koskevat ohjeet

10.1.1 Talousarvion sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Valtuusto hyväksyy talousarvion yhteydessä Espoo-tarinaan (= Espoon strategia) perustuvat kuntalain edellyttämät toiminnalliset ja taloudelliset tulostavoitteet, määrärahat ja tuloarviot sekä nettobudjetoitujen tulosyksiköiden toimintakatteet. Liikelaitosten tavoitteet ovat liikelaitosten suunnitelmateksteissä. Näistä voidaan poiketa vain valtuuston päätöksin tai valtuuston jäljempänä sitovien määrärahojen yhteydessä päättämin valtuutuksin. Sitovia erityisperusteluita käytetään tarkentamaan toimintaa sekä menomäärärahojen ja tuloarvioiden hyväksyntää tai siirtoja. Talousarvion toteuttamiseen tarvittavasta viranhaltijoiden päätösvallasta on säännökset hallintosäännössä ja toimintaohjeissa. Tässä asiakirjassa annettavat ohjeet perustuvat edellä mainittuihin sääntöihin.

Lautakuntien ja johtokuntien sekä toimialojen, tulosyksiköiden ja liikelaitoksen johtajien on huolehdittava, että tulostavoitteet toteutetaan määrärahojen puitteissa eikä muutoksia talousarvion lähtökohtaisesti tarvita. Tämän toteuttamiseksi käyttösuunnitelmia on vuoden aikana tarvittaessa tarkistettava.

Mahdollisista valtuustoon nähden sitovien määrärahojen, tuloarvioiden tai tavoitteiden tarkistustarpeista on ilmoitettava konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikölle heti kun poikkeamia havaitaan. Kaupunginjohtaja esittelee sitovuuteen liittyvät talousarviomuutokset kaupunginhallitukselle.

Sitovuustasoista päätetään talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Menomäärärahat ja tuloarviot voidaan talousarviossa määrätä sitoviksi valtuustoon nähden joko brutto- tai nettoperiaatteella. Bruttoperiaate tarkoittaa, että menot ja tulot ovat erikseen sitovia. Nettoperiaate tarkoittaa, että talousarviossa sitovuus määrätään toimintakate tasolle, nettomääräisesti tulojen ja menojen erotuksena.

10.1.1.1 Sitovat määrärahat

Käyttötalousoosan sitovuustaso

10 ja 11	Valtuusto ja konsernihallinto (toimintakate sitova) pl. 1020
1020	Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus
1200	Elinvoiman esikunta
1210	Elinkeino tulosyksikkö
1220	Kulttuurin tulosyksikkö (pl. 12220)
12220	Kulttuuri, netto (toimintakate sitova)
1230	Liikunnan ja urheilun tulosyksikkö
1240	Työllisyyspalvelujen tulosyksikkö
3000	Kasvun ja oppimisen esikunta ja yhteiset
3101–3104	Kasvun ja oppimisen lautakunta
3200	Svenska bildningstjänster
4001	Kaupunkitekniikan keskus (pl. 40040, 40060)
40040	Rakentamisen sisäiset palvelut (toimintakate sitova)
40060	Ulkopuoliset työt (toimintakate sitova)
4100	Kaupunkisuunnittelukeskus
4200	Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus
4400	Kaupunkiympäristön toimialajohto (pl. 44100)
44100	Joukkoliikenne

Talousarviokirjassa valtuustoon nähden sitovat erät on erikseen mainittu taulukoiden tekstien yhteydessä.

Talousarviokirjassa esitetään raha- ja tunnuslukutietoja sitovaa tasoa alemmilla tasoilla. Nämä tiedot eivät ole valtuustoon nähden sitovia. Talousarviokirjassa esitetyt palvelutuotteiden suoritelmät ja yksikkökustannukset eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Tuloslaskelmaosan sitovuustaso

Verotulot
Valtionosuudet
Rahoitustulot ja -menot

Investointiosan sitovuustaso

Peruskaupungin investointiosan sitovuustaso määräytyy investoinnin omaisuuslajista ja organisaatiotasosta.

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kiinteät rakenteet ja laitteet, Tekninen lautakunta
Liikuntapaikkojen perusparantaminen,
Liikuntalautakunta
Kuituverkon rakentaminen, Tietohallinto

Aineettomat hyödykkeet

IT-kehitysprojektit, Tietohallinto

Maa- ja vesialueet

Maa- ja vesialueet, Kaupunkiympäristön esikunta

Koneet ja kalusto

Koneet ja laitteet, Konsernihallinto
Koneet ja laitteet, Kulttuurilautakunta
Koneet ja laitteet, Liikuntalautakunta
Koneet ja laitteet, Opetuksen ja varhaiskasvatuksen lautakunta
Koneet ja laitteet, Svenska rum lautakunta
Koneet ja laitteet, Tekninen lautakunta

Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja sijoitukset, Konsernihallinto
Osakkeet ja sijoitukset, Kaupunkiympäristön esikunta

Tilapalvelut -liikelaitoksen investointien sitovuustasot

Uudisrakentaminen
Perusparantaminen
Koneet ja kalusto
Osakkeet ja osuudet

Taseyksiköiden sitovuustasot

Kiinteät rakenteet ja laitteet
Koneet ja kalusto
Osakkeet ja osuudet

Liikelaitokset

Valtuusto päättää liikelaitosten investoinneista ja niiden rahoituksesta. Espoo Tilapalvelut -liikelaitoksen uudisrakentamisen investointiliitteessä nimetyistä hankkeista päätetään hankekohtaisesti. Tilapalvelujen muista investoinneista päätetään omaisuuslajeittain.

Taseyksiköt

Valtuusto päättää taseyksiköiden investoinneista ja niiden rahoituksesta. Kunkin taseyksikön sitovuustaso on omaisuuslaji.

Rahoitusosan sitovuustaso

Antolainat
Talousarviolainat

10.1.1.2 Sitovat määräykset

Kaupunginhallituksella on oikeus tehdä sellaisia siirtoja käyttötalous- ja investointiosan välillä, jotka liittyvät muun muassa kiinteän omaisuuden myyntitulojen, vuosi- ja peruskorjausmäärärahojen välisen jakosuhteen, koneiden ja kaluston, ICT-järjestelmien, suunnittelukustannusten tai muiden sellaisten poistonalaisten hankintojen sekä pilaantuneiden maa-alueiden puhdistuksien kirjanpitolain edellyttämään oikeellisuuteen.

Silloin kun toimintaan saadaan merkittävää ulkopuolista rahoitusta (mm. ulkopuolisen rahoituksen projektit), joka ei sisälly talousarvion tuloihin, voidaan kaupunginhallituksen päätöksellä korottaa menoja ulkopuolisia tuloja vastaavalla määrällä. Menettely edellyttää talousarvion tulojen vastaavaa korottamista. Toimintaan liittyvien menojen ja tulojen seuranta on järjestettävä kaupungin kirjanpidossa.

Toimialajohtajalla on oikeus tehdä toimialansa sitovien määrärahojen välillä vähäisiä siirtoja, joilla varmistetaan Espoo-tarinan tulostavoitteiden toteutuminen ja jotka eivät aiheuta lisämäärärahan tarvetta. Toimialajohtaja voi vastaavin edellytyksin tehdä toimialansa sisällä toiminnan uudelleen järjestämisestä aiheutuvia määrärahojen siirtoja. Kaupunginjohtajalla on oikeus tehdä vastaavia siirtoja valtuuston, konsernihallinnon ja elinvoiman määrärahoista (pl. tarkastuslautakunta ja tilintarkastus) ja kaupunginhallitukseen keskitetyistä budjetoiduista määrärahoista siirtoja toimialoille.

Kaikki talousarvioon esitettävät muutokset valmistellaan yhteistyössä konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikön kanssa.

Käyttötalousosa

1. Valtuuston hyväksymä talousarvio ja taloussuunnitelma sitoo kaupungin toimialoja, toimielimiä ja tulosyksiköitä.

Valtuustoon nähden sitovia ovat Espoo-tarinan tavoitteisiin perustuvat tulostavoitteet, liikelaitosten sitovat tavoitteet sekä talousarviokirjaan sisältyvät edellä todetut määrärahat, tuloarviot, nettositovien yksiköiden toimintakatteet ja erityisperustelut. Valtuustolle ja kaupunginhallitukselle raportoidaan talousarvion toteutumisesta seurantaan koskevien ohjeiden mukaisesti.

2. Lauta- ja johtokunnat voivat hyväksyä tulosyksiköilleen myös muita omaan toimintaansa liittyviä tavoitteita, joita lautakunnat seuraavat.

Lauta- ja johtokuntien on huolehdittava, että kaupungille kuuluvat tulot peritään tehtyjen sopimusten ja annettujen ohjeiden mukaisesti.

3. Avustuksen myöntämisen ehdoksi tulee asettaa toimialan tavoitteisiin ja avustuksen saajan toimintaan ja edellytyksiin liittyvät toiminnalliset veloitteet. Kaupungille tulee varata mahdollisuus tarkastaa avustusta saavien yhteisöjen toimintaa ja taloutta.

Avustuksen myöntäjän tulee selvittää etukäteen avustettavan yhteisön taloudellinen tilanne ja seurata avustuksen myöntämisen jälkeen avustuksen käyttöä. Kaupungilla tulee olla mahdollisuus avustusta saavan yhteisön hallinnon ja tilien tarkastamiseen.

Avustettavien yhteisöjen omarahoitusosuuden ja myönnettävän avustuksen suhteeseen on kiinnitettävä huomiota. Avustusta ei myönnetä, jos yhteisön taloudellinen tila on niin heikko, ettei toiminnan jatkamiselle tai avustuskohteen toteuttamiselle ole edellytyksiä. Suuret avustukset on maksettava useassa erässä tilikauden aikana.

4. Kaupunkia eri yhteisöissä edustavien tulee valvoa kaupungin toiminnallisia ja taloudellisia etuja sekä ottaa huomioon kaupungin asettamat tavoitteet ja mahdollisesti erikseen antamat toimintaohjeet.
5. Kaupunginjohtajalla on oikeus ottaa lyhytaikaista lainaa siten, että niitä saa kulloinkin olla käytössä enintään 300 milj. euroa.

Investointiosa

1. Kaupunginhallituksella on oikeus tehdä investointien omaisuuslajien välisiä muutoksia.
2. Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden uusiksi rakentamiskohteiksi voi ottaa vain ne nimetyt hankkeet, joille talousarviossa on osoitettu rahoitus.
  - Jos määräraha ei ole investointiosan liitteellä yksilöity nimetyksi hankkeeksi,

päittää tekninen lautakunta määrärahar ryhmässä toteutettavista työkohteista.

- Valtuusto päättää muiden kohteiden ottamisesta työkohteiksi tai hankkeen rakentamista jättämisestä.
3. Mikäli investointiosan liitteellä esitetyn kiinteiden rakenteiden ja laitteiden nimetyn hankkeen tai määrärahar ryhmän käyttö alittuu, säästyvän määrärahan käytöstä päättää kaupunginhallitus.
    - Mikäli nimetyn hankkeen kustannukset ylittävät taloussuunnitelmassa olevan määrärahan, voi kaupunginhallitus siirtää kohteelle määrärahaa sellaisilta määrärahar yhmiltä tai nimetyiltä hankkeilta, joiden kustannuksissa syntyy vastaavasti säästöä.
    - Mikäli määrärahar yhmän kohteiden kustannukset ylittävät taloussuunnitelmassa olevan määrärahan, voi tekninen lautakunta siirtää kohteelle määrärahaa sellaisilta määrärahar yhmiltä, joiden kustannuksissa syntyy vastaavasti säästöä ja ovat samassa hierarkiassa.
    - Mikäli nimetyn hankkeen tai määrärahar yhmän lisämäärärahan tarvetta ei voida kattaa muualta säästyvillä rahoilla, vaan se aiheuttaa sitovan kokonaismäärärahan lisätarvetta talousarviovuoden tai suunnitelmakauden kuluessa, on kyseessä lisämääräraha, josta päättää valtuusto.
  4. Kaupunginhallitus voi muuttaa kiinteiden rakenteiden ja laitteiden talousarviokohdan PR52 Yksityisrahoitteiset hankkeet- määrärahar yhmän määrärahaa, mikäli tuloarviota muutetaan vastaavasti.

Tilapalvelut -liikelaitos

1. Espoon Tilapalvelut -liikelaitoksen uudisrakentamisen investointiliitteellä nimetyistä hankkeista päätetään hankekohtaisesti. Valtuusto hyväksyy uudet tilahankkeet ja päivittää taloussuunnitelmassa olevien hankkeiden kustannusarviot vuosittain päättäessään talousarviosta ja -suunnitelmasta. Kesken vuoden tulevista uusista hankkeista valtuusto päättää erikseen. Jos määrärahaa ei ole yksilöity hankkeittain, päättää liikelaitoksen johtokunta toteutettavista työkohteista.

Hankkeiden säästyviä määrärahoja voidaan käyttää liitteessä nimettyjen hankkeiden mahdollisiin kustannusarvion ylityksiin talousarviovuoden aikana. Mikäli nimettyjen hankkeiden määrärahan käyttö alittuu, säästyvän määrärahan käytöstä päättää kaupunginhallitus. Mikäli hankkeen kustannusarvio ylittää taloussuunnitelmassa olevan määrärahan hankkeen kustannusarvion nousun takia, voi kaupunginhallitus siirtää kohteelle määrärahaa sellaisilta hankkeilta, joiden rakentamiskustannuksissa syntyy vastaavasti kokonaissäästöä verrattuna voimassa olevaan investointiohjelmaan. Mikäli hankkeen lisämäärärahan tarvetta ei voida kattaa muista hankkeista säästyvillä rahoilla, vaan se aiheuttaa sitovan kokonaismäärärahan lisätarvetta

talousarviovuoden tai suunnitelmakauden kuluessa, on kyseessä lisämääräraha, josta päättää valtuusto.

Kaupunkiympäristön toimialajohtajalla on oikeus siirtää/kohdentaa Tilapalvelut liikelaitoksen uudisrakentamisen hankkeilta tai perussparannuksista talousarviovuonna mahdollisesti käyttämättä jäävää määrärahaa äkillisten kosteus- ja sisäilmakorjauksen aiheuttamiin hankkeisiin. Tehdyistä muutoksista raportoidaan osana talousarvion seurantaa.

Kaupunkiympäristön toimialajohtajalla on oikeus siirtää käyttämättä jääneitä rakentamis- ja suunnittelurahoja kiireellisten koulujen ja päiväkotien suunnitteluun, jotta niiden toteuttamiselle luodaan valmiudet mahdollisimman pian.

Tilapalvelujen muista investoinneista päätetään omaisuuslajeittain. Kaupunginhallituksella on oikeus tehdä investointien omaisuuslajien välisiä muutoksia.

2. Hanke- tai rakennussuunnitelmia voidaan tehdä vain niiden hankkeiden osalta, jotka sisältyvät investointiosan liitteelle. Kaupunkiympäristön toimialajohtajan päätöksellä voidaan määrärahojen puitteissa perustellusta syystä suunnitella myös muita hankkeita.

Hankesuunnitelma on laadittava kaikista uudisrakennushankkeista sekä sellaisista peruskorjaushankkeista, joiden käyttötarkoitus muuttuu korjauksen yhteydessä. Hankesuunnitelmaa ei tarvitse laatia peruskorjaushankkeista, joiden kustannusarvio ei ylitä 1 milj. euroa ja jotka rahoitetaan perussparantamisen määrärahalla.

3. Osto-, leasing- ja vuokramenettelyllä tai kiinteistöyhtiönä hankittaviksi suunniteltujen toimitilojen ottamisesta investointiohjelmaan päättää kaupunginhallitus ja valtuusto. Kaikista toimitilojen rahoitussopimusten suunnittelusta ja kilpailutuksesta vastaa konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikkö.

Selvityskohteina ovat rakentamishankkeet siirretään toteuttamisvaiheessa Espoo Tilapalvelut -liikelaitoksen hankkeiksi sen jälkeen, kun valtuusto on päättänyt niiden toteuttamisesta ja rahoituksesta. Myös selvityskohteissa olevien vuokra- leasing ym. kaupungin taseen ulkopuolisten hankkeiden hankintapäätöksiä voidaan tehdä vasta sen jälkeen, kun valtuusto on päättänyt niiden toteuttamisesta ja rahoituksesta.

Valtuusto hyväksyy uudet tilahankkeet ja päivittää taloussuunnitelmassa olevien hankkeiden kustannusarviot päättäessään talousarviosta ja -suunnitelmasta. Tilapalvelut -liikelaitoksen johtokunnalla on oikeus tehdä sopimuksia tilojen hankinnasta silloin, kun tilan huoneistoala ei ylitä 300 m²:ä eikä hankinta aiheuta lisämäärärahan tarvetta talousarvion ja -suunnitelmaan.

10.1.2 Talousarvion seuranta

Tulostavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden sekä toiminnan seurannan tavoitteena on antaa päättäjille sekä toiminnan johtamisesta eri tasoilla vastaaville riittävä ja ajantasainen tieto asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta, määrärahojen riittävydestä ja tulojen toteutumisesta. Seurannan tulee antaa riittävät pohjatiedot korjaavien toimenpiteiden tekemiseen.

Talousarvion toteuttamista seuraavat viranhaltijat, toimialat, lautakunnat, johtokunnat, kaupunginhallitus sekä valtuusto. Tarkastuslautakunta seuraa ja arvioi kuntalain edellyttämien toiminnallisten ja taloudellisten tulostavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuutta.

Kuntalaki edellyttää, että poikkeamat talousarvion sitovissa määrärahoissa, tuloarvioissa ja toiminnallisissa ja taloudellisissa tavoitteissa viedään valtuuston käsiteltäväksi tilikauden aikana. Jos talousarvion määrärahat ja tavoitteet ovat yhteen sopimattomat, asianomaisen toimielimen ja toimialan on valmisteltava määrärahan tai tavoitteen muutosehdotus. Tiedossa olevat muutokset tulee valmistella siten, että valtuusto ehtii käsitellä ne etukäteen ja ennen tilikauden päättymistä. Kaupunginjohtaja esittelee nämä asiat kaupunginhallitukselle.

Toiminnan ja talouden osavuosiokatsausten sisältöä kehitetään jatkuvasti. Tavoitteena on raportoinnin nopeuttaminen, analysoinnin laadun parantaminen, toiminnan ja määrärahojen kytkennän parantaminen, visuaalisuuden kehittäminen ja poikkeamien raportointi siten, että se tukee paremmin ylintä johtoa päätöksenteossa.

Kuukausiraportit

Kaupungin johtoryhmä käsittelee kuukausittain toiminnan ja talouden keskeisimmät tiedot.

Kuukausiraportti käsitellään kaupunginhallituksessa kuukausittain, lukuun ottamatta osavuosiokatsausten kuukausiraportointia sekä touko- ja elokuuta.

Kuukausiraportti sisältää keskeiset tiedot toimintaympäristön kehityksestä, ennusteen ja analyysin talousarvion käyttötalouden ja investointien toteutumisesta, poikkeamista, poikkeamien syistä sekä mahdollisista korjaustoimenpiteistä.

Osavuositarkastukset ja tilinpäätöksen ennakkotieto

Kaupunginhallitukselle ja valtuustolle laaditaan huhti-, heinä- ja lokakuun lopun tilanteesta kuukausiraporttia laajempi osavuositarkastus. Osavuositarkastus sisältää laajemman analyysin tulostavoitteiden sekä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta. Lokakuun osavuositarkastuksen perusteella viedään tulostavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden poikkeamat sekä määrärahojen muutosesitykset valtuuston käsiteltäviksi. Palvelutuotteiden suoritamäärien ja yksikkökustannusten kehityksestä raportoidaan osavuositarkastusten sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Osavuositarkastusten liitteenä on konserniraportti.

Tilikauden lopun tilanteesta laaditaan kaupunginhallitukselle ja valtuustolle ennakkotietoa tilinpäätöksestä. Ennakkotiedon tavoitteena on antaa keskeinen informaatio kaupungin tilikauden toteutumisesta. Varsinainen tilinpäätös valmistellaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi maaliskuussa.

Lautakuntien ja johtokuntien raportointi

Lauta- ja johtokuntien tulee säännöllisesti käsitellä määrärahojen ja tuloarvioiden, tulostavoitteiden ja niihin olennaisesti vaikuttavien toimintojen kehittymistä ja toteutumista.

Lautakunnille ja johtokunnille laaditaan oman tehtäväalueensa raportit huhti-, heinä- ja lokakuun lopun tilanteesta sekä ennakkotieto tilinpäätöksestä. Raporteissa käsitellään myös tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Raportit tuodaan lauta- ja johtokuntien käsittelyyn omana lista-asianaan.

Espoo-tarinan toteutumisen seuranta

Espoo-tarinassa on määritelty kaupungin visio, toiminta-ajatus, päämäärät ja valtuustokauden tavoitteet. Espoo-tarinan perusteella valtuusto hyväksyy taloussuunnitelman yhteydessä kuntalain tarkoittamat toiminnalliset ja taloudelliset talousarviovuotta koskevat tulostavoitteet.

Espoo-tarina on hyväksytty valtuustokaudeksi. Vuosittain taloussuunnitteluprosessin käynnistämisen yhteydessä arvioidaan sen toteutumista. Tarvittaessa valtuusto tarkistaa valtuustokauden tavoitteita kehityksen yhteydessä. Vuosittaisten tulostavoitteiden ja tavoitteiden seuranta tapahtuu osana toiminnan ja talouden seuranta.

Investointien seuranta

Investointiosassa määrärahojen ja tuloarvioiden seuranta on sama kuin talousarvion sitovuustaso. Määrärahojen lisäksi seurataan valtuuston hyväksymän investointisuunnitelman toteutumista kokonaisuutena. Seurantaraporttien yhteydessä raportoidaan hankekohtaisesti investointisuunnitelman olennaisista poikkeamista, joita ennakoidaan tapahtuvan vuoden aikana. Päätöksään erikseen nimetyistä hankkeista valtuusto päättää myös niiden kokonaiskustannusarvioista. Näissä tapahtuneista muutoksista on raportoitava seurannan yhteydessä.

10.1.3 Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet

10.1.3.1 Käyttösuunnitelmien laadinta ja tarkistaminen

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio on muita kaupungin toimielimiä sitova toimintaohje. Kaupunginvaltuuston päättämät tehtävät, sitovat tavoitteet ja niiden toteuttamiseen myönnetty määrärahat ovat muutettavissa sitovuustasoltaan vain kaupunginvaltuuston päätöksellä, mikäli päätösvaltaa ei ole delegoitu.

Käyttösuunnitelmat laaditaan valtuuston 4.12.2025 hyväksymän vuoden 2026 talousarvion mukaisiksi siten, että tulostavoitteiden toteutuminen varmistetaan. Samalla tarkistetaan määrärahojen ja tuloarvioiden jako talousyksiköille. Käyttösuunnitelma tehdään sekä käyttö- ja talouden toiminnasta että investoinneista.

Talousarviovuoden aikana tarvittavat määrärahojen siirrot sitovuustason sisällä, palvelualueiden välillä, on vietävä lautakuntien käsiteltäväksi.

Määrärahojen jaossa kirjanpidon tileille on noudatettava laskentatunnistekartan tiliohjeistusta sekä talouspalveluiden asiasta antamaa erillistä ohjeistusta.

10.1.3.2 Henkilöstö, palkat

Palkat ja vakanssimuutokset

Kaikki henkilöstömenoihin tarkoitetut rahat sisältyvät käyttötalouden määrärahoihin. Toiminta ja talous tulee järjestää niin, että em. kustannukset voidaan hoitaa yksiköille talousarviossa ja/tai käyttösuunnitelmassa osoitetuilla määrärahoilla. Kaupunginhallitus käsittelee vuoden 2026 aikana perustettavien vakanssien perustamiset ja lakkauttamiset sekä päätäntävaltaansa kuuluvat vakanssimuutokset valtuuston talousarviopäätöksen jälkeen joulukuussa tai tarvittaessa vuoden 2026 aikana.

10.1.3.3 Ohjeita eräiden toimintamenojen käytöstä

Kaupunginhallituksen käyttömenojen määrä- raha

Kaupunginjohtajan käyttömenojen käytöstä päätetään käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä. Kaupunginjohtaja päättää valtuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajien järjestämistä edustustilaisuuksista.

Virkamatkat

Valtuuston, kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen jaostojen sekä kaupunginhallituksen asettamien toimikuntien ja niiden jäsenten virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginhallitus. Kiireellisissä tapauksissa edellä mainituista virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginjohtaja.

Lautakuntien, jaostojen ja niiden jäsenten ulkomaille suuntautuvista virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginhallitus lukuun ottamatta Ruotsiin ja Viroon suuntautuvia matkoja, joista päättää asianomainen lautakunta tai johtokunta. Kiireellisissä tapauksissa edellä mainituista virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginjohtaja.

10.2 Liite 2: Kaupungin investointiohjelma ja investoinnit projekteittain

10.2.1 Kaupungin investointiohjelma vuoteen 2035, tulot

1000 EUR	Taloussuunnitelmakausi										
	ENN 2025	TA 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Espoon kaupunki	8 340	3 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	1 000	0
Rahoitukselliset infraprojektit	6 000	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	-
Peruskaupungin hankkeet	6 000	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	-
Tuloa tuottavat	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	-
Peruskunnallistekniikka	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	-
Peruskunnallistekniikka kaupungin omat alueet	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	-
Raitioteiden perusparantaminen	4 000	1 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Raitioteiden perusparantaminen	4 000	1 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Liikenteen toimivuus ja turvallisuus	4 000	1 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Baanat ja seuraitit	4 000	1 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Baanat ja seuraitit	4 000	1 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Muut Investointiprojektit	2 340	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	0	0
Maa ja vesialueet	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	-	-

10.2.2 Kaupungin investointiohjelma vuoteen 2035, menot

1000 EUR	Taloussuunnitelmakausi										
	ENN 2025	TA 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Espoon kaupunki	379 063	400 047	397 453	376 316	341 243	309 970	256 296	217 912	182 522	169 486	182 595
Toimitilojen rakentamisen projektit	72 981	105 731	120 835	120 589	122 342	119 635	76 065	49 760	20 750	9 000	15 200
Uudisrakentaminen	62 981	95 731	113 835	113 589	115 342	112 635	69 065	42 760	13 750	2 000	8 200
Elinvoiman tulosalue	12 150	42 251	46 500	18 445	8 500	15 500	10 500	-	-	1 000	1 700
Kasvun ja oppimisen rakennukset	29 377	29 789	52 735	94 644	106 342	90 135	51 065	35 960	11 250	1 000	4 500
Kaupunkiympäristön toimiala	1 284	591	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilapalvelut-liikelaitos	2 805	4 200	1 700	0	500	7 000	7 500	6 800	2 500	0	1 000
Muu talonrakentaminen	17 365	18 900	12 900	500	-	-	-	-	-	-	1 000
Perusparantaminen	10 000	10 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Rahoitukselliset infraprojektit	166 950	163 730	149 170	129 000	105 250	80 170	72 400	63 900	58 600	58 900	63 700
Peruskaupungin hankkeet	112 650	106 600	82 950	71 450	56 150	43 370	39 100	31 700	27 000	27 500	32 500
Strategiset maankäytön hankkeet	19 820	23 000	23 300	16 800	7 200	6 200	8 650	1 550	950	950	4 500
Alueprojektit	19 020	21 500	22 800	15 900	6 800	5 800	7 600	550	650	650	4 500
Leppävaara-projekti	11 500	6 100	6 500	5 600	100	100	100	50	150	150	4 000
Kurttilan projektikohteet	400	4 000	2 000	100	-	-	-	-	-	-	-

1000 EUR	ENN 2025	Taloussuunnitelmakausi										
		TA 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	
Espoon keskus-projekti	1 100	2 400	7 800	4 200	700	200	2 000	-	-	-	-	-
Pohjois-Espoon pientaloalueet	4 020	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	-	-	-	-
Omatoimirakentamisen pientaloalueet	2 000	4 000	1 500	1 000	1 000	500	500	500	500	500	500	500
Metron kehityskäytävä	800	1 500	500	900	400	400	1 050	1 000	300	300	-	-
Espoonlahden metrokeskus	400	100	100	500	-	-	50	-	-	-	-	-
Kivenlahden metrokeskus	400	1 400	400	400	400	400	1 000	1 000	300	300	-	-
Strategiset joukkoliikenteen hankkeet	44 000	34 400	21 400	16 900	12 500	200	-	-	-	-	-	-
Raide-Jokeri	1 000	400	400	400	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaupunkirata	43 000	34 000	20 000	15 500	11 500	200	-	-	-	-	-	-
Kaupunkirata Leppävaara - Espoon keskus	-	24 000	10 000	6 000	2 000	100	-	-	-	-	-	-
Kaupunkirata Espoon keskus - Kauklahti	-	10 000	10 000	9 500	9 500	100	-	-	-	-	-	-
Raitiotie Matinkylä-Leppävaara	-	-	1 000	1 000	1 000	-	-	-	-	-	-	-
Tuloa tuottavat	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Peruskunnallistekniikka	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Peruskunnallistekniikka kaupungin omat alueet	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Toimintojen edellyttämät	2 150	6 600	4 300	4 300	4 300	3 650	3 650	3 650	3 050	3 050	1 200	-
Tukitoiminnot	1 750	6 200	3 900	3 900	3 900	3 250	3 250	3 250	2 650	2 650	800	-
Kunnallistekniikka tukevien alueiden huolto	450	4 900	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 000	2 000	150	-
Kunnallistekniikan suunnittelu	1 200	1 300	1 300	1 300	1 300	650	650	650	650	650	650	-

1000 EUR	ENN 2025	Taloussuunnitelmakausi										
		TA 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	
Kaupungin muiden toimintojen edellyttämät	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
Peruskunnallistekniikka toimintojen edellyttämät	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
Korjausvelkaa alentavat	12 050	11 150	11 150	11 150	8 650	10 350	10 350	10 350	7 850	8 350	11 850	
Katujen perusparantaminen	6 350	5 350	5 350	5 350	2 850	5 350	5 350	5 350	2 850	2 850	5 350	
Kulutuskerroksien uusiminen	5 500	4 500	4 500	4 500	2 000	4 500	4 500	4 500	2 000	2 000	4 500	
Rakenteiden parantaminen	850	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650	
Katujen perusparantaminen	-	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	
Puistojen perusparantaminen	1 700	1 800	1 800	1 800	1 800	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	
Puistojen ja raittien perusparantaminen	1 700	1 800	1 800	1 800	1 800	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	
Siltojen perusparantaminen	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	
Siltojen perusparantaminen	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	
Raitioteiden perusparantaminen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	500	1 500	
Raitioteiden perusparantaminen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	500	1 500	
Liikenteen toimivuus ja turvallisuus	20 950	19 600	10 650	10 500	11 200	10 370	3 850	3 850	2 850	2 850	2 650	
Maantiet	5 350	5 050	600	2 050	1 000	1 000	-	-	-	-	-	
Nupurintie	-	-	-	-	1 000	1 000	-	-	-	-	-	
Turuntie	5 000	5 000	200	50	-	-	-	-	-	-	-	
Kauklahdenväylä	-	50	400	2 000	-	-	-	-	-	-	-	

1000 EUR	ENN 2025	Taloussuunnitelmakausi										
		TA 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	
Pääkadut	100	-	-	100	1 000	5 000	-	-	-	-	-	-
Espoonväylä	-	-	-	100	1 000	5 000	-	-	-	-	-	-
Kadut	2 000	3 000	3 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Katujen liikenteellinen toimivuus ja turvallisuus	2 000	3 000	3 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Baanat ja seuraitit	9 100	6 300	2 700	2 700	3 700	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Baanat ja seuraitit	9 100	6 300	2 700	2 700	3 700	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Joukkoliikenne	800	200	200	200	50	50	50	50	50	50	50	50
Joukkoliikenteen toimintaedellytysten parantaminen	800	200	200	200	50	50	50	50	50	50	50	50
Liikenteen ohjaus ja valaistus	3 400	4 900	4 000	3 300	3 300	1 170	650	650	650	650	650	450
Liikenteen ohjaus	1 200	2 200	1 300	600	600	470	400	400	400	400	400	400
Liikenneturvallisuusjärjestelyt	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	-
Erillinen katuvalaistus	2 000	2 500	2 500	2 500	2 500	500	50	50	50	50	50	50
Tulvasuojelu ja hulevesien hallinta	200	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150
Tulvasuojelu ja hulevesien hallinta	200	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150
Asukasviihtyisyyttä parantavat	9 680	7 850	8 150	7 800	8 300	8 600	8 600	8 300	8 300	8 300	8 300	8 300
Urheilupuistot	3 500	1 750	1 750	1 500	2 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Urheilupuistojen kunnallistekniikka	800	800	800	300	300	300	300	300	300	300	300	300
Urheilupuistot ja -keskukset	2 700	950	950	1 200	1 700	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700
Puistot ja raitit	2 080	2 000	2 300	2 200	2 200	1 500	1 500	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Kotiseudun ulkoilupolut	700	800	800	800	800	-	-	-	-	-	-	-

1000 EUR	ENN 2025	Taloussuunnitelmakausi										
		TA 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	
Puistojen rakentaminen	1 180	1 000	1 200	1 200	1 200	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Ympäristön erityiskohteet	200	200	300	200	200	500	500	200	200	200	200	200
Vanhojen alueiden parantaminen	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100
KTP-alueet	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100
Yksityisrahoitteiset hankkeet	34 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Taseyksiköiden hankkeet	20 300	27 130	36 220	27 550	19 100	6 800	3 300	2 200	1 600	1 400	1 200	
Suurpellon taseyksikkö	2 100	2 020	2 470	3 600	4 250	2 300	1 300	700	600	400	200	
Kaavojen I ja II infrastruktuuri	400	700	600	900	750	250	350	200	200	-	-	
Kaavan III infrastruktuuri	800	200	520	200	200	-	-	-	-	-	-	
Kaavojen IV ja V infrastruktuuri	800	820	500	700	1 300	1 200	750	300	200	200	200	
Kaavan VI ja VII (Nygrannas) infrastruktuuri	100	300	850	1 800	2 000	850	200	200	200	200	-	
Tapiolan taseyksikkö	15 200	12 110	20 750	15 950	9 850	4 500	2 000	1 500	1 000	1 000	1 000	
Tapiolan keskusta	5 900	3 300	8 100	5 200	1 100	500	-	-	-	-	-	
Jousenpuisto	100	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Otaniemi ja Keilaniemi	8 800	7 760	12 450	10 650	8 750	4 000	2 000	1 500	1 000	1 000	1 000	
Pohjois-Tapiola	400	1 000	200	100	-	-	-	-	-	-	-	
Urheilupuiston taseyksikkö	3 000	13 000	13 000	8 000	5 000	-	-	-	-	-	-	
Urheilupuisto	3 000	13 000	13 000	8 000	5 000	-	-	-	-	-	-	
Muut Investointiprojektit	139 132	130 586	127 448	126 727	113 651	110 165	107 831	104 252	103 172	101 586	103 695	
Liikuntapaikkojen perusparantaminen	1 416	1 600	1 800	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	
Kuituverkkojen rakentaminen	500	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	

1000 EUR	ENN 2025	Taloussuunnitelmakausi									
		TA 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Aineettomat investoinnit	9 398	9 800	11 000	10 100	6 980	6 600	6 990	5 980	6 470	7 000	7 000
Tietohallinto	9 398	9 800	11 000	10 100	6 980	6 600	6 990	5 980	6 470	7 000	7 000
Maa ja vesialueet	26 410	9 800	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Koneet ja kalusto	10 560	10 870	11 402	18 577	13 740	10 664	8 250	7 050	7 050	7 050	7 050
Koneet ja laitteet Konsernihallinto	4 300	4 150	4 200	4 200	4 300	4 250	4 250	4 300	4 300	4 300	4 300
Koneet ja laitteet Logistiikka	3 200	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
IT-kehitysprojektit aineelliset	1 100	1 150	1 200	1 200	1 300	1 250	1 250	1 300	1 300	1 300	1 300
Koneet ja kalusto Elinvoima	2 930	3 056	2 640	10 123	2 150	2 150	2 150	2 100	2 100	2 100	2 100
Koneet ja kalusto Kulttuuriltk	1 010	1 856	1 240	8 723	1 050	1 050	1 050	1 000	1 000	1 000	1 000
Koneet ja kalusto Liikuntalautakunta	1 920	1 200	1 400	1 400	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100
Koneet ja kalusto Kasvun ja oppimisen toimiala	2 680	3 014	3 912	3 604	6 640	3 614	1 200	-	-	-	-
Koneet ja kalusto Opetus- ja varhaiskasvatus ltk	2 570	2 927	3 235	3 157	6 530	3 614	1 200	-	-	-	-
Koneet ja kalusto Svenska rum ltk	110	87	677	447	110	-	-	-	-	-	-
Koneet ja kalusto Kaupunkiympäristön toimiala	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650
Koneet ja kalusto Tekninen ltk	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650
Osakkeet ja sijoitukset	90 847	97 766	95 496	88 301	83 181	83 151	82 841	81 472	79 902	77 786	79 895
Osakkeet ja sijoitukset Kaupunkiympäristön toimiala	90 787	97 766	95 496	88 301	83 181	83 151	82 841	81 472	79 902	77 786	79 895
Arvopaperit Kaupunkiympäristön toimiala	62 530	70 380	68 520	66 160	61 040	61 010	60 700	60 000	59 700	59 700	59 700

1000 EUR	ENN 2025	Taloussuunnitelmakausi									
		TA 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Osakkeet ja sijoitukset Tilapalvelut	21 497	19 349	18 351	18 046	18 046	18 046	18 046	17 377	16 107	13 991	16 100
Osakkeet ja sijoitukset Tapiola	6 760	6 090	4 730	200	200	200	200	200	200	200	200
Osakkeet ja sijoitukset Urheilupuisto	-	1 947	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895

10.2.3 Toimitilahankkeet projekteittain

TOIMITILAINVESTOINNIT PROJEKTEITTAIN (1 000 EUR)

Vihreä = Voimassa olevassa investointiohjelmassa oleva hanke

Sininen = Uusi hanke ohjelmassa

*= Vuoden 2035 jälkeen ajoittuvat kustannukset

Projekti	Projektin nimi	Projektin lisätiedot	Kustannusarvio	Aikaisempi toteuma	Ennuste 2025	Taloussuunnitelmakausi			Alustavasti ajoitettuja tulevia kohteita							
						2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2035*
PR30	UUDISRAKENTAMINEN		992 787	54 240	56 715	95 731	113 835	113 589	115 342	112 635	69 065	42 760	13 750	2 000	8 200	194 925
PR301	Elinvoiman tulosalue		204 349	8 453	12 000	42 251	46 500	18 445	8 500	15 500	10 500	0	0	1 000	1 700	39 500
PRH9713	Espoon kulttuurikeskus, Tapiola	Peruskorjaus	39 700		0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 000	1 200	37 500
PRH1394	Espoonlahden uimahalli	Uudisrakennus	35 000		500	500	500	500	8 000	15 000	10 000	0	0	0	0	0
PRH1000398	Espoonlahden uimahallin ylläpitokorjaukset	Erilaisia korjaustöitä	3 000		0	500	500	500	500	500	500	0	0	0	0	0
PRH9144	Kivenlahden kentän huoltorakennus	Uudisrakennus	2 000		0	1 000	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9771	Kulttuurikeskuksen teatteri	Uudisrakennus	65 249	1 898	1 500	21 351	27 000	13 500	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9119	Leppävaaran stadion (katsomorakennus)	Peruskorjaus	2 500		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	2 000
PRH1000480	Matinkylän uimarannan pukutilat	Uudisrakennus	1 400		0	900	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH2597	Tapiolan uimahalli	Peruskorjaus ja laajennus	55 500	6 555	10 000	18 000	17 000	3 945	0	0	0	0	0	0	0	0
PR303	Kasvun ja oppimisen toimiala		609 884	42 273	26 266	29 789	52 735	94 644	106 342	90 135	51 065	35 960	11 250	1 000	4 500	63 925
PR3030	Kasvun ja oppimisen rakennukset		546 124	42 273	26 166	29 129	48 835	92 644	97 342	70 135	34 565	24 860	10 750	1 000	4 500	63 925
PRH9100	Aamunkoiton päiväkotiki	Peruskorjaus	2 460	0	0	100	150	2 210	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10503	Degerbyntien päiväkotiki	Lunastus	48	0	0	0	0	0	48	0	0	0	0	0	0	0

Projekti	Projektin nimi	Projektin lisätiedot	Kustannusarvio	Aikaisempi toteuma	Ennuste 2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2035*
PRH2419	Eestinkallion koulu	Peruskorjaus ja laajennus	11 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	10 500
PRH1000372	Ellipsin päiväkoti	Peruskorjaus	2 500		0	0	0	0	0	0	500	1 500	500	0	0	0
PRH1514	Finnoonkartanon yhtenäinen peruskoulu, päiväkoti ja nuorisotilat	Uudisrakennus	41 000		0	0	0	0	700	9 000	15 000	11 000	5 300	0	0	0
PRH8175	Hösmärinpuiston päiväkoti	Peruskorjaus	7 310	459	4 480	2 371	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000357	Iivisniemen päiväkoti	Korvaava uudisrakennus	4 725		0	500	2 225	2 000	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9128	Jousenkaaren päiväkoti	Peruskorjaus ja laajennus	3 000		0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	1 500	1 000
PRH2421	Kalajärven koulu, päiväkoti ja nuorisotila	Uudisrakennus	45 729	39 350	4 450	1 900	25	4	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000355	Kauklahden päiväkoti	Peruskorjaus	3 000		0	0	500	1 500	1 000	0	0	0	0	0	0	0
PRH1530	Keltaperhon päiväkoti	Uudisrakennus	8 000		0	500	3 500	4 000	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9682	Keran uusi yläkoulu, päiväkoti ja nuorisotilat	Uudisrakennus	43 000		0	0	700	9 000	18 000	15 300	0	0	0	0	0	0
PRH1000234	Kiviruukin ensimmäinen päiväkoti	Uudisrakennus	8 000		0	0	0	0	0	500	3 500	4 000	0	0	0	0
PRH1000354	Koivumankaan päiväkoti	Korvaava uudisrakennus	4 725		0	0	500	2 225	2 000	0	0	0	0	0	0	0
PRH10742	Kuninkaantien lukio ja Keski-Espoon uimahalli	Lunastus	6 000		0	0	0	6 000	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000352	Kuutamon päiväkoti	Korvaava uudisrakennus	4 725		0	0	500	2 225	2 000	0	0	0	0	0	0	0
PRH10504	Lansantien päiväkoti	Lunastus	48		0	0	0	0	48	0	0	0	0	0	0	0
PRH8454	Laurinlahden koulu ja uusi päiväkoti	Uudisrakennus	36 150		150	500	1 000	12 000	18 000	4 500	0	0	0	0	0	0
PRH1000375	Lehtikasken päiväkoti (A-talo)	Peruskorjaus	3 000		0	500	1 500	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10455	Leppäsillan päiväkoti	Peruskorjaus	3 650	146	1 264	2 240	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10505	Lintulan siirtokelpoinen päiväkoti	Lunastus	48		0	0	0	0	48	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000370	Lystimäen päiväkoti	Peruskorjaus	3 000		0	0	0	0	0	500	1 500	1 000	0	0	0	0
PRH8141	Lähterannan koulu	Peruskorjaus ja laajennus	6 500		0	1 000	5 000	500	0	0	0	0	0	0	0	0

Projekti	Projektin nimi	Projektin lisätiedot	Kustannusarvio	Aikaisempi toteuma	Ennuste 2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2035*
PRH10441	Maakirjantien päiväkotiki (Suurpelto)	Uudisrakennus	9 950		0	0	250	500	5 000	4 200	0	0	0	0	0	0
PRH9126	Maijalan päiväkotiki	Uudisrakennus	8 280		0	500	4 000	3 780	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000358	Mainingin päiväkotiki	Korvaava uudisrakennus	4 725		0	0	0	0	500	2 225	2 000	0	0	0	0	0
PRH9950	Mestarintunnelin kenttä	Rakennustyöt	1 012		12	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH8177	Niipperin päiväkotiki	Peruskorjaus	2 360		160	200	1 300	700	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10169	Niipperin siirtokelpoinen koulu	Lunastus	685		0	0	685	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10448	Niipperin siirtokelpoinen liikuntasali	Lunastus	850		0	0	0	0	0	0	0	0	850	0	0	0
PRH9109	Nuottakunnan päiväkotiki	Peruskorjaus	3 000		0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	1 500	1 000
PRH8142	Nöykkiön koulu ja nuorisotila	Peruskorjaus ja laajennus	26 000		0	0	0	500	6 500	13 000	6 000	0	0	0	0	0
PRH9096	Olarin koulu	Peruskorjaus ja laajennus	45 950		100	500	1 000	12 000	21 000	11 350	0	0	0	0	0	0
PRH10471	Otaniemen uusi päiväkotiki	Uudisrakennus	8 000		0	0	0	500	3 500	4 000	0	0	0	0	0	0
PRH10440	Perusmäen koulu	Uudisrakennus	40 000		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	39 500
PRH9692	Postipuun koulu ja päiväkotiki	Korvaava uudisrakennus	32 000		400	1 000	14 000	14 000	2 600	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000360	Puutarhurin päiväkotiki	Peruskorjaus	2 500		0	0	0	0	500	1 500	500	0	0	0	0	0
PRH1000356	Rinkelin päiväkotiki	Peruskorjaus	2 000		0	0	500	1 500	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH2431	Saarnilaakson koulu	Peruskorjaus ja laajennus	37 900		50	1 000	9 000	16 000	11 850	0	0	0	0	0	0	0
PRH10469	Saunalahden uusi päiväkotiki	Uudisrakennus	8 000		0	0	0	0	0	500	3 500	4 000	0	0	0	0
PRH9134	Smedsby daghem	Peruskorjaus	1 500		0	500	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH8143	Sunan koulu - peruskorjaus ja laajennus	Peruskorjaus ja laajennus	26 000	2 008	14 000	9 992	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10501	Taimen / Taimitarhan siirtokelpoinen päiväkotiki	Lunastus	48		0	0	0	0	48	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000340	Tapiolan alueen päiväkotiki 2/3	Uudisrakennus	7 560		0	0	0	500	4 000	3 060	0	0	0	0	0	0
PRH2437	Toppelundin koulu	Korvaava uudisrakennus	12 425		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	11 925

Projekti	Projektin nimi	Projektin lisätiedot	Kustannusarvio	Aikaisempi toteuma	Ennuste 2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2035*
PRH9110	Vallipuiston päiväkoti	Uudisrakennus	7 736	310	1 100	4 826	1 500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9111	Westendipuiston päiväkoti	Peruskorjaus ja laajennus	7 025		0	0	0	0	0	0	265	2 660	4 100	0	0	0
PRH1000362	Yläkartanon päiväkoti	Peruskorjaus	3 000		0	0	0	0	0	500	1 800	700	0	0	0	0
PR3040	Svenska rum koulu- ja päiväkotirakennukset		63 760		100	660	3 900	2 000	9 000	20 000	16 500	11 100	500	0	0	0
PRH1000353	Fågelsångens daghem	Peruskorjaus	3 000		0	500	1 500	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9125	Mattlidens skolcentrum	Peruskorjaus ja laajennus	56 100		100	0	400	1 000	9 000	20 000	16 000	9 600	0	0	0	0
PRH1000371	Portängens daghem	Peruskorjaus	2 500		0	0	0	0	0	0	500	1 500	500	0	0	0
PRH9112	Westends daghem	Peruskorjaus	2 160		0	160	2 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PR310	Kaupunkiympäristön toimiala		1 984	209	1 184	591	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9117	Kaupunginpuutarhan puutyöhalli	Uudisrakennus	1 984	209	1 184	591	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PR325	Tilapalvelut-liikelaitos		64 785	0	1 085	4 200	1 700	0	500	7 000	7 500	6 800	2 500	0	1 000	32 500
PRH1000122	Albergan kartanon päärakennus	Peruskorjaus	1 500	0	500	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9709	Etelä-Espoon bussivarikko	Uudisrakennus	10 000		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	9 500
PRH1000164	Karhusaaren rakennukset	Peruskorjaus	900	0	500	400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10020	Kivenlahden yhteisväestönsuoja, Kiviruukki	Käyttöoikeuden hankinta	4 585		85	2 800	1 700	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10443	Leppävaaran kampus, Laurean peruskorjaus	Peruskorjaus	23 500		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	23 000
PRH9151	Linja-autovarikko Mankkaa (Klovi)	Peruskorjaus	5 500		0	0	0	0	0	0	500	2 500	2 500	0	0	0
PRH9095	Niittykummun koulu	Peruskorjaus ja laajennus	18 800		0	0	0	0	500	7 000	7 000	4 300	0	0	0	0
PR320	Muu talonrakentaminen		111 785	3 305	16 180	18 900	12 900	500	0	0	0	0	0	0	1 000	59 000
PRH1000059	Aurinkopaneelien jälkiasennukset	Useita kohteita	1 500	0	0	500	500	500	0	0	0	0	0	0	0	0

Projekti	Projektin nimi	Projektin lisätiedot	Kustannusarvio	Aikaisempi toteuma	Ennuste 2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2035*
PRH9638	Elinkaarta jatkava investointi	Peruskorjaus	25 000	0	9 000	9 000	7 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9642	Esisuunnittelu ja tutkimukset	Useita kohteita	3 645		1 145	1 500	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1561	Espoolaistentalo	Suunnitteluraha	8 605	3 305	2 300	3 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9639	Hallinnon tilatehokkuuden parantaminen	Useita kohteita	900		300	300	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9637	Joukkoliikenteen pienkohteet	Useita kohteita	300		100	100	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9093	Leppävaaran kampus, lukio	Uudisrakennus	27 500		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	27 000
PRH10444	Leppävaaran kampus, Metropolian tilat	Uudisrakennus	32 500		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	32 000
PRH9640	Siirtokelpoisten toimitilojen perustukset ja pihatyöt		2 000		500	1 000	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10433	Sähköautojen latausinfra kohteissa	Useita kohteita	2 335		335	1 000	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9641	Takuuajan korjaukset ja viivästyneet maksuerät	Useita kohteita	3 000		1 000	1 000	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9636	Toimitilojen muutos Koto, palveluverkkoselvitys	Useita kohteita	3 500		1 500	1 000	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10166	VIRVE 2.0		1 000		0	500	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	YHTIÖHANKKEET		119 612	45 162	150	4 650	24 150	25 500	20 000	0	0	0	0	0	0	0
	Matinkylän lukio ja liikuntahalli	Uudisrakennus	45 612	45 162	150	150	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Tapiolan stadion ja pysäköintilaitos	Uudisrakennus	74 000	0	0	4 500	24 000	25 500	20 000	0	0	0	0	0	0	0
	UUDISRAKENTAMINEN + YHTIÖHANKKEET YHTEENSÄ		1 112 399	99 402	56 865	100 381	137 985	139 089	135 342	112 635	69 065	42 760	13 750	2 000	8 200	194 925
	PERUSPARANTAMINEN		90 000		10 000	10 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000

Uudet päiväkodit alueittain, joihin ensisijaisesti haetaan yksityistä toimijaa

Päiväkoti	Alue	Alustava aloitus									
		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Espoonlahden alueen päiväkot	Suur-Espoonlahti										
Espoonlahden alueen päiväkot	Suur-Espoonlahti										
Espoonlahden alueen päiväkot	Suur-Espoonlahti										
Espoonlahden alueen päiväkot	Suur-Espoonlahti										
Kaukalahden alueen päiväkot	Suur-Kauklahti										
Kiltaveljenmäen päiväkot (Espoon keskus)	Vanha-Espoo										
Leppävaaran alueen päiväkot	Suur-Leppävaara										
Matinkylä-Olari alueen päiväkot	Suur-Matinkylä										
Pohjois-Espoo alueen päiväkot	Pohjois-Espoo										
Tapiolan alueen päiväkot	Suur-Tapiola										

VUOKRA-, LEASING ym malleilla toteutettavat hankkeet

	2026-2035	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Aarnivalkean koulun siirtokelpoinen liikuntahalli	2 000	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Aarnivalkean moduulikoulu	4 192	679	679	679	625	340	340	340	340	170	
Espoolaistentalo (vuokra)	28 710					4785	4785	4785	4785	4785	4785
Espoonlahden aluekirjasto	10 090	1 009	1 009	1 009	1 009	1009	1009	1009	1009	1009	1009
Friisilän siirtokelpoinen päiväkot	3 362	554	554	554	350	300	300	300	300	150	
Gräsanniityn huoltorakennus (Telaniitty)	475	25	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Hannuksen siirtokelpoinen päiväkot (Espoonlahti 1/5)	6 600	120	720	720	720	720	720	720	720	720	720
Haukilahden lukio Tekniikantie 3	13 325				1 025	2050	2050	2050	2050	2050	2050
Haukilahden lukion lisätilat	4 653	297	348	501	501	501	501	501	501	501	501
Hösmärin päiväkodin korvaavat vuokratilat	6 120		360	720	720	720	720	720	720	720	720
Jupperin koulun siirtokelpoinen rakennus 1	380	152	152	76							

VUOKRA-, LEASING ym malleilla toteutettavat hankkeet	2026-2035	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Jupperin koulun siirtokelpoinen rakennus 2	1 220	488	488	244							
Jupperin päiväkodin siirtokelpoinen rakennus	1 416	472	472	472							
Karhusuon koulun 2. ja 3. vaihe	16 090	1 609	1 609	1 609	1 609	1 609	1 609	1 609	1 609	1 609	1 609
Keran siirtokelpoinen päiväkoti	2 549	463	463	463	463	463	234				
Kivimiehen koulu ja päiväkoti	15 980	1 598	1 598	1 598	1 598	1 598	1 598	1 598	1 598	1 598	1 598
Kivimiehen koulu, vaihe 2	7 440	744	744	744	744	744	744	744	744	744	744
Koivuviidan siirtokelpoinen päiväkoti (Tapiola 1/3)	5 042	92	550	550	550	550	550	550	550	550	550
Lasinpuhaltajan päiväkoti	1 054	240	240	240	240	94					
Leppävaaran asukaspuisto	750	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Leppävaaran lukion lisätilat Metropolialta Karaportista	386	193	193								
Leppävaaran lukion väistötilat	15 300	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	
Leppävaaran siirtokelpoinen päiväkoti	4 400	700	700	600	500	500	500	500	400		
Leppävaaran tilapäiset taukotilat Sellon laajennustyön aikana	150	50	50	50							
Leppävaaran urheilupuiston puku ja huoltotilat (Kameleonten)	1 490	149	149	149	149	149	149	149	149	149	149
Länsi-Espoon lukio (Kiviruukin alue)	27 664		2 128	3 192	3 192	3 192	3 192	3 192	3 192	3 192	3 192
Majurinkulman päiväkoti	3 913	671	671	671	380	380	380	380	380		
Matinkylän urheilupuiston puku- ja huoltotilat (jäähilukeskus)	1 080	108	108	108	108	108	108	108	108	108	108
Mattlidens daghem, Esbo arbis	5 670		630	630	630	630	630	630	630	630	630
Metropolia AMK Karaportti	713	713									
Niipperin siirtokelpoinen koulu	898	567	331								
Niipperin siirtokelpoinen liikuntasali	1 450	200	200	200	200	200	200	200	50		

VUOKRA-, LEASING ym malleilla toteutettavat hankkeet	2026-2035	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Niittykummun uusi päiväkot	4 870	487	487	487	487	487	487	487	487	487	487
Otaniemi, Tekniikantie 15, LU-hyvinvointialueen tilat	-1 614	-807	-807								
Otaniemi, Tekniikantie 15, toimisto	17 776	4 591	4 591	3 784	3 784	171	171	171	171	171	171
Otaniemi, Tietotie 6, lukio	31 430	3 143	3 143	3 143	3 143	3143	3143	3143	3143	3143	3143
Painiityn siirtokelpoinen päiväkot	2 951	442	442	442	345	315	315	315	315	20	
Puolarmetsän siirtokelpoinen päiväkot (Matinkylä-Olari 1/2)	6 600	120	720	720	720	720	720	720	720	720	720
Rödskögs skolanin siirtokelpoinen koulu 2	852	188	188	188	188	100					
TE25-muutoksen myötä valtiolta Espoolle siirtyvät tilat	11 730	1 173	1 173	1 173	1 173	1173	1173	1173	1173	1173	1173
Uusikummun 2-vaihe, liikuntatilat	7 770	777	777	777	777	777	777	777	777	777	777
Uusikummun koulu	21 070	2 107	2 107	2 107	2 107	2107	2107	2107	2107	2107	2107
YTVH Jupperin koulun uudisrakennus, päiväkot, kirjasto kokonaisuus	11 130			742	1 484	1484	1484	1484	1484	1484	1484
YTVH Kurttilan koulu	9 540			636	1 272	1272	1272	1272	1272	1272	1272
YTVH Olarin 2 päiväkotia	8 109		477	954	954	954	954	954	954	954	954
YTVH indeksivaraus	1 000		500	500							
	327 776	26 089	30 969	33 457	33 772	35 370	34 947	34 713	34 463	33 018	30 978

PROJEKTIYHTIÖMALLI (PPP)	2026– 2035	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Kilon koulu ja päiväkoti PPP	16 600	1660	1660	1660	1660	1660	1660	1660	1660	1660	1660
Nauriskasken koulu PPP	9 700	970	970	970	970	970	970	970	970	970	970
Nöykkiönniityn päiväkoti PPP	4 200	420	420	420	420	420	420	420	420	420	420
PPP-hankkeiden muutosfasiliteettivaraus	2 700	270	270	270	270	270	270	270	270	270	270
Perkkaan koulu PPP	16 100	1610	1610	1610	1610	1610	1610	1610	1610	1610	1610
Perkkaan päiväkoti PPP	5 800	580	580	580	580	580	580	580	580	580	580
Pohjois-Tapiolan koulu PPP	16 900	1690	1690	1690	1690	1690	1690	1690	1690	1690	1690
Tähtiniityn koulu PPP	9 000	900	900	900	900	900	900	900	900	900	900
	81 000	8 100	8 100	8 100	8 100	8 100	8 100	8 100	8 100	8 100	8 100

MERKITTÄVIMMÄT SELVITYSKOHEET	Tehtävätyyppi	Käyttäjätöimiala
Aarnivalkean koulu - pysyvä	Peruskorjaus ja laajenus	Koto
Esbo centrums daghem	Uudisrakennus	Koto
Espoon kaupunginmuseon kokoelmakeskus	Uudisrakennus	Elinvoima
Espoonlahden päiväkodin korvaava päiväkoti	Korvaava uudisrakennus	Koto
Espoonlahden yhteisväestönsuoja	Käyttöoikeuden hankinta	Kyt
Finnoon merellisen ulkoilun tukikohta	Uudisrakennus	Elinvoima
Glimesin kävijäkeskus	Uudisrakennus	Elinvoima
Hansavalkaman kentän huoltorakennus	Uudisrakennus	Elinvoima
Holmanpuiston koulu ja päiväkoti	Uudisrakennus	Koto
Kannusillanmäki Toimistotalo (Kauppalantalo)	Peruskorjaus	Elinvoima
Karamzinin koulu	Peruskorjaus	Koto
Karaniityn uusi koulu ja päiväkoti (kaavoitusvaihe)	Uudisrakennus	Koto

MERKITTÄVIMMÄT SELVITYSKOHEET	Tehtävätyyppi	Käyttäjätöimiala
Kiviruukin yhtenäinen peruskoulu ja päiväkoti	Uudisrakennus	Koto
Kyläsepän koulu, päiväkoti ja nuorisotila	Uudisrakennus	Koto
Latokaskenniityn urheilupuiston puku- ja huoltotilat	Uudisrakennus	Koto
Leppävaaran keskusta-alueen päiväkoti	Uudisrakennus	Koto
Lillklobb teatteri	Peruskorjaus	Elinvoima
Lintumetsän koulu	Peruskorjaus ja laajenus	Koto
Lippajärven päiväkoti	Siirtokelpoisen siirto, perustus- ja pihatyöt	Koto
Mankkaan koulu - peruskorjaus	Peruskorjaus	Koto
Matinkylän monitoimitalo	Peruskorjaus	Elinvoima
Niittykummun vanha päiväkoti (väistönä)	Korvaava uudisrakennus	Koto
Perkkaan asukaspuisto	Siirtokelpoisen siirto, perustus- ja pihatyöt	Koto
Pohjois-Tapiolan koulun kenttä	Kenttien tai pihojen rakennustyö	Koto
Soukan yhteisväestönsuoja	Käyttöoikeuden hankinta	Kyt
Säterinmetsän koulu	Uudisrakennus	Koto
Säterinniityn kentän huoltorakennus	Uudisrakennus	Elinvoima
Taiteiden talo	Uudisrakennus	Elinvoima
Tapiolan jääpuutarhan pukutilat	Siirtokelpoisen siirto, perustus- ja pihatyöt	Elinvoima
Tapiolan monitoimihalli	Peruskorjaus	Elinvoima
Tontunmäen kenttä	Kenttien tai pihojen rakennustyö	Koto

MERKITTÄVIMMÄT SELVITYSKOHEET	Tehtävätyyppi	Käyttäjätöimiala
Träskändan kartanon sisätilojen korjaus	Peruskorjaus	Kyt
Vanttilan koulu laajennus	Laajennus	Koto
Viiskorven koulu	Uudisrakennus	Koto

PYSÄKÖINTIYHTIÖT

Useita uusia pysäköintiyhtiöitä pääosin Länsimetron asemaseudulle. Erilaisia toteutusmuotoja, monessa kaupunki rakennuttaa ja rahoittaa rakennusvaiheen ja omistaa yhtiöt alkuvaiheessa.

Kaupungin omistusosuus ja rahoitusvastuu vähenee, kun pysäköintipaikkoja myydään alueen rakentuessa. Kaupunki jää omistajaksi velvoite- ja asiakaspaikkojen sekä liityntäpysäköinnin osalta.

Investointikustannukset vuosina 2026–2035 yhteensä noin 104 milj. euroa.